

Nógrádi Kovács György

Négy holttest egy kriptában

Nógrádi Kovács György

Négy holttest egy kriptában

Regény

**Kép,
Borik Anna rajza**

**Kiadta,
a Robinson Könyvműhely,
Szécsény**

ISBN 978-963-06-2465-7

**Készült,
az Ipoly-Print nyomdaüzemében,
Szécsény, Somogyi B. u. 10.**

I.

A szúvaspusztai új orvosi rendelő előtt rengeteg ember verődött össze. A nagy vaskapu fölé piros drapériát feszítettek ki:

„Szeretettel köszöntjük az első orvosunkat!” - ezt írták rá.

Amikor a sűrke Lada megállt a kapu előtt, a négytagú tűzoltózenekar tust játszott. A kisdobos aközben is verte a dobját, mialatt dr. Bolváry Apollónia, az új orvos, dr. Mihalkó Elemér járási főorvossal együtt kilépett az autóból. Csak azután hagyta abba, miután a szúvaspusztai állami gazdaság igazgatója, Rapi Béla leintette őket.

A kövér, öszülésnek indult igazgató kilépett a sorból. Körbeforgatta a fejét, a torkát köszörülte, majd miután a tömeg teljesen elcsendesedett, elkiáltotta magát: - Szeretettel várt... - Közelebről is megnézte a fiatal, majdnem gyerek kinézetű, csinos doktornőt, aki ekkorra a járási főorvossal az oldalán közvetlenül melléje ért. Megütközve figyelte egy ideig, majd eltérve a szövegtől, amelyet előzőleg a papírjára írt, és most szorosán a kezében szorongatott, változtatott a megszólításon. Mindez olyan gyorsan történt, hogy belezavarodott. Aranyosat akart mondani, ám a folytatás így sikerült: ...ranyos doktornő. Polyák Miska, a nagydarab traktoros brigádvezető, jó félhangosan felröhögött. Idefelé jövet alaposan bepálinkázott, most kicsattanó kedvében volt. A szomszédja oldalba lökte, mire gyorsan a szája elé kapta a kezét, és úgy tett, mintha köhögne.

Az igazgató a papírja fölött átnézve, a fejével külön-külön üdvözölte a járási főorvost és a szúvaspusztaikat.

Polyák Miskának megint nevetethetnékje támadt, de visszafojtotta, csak a hasa remegett tovább.

Az igazgató kidüllesztette a mellét, olyan hangsúllyal folytatta, mint amikor a felügyelőségen bejelenti, hogy a környező gazdaságok közül elsőként befejezték az aratást. Egyébként tényleg mindig ők végeztek először.

- Kimondatlan örömmel, és mi túrés-tagadás nem kis meghatódottsággal köszöntöm az új orvosunkat. - Hangja remegett. Néhány sírásra állandóan kész öregasszony, máris a szeméhez emelte a zsebken-

dőjét. - Szúvaspuszta évezredes történelmében, mert ennek a kis településnek helyén már a vaskorban is éltek emberek, volt itt minden: tatárjárás, törökvész, parasztlázadás, szabadságharc, kommün, földosztás és ötvenhat októbere, csak orvos nem. Most - enyhén gyűrött arcán meleg mosoly suhant át -, hála a helyi, a járási, a megyei és az országos szervek segítőkészségének, mert mi kérem az Egészségügyi Minisztériumba is felmentünk, orvosunk is van. - Kézfogásra nyújtott kézzel lépett a doktornőhöz. - Szívből köszöntöm és kívánom, érezze magát jól közöttünk, mert mi kérem egyszerű emberek vagyunk, viszont jószágosak. - A doktornő után a főorvossal is kezet fogott.

A kis zenekar megint tust játszott. A körülöttük állók kiabálni kezdtek:

- Éljen...! Isten hozta doktornő...! Helló...! Polyák Miska megrúgta a szomszédját. - Jó tyúk, mi?

- Amint látom..., csak pipi! - A rend közben felbomlott. Ilyenféléket mondogattak egymásnak:

- Olyan fiatalka, mint egy gyerek.

- Ezt is csak azért küldték ide, hogy kísérletezzen rajtunk!

- Legalább nem kell órákat utaznunk, ezentúl helyben lesz ez is.

- Nagyon fiatalka, ahhoz viszont csak ért, hogy betegállományba vegyen!

- Jobban örültem volna férfi orvosnak.

- Én is! - bölintottak rá többen.

A jelenlévők némelyike hazafelé indult. Az ott maradók egy része, kisebb csoportokba verődve, kihasználva az alkalmat, beszélgettek, a kíváncsiabbak gyűrűt vontak a vendégek köré, és, hogy egyetlen szót se hagyjanak vesztég, jól kihegyezték a fülüket.

- Ennek a kis településnek - tájékoztatta Rapi Béla a kis doktornőt -, kilencszázhatvanhárom lakója van, ennyi emberre, pedig nem jár orvos. Gondolhatja mennyit kilincselünk, mire sikerült végre üzemososi státuszt kicsikarnunk, mert körzeti orvosról szó sem lehetett. Ezért, kedves doktornő, ön mától kezdve a mi állami gazdaságunk nagy családjába tartozik.

- A legközelebbi település - vette át tőle a szót a járási főorvos, de nem folytathatta, mert a mellettük állók váratlanul éljenezni kezdtek. A főorvos nem várta meg, amíg lecsendesednek, feljebb emelte a hangját és tovább beszélt: - Szóval, a legközelebbi település, ahol orvos van, huszonkét kilométerre esik. Az utak, egy kivételével rosszszak, mert ez a vidék, amint az autóból is láthatta, lápos, kisebb-nagyobb erdőfoltokkal, nádasokkal teletűzdelt mocsár.

- Ettől függetlenül - dicsekedett az igazgató - földjeink olyan feketék, mint a szurok, és zsírosak. Ha összenyomjuk, a legnagyobb szárazságban is összetapad a zsírtól. Sehol nem terem annyi és olyan elsőrendű búza, mint itt. - Mély lélegzetet vett, valósággal dagadt a melle, mialatt folytatta: - Az ország egyik legjobb állami gazdaságába érkezett. A rendelőt és a szolgálati lakást is mi építettük. Vadonatúj minden. Két szoba összkomfort, központi fűtés, beépített bútorok, tapéta, hűtőszekrény, színes televízió... Apropos! Van kocsija?

A doktornő visszafogottan rázta a fejét.

- Ott az enyém. Bármikor igénybe veheti. - Körüllesett. Rövid szemlélődés után alacsony, zömök férfi felé intett, aki azonnal melléje furakodott, ő a vállára rakta a kezét. - Jóska! Ezentúl a doktornő sofőrje leszel. Pontosabban, az övé is.

- Értettem, vezér - bólintott rá az kétértelmű mosolya kíséretében.

A főorvos megfogta a doktornő kezét, és gyengéden maga elé tolt.

- Nézzük meg a rendelőjét!

Alig, ha két lépést haladtak, valaki a doktornő elé lépett.

- Bocsánat! Csak egy pillanatra tartom fel, doktornő! - Balogh Ferenc sokatmondón emelte fel a jobb mutatóujját, félig szónokias, félig alázatos pózt öltve, nyakát kakasmód kinyújtva, ünnepélyesen megköszörülte a torkát. - Mint a település legutolsó bírója, mint a település legöregebb tanácstagja, sok szeretettel üdvözlöm a tanács nevében. - Szemében huncut fények ragyogtak, mialatt beszélt. Hangjában növekedő kedély incselkedett a doktornő mosolyával, miközben folytatta: - Nyolcvanöt éves vagyok. Gyógyszert sohasem szedtem. Injekciós tűt még nem szúrtak belém. - Váratlanul elkapta a doktornő kezét, és megcsókolta. - Remélem - fogta tovább is a kezét - ezek a kis kacsók sem törnek meg a szüzességemet!

A doktornő felnevetett. Balogh Ferenc még fogva tartotta a szemével egy ideig, majd hirtelen elengedte a kezét, és félreállt az útjából.

A doktornő nem ment tovább. A fejét törte: Előbb az a szép fogadtatás, most meg ez az öreg! Mit tegyen? Szóljon? Illik-e, kellene-e szólania, ha igen, mit mondjon? Az igazat? Akart a fene ide jönni, nem ő! A kényszer taszította ebbe az isten háta mögötti faluba. Mindent megtesz, hogy minél előbb visszakerüljön Pestre! Vagy hazudjon? Nem, ezt nem teheti meg! Várták, éljeneztek, és itt van ez az öreg is, aki a távoli tanács nevében köszöntötte. Segítségkérőn lesett a főorvosra, ám az semmit sem sejtve belső vívódásából, tovább tolt a volna, ha a doktornő, mint aki dűlőre jutott végre, hirtelen vissza nem lép az öregemberhez. Elkapta a nyakát, és egy nagy csókot cuppantott az arcára, majd a második lépcsőnél tartva, megfordult, és jobb kezével a mögöttük állók felé meszelt:

- Hello!

- Csend legyen! - kiáltotta el magát, az ott maradtak közül valaki.

- A doktornő szólni akar!

Dehogyan akart ő beszélni. Úgy vélte, ezzel a hellóval elintézett mindent. Most, mit tegyen? Az emberek elcsendesedtek, neki, ha akar, ha nem, beszélnie kell. Előbb riadtan végignézett a fejek fölött, aztán csendesen megszólalt:

- Köszönöm... Mindent köszönök! - Szerencséjére, még ha akart, sem mondhatott volna többet, mivel az itt maradók közbeördítettak:

- Éljen! Isten hozta! Érezze jól magát nálunk! - Ki a kalapját lengette, ki a kezével integetett feléje.

A doktornő nagyon egyszerű nőnek látszott, mégis volt valami felülkerekedő dolyf a nézésében, ami meghökkentette az embereket, akik még éljeneztek egy ideig, aztán szép sorjában elcsendesedtek. A doktornő még egyszer feléjük integetett:

- Hello! - majd hirtelen megfordult, és továbbbsietett a többiek után.

Az ajtóban egy fiatal nő csatlakozott hozzájuk.

- Az asszisztensnője! - mutatta be mosolyogva a járási főorvos.

- Flórián Zsuzsa vagyok - rebegette az, erősen zavartan.

- Hello! - megcsókolta. - Idevalósi, szúvaspusztai vagy?

- Valamennyi leszámazottja. Talán a nagyapja dédapjának az ük-
apja is szúvaspusztai - felelt helyette az igazgató. Megmarkolta a fia-
tal nő kezét, de azonnal el is engedte.

- Legalább ismered a betegeimet, és segítesz is majd eligazodnom -
Elakadt, tanácstalanul lesett az igazgatójára. - Szúvaspuszta tanya,
község, vagy...

- Se ló, se számár. Összevont község.

- Az mi? - fagyott a mosoly a doktornő szájára, miközben merőn
figyelt az igazgatóra.

- Közigazgatásilag Sárvár városához csaptak bennünket.

A doktornő nem értette, ám nem firtatta tovább.

- Kaphatok majd térképet, ugyanis...

- Térképet? - nevetett fel az igazgató. Egy főutca, néhány rövid
mellékutca, két kis tanya és slussz! Zsuzsika nemcsak minden egyes
házat, minden egyes embert ismer, szívesen útbaigazítja a doktornőt.

A főorvos megindult, ám néhány lépés után visszaszólt.

- Csak a rendelőt nézzük meg, mert a lakását nélkülem is birtokba
veheti. Nagyon sietek. Ma még két másik helyre is át kell ruccanom,
délután pedig rendelek. - Benyitott az ajtón. - Maga a helyiség pazar.

- Olyan hanglejtéssel mondta, mint aki már járt itt. - Ám - két kezét
hátrarakta, és járkálni kezdett -, nincs sterilizátor, meg - húzta a szót,
miközben alaposan szemügyre vette a bútorokat, belesett az üvegvit-
rinbe is... - Sok minden hiányzik.

- Írják fel, mi hiányzik - buzgólkodott sebtében az igazgató -, én
máris szalasztom értük az anyagbeszerzőmet.

- Sterilizátort Pesten sem kapni - rázogatta fejét a főorvos, miköz-
ben hirtelen megállt az igazgató előtt. - Tudja, mibe pisiltetem a be-
tegeimet? Lavórba, mert az a bizonyos kis üvegedény is hiánycikk
jelenleg. - Megint körbenézett. - Itt sincs, pedig egyes alapvizsgálat-
okhoz, amelyeket egyszerű lakmuszpapírral is elvégezhetünk, nélkü-
lözhetetlen.

- Ismétlem: írják fel! - intézte el nagyképűen nekibuzdulva az igaz-
gató. - A többit bízzák rám!

Az utca felől autódudálás hallatszott.

- Ez nekem szól pattant fel az igazgató. - Még valamit, - fordult a doktornőhöz menet közben: - Étkezési lehetőség van. Nagyon jól főznek nálunk! Zsuzsika majd megmutatja a gazdaság ebédlőjét. Ha nem akar odajárni, ide a lakására is elhozathatja az ebédjét a takarítónőjével.

- Köszönöm, odamegyek. - A kezét nyújtotta. Az igazgató két tenyerébe szorította a doktornő kicsinyke kezét, úgy szorongatta, mint-ha melengetné.

- Akkor még egyszer: érezze magát jól minálunk! Nagyon rendes, becsületes és átlagon felüli, szorgalmas emberek közé került. - Arcán különös fény ragyogott. Apollóniának önkéntelenül, a fenn ülő emberek jóllakottsága, önteltsége jutott eszébe, miközben az igazgató folytatta: - Persze errefelé is akad szemét ember. Külön társadalmi, önkéntes rendőrcsoportunk van. Majd szólok nekik, hogy éjjelenként nézzenek többször errefelé. - Erős nyomatékkal folytatta, de a doktornő kezét még mindig nem engedte el - Bármilyen problémája akadna, rendelkezésére állok. Nehezen kaptunk orvost, ezért nagyon megbecsüljük. Még egyszer: érezze magát jól! A lakást Zsuzsika mutatja meg. A szakmai problémák pedig, a főorvos úrra tartoznak. - Végre elengedte a doktornő kezét, és a homlokára ütött. - A legfontosabbról, a fizetéséről, mert ugye valamiből élnie is kell, nem beszélünk.

- A főorvos úr már közölte velem.

- Kezdetben tényleg csak annyit adhatunk, viszont az ebéd térítésmentes, és a szolgálati lakásért sem kell labkért fizetnie.

- Villany, fűtés?

- A villanyt fizeti, a fűtéshez októbertől-áprilisig térítési díjat, havi... Nem tudom a pontos összeget, a központunkban, annak idején biztosan tájékoztatják. - Hathatós szünetet tartott. Olyan szemmel nézett a doktornőre, amire az akaratlanul kiskorában hónapról hónapra, megismétlődő jelenetre gondolt: Az apja fizetéskor a pénzt az asztalra rakta, amelyet az anyja azonnal el is tett, utána feléjük fordult: Találjátok ki, mit hoztam nektek? Kirakta a cukrot, aztán ismét megkérdezte. És mi van még? Majdnem elnevette magát, miközben az igazgató megszólalásig az apjához hasonlóan mondta tovább:

- Egy hold illetmény föld.

- Könyörgöm - nevetett fel a doktornő -, Pesten születtem, éltem eddig. Sem vetni, sem kapálni nem tudok.

- Terményben is megkaphatja a részét, egy holdnak megfelelő, az átlagterméshez viszonyított mennyiséget, májusi morzsoltnban.

- Tyúkokat, kacsákat tartsak, vagy disznókat hizlaljak? Az állatokhoz sem értek - kacagott most már tele szájjal.

- Akkor pénzben kapja meg, és még egyet: a mi gazdaságunk nyereségrészesedést is fizet, azzal együtt szép pénzt keres.

- Igazán nagyon kedves emberek - hatódott meg a doktornő. Hangja remegett, szíve összeszorult, erős lelkiismeret-furdalást érzett: Ez a fogadtatás. Összkomfortos lakás ingyen, beépített bútorok, központi fűtés, térítés nélküli ebéd, föld, nyereségrészesedés! - sorolta önmagában. Mégis úgy érezte magát, mint két megálló között a zsúfolt villamoson. Mindent megadtak, csakhogy orvost kapjanak. Van is, de meddig? A következő megállóig! Nagyon elmerengett, észre sem vette, hogy az igazgató becsukta maga után az ajtót.

- Amint mondtam volt, én is sietek - riasztotta fel merengéséből a főorvosa. A doktornő úgy érezte, mintha a valahonnét a mennyezetről pottyant volna le. Előbb senki sem állt mellette, most mégis itt van? A főorvos, előbbi szavai ellenére, nyugodtan leült. Hanyag eleganciával nézte egy ideig a fiatal, csinos doktornőt, arcára összetelődött érzelmek ültek, mintha megérezett volna valamit abból a lelki túsából, amely a fiatal nőben végbement. - Mindennel elhalmozták. A maga arcán, mégis egy csipetnyi meglepődöttség sem látszik. Díszes aranymadarat fogott az isten háta mögött, holott magának egyetlen verebecske is elég lett volna Budapesten. Igaz?

- Igaz.

A főorvos felállt, megint hátracsapta a két kezét, s a doktornő elé állt.

- Én is ehhez hasonló kis községben kezdtem. Viszont én falusi gyerek vagyok, a kollegina pesti. Budapest után, pedig Szúvaspuszta...! - Sokat sejtetően széttárta a két kezét, és rejtelmesen a doktornőre bazzalygott. Úgy pattant ki szája közepéből a folytatás, mint ha cuppantana. - Ám itt is emberek élnek, és ezek az emberek sokkal hálásabbak, mint a pestiek.

- Ez van, és kész! - Legyintése sóhajtáshoz hasonlított inkább, mint nyílt beletörődéshez.

- Ne keverje össze a temetést a lagzival! Mert, higgyen nekem, maga ide lakodalomba érkezett!

- Nem vagyok letörve, viszont jókedvem sem lehet. Nem valami felemelő érzés, egy fiatalnak, ebben az isten háta mögötti faluban, Pest után.

A főorvos átült az asztal szélére. Két kezét összekulcsolta.

- Nos, akkor térjünk a tárgyra! Járásunkban mindenütt osztott rendelési időben dolgozunk. Ez a hely ebben is kivétel. Hétfőn, szerdán és pénteken, délelőtt nyolctól tizenkettőig. Kedden és csütörtökön, délután kettőtől este hatig rendel majd. Így egyeztem meg a község-házán az egészségügyiekkel. Rendben?

- És szombatonként?

- Váltva. Páros szombatonként délelőtt, páratlan szombatonként délután.

- Ügyelet?

- Éjjel-nappal, és egyedül, kedves kollegina!

Apollónia félrehúzta a száját.

- Mifelénk - magyarázta meg gyorsan a főorvos - egy körzeti orvosra három község, azaz négyezer ember esik. Itt...

- Amint hallottam, tanyák is vannak - vágott a szavába a doktornő.

- Másutt nincsenek? Egyébként hallhatta, az állami gazdaság kocsi-ja állandóan rendelkezésére áll.

- Ha szabad, és ki tudja, betartja-e az ígéretét?

- Rapi szavára mérget vehet, kollegina!

- Majd meglátjuk - aggodalmaskodott Apollónia.

A főorvos némán szemlélte egy ideig a doktornő vergődését, majd ott folytatta, ahol abbahagyta:

- A naplók és egyéb nyomtatványok már itt vannak. Zsuzsika hozta ki, és reggel ő jön be a bélyegzőkért is. Holnapután ismét kijövök, és megbeszéljük a tényleges szakmai dolgokat is. Kérése, kérdése?

- Sterilizátor?

- Mihelyt kapunk, azonnal küldök egyet. Addig megteszi a kukta is.

- Ma kezdem el a rendelést vagy holnap?

- A bélyegzők miatt, holnap. Ma rendezze be a lakását! Nézegetsen, és beszélje meg Zsuzsikával a teendőket! - Nyújtózkodott. - Csak egy mondatot még! Ez falu. Az emberek közvetlenek. Nagyon könnyű a szívükbe férközni, de... - sokat mondóan elhallgatott.

- Ha elrontom valahol - folytatta a doktornő -, sohasem fogadnak be maguk közé. Igaz?

- Elmarják. No de erre, amint megismertem magát biztosan nem kerül sor. A kezét nyújtotta.

Mialatt beszélgettek Zsuzsika a várakozóhelyiségben ücsörgött. A főorvos kifelé menet hozzálépett, és megcsípte az arcát.

- Holnap várom, szép kislány. Addig vigyázzon a főnökére, hogy meg ne szökjön! - kezét fogott vele is.

- Ami... azt illeti - jegyezte meg a doktornő - ma is elhozhattuk volna a bélyegzőket.

- Az úton nekem is eszembe jutott. Öregszem.

Továbbment. A doktornő vele tartott, ugyanis a bőröndjei az autója csomagtartójában maradtak. Már mind a kettőt kivette, amikor a főnöke megkérdezte:

- Segíthetek?

A doktornő gunyoros mosolygása közben utasította vissza: Ha valójában segíteni akarna, már előbb is megtehetette volna, gondolta, ám mondani nem mondott semmit, csak a fejét rázta. Közben Zsuzsika is odafutott, és kivette kezéből az egyik bőröndöt.

Miután a kocsi eltűnt, a két fiatal nő összenevetett.

- Zsuzsikának szólítsalak? - érdeklődött, még mindig nevetve a doktornő.

- Zsuzsa szebben hangzik, meg jobban is menne a koromhoz, de mit tegyek, ha mindenki Zsuzsikának nevez! És én a doktornőt?

- Apollóniának, és tegezzél te is!

- Nagyon szép neved van.

- Nem az én érdemem, ugyanis nem én találtam ki. - Eközben tovább nézte a lányt. Azon törte a fejét, hogy hány évvel lehet nála fiatalabb. - Hány éves vagy? - kérdezte meg végül is.

- Húsz.

- Én huszonhat.

- Most végeztél? - csapta össze a két kezét csodálkozóan.

- Nem éppen. De ez az első önálló munkahelyem.

- Szegény betegek! - Akaratlanul csúszott ki a száján, éles késként hasítva szét a levegőt.

Apollónia nem sértődött meg. Cinkosan leste Zsuzsika lángvörössé vált arcát.

- Ne félj, senki sem lesz a faluban kísérleti nyúl. Kórházban is dolgoztam, mentőztem, meg szakrendelés is van a világon!

- Csakhogy oda jó húsz kilométert kell buszozni. Reggel be, este vissza. Napközben ugyanis nincs buszjárat.

- Belgyógyászatból és sebészetből rite, kitűnően végeztem. A laboratóriumi munkához is értek, akármiért nem utalgatok be senkit.

Zsuzsika zavarában a másik bőrönd után nyúlt, ám Apollónia nem engedte kivenni a kezéből.

- Nem azért mondtam. Ostobaság volt tőlem, ne haragudj! - mentegőzött szemlesütve.

- Mindnyájunknak vannak ostoba gondolatai, csak a bölcs ember nem mondja ki.

- Mégis megsértódtél?

- Ah! - Szabad kezével pajkosan Zsuzsika hátára csapott, és rohanni kezdett felfelé. - Ki ér fel előbb? Zsuzsika azonnal utána rohant. Majdnem egyszerre értek fel az ajtóhoz, onnét tovább, be az előtérbe, ahol mind a ketten az ajtófélfának dőltek, és lihegve egymásra nevettek. - Úgy nevettek - fakadt ki váratlanul Apollónia -, mintha jó kedvem lenne, holott semmi okom a vidámságra.

- Miért?

- Világéletemben Pesten éltem. Ez vidék, ráadásul isten háta mögötti hely, és nézd, mennyire nagy ez a ház is! Félek benne egyedül.

- Én tősgyökeres szúvaspusztai vagyok, mégsem csípem ezt a vidéket. Kislány koromtól városba vágytam.

- Te! - ütközött meg Apollónia. - aki itt születettél, nőttél fel, elkívánczol innen?

- Őseim teljesen igénytelen emberekként éltek. Nem is sejtették, hogy másként is lehet élni. Szakközépiskolásként, négy évig városban éltem. Színházba, moziba, szórakozni jártam, ezért nekem már

igényeim vannak. Apám még televíziót sem nagyon néz. Ha mégis elébe ül, azonnal elalszik.

- Milyen szakközépiskolába jártál?

- Mezőgazdaságiba.

- Most, mégis itt? - csodálkozott rá Apollónia.

- Nem kaptam megfelelő állást, ezért beiratkoztam az asszisztens-képző tanfolyamra, amivel ugye bárhol elhelyezkedhetek. Némi protekcióval, itt...! - Szenvedélyesen, egyre feljebb srófolt hangon folytatta: - Mozi nincs. A kultúrház valódi italbolt. Havonként ha egyszer diszkó, amely rendszerint verekedéssel végződik, amiért is egy jobb ízlésű fiatal be nem teszi oda a lábát. Aztán kész! Kiállítás, múzeum, ugyan! - A homlokára csapott. - Ja, és évente menetrendszerűen megjelennek a vándorcirkuszosok. A falu legközepén sátrat vernek, és bemutatják azokat a számokat, amelyeket az előző években már láttunk. És, mi mégis, ennek a silány produkciónak is örülünk. - Hangja rezignálttá változott. - Családot alapítani, gyerekeket nevelni? Itt nem szabad. Elhallgatott, viszont a fejét, mintegy tiltakozásként tovább rázta.

- Te aztán jól megvigasztaltál! - jegyezte meg eközben Apollónia. - No de, mindegy. Udvarlód?

- Van... - bizonytalankodott. - Bölcsész. Ha kap tanári állást, Pesten tanít, ha nem, más munkát keres, mert mindenképpen felköltözünk Budapestre.

- Pesten nagyon nehéz lakást szerezni, Zsuzsika! Bocsáss meg, rájár a szám. Hadd nevezzelek ezen túl, továbbra is így.

- Ha neked jobb, nekem mindegy. Öröklakást veszünk. Pénzt a szüleim adják. Ha a Belvárosban nem sikerül, kimegyünk külvárosba, vagy Pest környékére, ahol Zsolt, na bumm, általános iskolai tanár lesz.

- Vőlegényed vagy csak udvarlód, ugyanis előbb kissé bizonytalankodtál.

Nálunk akkortól számít valaki vőlegénynek, ha megkéri a lány kezét a szüleitől, és nyilvánosan eljegyzi. Udvarlóm.

- Itt lakik?

- Sárváron, de Pesten tanul. Te...? Udvarlód, esetleg férjed?

- Teljesen facér vagyok. - Közben kinyitogatta a bőröndöket, elkezdte az átrakodást az új szekrénybe. Mozgása visszafogottnak, szavai, miközben folytatta, szégyenlősnek, magyarázkodónak tűntek a társa szemében. - Csak a fehérneműt és néhány váltás ruhát hoztam, mert nincsen több. Tudod, az én szüleim egyszerű melósok, és négyen vagyunk testvérek. Mindannyian tanultunk. Ez pedig, manapság is sokba kerül. Egyébként én vagyok a legöregebb. Nem telt többre. Néhány edényt, cipőt, meg ezt-azt postán küldik utánam. - Nem affektált. Természetes mozdulatokkal gesztikulált, mialatt a fehérneműit rakosgatta.

- Segítek - ajánlkozott Zsuzsika.

- Nem nagyon sok, és egyébként is rengeteg időm van estig.

- Csak lepedőt s kispárnát látok. Takaród?

- Pléd. - Feltúrta a ruháit, és kiemelte. - Ez! - Az egyetlen heverőre dobta.

Zsuzsika az ajtó felé indult.

- Elmész? - ijedt meg Apollónia a rákövetkező magánytól, amely ezután rávár. Szerencséjére csak néhány pillanatig tartott. Előbbi borongós arca felderült. - Pihend ki magad, és ne feledd: holnaptól teljes erőbedobással kezdünk! Délelőtt bebuszozol Sárvárra, délután rendelés! Kösz a segítséget!

Zsuzsika az ajtónál hirtelen megállt. Töprengve nézte Apollóniát és a nagy, tágas szobát.

- Később visszajövök érted. Nálunk vacsorázol, és ott is alszol, jó?

- Még egyszer köszönöm - hálálkodott. Mást is akart mondani, ha nem kopognak. Kapkodón hajtotta be a szekrény ajtaját, és Zsuzsikára csodálkozott: Ki lehet az? Aztán tanácstalanul felvonta a vállát, s kissé félre állt az ajtóból. - Tessék! - szólt ki végre, miután a bőröndjének is becsapta a födelét.

Harminc év körüli, jól öltözött és szépen karbantartott arcú, ám erősen elhízott asszony lépett be.

- A helyi patikus vagyok - kezdte már az ajtóban -, és a szomszédod. Nem voltam ott a fogadáson, ezért átszaladtam, hogy személyesen köszöntselek.

- Dr. Bolváry Apollónia - mutatkozott be a doktornő.

- Ipszilonnal?
- Azzal írjuk.
- Szép nemes név.
- Pedig nincs kutyabőrünk.
- Kár, manapság újra nagyon divatos. Sokan a családi nevük végi i helyett y-t vesznek fel.
- Valamennyi ősöm melós volt. Apám az EVIG-ben dolgozik.
- Apollónia sem mindennapos név - áradozott az tovább, mit sem adva az új orvos fölösleges mentegetődzésére.
- Én nem szeretem, de hát a főnökét és a nevét senki sem maga választja meg.
- Mialatt nevettek Apollónia egy teljesen új karosszéket húzott elő a mellettük lévő asztal mellől, és megfordította.
- Foglalj helyet, bár amint látod, éppen rakodunk. Ez a por is!
- Jé, Zsuzsika! Nem is vettelek észre, úgy összekuporodtál az ajtó mögött, mint a süni. Örülsz a főnöködnek?
- Pedig köszöntem - magyarázkodott Zsuzsika.
- Örülsz, vagy nem örülsz? - vágott az közbe ellentmondást nem tűrően.
- Igen - rebegte némi éllel, majd hirtelen Apollóniához fordult.
- Én akkor megyek.
- Csak nem miattam? - játszotta a sértődöttet a patikusnő erőltetett felfortyanással.
- Már a kilincset fogtam. - A doktornőre mosolygott. - Nemsokára érted jövök.
- A minden lében kanál patikusnő megint közbeszólt.
- Vacsorára visszajössz - fordult Apollóniához -, mert remélem, nálunk vacsorázol?
- Már meghívtam - vágta rá Zsuzsika kiélezetten. Az arcán is látszott, a hangján is érződött, hogy nem szereti a kövér patikusnőt.
- A patikusnő azonban mit sem törődve ezzel, tovább beszélt Apollóniához.
- Igazán szívesen látunk, de ha már nem is vacsorázol nálunk, legalább aludj ott, mert biztosan félsz ebben a nagy hodályban. Egyedül vagy? Úgy értem...

- Egyedül. Beismerem, tényleg félek. Eddig nagycsaládban éltem otthon. Itt...! Örökké mégsem alhatok máshol. Előbb-utóbb meg kell szoknom. Na, foglalj már helyet!

A patikusnő ült le elsőnek Apollónia új székére, mert itt nemcsak minden új volt: az épület, a berendezés, a csillárok, a szőnyeg, még a levegő is teleszívta magát friss festékszaggal, amiért sokszor és alaposan ki kell szellőztetnie majd.

Miután Zsuzsika csendesen elköszönt, és kiment, Apollónia is leült, és a kifejezetten szép arcú, de igen kövér nőhöz fordult:

- Ne haragudj, én még nem tudom a nevedet.

- Csak beszélek, locsogok, mint afféle falusi liba, bemutatkozni meg elfelejték. Kisné Matúz Dóra vagyok. Isten hozott hozzánk!

- Férjed?

- Agronómus. Vetnek. Egész nap a határt járja, késő esténként téved haza nyakig porosan, és holtfáradtan.

- Ne haragudj - szabadkozott Apollónia -, semmivel sem kínálhatlak meg, holott nemcsak hűtőszekrényt, villanytűzhelyt, hanem kávéfőzőt is vettek nekem. Viszont se kávé... semmim nincs. Később vásárolok. Te, van itt bolt?

- Persze - bólogatott, majd váratlanul körbemutatott. - A mi szolgálati lakásunk tök ugyanez, annyi különbséggel, hogy nincsenek beépített szekrények. A bútort és a berendezést magunk hoztuk.

- Miként kerültetek ide, az isten háta mögé?

Dóra elhúzta a száját, és megremegtette az ajkait.

- A település eldugott, viszont a gazdaság országos hírű, ezért ide mezőgazdásznak bejutni csak protekcióval lehet. Nos, ez a protekció én voltam, pontosabban fogalmazva: a gyógyszerész diplomám. Olyan mezőgazdászt kerestek, akinek a felesége orvos vagy patikus.

- Mióta laktok itt?

- Két éve. Még a lakásunk sem készült el teljesen, amikor letelepedtünk. Eredetileg ikerházat akartak építeni, később, mondva, hogy orvosra még kilátás sincs, megmásították a tervüket. Nem is lett volna, ha Rapi Béla, ismered: az állami gazdaság igazgatója, nem ad be-le mindent. Még az egészségügyi miniszterhez is felment. Protekció, tudod!

- Úgy látom nagy ember, ez a Rapi Béla.

- Ez nem kifejezés rá! Közép-Európa-szerte ismert szakember. Mit tudom én hány ciklusban országgyűlési képviselő volt. Állítólagos nőügyei miatt nem jelölték újra. - Visszadólt eredeti helyére. - Én semmit sem mondhatok rá.

Apollónia titokban végignézte, s majdnem felnevetett: ezzel az alakkal nem is csodálom! Hogy leplezze szemtelenségét, hirtelen másik gombolyagra tekerte a szó fonálát.

- Akkor már van mezőgazdász, mégpedig a legszerencsésebb párosítással. - Mosolyába az érzelem ellentétes árnyalata vegyült: az elégedetlenségé. A világerő sem akarta kimondani, hiszen nem ismerte ezt az asszonyt, viszont ezekben a percekben annyira foglalkoztatta ez a gondolat, hogy teljesen megtelt vele a bensője.

- Orvos is van, de nem sokáig - csurrant ki a víz mégis a csapból.

Dóra nem ütközött meg, sőt egyöntetűen, szinte lelkesen rábólintott.

- Harmincéves vagyok. Két éve lakunk itt, de az eltelt huszonnyolc évben nem unatkoztam annyit, mint ebben a kettőben. Sohasem voltam síró, itt arra is rászoktam. Teljesen el vagyok temetve. Hozzá való értelmiségi barátnőm nincs. Egy-két férfi akad, de nő nem volt eddig. Csak egy szórakozásom van, az evés - végighúzta tenyerét a testén -, amint látod, ez viszont alaposan bevált. Csak az vigasztal - tette hozzá morbidan, fanyar mosolya kíséretében -, hogy minél nagyobb testsúlyt cipelünk, annál rövidebb ideig kell cipelnünk.

Apollónia úgy érezte magát, mintha mellbe vágták volna. Akaratlanul magára gondolt, amitől még a háta is lúdbőrözött. Dóra közben tovább panaszkodott, ha akart, ha nem, kénytelen volt ráfigyelni.

- Mert mi van itt? Por, más semmi! Az emberek feje pénztárca. Kulturálódás helyett törtetnek, tele vannak úrhatnámsággal. Kapzsiak és sóvárok. Te, az egyik illető, nem, nem mondok nevet, mert úgyszemint ismered, százhatvanezer forintot vett ki az OTP-ből csak azért, mert kiszimatolta, hogy két nap múlva drágább lesz a téglá. Az utolsó fillérig beváltotta téglautalványra. Ez a bót negyvenezer forintot hozott a konyhájára egyetlen nap alatt. Tudok olyan vadonatúj, színes televízióról, hűtőgépről, sok minden másról, amelyeket megvet-

tek, és a mai napig sem csomagolták ki. Akad olyan paraszt, akinek több kiló aranya, pontosabban ékszere van, mert itt nem darabszámmal, kilóra mérik az aranyat. Némelyik negyven-hatvan hízott disznót is lead havonként, de újságra sajnálja a pénzt. Ha papírra van szüksége, felkeres, és régi újságokat kér tőlem. Tudod, mire használja leginkább? - Nevetett. - Előbb átolvassa, utána kitörli vele a sejhaját. Sorolhatnám még, de nem untatlak ezekkel az apró sós ízű pletykákkal. Inkább te beszélj! Miként kerültél ide, pontosabban ebbe az isten háta mögötti kis településre? Hogyan tehetted meg ezt, Apollónia?

- Kant szavaival válaszolok: Meg tudtam tenni, mert meg kellett tennem. Pesten nem kaptam állást, még laboratóriumban sem, holott ipszilonra végződik a nevem, viszont apám nem fejes, hanem szimpla melós. Rajtam gyakorolták, drákói szigorral az egészségügyi miniszter döntését: Ki vidékre! Így történt!

- Ha már vidékre kerültél is...

- Miért nem mentem jobb helyre, közelebb Pesthez? - kérdezett közbe Apollónia, mialatt az a szót húzta. - Nézd, Dóra, ha már ennyire bizalmasan beszélgetünk, ezt is elmondom neked. A mai viszonyokhoz képest én meglehetősen szerény körülmények között nőttem fel. Még gimnazista koromban elhatároztam, ha szüleimnek nem is, nekem mindenem meglesz. Szép lakás, berendezés, kocsi, nyaraló, ruhák, ékszer és a többi és a többi! Gondolj rólam, amit akarsz..., szóval a vidéki helyek közül ez látszott a legzsírosabbnak. Szépen megtollasodom. A lakásért nem kell fizetnem, az ebéd ingyenes, háztáji, nyereségrészesedés, meg mit tudom én! Kezdő létemre jól megfizetnek, gépkocsi használat!

- Szóval három évig itt maradsz, mert a miniszteri utasítás szerint addig nem vállalhatsz Pesten állást?

- Igen, viszont, ha véletlenül sikerülne, visszamennék én laboratóriumba, röntgenesnek, még köjálосnak is. Mert nézd! A pénz kevesebb, viszont mellékfoglalkozás ott is akad: helyettesítés valamelyik kerületi rendelőintézetben, üzemorvos... Ha már vidékre kellett jönnöm, a legzsírosabb falat után kaptam, amint már mondtam is, tehát itt vagyok! Ez a reális, nem?

- Hallom nagyon melegen fogadtak.

- Hiába csaptak nagy csinnadrattát - heveskedett Apollónia -, hiába a díszkapu, a tus, amelyet a zenekar játszott, hiába fogadott, amint mondtad Közép-Európa hírv embere, hiába adtak nekem kacsalábon forgó, teljesen berendezett lakást, háztájit, nyereségrészesedést, szemrebbenés nélkül itt hagyom őket, mert miért éljek én, tősgyökerez pesti létemre vidéken, amikor a vidékiek nagy zöme, főleg orvosok, nem egyről tudok, Pestre tülekednek.

- Ha férjhez mész, nem tesznek ki vidékre. Szép, jó alakú, fiatal és diplomás vagy.

- Kifutottam az időből.

- Te meg az idő! - nevetett fel erőltetetten Dóra.

- Nem a koromra céloztam. Az utóbbi évekre. Akadt udvarlóm, olyan is, aki szívesen feleségül vett volna, de én válogattam, mert, akihez, férjhez megyek - fokozatosan fejebb és fejebb emelte a kezét -, annak legyen esze, az legyen ideális, a legek férfija: és hallhatad, mennyire anyagiak vagyok, legyen vagyona! Mivel nem ugrott be a pasas, az időt húztam, végül hoppon maradtam. Az utóbbi időben lejjebb engedtem a mércét. Ekkor horogra akadt, jó negyven év körüli, elvált, testi hibás orvos. Ha nem is vagyok, mert nem vagyok az átlagosnál, tizenkettő egy tucat, szebb nő, ennyire csak nem adtam, tolhattam lejjebb és lejjebb a lécet.

- Ne szerénykedj, nagyon szép nő vagy! Kétségbe se ess! Itt is el lehet éldegélni! Addig szedd meg magad, mert ez a hely arra igen alkalmas. Meglátod, holnaptól dől hozzád a pénz, meg a sok minden, amit majd hoznak: mert ez a nép, attól függetlenül, amit elmondtam rólok, nagy általánosságban nem hálátlan.

- Nem vágom meg a betegeimet, az én szüleim is melósok.

- Egy kis paraszolvencia azért el-elmegyedet, édes. És higgyél abban, hogy egyszer azért csak elkerülsz innen!

- Igenis, hiszek - vágott közbe, - mert, ha nem hinnék, nagy baj lenne. Valakiben vagy valamiben, tárgyban, eszmében, ideában, vagy mit tudom én miben, kiben, mindenkinek hinnie kell. Mert a hit hiánya bizonytalanságot okoz. A bizonytalanság félelmet, az riadalmat kelt. A riadalom, pedig rémképeket szül, amelyek idegessé tesznek.

Az idegesség következő fokozata az idegbaj. Ez pedig, orvos vagyok, elhitheted nekem, nehezen gyógyítható betegség.

- Csak azért említettem a férjhez menetelt, mert itt még házastárs-ként is nehéz, hát még egyedül! A fiatalok zöme a közeli városokba menekül, vagy fel Pestre, holott, tudod, mennyit keres itt egy jó melós? Nagyon sokat. Mit ér veled, ha az egy bolton, kocsmán kívül semmi, de semmi sincs? Kenyeret naponként hoznak, egyfélélt. Na, jó, most már van maszek pék is. Ha viszel neki lisztet, némi készpénz ellenében kapsz friss kenyeret. Oda meg annyian járnak, hogy nem győzi, ezért két nappal előbb kell bejelentened az igényedet. Ha netán elfelejted, hoppon maradsz. A lányoknak, főleg a diplomás nőknek nagyon nehéz itt a sorsa.

- Sejttem.

- Nemcsak férjnek való, szexpartner sem akad, anyukám! A gazdaság igazgatója, főmezőgazdája, ilyen-olyan beosztott vezetője nő, ráadásul mind idősebb a férjemenél. Az állatorvos, az iskola igazgatója úgyszintén. Valamennyi diplomás férfi foglalt. Még az evangélikus pap is nő. A pedagógusok, mert őket még nem említettem, egy kivételével, aki egyébként rendkívül, csinos, erős férfi... - élénk nevetésbe kezdett, ezért nem folytathatta.

- Ki az? - sürgette Apollónia, minden kíváncsiság nélkül, csupán az birizgálta, hogy min derül annyira.

- Nőtlen, ám rendkívül fura teremtés. Egyharmad-részt tanár, másik harmadrészt ornitológus, harmadízben muzeológus..., olyan félnótás, amint itt nevezik, bár az öregek boszorkányos tanárnak csúfolják.

- Jó - vette át a társa nevetését Apollónia is -, ő mit szól ehhez?

- Sem nő, sem szórakozás, senki és semmi nem érdekli, csak a kedvtelésének él. Két órát tanít, utána állandóan a határt járja. Madarakat figyel, gyűrűz, fényképez. Néprajzi emlékeket gyűjt a környéken. Nagyon furcsa alak, viszont értékes, nagy tudású ember. - Na - felállt -, eleget pletykáztam, nem zavarlak tovább! Pakolj ki, aztán, ha visszaértél Zsuzsikáéktól, ruccanj át hozzánk! A kerten is átjöhetsz. Hátral kapu van, azonnal észreveszed, ha a kerítéshez érsz.

Megcsókolta, és alakjától elütőn negédes mozgással, kiballagott az ajtón.

Apollónia, miután befejezte a pakolást, végigjárta a szobákat, és tüzetesen átnézett mindent. Főleg a konyhában és a fürdőszobában időzött sokat. Még a csapokat is kinyitogatta, külön a hideget, külön a meleget. Visszaszaladt a szappanért, a fogmosó- és a pipereszereiért. Szépen kirakott mindent, azután visszament az előbbi szobába, és kilesett az ablakon: Mennyit érne ez a lakás, ha így, amint van, Pestre tolná? De vajon merre van Budapest, amely után máris honvágyat érzett. Mély csend vette körül, amely a pesti zajhoz szokott fülének nagyon különösnek tűnt. Majdnem úgy érezte magát, mintha temetőben tartózkodna, noha távolról kakaskukorékolás, disznóröfögést hallatszott, mire maga sem értette igazán miért, előbbi honvágya leküzdhetetlenné fokozódott. Nem csupán fáj, ordított is. A toroka öszszeszorult, majd megfulladt. Az asztalhoz ült, felvette a válltáskáját, hogy előkotorássa belőle a pénztárcáját. Hatszáz forintot olvasott meg. Az apja adta neki, mert a saját pénzét erre-arra, például az előbbi pipereszerekre, törölközőkre... elköltötte. Azon törte a fejét, hogy fizetésig elég lesz-e, mert kölcsönt nem akart kérni. Az egész családja kikísérte a Nyugati pályaudvarra. Az apja szabadságot vett ki, az anyja szabadnapos volt. A testvérei e napra otthonmaradtak az iskolából. Az indulás előtti fél órában, beültek a vendéglőbe. Az apja sört ivott, ők kólát. Az anyja úgy sírt, mintha külföldre menne férjhez. Igaz, a nyári üdüléseken és az egy építőtáboron kívül, az eltelt huszonhat évben talán, egyetlen napot sem töltött el a szülei házában kívül. Az apja olyan ünnepélyes arcot vágott, mint kiskorukban vásárnaponként, ha sétálni vitte őket a Margitszigetre. A testvérei is mind könnyeztek. Befizetem az ebédemet. Nem, az ingyenes! Kávét veszek, és az első fizetésemig tejet reggelizek, vacsorázok. Így egészséges, nem? Itt olcsóbb, jobb is, és hátha kapok hitelbe is!

- Pest, óh, te gyönyörű Budapest! Szülővárosom! - Növekvő honvágya tovább izgatta. A film pergett, agya vetítövásznán mégsem jelent meg kép, csak fantáziájában szendergett a szülővárosa, amely után annyira sóvárgott, hogy majdnem elsírta magát.

Szúvaspusztán - a hozzátartozó tanyákkal együtt-, több száz házat tartottak nyilván. Az utcákon és a kertekben, egyetlen nagy lombosított vonva a falu fölé, rengeteg fa zöldellt. Az utak oldalain, hatalmas dió-, vadgesztenye- és hársfák díszeltek. Az udvarokban és a kertekben, eper- és különböző gyümölcsfák pompáztak. Ezt a hatalmas zöld leplet csak az evangélikus templom régimódi zsindeyes fatornyája szúrta át, hogy merészen föléje leshessen. Zsindejét, hosszú évszázad során moha lepte be, régi fehér falait száraz levél színőre meszelte az idő. A régi házak falai sárból készültek, a tetőket szalmával födték be, itt-ott náddal. A történelem viharos évszázadai során, szörnyű háborúk, tüzek, földrengések... pusztítottak, ám ezek a házak, egytől-egyig a helyükön maradtak, azonban amivel nem birkózhatott meg tatár, török, Rákóczi meg a negyvennyolcas szabadságharc, és a világot egymás után lángba borító szörnyű háborúk, azt megtette a... modern idő. Egymás után bontották le a tetőket, túrták szét az ősi falakat, helyükbe szebbnél szebb betonlapokra, faragottkő-lábazatokra, téglafalú, cseréptető házakat emeltek, ám az utóbbi években már a tetőteret is beépítették. Csupán két régi ház maradt, ám a régebbi kürtöket ott is, kémények váltották fel. A lakosság zöme a helyi állami gazdaságban dolgozott. A szaporulatot azonban már nem tudta befogadni, mert az egyre növekvő gépállomány mindjobban kiszorította a kézi munkaerőt. A fiatalok zöme elsősorban a közeli Sárvári-Cukorgyárban, Szeszgyárban, Vágóhídon, Baromfi-feldolgozóban és a Gépjavitó Üzemben helyezkedett el, de átjártak Vasvárra, Szombathelyre, Kőszegre és máshová is: útépitéseken, vasútnál és erdőgazdaságokban dolgoztak. Sokan hetente egyszer jártak haza, ugyanis ezt a kis elzárt települést egyetlen erecske, a tizenöt éve épült műút kapcsolta össze az ország vérkeringésével. Autóbusz? Egy. Reggel ment, este érkezett, ezért az ugrásszerűen emelkedő motorkerékpárok, autók nélkülözhetetlen megélhetési eszközökké váltak: utaztak, piacoztak, hordták haza utánfutóikon a szénát, a terményt, a hullott gyümölcsöt és állataik részére a savót... Az állami gazdaság, a saját dolgozóinak vontatókkal szállította házhoz a szénát, a bálázott szalmát s a termést. Csak akkor akadt probléma, ha az utakat vastag hótakaró födte. Ilyenkor napokig, de az is előfordulhat,

hogy hetekig el voltak zárva a külvilágtól. Az állami gazdaság -, mint a település legtöbb lakójának munkaadója - egyre-másra kigombolkozott. Hatására az ősi település lassacskán felébredt tespedtségéből, gyors virágzásnak indult. A régi szatócsüzlet helyén szövetkezeti boltot nyitottak. Betársultak az új iskola és óvoda építésébe, átvették, és attól kezdve ők is tartották fenn a hajdani urasági kastélyból átalakított kultúrházat. Gyógyszertárat, melléje szolgálati lakást, most orvosi rendelőt, hozzá másik szolgálati lakást építettek, úgyhogy a község lakossága, társadalmi munkán kívül, egyetlen fillérrel sem járult hozzá. A megelőző években, az állami gazdaságban dolgozó asszonyok részére téli munkalehetőséget: ciroksöprő-kötő, kötélverő és kosárfonó részleget alakítottak ki a falu melletti majorban. Az alapanyagot a gazdaság termelte meg, ők is értékesítették jó haszonnal. A fiatalok közül sokan ipari szakközépiskolákba jártak, ezért rájuk egyáltalán nem számított a gazdaság, mások gimnáziumban tanultak. Ők a pesti egyetemek felé kacsingattak. A fennmaradó rész szakmát tanult, ezeket csakúgy, mint a szakközépiskolásokat, az ipar szípanította fel és csalogatta el Szúvaspusztáról. Mezőgazdasági szakmát - a most végző huszonkét nyolcadikos közül - csak ketten választottak. A jól jövedelmező és dolgozói iránt cseppet sem fukar állami gazdaság ezért csak ennyi fiatal szakember-utánpótlásra számíthatott, noha a gyalogmunkásokkal ellentétben, a szakmunkásokat mindig szívesen fogadta...

A megszánt gépállomás régi igazgatójának, a jelenlegi állami gazdaság központi gépjavító üzem főmérnökének, Horváth Árpádnak a felesége váratlanul elhunyt. Reggel még a kapuig kísérte, de délben, mikor az egyik gépszín végében járt, hanyatt-homlok futottak érte: Nagyon siessen, mert a felesége haldoklik! A gazdaság autójával érkezett haza, mégis, mire belépett a kiskapun, feleségét már elvitte a mentő. Az új doktornő utalta be, azonban mire beértek volna a kórházba, meghalt. Agyvérzés végzett vele.

Két napja temették el. Horváth Árpád néhány nap szabadságot vett ki, ám sehol sem találta a helyét, hol a kertben nézelődött, hol a teraszon ült, olvasott, mint most is. A közeli bokron feketerigó csatto-

gott. Két szárnyát riadtan széttárta, és ágról ágra ugrálva riasztgatta a macskát, amely a fészkéből kipottyant fiókája felé sompolygott. A kis kert végében kuvasz ugatott...

Horváth Árpád, felnézett, mert a nevéen szólították.

- Te? - kitágult szemgolyókkal bámulta a látogatóját, újságját az asztalra rakta.

A jövevény komor arcot vágott. Szeme körül mesterséges fények: a részvét, a gyász és a felgyülemlett indulatok valamilyen magára erőszakolt keveréke lobogott, amely most inkább a gyűlölet valamiféle megnyilvánulására hasonlított, mint az együttérzésre.

- Őszinte részvéteimet fejezem ki. - Szavai széttöredeztek, miközben jó erősen megrázta a társa kezét, nagyokat nyelt.

- Köszönöm szépen, amiért hazafáradtál a tanfolyamról - fogadta a házigazda, némi daccal.

- A temetésen nem vehettem részt. Az utolsó napon kaptam meg az értesítést, Budapest igen messzire van. Mindent otthagya értem ma haza. Mi történt...

- Agyvérzés vitte el - vágott az közbe.

- Sohasem panaszkodott magas vérnyomásra.

- Az orvosok szerint mégis az végzett vele.

- Mennyi idős is volt Etelka?

Horváth Árpád cinikusan mérte végig: Mintha nem tudnád? Válasza helyett tovább nézte a férfit, keskenyke rést fúrva az agyába, hogy beelásson, mialatt az, különféle érzelmekkel telítetten lehajtott a fejét.

- Valójában nem betegeskedett - súgta letörten ezalatt. - Orvos csak halála napján látta. - Mentegetőzőn rázogatta a fejét. - Nem azért, mert sajnáltam a pénzt.

- Te mindent megtettél! - vágta rá ridegen a társa. Arcán ez idáig rejtegetett gyűlölet fellobbant. - Hiszen ti nagyon jól éltetek! - gúnyolódott leplezetlen.

Horváth Árpád, az előbbitől eltérően most nem kísérelte meg, hogy rést verjen az ellenséges érzések rideg sziklafalán.

- Mi igazán jól éltünk! - válaszolta kissé fennhéjázón, mialatt a fonnott vesszőszekekre mutatott. - Foglalj helyet! Bort hozok.

Tóth Jánost és Horváth Árpádot az évtizedek óta tartó látszólagos barátságon kívül a munkahely ezernyi gondja, baja fűzte össze, ugyanis a hatalmas gépjavító üzemet mindössze ketten vezették. Horváth Árpád volt a főmérnök, Mellette, Tóth János az üzemvezető...

Miután Horváth Árpád az asztalra rakta az üveg bort és a két poharat, Tóth János hirtelen rámeresztette a szemét.

- Ezután? - nem folytatta, az időt húzta, de a következő mondata kimondatlanul is a levegőben lebegett.

A házigazda nem válaszolt azonnal. Lassú, kimért mozdulatokkal, minden egyes moccanásán látszott, hogy gondolkozik, bort töltött. Miután a kis gyöngyszemecskék köröskörül, szép sorjában szétpukkantak a poharakban, visszatette az üveget az asztalra.

- Ötvenöt éves vagyok - tört fel a hangja hörgésszerűen. Leült, az asztal lapjára ejtette a kezét. - Nekem már csak múltam van, jövőm semmi.

- És a jelened? - vitázott vele Tóth János. - Te alapítottad meg az 1950-es években a gépállomást. A te vezetéseddel alakult át modern üzemmé, miután az állami gazdaság átvette. Az új szerelőcsarnok építése? A programozott eszterga-gépsor beállítása? Az átszerszámozás? A modern gépszín építése, amely most folyik? Mind a te érde-med. Elöljárósági tag vagy. Nagyon sokat köszönhet neked ez a település. Te kilincselteél a boltért, az iskoláért, az óvodáért, legutóbb az orvosért? Veled együtt járt fel a dirink Pestre, a főigazgatóságra és a minisztériumokba. Te verted az asztalt a tanácsnál, a megyénél. Az új zöldség és gyümölcsüzlet, a modern patika, a betonjárdák, a sep-rőkötő üzem?

- Mégsem sikerült megállítanunk a folyamatos elvándorlást.

- Aki elment, elment, aki itt maradt, építkeznek s él.

- Az 1980-as években kimondták, hogy meg kell szüntetni a tanyákat, Szúvaspusztát jelölték ki anyaközségként. A falu létszáma ug-rásszerűen megemelkedett. Ezért kaptunk pénzt járdákra, sportpályára, iskolára, óvodára és így tovább. Mióta lefokoztak bennünket társköz-séggé, újra és évről évre csökken a lélekszámunk. A fiatalok elvándorolnak, az öregek közül egyesek meghalnak, mások a gyerekeik után mennek. A megélhetéshez, az életszínvonal emelkedéshez nem

csupán pénz kell, sok más is. Például mozi, szórakozási lehetőség, szaküzletek, ahol hosszú utazás nélkül is elkölthetik azt, amit keservesen megkeresnek. Jó, le a kalappal az állami gazdaság előtt! - Legyintett. - Ah, de ne beszéljünk róla többé!

Tóth János felemelte a poharát. A társa arcvonásait fürkészte, miatt érzelemszegényen újra megszólal:

- Még egyszer fogadd őszinte részvételem!

Horváth Árpád különös érzésekkel fürkészte a társát, közben ő is felemelte a poharát. Koccintottak és ittak. Tóth János letette a poharát, és megelőzve a házigazdát újratöltött. Ezt is, szinte mohón, mint-ha le akarna részegedni, itta ki. Ezután ismét a társára lesett.

- Mi lesz veled ezután, teljesen egyedül, asszony nélkül?

A házigazda szeme messze a távolba révedt.

- A fiam Pesten tanul. Vegyész mérnök lesz. A Kémiai Kutató intézetben kap állást.

- És te? - készítette válaszra a társa.

- Eladom a házat, a földet, meg mindent, amim van és...

- Most, miután ilyen szépen rendbe hoztad?

- Pesten vagy a környékén veszünk házat, és kész!

- És kész! - gúnyolódott Tóth János, úgy, mint aki maga sem tudja eldönteni, miért és kire haragszik. - Ötvenöt éves korodban?

- Nyugállományba vonulásomig itt maradok.

- Nem nőszül meg? - gúnyolódott eléggé észrevehetőn tovább a társa.

Horváth Árpád nem válaszolt. Egy ideig jelentőségteljesen kutatta a társa arcvonásait, majd az üveg után nyúlt, és most ő töltött a poharakba.

Tóth János azonnal kiitta a bort, amiért a házigazda rögtön teletöltötte a kezében tartott poharát. Meglöttyögtette, másik kezével a homlokát dörzsölgette, majd hirtelen a szájához emelte a poharát, és megint, az utolsó cseppig kiitta.

- Ti ugye - kezdte ezután, némi önbiztató cuppogás közepette - szerettedek egymást?

- Nem! - vágta rá Horváth Árpád. - Csak ragaszkodtunk egymáshoz. Megszokásból, meg a gyerek miatt.

Tóth János meghökkent. Arca szemlátomást elborult. Olyan hirtelen átváltozott, mint nyári jégverés után a határ. Arcán az erős felhorkanás és a frissen fogant düh jól érzékelhető keveréke váltogatta egymást. - Te... te nem szeretted Etelkát? - srófolta feljebb megrökönyödését. Melle egyszer kidagadt, máskor a felhevülésétől függően lelohadt.

- Nem.

- Ezt ő is tudta? - fokozódott tovább Tóth János furcsa átalakulása, amely egyre jobban és jobban szétterült az arcán.

- Az első naptól kezdve tudta.

- Ez... ez nem lehet igaz - hitetlenkedett Tóth János teljesen elgyengülve. - Ha valaki, én azonnal rájöttem volna. Miért nem szóltál? Miért titkoltad kerek húsz éven át?

- Az első napon megegyeztünk Etelkával: amíg élünk, nem beszélünk róla! - Arcán fanyar mosoly suhant át, mialatt a társára bökött a mutatójával. - Főleg neked nem, János!

Tóth János nem kérdezte, miért. Szájához emelte a poharát, és egyetlen hajtással kiitta. Ezután, nem várta meg, hogy a házigazda töltsön bort a poharába, ő maga öntötte azt tele, s megint kiitta mind. Egyre jobban összegyűrődő arcáról teljesen eltűnt az előbbi kétkedés. Helyét kezdődő részegségével összevegyült kiismerhetetlen érzelem öntötte el. Leplezte, Horváth Árpád azonban most a lelke legmélyéig belelátott, noha őt is megérintette valami abból a kemény vajúdásból, amellyel a társa küszködött. Tovább beszélt, ám most már egyetlen pillanatra sem vette le szemét a vendégéről.

- Sárvári vagyok. Ott születtem, nőttem fel. Az, szép város, ez egy koszos falu volt akkor. Mit gondolsz, miért jöttem ki ide vőnek?

- Nem tudom - rántotta fel a vállát az, érdektelenül, rázúdult kínjába merülten.

Horváth Árpád az asztalra könyökölt. Fejét a tenyerébe fektette.

- Egy lány miatt. Ez a lány azonban nem Etelka volt.

Tóth János előbbi távolba révedt, üres tekintete feltöltődött a gyűlölet magasan lobogó szalmalángjával. Ettől függetlenül, egyre kíváncsiabban fürkészte a társát.

- Nagyon szerettük egymást, csakhogy annak a lánynak az apja kulák, az akkori rendszer ellenségének nyilvánított kitagadottja volt.

Tóth János összerezett. Kezét ökölbe szorította, orra kitágult, szemében az előbbi lobogás magasba szökő lángnyelvei a társába faltak. Fejében kétes érzések rotyogtak.

- Apám - beszélt tovább Horváth Árpád -, az ő szüleivel, az igen gazdag emberekkel szemben egyszerű melós volt, aki nagyon de nagyon felvágott puritán származására. Munkásmozgalmi ember létére, kezdetben mégsem ő ellenezte a készülő házasságunkat, hanem a lány szülei, akik „subát a subához”, tartották még az ötvenes években is. Ezeken felül kikötötték, hogy annak, aki beköti a lányuk fejét, diplomájának kell lennie! Földem, egyéb vagyonom nincs, mondogattam, de a diplomát megszerzem.

- Meg is szerezted - rekedezett Tóth János erősen borízú hangja.

- Ám, miután apám megtudta, hogy a lány szülei megvetették a lábukát, ő is beleköpött a levesbe: agyonüt, kitagad, leköp az esküvőmön... Nem részletezem, holott hosszan beszélhetnék róla: a szülők ott is, itt is szakításra kényszerítették bennünket. Ott a lányukon keresztül, mert ugye ő körömszakadtáig ragaszkodott a szüleikhez, én...? - Legyintett.

Hallgattak. Felváltva nézték egymást meg az asztalt. A csendet végül is Tóth János törte meg.

- Etelka tudott erről?

- Az esküvönket követő nászéjszakán mindent elmondtam neki, mert mi a nászéjszakánkat végigbeszélgettük.

- Etelka tényleg nem szeretett téged? - buggyant fel a hang hörgészerűn Tóth János torkából. Olyan kisuvadt szemekkel bámult a társára, mint aki neki akar ugrani.

- Etelka nem engem szeretett.

- Kit? - Tóth János eredetileg közömbösnek szánt kérdése, mély érzélemmel töltődött fel.

- Téged - robbant a válasz.

Tóth János keze az asztalra esett. A terítő összegyűrődött, pohara a boros üveghez verődött. Arca elfehéredett. Az előbbi magabiztos ember végleg darabokra tört.

Horváth Árpád az üveg után nyúlt. Megint töltött és Tóth János újra ivott. Remegő, kifakuló ajkai között teljesen bepárasodott a pohár, amikor pedig végre visszarakta az asztalra, elnehezült feje majdnem utána hanyatlott.

A házigazda megint tölteni akart, ám Tóth János váratlanul a pohár tetejére rakta, elnehezül tenyerét, szemét a társára szegezte.

- Nálunk fordított helyzet állt fenn - kezdte úgy, mintha nem a társához szólna, hanem saját magával viaskodna. - Az én szüleim voltak kulákok Etelkéé munkások. Ezután az én apám a templomi esküvőhöz ragaszkodott, amíg ők hallani sem akartak róla... De hát te mindent tudsz, miért mondjam tovább? - Egy ideig hallgatott. Hangja, mire ismét megszólalt, mutált, mint a kamaszé, arca elborult. - Kétszer tévedtél. Etelka csak addig szeretett engem, amíg feleségül nem vetted.

- Nézd, János! Etelka halott. Ne színészkedjünk tovább! Én, most már te is tudod, bosszúból vettem el őt, semmit sem tudva a ti korábbi kapcsolatokról. Az ő, és az én apám veteránok, harcostársak voltak. Ők boronáltak össze bennünket. Miután tudomást szereztem a ti előbbi viszonyotokról, azonnal szabad kezet adtam Etelkának: Nem, ő nem válik el tőlem! A szülei kitagadnák..., meg a csúfság..., ráadásul azonnal úgy maradt. Viszonzásul megengedtem neki, hogy találkozhassatok, te akár naponta eljárj hozzánk!

- Csakhogy, ő hallani sem akart már rólam. Állandóan ezt rebegte: a szülei, a csúfság és a gyerek...!

- Etelka inkább anyám volt, mint a feleségem. Ha netán betegeskedtem, a teát az ágyamhoz hozta, éjjel felkelt s betakargatott...

Tóth János a társába fúrta szemének gyilkos fullánkjait.

- Most már én is megmondom. Igazából azért barátkoztam veled, hogy láthassam őt, meg... Azt viszont tényleg nem tudtam, hogy Etelka mindent elmondott neked. Meg hogy szemmel tartsalak. Ha rosszul bánsz vele, igaz istenemre mondom, azonnal megfojtalak.

Egymást nézték, ki ilyen, ki olyan indulatokkal.

A csendet megint Horváth Árpád dülta fel.

- Etelka miatt nem nőültél meg?

- Miatta.

- Nem volt terhes egyedül... Etelka mellett feketén...?

- Háromféle teherhordozó van: Egy, aki oszlopnak látszik, de nem az. Másik, aki oszlop, de nem látszik annak, végül, aki oszlopnak látszik, és valójában az is.

- Te melyik voltál? - vágta rá inkább, mint kérdezte Horváth Árpád.

- A második - bólogatott érzelmileg viaskodón mialatt lassan tovább beszélt. - Mint a Jókai regényekben. Húsz évig hordoztad magadban a titkunkat. Csak most, Etelka halála után vágta a pofámba, hogy ő mindent közölt veled. Húsz évig éltél egy asszony mellett, akit sohasem szeretted, én húsz évig éltem egy asszony árnyékában, akit imádtam.

- Közben eltelt egy élet - sóhajtott fel akaratlan Horváth Árpád.

- Úgy bizony, egy élet múlt el felettünk. De mi az, hogy élet? - kérdezte filozofálásra hajlamosan, meglehet a részegsége miatt Tóth János.

- Dió, amely burokban érik, azután kipottyán, és a földre esik.

- Ha közben el nem kapja egy fekete varjú.

- Napfény. Reggel kél, napközben ragyog, aztán, amint telik az idő, állandóan lankad, végül megöregszik és este lerogy a horizont alá.

- Hacsak közben be nem borul. - Tóth János hirtelen felállt, és a sok bortól elnehezült léptekkel járkálni kezdett. Feje lefelé húzta, lábai inogtak.

- A mi gyerekeink...

- Nekem az sincs.

- Az én gyerekemmel nem történhet meg, ami velünk megtörtént.

- Nem - nevetett fel gúnyosan Tóth János -, mert ma már nincsenek olyan nagy érzelmek, mint amilyenek a mi időnkben dúltak.

A társa is felállt. Tóth János mellé lépett, és belekarolt.

- Szóval, te csak azért voltál a barátom, hogy Etelka mellett lehess?

- Azért.

- A hazugság és az igazság közül mindig az igazság a hosszabb életű. - Elengedte a karját, kissé odébb lépett. - Lám, most is napfényre derült. Hogy lehettél ennyire képmutató? Ide pofátlankodsz, a kezeimet rázod: Veled érzek... Fogadd őszinte részvéteimet...

- És te, miért hallgattál eddig, ha mindent tudtál?

- Mert rád vártam! - kiáltott a társára -, hátha egyszer elélem állsz, és őszintén elmondasz mindent. Milyen barát voltál te?

- Amilyen te! Semmilyen. Ezentúl ilyen sem leszek!

- Szóval vége? - kérdezte, holott jól tudta, a húszéves látszólagos barátságuk ezzel a pillanattal máris véget ért.

Tóth János sarkon fordult, és a kijárat felé indult. Válasz és köszönés nélkül ment le a lépcsőkhöz.

Horváth Árpád addig nézte, amíg el nem tűnt a kapuban. Úgy érezte magát, mint akit hirtelen fejbe vertek. A fonott székbe rogyott, fejét az asztalra hajtotta és felordított:

- Én sem voltam boldog, te szerencsétlen! Te... te, idióta, te képmutató hülye! - Felegyenesedett, és megfenyegette a távozó társát az öklével.

Esteledett. A házigazda kedvenc galambjai, amelyek állandóan a tetőn lebzseltek, mind nyugalomra tértek.

* * *

A nap már felnyalta a kora reggeli harmatot, derűsen szórta be sugaraival Szúvaspusztát. A Fő utca, 1948-tól Kossuth Lajos utca, egyenes sora megbomlott, ugyanis az újházak egy részét a járda vonalától néhány méterrel beljebb építették fel. Az utcafrontokra szebbnél szebb vaskerítéseket, valóságos kovácsoltvas költeményeket húztak. Mások a régi házaik helyére, közvetlenül a járdavonalára építkeztek, ezért mostanra csak az utat szegélyező gyönyörű két faszor maradt egyenes, amelyek mögé, az árkokat kihagyva, egészen a járdák vonaláig virágokat ültettek. Az udvarokban disznók rőfögtek, az istállókban tehének bögték, az árkok széles partjain, itt-ott belebelekaptak a virágokba is, libák legeltek. Öregasszonyok vigyáztak rájuk. A tilosba tévedt ludaknak, hosszú botjaikkal egyszerűen visszafordították a fejüket, vagy a hátukra csaptak. Közben beszélgettek, mivel a libákat nem hagyhatták magukra, átkiabáltak egymásnak. Az egyik kerítés tetején macska nyávogott. Kutya zavarta fel oda. Tőle meg a feketerigó ijedt meg, amely éppen azon a fán fészkelte. A házak tetején galambok búgtak, a levegőt fecskék szeldesték,

erre is, arra is. A Kossuth Lajos utca végén az állami gazdaság több házhelyet alakított ki, de gazdájuk a mai napig sem akadt. Az elmúlt hónapokban kiparcellázott, üres telkek után következett a község legutolsó háza, a régi kanászház.

Fülöp Tamás 1982-ben vette meg a községtől.

A kapu előtt óriási sóderrakás, mellette szépen összerakott téglahegy állt, ugyanis Fülöpék építkeztek. Tamás, az egyetlen fiuk, kora reggeltől hordta a téglát talicskán, be az udvarba. Éppen az üres talicskába rakta, amikor a téglarakás másik oldaláról Markovics Misi váratlanul melléje huppant. Ahelyett, hogy megkerülte volna, egyszerűen átugrotta.

Tamás megdermedten bámulta Misit.

- Úgy estél ide - könnyebbült meg később -, mintha az égből poty-
tyantál volna le. Hogy a fenébe ugortad át ezt a nagy halom téglát?

- Két méter magas téglakerítést is átugrok, némi kézi segítséggel,
ez pedig...

- Az előbb számoltam meg - vágott közbe Tamás. - egy téglát hat
centi magas. Ebben a kupacban... szóval, két méternél jóval maga-
sabb.

- Megjeddél?

- A szívverésem is elállt. Rakom, rakom, egyszer csak suhanást
hallok, mire felkapom a fejem, már itt állsz előttem. És, ha a talicská-
ra esel?

- De nem estem. Te ennyire majrész vagy?

- Mintha óriási madár, egy marha nagy sas huppant volna le mel-
lém! - áradozott tovább a talicskája szélére telepedve, csakhogy ne
kelljen válaszolnia, s egy kicsit hízelegjen is Misinek.

- Egyedül vagy itthon? - lesett Misi óvatosan körbe.

- Az öregem dolgozik, a muter meg a piacon árul. Te nem dolgo-
zol?

- Otthagytam őket.

Tamás kétkedően nézett a társára, mialatt az közelebb hajolt hozzá.

- Fontos dologról szeretnék beszélni veled. - Újra körülnézett, miu-
tán meggyőződött, hogy egy lélek sincs a közelükben, tovább monda.
- Alakítsunk bandát!

Tamás nem értette, hogy mit akar. Valami murisat sejtett, ezért máris előlegezte hötyörészését ahhoz, amin aztán jót röhöghet.

- Úgy böfögsz - rivallt rá Misi -, mint... röhejbomba az időzítése előtt. Nagyon komolyan szeretnék beszélni veled!

Tamás arca átalakult, kíváncsian várta a folytatást.

- Bandát alakítunk.

- Miféle bandát? - értetlenkedett Tamás, növekvő gyanakvással.

- Cafcarabandát! - Kifordított tenyerével olyan mozdulatokat írt le a levegőben, amelyek félreérthetetlenül kifejezték, hogy miről van szó.

- Tolvajbandát? - hördült fel Tamás.

- Tolvaj az, aki kukoricát lop vagy tyúkot. Én csak elveszem, ami az enyém, de jogtalanul visszatartják tőlem: mert jogos az - úgy pattoztak a szavai, mint az ostorcsattanások -, hogy egész nap melózik, s csak annyit keresek, amennyit mások, ugyanazért a munkáért kétszeresen felmarkolnak? - Valamivel higgadtabban folytatta: - Megtollasodunk, azután megvárjuk a telet, és szépen felkorcsolyázunk Pestre.

Tamást nagyon váratlanul érték Misi szavai. Még mindig nem értette teljesen, mit is akar valójában? Kezébe vett egy fél téglát, és vonalkákat karcolt vele a földre.

- Tizennyolcadik évemben járok - beszélt tovább Misi -, fogadom, hogy harmincéves koromban sem lenne kéglim, a jelenlegi viszonyaim mellett, holott én nemcsak házat, autót, takarékbetétkönyvet is akarok, százezer forintra szólón.

- Dolgozz! - húzta fel a vállát Tamás. - A gazdaság ingyen adja a telket. Vegyél fel építési kölcsönt!

- Te tiszta dinnye vagy! - vágott közbe Misi. - A fene rohad meg ezen a lepratanyán, nem én! Jártál már Pesten?

- Igen.

- Akkor láthattad, milyen az igazi élet! Tuja, busz, szórakozás, finom kaják, pia, meg minden! Itt, ha egy falattal jobbat eszik, kinézik a szájából. Ha iszol, azon törik azt a fáradt agyukat, hogy miből telik rá. Munka csak a gazdaságban akad, amíg Pesten minden ujjadra jut tíz, és a mellékes? - Kezével az előbbihez hasonló suta mozdulatokat

írt le. - A cafcara, a szajré! Becsapódom egy galeriba, és nemsokára én leszek közöttük a menőfej. - Arcmimikájával, hadonászásával, lábmozgásával, feje rángatásával fejezte ki eltorzult érzéseit, öklével a téglarakást verte, miközben folytatta: - Jelenleg, annyi pénzem sincs, hogy felhúzzam a csíkot Pestre. Na, jó, autóstoppal is feljutok, de pénz nélkül hónapokig csövezhetek, mire sikerül végre beülnöm a liftbe. Viszont, ha tele lesz a zsebem lóvéval, én leszek a Jani.

- Mégis, hogy képzeled el azt a bandát? - érdeklődött Tamás közömbösen. Inkább másfelé akarta csavarni a szót, mintsem komolyan érdeklődni. Mert szerinte az a bandaügy, éppen olyan szétfolyó szörnyűség, mint Misi személyisége.

- Egyelőre csak ketten, később beveszünk másokat is. Kirámoljuk a vegyesboltot, utána a postát, fizetési napon lecsapunk a pénzzállítókra..., megfúrjuk a gazdaság páncélszekrényét..., szóval alaposan meghúzzuk az üveget, aztán olajra lépünk!

- Én nem társulok! - jelentette ki Tamás, pillanatnyi gondolkozás nélkül. - Ugye - bökött a társára -, te sem komolyan gondoltad mind ezeket?

- Már nem vagy a haverom? Egyszer puszi, máskor pacsi?

- Őszintén megmondom, félek! Keress mást!

Misi olyan szemmel lesett rá, hogy önkénytelenül a torka elé kapta a kezét.

- Mindig proosztó voltál, mostanra sem változtál meg.

Tamást ez a mondatbunkó valósággal mellbe vágta. Legszívesebben szembe köpte volna, de félt, mert Misi hozzá képest, meg egyébként is, gyenge fiúnak számított a körükben, viszont rendkívül rugalmas, vakmerő és bosszúálló, ezért nem csupán lenyelte a keserű sértést, hanem jópofát vágott hozzá.

- A szégyentől félek - magyarázkodott később. - Neked senkid, nekem a fél falu rokonom. Mi lesz velem, ha kipattan, mert addig jár a korszó a kútra...

Misi a zsebéhez kapott, mire ijedten elhallgatott. Nem csoda, ugyanis Misi görbe tőrkest húzott elő, s döfésre készen emelte feléje, majd miután alaposan megijesztette, szép lassan megfordította a pengéjét, s lekezelő mozdulatokkal a keze szárához fente. Tamás, jól

megmarkolta a fél tégláját, amellyel előbb csíkokat húzott a földre. Misi élvezte a kialakult helyzetet, szinte tetszelegve fente kését továbbra is a bőréhez, miközben a szeme sarkával állandóan sakkban tartotta a társát. Nézésében a gúny s a lenézés összevegyült azzal a kéjlegéssel, amelyet a társa félelme okozott.

- Egyelőre nem mártom beléd, de ha köpsz, ha csak egyetlen mukkot is kiejtesz arról, amiről beszéltem, isten bizony elmetszem a tor-kodat!

- Nézd, Misi! - magyarázkodott újból Tamás -, te állami gondozásból kerültél a falunkba. Pesti születésű vagy. Én itt születtem, és most ez a ház is! Mit keresnek Pesten? Ha lebuksz, elvisznek, egy ideig beszélnek rólad, aztán úgy elfelejtenek, mint a tegnapi napot. Nekem itt van az összes pereputtyom, besározzam őket? Ha kiszabadulsz, eltűnsz Szúvaspusztáról, én hová mehetnék?

- Tartod a pofádat? - sziszegte Misi.

- Tőlem senki sem tudja meg, hogy ki tört be ide-oda, ki mit-kit rabolt ki. Viszont te is jobban tennéd...

- Tojok a tanácsodra! - vágott közbe Misi.

- Én meg a tervedre - szájalt bátran Tamás, jól megszorítva a tégláját. - Azért, mert te becsavarodtál, én az eszemnél maradhatok, és maradok is!

Misi szemében szikra pattant, még sem vágott vissza azonnal. Szép lassan eltette a törét, majd lenézőn a társára emelte a tekintetét.

- Nagy a pofád, holott félsz. Téglát szorongatsz, noha jól tudod, engem ezzel nem ijeszthetsz meg. Jót akartam, de ha ennyire majrész vagy, inkább cucliz, mint bundázzál! Viszont azt melegen ajánlom: tartsd a pofád, mert... - villogó szemgolyójával fejezte be a mondatát, majd szótlánul megfordult, a téglarakásnak ugrott, és pillanatokon belül átkúszott azon.

Mint a macska, gondolta Tamás, miközben utána nézett, holott inkább patkány, vagy egyszerűen bolond! Utána köpött és folytatta a téglarakodását.

Szúvaspusztán ezen az éjjelen egyetlen közégő sem égett az utcák szélein. Mély sötét terpeszkedett a községre. Dr. Bolváry Apollónia csak lépésről lépésre jutott előbbre. Amikor elindult még égtek a villanyok ,ezért az elemlámpáját otthon hagyta. Szidta is most magát könnyelműségéért. Tapogatózva haladt a göröngyös és kis vízlevezető árkocskákkal átszeldesett, erősen megrongálódott járdán. Néha úgy érezte magát, mintha szurokfekete barlangban járna. Erős félelem fojtogatta, köhécselnie kellett, másként, érezte: megfullad. Segítségért akart ordítani, legalábbis bezörgetni a legközelebbi házba. Nem merté megtenni. A kétségbe esett emberek felfokozott képzelőerejével igyekezett maga elé idézni a környéket. Egyik kezét, vak emberek módján mindvégig kinyújtva, maga elé tartotta. Teljesen elveszítette a tájékozódási képességét. Tér, hely nem létezett, csak a vak ismeretlenség. Azt sem tudta hol-merre jár. Úgy tűnt, mintha egész éjjel az utcán kóborolt volna, mert nemcsak a tér, s hely, hanem az időérzékét is elvesztette. Viszonyítani sem tudott, mert nem volt mihez. A rémséges botorkálás a mérhetetlenségben, az idő és tér nélküli közegben, úgy tűnt, nem ér véget soha. Kislány korában érzett, nem ilyet, hasonlót. Egyik éjjel felébredt, ki akart menni, de sehogyan sem találta meg az ajtót, végül is az anyja vezette ki, ugyanis, egyetlen szobában aludtak mindahányan Máskor egyáltalán nem érzékelté, hogy merre van a feje helye, ott-e, ahol aludt, vagy közben megfordult...

Köhögést hallott. Hirtelen megállt. A fal mellé lapult, és a hang irányába lesett. Eközben mellette, alig észlelhető fényecske lobbant fel. Távolabb, ahonnét újabb köhögést hallott, alakokat vélt felfedezni, mire végre érzékelné tudta, a közte és az illetők közötti távolságot is. Jó harminc méterre tőle két férfi állt. Cigaretára gyújtottak, egyetlen szál gyufáról ketten. Amint vélte: önkéntes rendőrök. Kiáltani akart nekik, amikor valami - pontosan azon a helyen, ahol az előbb az a bizonyos fénycsíkocska felvillant - megmozdult. S ebben a pillanatban, mint bekapcsolás után a televízió képernyője, előbb vibrált, azután beugrott a kép is. A vegyesbolt előtt állt. A szó a szájára fagyott, lábai megdermedtek. Koromsötét volt, ő mégis világosan látta, hogy a roló valamivel feljebb csúszott, és az így keletkezett résen va-

laki kiles. Önkéntelenül hátrább lépett, orvostáskáját a melléhez szorította, a falhoz lapult, és akaratlan védekező pózt vett fel. Megint kiáltani akart, azonban a torka annyira összeszorult, gyomra görcsbe ugrott a félelemtől, hogy egyetlen árva hangocska sem csúszhatott ki a száján. Csak remegett, s ledermedten állt. A segédrendőrök közben elindultak. Egyikük néha-néha gyufát gyújtott, ebből látta, mint távolodtak tőle egyre messzebbre. A roló alól valaki kibújt, s függén melléje siklott. Kezében késpenge villant. A mellének szegezte, majd mintha meggondolta volna magát, feljebb vitte a torkához. Apollónia továbbra is képtelennek bizonyult az ordításra, hörgött, mint a csap, ha nincs benne víz: ne... ne! - többet nem mondhatott a mindjobban hatalmába kerítő, torokfojtogató félelmétől.

- Leselkedtél, anyus? Le akarsz buktatni, hogy jó pontokat szerezz, hogy bevágódj a főnökségnél, de most ez egyszer ráfizetsz, szobrozatsz a sarkon, te kis prosti - fölényeskedett, fitogtatta a televízióból szerzett ismereteit.

A hajába markolt a szabad kezével.

- Úgy teszel, mintha nem értenéd: mi az a prosti? Kurva. Nos, kinél jártál, anyus? Mennyit markoltál fel a - gúnyosan kihangsúlyozta - a szolgáltatásaidért? - Valósággal élvezte a fölényét. Nő, és fél! Ő azt tehetett vele, amit akart.

Apollónia azonban, ha lassan is, csak magához tért. Halálfélelme csiholta ki bátorságának eme szikrácskáit. Egyre jobban megbátorodott, noha még mindig retteget.

- Orvos vagyok. Betegnél jártam..., súlyos - hörögte, szalmaszálként kapaszkodva nemes foglalkozásába.

- Aha - csapott a homlokára fortyogása közben -, a kis doktornó! - Mit látott? - magázta most először. Kését újra a torkának szegezte, mire az, önkéntelenül hátrább húzódott volna, ha a fal engedi.

Ebben a pillanatban nagyon furcsa, csodába illő esemény történt. Apollónia csak annyit látott, hogy az előtte álló, kését a torkának szegező alakot hátulról valaki nyakon ragadta, az, késével együtt megemelkedett, majd néhány pillanatra rá, jóval odébb lerakta, enyhén arcul csapta és elengedte. Távolodó lábdobogása jelezte, hogy el-

futott, ám mihelyt biztonságos távolságra ért, megállt és visszakiabált:

- Ezért még meglakolsz, Tarzan!

S továbbfutott. A támadója tehát eliszkolt, viszont a megmentője ott maradt: Ki lehet az? Semmit sem hallott, hogyan kerülhetett a támadója mögé? - megannyi kérdés, felelet semmi. Az ismeretlen megmentője, váratlanul melléje lépett. Megfogta a kezét, mire ő akaratlanul elkapta a karját, és védelmet keresően szoroson melléje bújt. Minden ízében remegett, torkát sírás fojtogatta. Szíve, mint a fészékből kipottyant kismadáré erősen vert. A férfi megnyugtatón magához szorította.

- Maga az új doktornő? - bátorította a hangjával is.

- Igen. - Nem mozdult el, sőt mintha újabb támadástól tartana, még jobban belekapaszkodott. - Betegnél jártam - hebegte, reszketően.

- Nem hord elemlámpát?

- Amikor elindultam, még égtek a villanyok. Közben - fejét felütötte, szabad kezével körbemutatott, - látja, elaludtak. Közvetlenül mellettem áll, én mégsem látom az arcát. Ebben a faluban még a sötétség is másabb, mint Pesten.

- Én teljesen jól látom magát.

Az erős férfi jelenléte - vékony ingén igen jól átérződött hogy mennyire izmos -, egyre inkább megnyugtatta. Hangja még mutált a félelemtől, testét mégis különös könnyedség járta át. Merevsége, előbbi terhes félelme felengedett.

Végre elengedte a férfit és kissé odébb lépett.

- Akkor mondja meg, milyen színű a hajam?

- Fekete - nevetett fel a férfi.

Ettől a nevetéstől Apollónia kissé felvillanyozódott, maradék félelme egyszerre elillant.

- Mert a sötétben minden macska fekete, igaz?

- A színárnyalatokat természetesen nem tudom megkülönböztetni. Szókének nem szóke, az biztos.

- Nem jön vissza az az állat?

- Nem..., ne féljen tőle! - nyugtatta meg gyorsan a férfi.

- Mi történhetett? Én... én egyszerűen... - kissé mesterkélten összerázkódott, és elhallgatott.

- Betört a boltba.

- Ki... ki tört be a boltba?

- A neve nem lényeges. Belülről felfedezte, hogy az ajtó előtt két segédrendőr ácsorog...

- Azok a... segédrendőrök nem vették észre?

- Mivel csak néhány centire húzta fel a rolót, nem. Kilesett alóla, és várt. Miután elmentek, maga jelent meg a színen, amiért ő jól megijesztette.

- Köszönöm szépen az ilyen... késsel való ijesztgetést! - hötyörésett az előbbihez hasonló, színészkedőn. - De maga honnét tudja mindezeket?

- Mindenesetre nem vagyok a cinkosa! Az ellenkező oldalról néztem végig a történeteket. Az illető előbújt, tört ragadott, én ezalatt, a túlsó oldalról, szép óvatosan átlopóztam az úton, a háta mögé osonnam, és elkaptam a fickót.

- Én semmit sem hallottam. Repült?

- Ornitológus vagyok. A madarak a legkisebb neszre is felriadnak, ezért lehetőleg igen puha gumitalpú cipőben járok. Néhány pillanatra, fény verődött ki a roló alól. Gyanúsnak véltem, ezért irányt változtatva egyszerűen, amint mondtam is átosontam az úton.

- Miért nem szólt..., kiáltott a segédrendőröknek?

- Mert addigra, amint maga is látta, eltűntek. Ha kiáltok, elriasztom, én pedig meg akartam ismerni, a szemébe nézni, ki az..., meg a kés is, amelyet a nyakának szegezett.

- Ki volt az?

- Nem lényeges.

- A kezében tartotta, miért nem fogta el, adta át...

- Vesztemre - vágott közbe a férfi - pofon csaptam, mire ő úgy kipattant a kezemből, mint a cseresznyemag.

- Remélem, feljelenti?

- Nem, és magának sem ajánlom, doktornó!

- Hallgassak, amikor betört? - háborodott fel őszintén Apollónia. - Ráadásul el akarta vágni a nyakamat.

- Lefürészelte a lakatot, behatolt, és elvitt néhány üveg szeszt. Ennyi történt.

- Ezt honnan tudja? És ha a pénzt is felmarkolta?

- Azt minden délután feladják a postára. Nagy tarisznya lógott a nyakában, abban néhány üveg lapult, koccant össze néha, gondolom, nem ecetesüvegeket csent el?

- Humorizál? Ezek után is kedve van hozzá? - háborgott. - Mert nekem aztán nincs.

A férfi úgy tett, mintha nem hallaná. Továbbra is enyelgőn beszélgetett a doktornővel.

- Ami pedig a nyaka elvágását illeti, ah...! Egyszerűen megijesztette.

- Ha maga állt volna ott az én helyemben, nem beszélne így. - A nyakához kapott, megtapogatta.

A férfi nem válaszolt azonnal. Kissé közelebb hajolt doktornőhöz.

- Remélem, nem sértette meg a nyakát?

- Nem, csak nagyon megijesztett. Legyen szíves..., - huzakodott, szégyenkezett egy ideig, majd a férfi felé suttogta: - Ugye... ugye, ha megkérem, hazakísér!

- Magába karolhatok? Én ugyanis, egy kis túlzással, a sötétben is látok.

- Maga macska?

- Megszoktam.

Elindultak. A férfi, erősen tartva, folyton figyelmeztette: Itt gödör, amott kiálló kő következik...

- Ennyire ismeri a terepet? - ámuldozott valamivel odébb Apollónia. - Mindennap elsétálok erre, mégsem tudom, hogy itt gödör, ott árkocska van.

- Mivel csak felületesen és nem tudatosan figyelte meg a terepet. Én akaratlanul is mindent számba veszek, az emlékezetembe vések.

- Miért?

- Amint már említettem is: ornitológus vagyok.

Apollónia, hiába tűnt nyugodtnak, még mindig az előbbi eset hatása alatt állt, nem véletlenül történt hát, hogy újból visszakanyarodott a már megkezdett beszélgetésükre.

- Azért nem jelenti fel az illetőt, mivel tart vagy fél tőle?

- Egyszerű, kiskorú fiúról van szó. Most végezte el, többszöri osztályismételgetések közepette a nyolc általánost. Ráadásul állami gondozott, nevelőszülőknél él a faluban. Mit tehetnek vele? Visszaviszik intézetbe, mire ő megszökik. Esetleg kap pár hónapi felfüggesztett börtönt. Magát és engem beidéznek kihallgatásra. Ez egy nap. Utána tárgyalásra járhatnánk, amely több napig is eltarthat, és hol? Jó húsz kilométerre innen. Megéri az a néhány üveg ital? Nyomozzák ki a rendőrök, elvégre azért vannak! Egyébként sohasem jönnek rá, ki hatolt be a boltba. - Apollónia szólni akart, a férfi azonban felemelte a hangját. - Ez a fiú így is, úgy is visszajön egyszer ebbe a faluba.

- Ennyire ismeri?

- Tanítottam néhány évig.

- Maga most ornitológus vagy pedagógus?

- Eredeti szakom földrajz és biológia..., meg testnevelés. A madár-ant, önképzés útján, levelezőként sajátítottam, végeztem el a megfelelő kiegészítő szakokon. Az Országos Madártani Intézet munkatársa vagyok. Némi anyagi térítést is kapok, de nem ezért, kedvtelésből teszem, amint a néprajzkutatást.

Elhallgatott. Szótlanul haladtak tovább a sötétben. Ezt a nyomasztó, mégis negédes sejtelemmel telített csendet végül is Apollónia törte meg.

- Már halottam magáról - arra gondolt, amit Dóra, a szép arcú, kövér patikusnő mesélt erről a titokzatos férfiről, kár, hogy akkor nem figyelt jobban oda.

- Ott hagytam abba - folytatta a férfi, mintegy mentegetőzve a nő előbbi megjegyzése miatt -, hogy pedagógus vagyok: hiszem, hogy ez a fiú megjavul. Felismertem, bármikor beköphetem, ezért ha normális, nem tör be még egyszer. Ez pedig többet ér, mint néhány üveg ital. Ha visszaviszik intézetbe, amint az előbb is mondtam, megszökik és innét az út már egyenesen az elzülléséhez vezet.

- Csupa feltételezés.

- Akkor is megéri, ha a rizikó csak ötven százalékos. Pedagógus vagyok, kö-te-les-sé-gem!

- Egyik kötelesség teljesítése nem lehet mentség a másik elhanyagolására. És ha elkapják, ő köp? Megmondja, hogy mind a ketten láttuk?

- Azért a kis kárért nem rendeznek országra-világra szóló nyomozást, viszont a késes fenyegetést súlyosbító körülményként mérlegelnék. Ezt ő is tudja.

- Ha mégis elkapják? - erősködött a nő.

- Akkor felelősségre vonják, de nélkülünk.

Apollónia idegrendszerét jóleső melegség járta át az izmos, magas, a jó fellépésű és az erősen megnyerő férfi, testi közelségétől. Igaz is, miért keveredjen bele, amikor az a fiú, amilyen állati elszántsággal emelgette torka felé a kését, könnyen leszúrja. Egyedül él, éjjelenként, ha nem is sűrűn, gyakorta hívják beteghez. Összerázkódott. A férfi félreértette.

- Mehetünk gyorsabban is, ha fázik.

- Ah! Az előbbi tragikus jelenet jutott eszembe.

- Tegyen úgy, mintha mi sem történt volna.

- Ha most el is felejténém, a legközelebbi éjjeli hívásnál megint eszembe jut. És ez a sötétség is! Szinte bele lehet harapni. Sosem észleltem ilyet. Félelmetes!

- Máskor hozzon elemlámpát, vagy kérjen kísérőt a hozzátartozótól!

- Magának nincs elemlámpája?

- Van, de még milyen jó lámpám van, csak kiégett az elem, és itt nem kapok másikat.

- Milyen elemet használ?

- Góliát rúdelemeket.

- Adjak kölcsön?

- Köszönöm. Holnap már én is kapok. Egyik barátom hozza Köszegről.

Apollónia egyre jobban feloldódott. Átélt izgalma tompult. A férfi egyre szimpatikusabbá, megnyerőbbé, vonzóbbá vált a szemében. Olyan hatást gyakorolt rá, mint erdő kellős közepén a véletlenül felfedezett barlang: titokzatosan tátong, és ő mindenáron fel akarja kutatni a rejtekét. Egyáltalán nem vette észre, hogy a rendelője elé ér-

tek. A megmentője figyelmeztette rá. Ő elengedte a kezét, kissé odébb húzódott, eközben azon törte a fejét, hogy behívja-e, vagy se? Ha igen, mi legyen az ürügy: fél, vagy találjon ki mást?

- Nem is tudom, miként köszönjem meg - hebegte zavartan. - Ha nem lép közbe, az az örült alak képes lett volna leszúrni.

- Miért csinál egyetlen porszemből hegyet, egyetlen falevélből erdőt?

- Megmentett, hazakísért, beszélgettünk, elmondott magáról egyet, s mást, viszont a nevét...

- Előbb azt mondta, már hallott rólam. Akkor a nevemet is tudja: félnótás.

- Az a fiú vagy ki Tarzannak nevezte.

- Egyesek félnótásnak, mások Tarzannak neveznek. - A szép s karcú nőre mosolygott, s meghajolt. - Most már ismeri mind a két nevemet. Jó éjszakát!

Olyan gyorsan otthagya, hogy utána sem kiálthatott. A sötétség hirtelen szétnyílt, azután újra becsukódott, mint a csapóajtó. Földbe gyökerezett lábbal, kiáltásra álló szájjal leste egy ideig ezt a koromfekete ajtót majd hirtelen megfordult, beszaladt, ledobálta a ruháit, lezuhanyozott és gyorsan az ágyába bújt.

Nagyon nyugtalanul aludt. Nem a betörés izgatta, hanem az erős férfi, aki megmentette, aki álmában sem engedte ezen az éjjelen nyugodni...

Alig várta a reggelt.

Miután kivirradt, ismét lezuhanyozott, felöltözködött, megreggeli-zett és átfutott a szomszédba, ahol Dóra ijedt arccal, pletykára éhesen fogadta.

- Hallottad? Betörtek a vegyesboltba.

- Mit vittek el?

- Csak a leltározás után állapítják meg. A férjem szerint, ugyanis éppen arra ment, amikor felfedezték a betörést, s behívták tanúnak, semmit, de semmit.

Apollónia elkapta Dóra kezét.

- Dóra, én... én...

- Rosszul vagy? Holtfehér az arcod, kezed remeg... - Megfogta, gyengéden a legközelebbi székhez vezette és leültette. - Mi van veled? Hozzak vizet?

- Nem kell! - Megszorította Dóra kezét, és reszkető hangon folytatta: - Az éjjel beteghez hívtak...

- Csak nem láttál valamit? - vágott közbe izgatottan Dóra.

- Egy fiatalemberbe, egy-egy állatba, vagy mit tudom én..., örültbe botlottam, aki váratlanul kést szegezett a torkomnak.

- Hol történt az eset?

- A vegyesbolt előtt, de csak később tudtam meg. Koromsötét volt, teljesen elvesztettem a tájékozódási képességemet. Borzasztó mit élttem át előtte s akkor!

- És?

- Valaki... az ornitológus tanár, hogy s mint nem tudom, odaért és megvédett. Te, hogy az a férfi mennyire erős! Egyszerűen felemelte, és odébb hajította. Mégsem! Megütötte és elzavarta. Ah! Teljesen összezavarodtam. Nem, nem zavarta el... így... így emelte fel, húzta el előlem - mutatta. - Magától futott el.

- Megijedtél?

Apollónia maga elé nézett.

- Átöleltem, s a vállára borultam - áradozott. - Csak álltam, mint a szobor. Lábam a földbegyökerezett. Hangom elakadt, és remegtem. Te, hogy én mennyire remegtem! Egészen a lakásomig elkísért.

- Ki lehetett az a fiatalember? - törte Dóra a fejét, mit sem adva Apollónia áradozására.

- Mondom, az ornitológus tanár.

- Őt ismerem: Szécsi Attilának hívják. A támadó nevét kérdeztem.

Apollónia keble megemelkedett. Szeme felcsillant: Szécsi Attila, ismételtette dermedten. Gimnazistakorában történt. Osztályfőnöki órán Luca-napi népszokásokról beszélgettek. Az egyik, ott hallott babonát, később a barátnőivel heccből kipróbálták. Kis céduláskákra egy-egy fiú nevet írtak. Ezeket gombócokba bugyolálták, s a forrásban lévő vízbe dobálták. Amelyiket a víz feldobta, sorban kihálászta. Az ő céduláján Attila név állt. Jóleső melegség futott át a testén, be a szíve közepéig, de elöntötte az agyát is.

- Beszélj már! - rázta meg, hírekre éhesen Dóra.

- Nem tudom, ki volt a tettes..., Attila sem ismerte fel. - Összerez-zent. Nem azért, mivel hazudott, hanem mert először ejtette ki a férfi nevét. - Kicsúszott a kezéből és elfutott... Te, ez a Szécsi Attila nős?

- Fiatal, csinos és nőtlen - Kajánul felnevetett. - Csak nem tetszett meg?

- A hangja kellemes. Fellépése imponáló. Egyébként semmit sem láttam belőle. Koromsötét volt.

- Amint mondtam is: nagyon csinos férfi. Magas, erős, jó megjele-nésű, csak... - elhallgatott, Apollóniát leste.

- Félnótás, mi? - húzta félre az a száját.

- Tudod, ez a Szécsi Attila olyan férfi, akit senki és semmi sem ér-dekel. - Beszélt róla, mert megérezte, hogy Apollóniát most csak a férfi érdekli, holott ő a támadás részleteire lett volna kíváncsi. - Le-adja az óra anyagát, egyébként a gyerekek imádják, aztán rohan ki a határba. Éjjelenként is kijár. Fényképez, természetesen villanófény-nél, meg ki tudja, miket csinál a sötétben? Napközben figyelőhelye-ket épít, gyűrűket rak a madarak lábaira. Marcal térségében, Rába-közben, meg merre-hol, minden valamirevaló erdőt, bokros részt, bennük a fészkeket, mind ismeri.

- Miért nevezik Tarzannak?

- Ezt honnét, kitől tudod?

- Az a fiú kiáltotta, aki egy hosszú pengéjű kést szegezett a tor-komnak.

- Most fiú volt, vagy férfi?

- Én férfinak véltem, ő fiúnak mondta. Szóval, az a..., mondjuk, fia-taleMBER Tarzannak nevezte... - belezavarodott, ezért gyorsan abba-hagyta.

- Akkor Attila csak felismerte.

- Felelj, miért nevezik Tarzannak? - türelmetlenkedett a fejével, a lábával mocorgón Apollónia.

- Előbb felmászik a fára, mint a majom. Azután kiköti a kötelet, amelyet rendszerint a szájában tartva visz fel. Másodszor már azon kúszik fel a fészkekhez. Néha úgy csüng ott..., én ugyan egyszer sem láttam még, a férjem mesélte, mint egy.. egy...

- Már mondtad: majom - nevetett fel Apollónia.

Dóra erős megdöbbenéssel leste az arcát.

- Te lány! Csak nem estél bele? - ámuldozott.

- Nem, nem zúgtam bele, csak..., mi tagadás, tetszik nekem ez a különös férfi. Máris több mint szimpátiát érzek iránta. Talán hálát, vagy mit tudom én, mit! Meg-fo-gott, izgat...

- Ami azt illeti, ismét elmondom: igen csinos férfi, és ő is diplomás. - Sajnálkozóan emelte fel a hangját. - Miatta örökre itt rothadhatsz ebben a sárfészekben.

- Mindig a tojó galamb csalja maga után az idegen hímet. Itt hallottam.

- Viszont a fészket - vágta rá gyorsan Dóra - a hím jelöli ki a párjának, kedvesem, de ne erről beszéljünk, bár... - kajánul nevetett, közben tréfásan a lány fenekére paskolt - látom az arcodon, téged most csak ő érdekel - nevetett fel pajzanságba csapódón.

- Nem tudom: miért nem akarja feljelenteni?

- Jól teszi! - vágta rá Dóra határozottan.

- Magunknak vétünk vele, ha futni hagyjuk. Bűnrészessé válunk.

- Az ember sokat tart magáról, amíg nem kerül bajba, de mihelyt füstöt érez, prüszköl.

Apollónia értetlenkedve nézett rá, mire ő gyorsan magyarázkodni kezdett:

- Senki sem szereti, ha rendőr keresi fel, vagy bíróságra kell járnia. Ne szólj szám, nem fáj fejem!

- Te is ezt vallod?

- Én is ebben a faluban élek, kedvesem.

- Nem értelek benneteket! - tiltakozott Apollónia a fejével is.

- Itt nem csupán a tolvajt ítélik el - hajolt közelebb hozzá Dóra -, azt is, aki köp. Főleg, ha nem ismeri fel biztosan. Spiclinek, besúgónak nevezik, s kiközösítik. A nyelv okozta sebek, gyógyulnak a legnehezebben. Ebben a faluban, pedig könnyen kaphatsz ilyen sebet.

Apollónia tovább rázta a fejét.

- Hol éltek ti? - nevetett fel erőltetetten. - Texasban, Vadnyugaton? Nyomtalanul suhannak el felettetek az élet óriási változásai?

- Senkit sem ismertél fel, semmiről sem tudsz, ha kérdeznek, mert magadtól nehogy jelentkezsz!

- És ha megölt volna?

- De nem ölt meg.

- Teljesen úgy beszélsz, mint... az a félnótás. Köszönöm szépen az ilyen logikát! Felugrott, és az ajtóhoz rohant. - Semmi pénzért nem maradok ebben a régimódi faluban! - szólt vissza.

Dóra utána futott, és elkapta a kezét.

- Orvos vagy. Ezért fizetnek. Az a kötelességed, hogy gyógyíts! Ez az ügy a rendőrségre tartozik. Végezze ki-ki a maga dolgát, és akkor nem lesz baj!

- Poros és elavult.

- Itt minden elavult, kedves. Az leszel te is egykor, meglásd!

- Ha itt maradnék. Bocsáss meg, Dórá! Megyek, mert rendelek!

- Ezek után nem annyira biztos, aranyom, amint hiszed, hogy elmész e településről!

Apollónia mókásan rányújtotta a nyelvét és kirohant.

II.

Kiss Bella Sárváron, a szüleinél lakott, egy villaszerű társasház első emeletén. Egyetemre járt. Angol-magyar szakos tanárnak készült. Tágas erkélyük, fákkal zsúfolt, szépen karbantartott parkra nézett. Az erkély előtt hatalmas tölgyfa állt. Bella kislány korában nagyanyónak keresztelte el. Néha, főleg esténként, órákig elnézte. Főként akkor tetszett neki, ha a szél fúj. Ilyenkor az öreg fa levelei felborzolódtak. Egyik ágát, mint hosszúra nyúlt nyakat, addig-addig nyújtogatta, míg nem, az erkély vasrácsai közül, be nem kukucskálhatott a szobájába. Néha Bella kezét is megsimogatta, mire ő, nagyon vigyázva, mert nem akarta, hogy fájjon neki, letépett néhány levelet, és a könyve lapjai közé préselte, ezért nagyanyó, kisebb korában még az iskolába is elkísérte. Sokszor rákönyökölt az erkély szélére, behunyta a szemét, és átadta magát annak a könnyed zsongásnak, amely körülvette.

A fák megszólaltak, mert ezek a fák beszélni is tudtak. Sőt olykor énekeltek is. Bella ilyenkor elébük állt, széttárta a kezét, és vezényelt. Micsoda melódia! Máskor sírtak. Ilyenkor, gondolatában megcirógatta őket, és sorban megvigasztalta valamennyit. Olykor végigdőlt a pamlagán, és a meséjüket hallgatta. Többnyire a fiatalságukról regéltek. Ő addig-addig hallgatta, ezeket a szebbnél szebb, szívétlelkét melengető, sosem hallott-olvasott ősi meséket, amíg el nem aludt...

Nemrégén érkezett haza Pestről. Több mint fél órája rakodott, mégsem haladt semmire, mert minduntalan kiszaladt az erkélyre körülnézni. A fákra mosolygott, azok visszanevettek rá, és a most lebbenő szél szárnyain, kedves ismerősként feléje integettek, águjjaikkal.

Akkor is az erkély szélén könyökölt, csak éppen nem a fákat nézte, tekintete sokkal messzebbre kúszva, a gondolatok vég nélküli világát böngészte, amikor az ajtó kinyílt.

- Csak várlak, várlak, te meg... - zsörtölődött az anyja kedvesen, míg nem elakadt.

Közelebb lépett a lányához, és a vállára dőlt. Egy ideig az arcát böngészte, majd megbocsátón, most már súgva folytatta:

- Elhűl az ebéd.

Bella megfordult, és mind a két kezével átölelte. Így átölelkezve, bementek a szobába, ahol végre elengedte az anyját, majd érzelmektől túlfűtött mozdulatokkal újból átkarolta.

- Te milyen szép vagy, anyu! - ájudozott spirálszerűn feljebb fokozott hangon. - Igazi, szép, érett asszony vagy.

- Mint az őszirózsa halottak napja táján, vagy, mint szegfű szeptember végén. Igaz?

- Nem, te igazán szépasszony vagy, anyu!

Az szelíd tiltakozásként kissé odébb tolta magától.

- Negyvenhat éves vagyok - súgta szelíd bájjal.

- Akkor is szép vagy.

- Nézd meg az anyját - megcsípte a lánya arcát -, s vedd el a lányát! Nevettek.

- Olyan, de olyan jó itthon! - érzékenyült el Bella, fejét az anyja vállára hajtva, majd, kissé később, hirtelen felegyenesedett, s olyan mozdulatot tett, mintha az egész világot át akarná ölelni. - Nekem most minden, de minden nagyon szép, anyu!

Az anyja gyanakodva nézte végig.

- Te lány, csak nem szedtél fel valakit? - gügyögte vidáman.

- Miért kérdezed?

- Szokatlanul különös vagy.

- Szerelmes vagyok - súgta Bella az anyja fülébe.

- Kibe? - nyitotta kerekre a szemét.

Bella félrefordította a fejét, és huncutkodón súgta:

- Egy csinos, magas fiúba.

- Reméltem is, hogy nem nős férfiba. - A lánya hangszínére hangozódtan folytatta: - És ki az a fiú, vagy titok?

- Szintén egyetemista. Most végez. Vegyészmérnök lesz. Már a munkahelye is megvan. A Magyar Kémiai Kutatóintézetben kapott állást.

Kissné messze elnézett a lánya feje mellett. Tekintete a múltba révedt. - Hogy eltelt! - sóhajtott fel nosztalgikusan. - Nemrégén még az ölemben ültél, ringattalak, dédelgettelek, puszilgattalak...

- Sok mindenre emlékszem - vágott Bella az anyja szavába. - Egyszer az erkélyen ültünk. A fák zúgtak, száraz gallyaik mind letöredeztek, rettenetes vihar dúlt. Te meséltél nekem, hogy ne féljek...

- S a mi kis fiókánknak máris szűk ez a fészek. Megnőtt a madárka, nemsokára kirepül. - Átkarolta, és érzélgősen arcon csókolta. - Kirepül az én egyetlen kis madárkám. De hát felnőnek a lányok - mosolygón folytatta: -, egy napon kinyitod a szekrényedet, és nem találsz a legszebb ruhádat...

- Csak nem az új otthonkádra gondolsz - nevetett közbe Bella -, amelyet az előbb csórtam el a szekrényedből?

- Arra is, meg a kiskosztümökre és a bársonyruhámra... és milyen az a fiú? Nem kell szégyenkeznünk miatta? Rendes, nem olyan... nagy hajú, kopott, nem, nem kopott: koptatott ruhás...?

- Anyukám, manapság nem szükséges különösen eredetinek lenni, vagy elhanyagolt külsővel járni, esetleg hangoskodni, akkor is felfigyelnek az emberekre, ha udvariasak. - Derűs arcára többszínű fények ültek mialatt elmerengve lesett a távolba. - Udvarias, rendes, és igen csinos...

- Régen jártok együtt?

- Több, mint egy éve.

- Eddig nem szóltál róla.

- Egyszer céloztam rá.

- Ahá! Rácélozgattál, s én nem kapcsoltam.

- Más is csapta a szelet, azonban nekem csak ő tetszett.

- Nem tudom, miért - nézett az anyja megint a távolba -, előítélettel szemlélem a mai fiatalokat. Modortalanok, hangosak s az a beszéd! A szó szoros értelmében féltetek tőlük.

Bella megszimogatta az anyja haját, arcán mókás mosoly sündörgött, miközben megjegyezte:

- A közelgő öregség jele, ha az ítélet előítéletté fajul, te pedig, anyukám, még nagyon fiatal vagy, és szép.

- Eredj már te! - tréfásan többször is megpaskolta a lánya arcát.

Egy ideig nevettek. Bella valamivel később hirtelen elkomolyodott.

- Eredetileg nem most akartam közölni veled, de ha már beszélünk róla, csak előhozom. Még ezen a nyáron összeházasodunk.

- Mi... mit mondasz? - hebegett az anyja.

- A jövő hónapban összeházasodunk.

Kissné farkasszemet nézett egy ideig a lányával, majd ugyanabban a pózban maradva válaszolt:

- Két év múlva végzel. Nem sok idő. Bírájátok már ki addig!

Bella lehajtotta a fejét. Az ujjait tördelte, majd szemérmesen felnézett az anyjára.

- Sietnünk kell, anyukám!

Kissné asszonyi ösztöne megsejtett valamit. Elkapta a lánya kezét, és szélesen széttárta. Mintha a ruháját nézné, holott ő most a hasára volt kíváncsi.

- Két hónapos terhes vagyok - rebegette Bella, arcán letörölhetetlen fény ragyogott.

Kissnét, ez az ártatlanság kézzel fogható ragyogása úgy mellbe csapta, mint a villámütés. Az ég felé emelte a tekintetét, száját lebecsmérlően húzogatta.

- Látod, látod: ezért ítélem el én a mai fiatalokat! És ezt te, előítéletnek nevezted előbb?

- Mind a ketten akartuk. Egyébként Kornél csak úgy kap szolgálati lakást, ha családot alapít.

- Mit mondanak a... - hangja elakadt, csupán a fejét nógatta tovább.

- Azok az ... ák - az anyját utánozta ezzel -, nem érdekelnek.

Az anyja nem adott rá, tovább mondta:

- Azt, hogy az a fa, amelyik hamarabb hozott gyümölcsöt, előbb is virágzott. - Elkapta a lányát, és gyengéden megrázta. - Némely dolgot könnyebb megszerezni, mint megszabadulni tőle! Vetesd el! Mennyit is mondtál? Két hónapot?

- Annyit.

- Akkor még elvetetheted.

Bella kitépte magát az anyja kezéből, és a legközelebbi fotelba dőlt, ahonnan enyhe daccal lesett fel az anyjára.

- Szó sem lehet róla! - vágta rá kissé később.

Az anyja melléje ült, a fotel szélére. Sírásra hajlón bámult egy ideig a lányára.

- Hogyan mondom meg apádnak? - fakadt ki.

- Én mondom el neki.

Hallgattak. Felváltva nézték a kezüket meg egymást. Kissné sóhajtozott, Bella arcán a madonnamosoly az anyaság örömeinek lekopírozhatatlan fényében fürdött. Valamivel később az anyja ölébe hajtotta a fejét, aki megsimogatta a haját.

- Itt hagysz bennünket, lányom? - érzélgősködött. - Nekem nincs több gyerekem rajtad kívül. És itt ez a nagy ház is!

- Kornél anyja meghalt. Az apja azonnal el akarta adni a házukat, mondva, Pesten vesz másikat, amelyben velünk együtt él majd. Mi úgy döntöttünk, hogy, legalábbis egyelőre nem fogadjuk el, ugyanis neki öt éve van még hátra a nyugdíjig. Addig szolgálati lakásban lakunk. - Az anyjára sandított. - Gyertek fel ti is Pestre!

- Mi nem változtatunk. Itt éljük le a hátralévő éveinket. - Kissé elhúzta a szavakat, mintha a fejét törné valamin, mígnem gondolatai hirtelen megfeneklettek. - Hol lakik az a csodafiú?

- Szúvaspusztán.

- Itt a szomszédban? - sejtelmesen, már-már félve folytatta: - Hogy hívják?

- Horváth Kornélnak.

Kissné megmerevedett. Arcán halvány pír futott át, ezután hirtelen elfehéredett. Bella elkapta a kezét.

- Ennyire bánt? Ha nem mondom meg, csak úgy megesküszünk? Észre sem veszed, hogy terhes vagyok, illetve voltam a házasságunk előtt. Utána meg úgyis megbocsátod.

Kissné ezekben a pillanatokban egyáltalán nem figyelt a lányára. Mereven bámult egy pontot a falon. Ördögi körbe került. Máskor is gondolt erre, amire most. Akkor csak sajtzott, most annyira fáj, hogy majdnem felsikoltott...

- Min gondolkoztál el ennyire? - vert lelket végre belé a lánya kérdése.

Összerezzenet.

Bella átölelte, magához húzta, és csókokkal halmozta el az arcát.

Kissnében, a lánya előbbi szavai olyan ajtókat nyitogattak ki, amelyek, hitte, örökre bezárt a régi szép emlékezet. A lányát nézte, ám tekintete továbbra is a múltján révedezett. Hosszabb időbe telt, mire megmozdulhatott, s végre átölelhette Bella vállát.

- Kislányom! - súgta, miközben a haját simogatta. - Én ismerem az apját, s a családját. Nagyon furcsán kezdődött el. Hogyan, miként magyarázzam el neked ezt a különös ismeretséget? - Behunyta a szemét. - Miként jellemezzem azokat az időket, hogy megértsd? Én, és ő..., mármint az én és az ő családja a barikád más-más oldalán álltunk... Hangja elcsuklott. Még küszködött egy ideig, majd megremegett, a lánya vállára hajtotta a fejét és váratlanul elsírta magát.

Bella megdöbbenően nézett az anyjára. Valami nagy tragédiát sejtett, amitől, mint madár tolla a kitörő vihar előtt, testestől-lelkestől összeborzongott. Tanácstalanul kutatta az anyja arcát, vonogatta a vállát. Tenni, mondani, kérdezni akart valamit, de egyelőre azt sem tudta mihez kezdjen, saját magával s az anyjával.

- Anyukám! - kérdezte meg végül is, erősen kétségbeesetten -, mi történt veled? Mi ez a gyors színeváltozás? Magyarázd meg, kérlek, és ne sírjál!

Kissné a lányára emelte könnyes szemét. Egy ideig küszködött magával, majd miután sikerült némileg legyűrnie feltörő bánatát, remegően beszélni kezdett.

- Legszívesebben azt mondanám most: Isten keze. Ő büntetett meg, engem, aki előbb, a nők erkölcsösségéről prédikáltam neked. - Nagyokat nyelt, s teljesen összetörtén remegett. Olyan képpel nézett maga elé, mint aki az orra előtt szétfolyó füsttel verekszik, majd keserűen elhúzta a szája szélét, és tovább beszélt: - Nagyon örülnék, amiért szerelmes vagy, amiért megtaláltad az igazit. Még az sem bántana nagyon, hogy idő előtt szülsz. Boldog vagy, ami nekem mindennél, de mindennél többet ér...

- Miért feltételes módban: örülnék? Miért nem örülsz most? - kíváncsiskodott a lánya. Két tenyerébe fogta az anyja arcát. - Mi nagyon szeretjük egymást Kornállal. Ásó, kapa! Nem tudjuk elképzelni egymás nélkül az életünket. Amint kiveszem a szavaidból, bár isten bizony semmit, de semmit sem értek. Kornél apja, meg te, vagy az ő

és a te családotd között valami ellentét szövődött, de könyörgöm, az már a múlté!

Az anyja behunyta szemét, és váratlanul a földre ereszkedett. Térdre esve lesett fel a lányára.

- De anyu! - méltatlankodott az, feléje nyújtva a kezét, hogy erővel felsegítse a padlóról.

Ám az anyja eltolta magától a kezét.

- Édes kislányom - összerakta a két kezét, és könyörögve a lánya felé rázta -, nincs erőm, hogy elmondjam azt, ami közöttünk történt. Olyan titokról van szó, amelyet évtizedek óta őrzök. Ne kérdezősködjél, mert úgysem mondom el! Nagyon kérek, ígérd meg, hogy nem mész feleségül ahhoz a fiatalemberhez!

- Nem tehetem meg! - Bella is elfehéredett, szája sírásra hajlott.

Az anyja még mindig térdelve, összekulcsolt kezekkel fetrengett előtte.

- Ha anyádra nem hallgatsz, hallgass egy összetört, szenvedő asszonyra! Mást nem mondhatok!

- Semmit sem mondtam előbb! Felejtsd el, és kész!

- Amit tudunk, azt már nem lehet elfelejteni, amit pedig nem tudunk, azt nem is kell elfelejtenünk. - Szótagolta: - Én tudom, amit tudok, lányom!

Bella felcibálta a földről az anyját, és visszaültette a helyére. Ő a vállára hajtotta a fejét.

Az anyjának akaratlanul egy kisgyerek jelent meg lelki szemei előtt. Lábai nyomorékok: egyik görbe, és rövidebb a másiknál, amely teljesen eldeformálódott, lábfeje ló pata, feje vízfej...

- Ne... ne szülj gyereket tőle! - dermedezett a hangja. Izmai elernyedtek, lassan visszacsúszott a szőnyeg-re, úgy ült ott, dőlt neki a feje a fotelnak, mint aki elvesztette az eszméletét.

Bella felugrott, vízért rohant. Visszasietett, megittatta az anyját, és gyengéden felsegítette a földről.

Kissné, kissé támolyogva, de felállt.

- Biztosan elhült az étel - jegyezte meg fátyolosan.

- Ne haragudj, anyukám! - az anyja mellé lépett, és belekarolt. - Ha sejtem azt, amit egyébként még most sem tudok biztosan, egyetlen mukkot sem ejtek ki a számon, se a házasságunkról, se a gyerekről.

- Nézd lányom! A baj megtörtént, amit pedig az előbb hallottál - néhány pillanatra megtorpant -, azt nem mondhatom, hogy felejtse el! Most ne beszéljünk róla többet, viszont később, néhány nap múlva, visszatérünk rá.

- Én jobban szerettem volna most, de legyen úgy, amint mondtad.

- Apádnak addig egy szót sem!

- Rendben van. - Most pedig eszünk, bár nekem sincs étvágyam, viszont te attól még éhes lehetsz.

A Szúvaspusztai Állami Gazdaságban havonként egyszer fizettek. Ilyenkor a pénzt előre kihozták a bankból. A páncélszekrényben őrizték. Évektől két vadász: Tóth János üzemvezető és Marcali Kálmán főállattenyésztő vigyázott rá. Kétszövű vadászpuskájukat, szokás szerint a sarokban tartották. Ők az asztalnál ültek, és vacsoráztak. Házi szalámi, vaj, paradicsom, zöldpaprika és kenyér hevert előttük.

Tóth János szájába vette az első falat szalámit. Előbb csak ízeltette, azután jóízűen falni kezdte.

- Ez igen! - dicsérte a társát, a szalámi készítőjét teleszájjal. - Nem azért mondom - csámcsogott -, de ilyen szalámit senki sem csinál a környékünkön.

- Apámtól tanultam el a módját. Készítéskor maga mellé vett, s aprólékosan mindent megmutogatott.

- Egyikben sok a zsiradék - újabb falatot vett a szájába - másik túl száraz. Emez nem eléggé érett, amazt túlfüstölték. Ez íztelen, az agyonfűszerezett... Ez meg pontosan olyan, amilyennek lennie kell! - Lenyelte, s jóízűen csettintett a nyelvével.

- Ha sok sót teszünk bele - szerénykedett két falás közben Marcali Kálmán, a szalámi készítője -, elsózzuk. Mibe, mennyi dukál! - Kettőt-hármat csámcsogott, azután hirtelen a társához fordult:

- Mi a véleményed erről a betörésről?

- Melyikről? - Abbahagyta az evést, és a társára bámult.

- A vegyesboltiról - bökött Marcali Kálmán egy irányba. - Nem éppen minap történt, ám nekem azóta is fúrja a bögyömet.

- A fene tudja - járt a szája Tóth Jánosnak, még az előbbi falat rá-
gása közben. - A lakatot lefűrészelték, mégsem nyúltak semmihez -
Végre nyelt egy nagyot.

- A pénztárgép fiókját is felfeszítették.

- Lásd, erről nem hallottam - ütközött meg Tóth János. - Pénz?

- Állítólag egyetlen fillért sem vittek el.

- Szóval nem talált pénzt, más meg nem kellett neki, vagy nekik. -
Szája tátva maradt, miközben a nyomaték kedvéért azzal a kezével,
amelyben a bicskáját tartotta, a páncélszekrényre bökött. - Bezzeg ez
tele van lóvéval!

Marcali Kálmán újabb szeletet vágott le a szalámiból. Lehúzta a
bőrét, a szalámit összegyúrte, és nyugodt, kimért mozdulattal a szá-
jába dugta az egészet. Ezután a paradicsom következett. A szájához
emelte, fejét hátrahajtotta, beleharapott, és jóízűen kiszívta a levét.

- Nagyon érett, csak szétfolyna - mentegetőzött, miközben meg-
nyalta a szája szélét, és megint a társához fordult: - Azt sem hallot-
tad, mi történt a múlt héten, Sárváron?

Tóth Jánosnak szájában rekedt a következő csámcsogás.

- Mi történt? - kérdezte meg, némi megütközéssel.

- Teherautóval az egyik élelmiszerbolt elé álltak. A bolt ajtaját fel-
feszítették, majd mintha semmi sem történt volna, rakodni kezdtek: -
Rakodnak, rakodnak? - érdeklődött egy arra vetődő rendőr, az egyik
overálos férfitől, aki éppen egy halom cigarettát hozott ki az üzletből.
- Festenek, ezért átvisszük a cuccot a másik boltba. Melyikbe is? -
szólt be a társának. - Az ezernyolcszázasba - bökött, csakúgy talá-
lomra egy számra az. A rendőr tisztelgett, jó munkát kívánt nekik, és
otthagya őket.

Marcali Kálmán felnevetett. Szájából paradicsomlé fröcsögött ki az
asztalra.

- Másnapra derült ki: egy egész teherautónyi árut elloptak, és a
rendőr még a teherautó számát sem jegyezte meg...

Ez alatt Markovics Misi az iroda előtti parkban, az egyik bokor tövében lapult. Az állami gazdaság központi irodáit az egyik volt, omladozó kúriában rendezték be, még az ötvenes években, amelyet újjáépítettek. Hatalmas park övezte, rendbe hozták, azóta folyamatosan gondozzák. 1960-ban halastavat, kuvasz-, meg őzikeházat, csikótelepet és a szilaj szarvasmarhák részére karámot építettek. Az idegeneket, stílszerűn, fehér nyírfából készült tábla igazította el a kapu előtt.

Markovics Misi, miután meggyőződött, hogy senki sem vette észre, óvatosan felült: A vegyesboltban nem találtam lóvét, csak néhány üveg piát emeltem el, amit a leltározásnál - majdnem hangosan felröhögött - észre sem vettek. Itt lesz jakt! - okoskodott. - Ügyesen elmarom. Egy ideig minden majré nélkül meghúszom magam, s ha elül a vihar, szabályszerűen kilépek a munkahelyemről, és olaj! Képzetelemben máris felült arra az aranyparipára, amelynek kantárszárát végig a kezében érezte. Eközben tovább szötte a feketevásznát: Miután teljesen besötétedik, kilövöm a villanykörtét csúzlival. Leütöm az öröket, kifeszítem pajszerrel a páncélszekrény ajtaját, ha nem megy, szétverem kalapáccsal. Ezután felmarkolom a lényegét, és szépen kirepülök az ablakon. - Körülnézett. - Jó fél óra múlva teljesen sötét lesz, s elkezdődhet a hepaj! - A tenyerébe köpött, mintha máris indulna...

Az irodában közben a két ór tovább beszélgetett. Az evést befejezték, most a bor következett. Marcali Kálmán lerakta a poharát, és nagyot cuppantott.

- Nem azért mondom, mert te is megdicsérted a szalámimat, ha valaki ért a meggybor készítéséhez, ez te vagy!

- Horváth Árpád még jobban csinálja.

- Igaz is, mi történt veletek? - kíváncsiskodott váratlanul a társa. Nem akarta, egyszerűen kicsúszott a száján. Amilyen hirtelen lobbant a lángja, olyan gyorsan jelentkezett a füstje is. Visszaszívni azonban már nem lehetett. Ijedten mérte végig a tekintetével, majd, amikor a társa arca mit sem változott, az á után kimondta a b-t is. Testi-lelki, igazi jó barátotok vagytok.

- Múlt időben, csak voltunk, azaz színleltük azt.

- Összevesztetek? Nem azért, mintha közöm lenne hozzá, s mi az, hogy: színleltétek?

- Nem vesztünk össze - csak ennyit mondott.

- Akkor meg? Már ne haragudj meg érte, de tényleg érdekel. Ám, ha kellemetlen neked, bocsáss meg, és ne beszéljünk róla.

- Vagyunk mi olyan jó haverok, hogy őszintén beszéljessünk. Kellemetlen, persze hogy kellemetlen, mégis elmondom. - A pohár után nyúlt. - De előtte megolajozzuk a nyelvünket, hogy jobban csússzon!

Egymás egészségére emelték a poharukat. Marcali Kálmán fenéig kiitta a bort, s letette a poharát.

- Akármi legyenek, ha nincs olyan jó ez a bor, mint a tokaji aszú - nyalta meg a szája szélét. Tóth János, a fele bort a poharában hagyva. Marokra fogta, és az asztal lapjához ütögette. A bor kiloccsant a kezére. Egy ideig nem törődött vele, később lenyalta.

- Te nem idevalósi vagy, igaz? - folytatta egy kérdéssel.

- Szilajoskútról költöztünk át, ahol felszámolták a tanyánkat.

- Akkor te nem tudhatod, mi történt itt az ötvenes években? - Meglötyögtette poharában a bort, és tovább beszélt. - Minket kuláklisra raktak, Etelkáék pedig, Horváth Árpád feleségéről van szó, kommunisták voltak. Az ő apja söpörte például „tisztára” a padlásunkat, s legalább hatszor feljelentette szegény apámat. - Mélyet sóhajtott. - Mi kisgyerekkorunktól szerettük egymást Etelkával, s ha hiszed, ha nem ez a... a fals helyzet sem törte ketté az érzéseinket.

- Szóval, te meg Etelka, Árpi későbbi felesége, szerettétek egymást? - lesett rá összekeveredett érzelmekkel a társa. - Tudni? Még sejteni sem sejtettem!

- Pedig így volt - bólintott rá a társa. - Ő nem akart templomi esküvőt, én ragaszkodtam hozzá. A szüleink üldöztek... - Legyintett. - Hosszú. Nem részletezem, addig-addig, hogy szétmartak bennünket.

Hirtelen szájához emelte a poharát, és egyetlen hörpintéssel kiitta a benne maradt borát.

Marcali Kálmán tölteni akart, de az nem engedte.

- Mindezek ellenére - jegyezte meg Marcali Kálmán, miután visszarakta az asztal közepére az üveget - te majdnem mindennap eljártál hozzájuk.

- Nem szégyellem bevallani - túrt a hajába -, én huszonöt év után is szerettem Etelkát. Annyira szerettem, mint akkor ott a kispadon, mielőtt elváltunk egymástól... Pardon, nem huszonöt, néhány évvel korábban történt, de mindegy.

- Etelka dacból ment férjhez, Árpádhoz?

- Ő nagyon ragaszkodott a szüleikhez. Sohasem, mert ellentmondani nekik.

- Árpi tudta, hogy te meg ő...?

- Hiszen ez az! - hördült fel Tóth János, mint a mérges kutya. - Etelka hirtelen meghalt. Én tanfolyamon voltam, amiért nem lehettem ott a temetésén, igaz nem is értesítettek. - Bemegyek, részvétet kívánok, ő a pofámba vágja: - Tudod, kit szeretett Etelka? - Magára mutatott. - Téged. Majd leültem, ugyanis nem tudtam, hogy Árpi mindennel tisztában volt. Két évtizede mindennap találkoztunk, a barát szerepét játszotta, de szólni egyetlen mukkot se! Még csak nem is célzott rá. Úgy nézte a vergődésemet, a vergődésünket, mint hentes a leszúrt disznó vonaglását. Mondd, barát az ilyen?

- Te... te?

- Úgy egyeztünk meg Etelkával - vágott közbe, hogy nem szólunk róla...

- Ő mégis elmondta?

- Felesége volt, gyereket szült neki. Árpi engem - pattant fel újra Tóth János - és Etelkát is becsapta. Odadobta, mint egy ócska cafkát. Megengedte, hogy bejárjak hozzá... Ha tudom ezt, akkor tudom meg, amikor még élt...

- Mit?

- Hogy Etelka mindent elmondott Árpinak. Tízszer agyon ütöm, az biztos!

Nem folytatták. Tóth János összevonta a szemöldökét, és az asztal-lapját nézte. Marcali Kálmán mondani akart valamit, végül, gondolt egyet, a pohara után nyúlt, és ivott. Talán a második kortynál tarthatott, amikor az ablak hirtelen megcsörrent és betört. Az erre-arra széthullott, éles üvegdarabokkal együtt pattant szét, fejük fölött a hatalmas villanybúra is. A helyiségre koromsötét borult. Marcali Kálmán ijedtében félre nyelt.

- Mi volt ez? - krákgota köhögése közben.

- Ne köhögj! - intette meg a társa. - Pszt!

Marcali Kálmán azonban csak köhögött.

- Nem bírom megállni - fulladozott. Amíg bírta, visszatartotta, ám az erős köhögési rohama pár pillanat múlva megismétlődött. - Üss hátba!

Tóth János nem törődött többé a társával. Felkapta a puskáját, az ablakhoz rohant. Kinyitotta, néhány üvegdarab, félelmetesen csörögve lehullt, és óvatosan kikémlt. Feléjük lopakodó alakot fedezett fel, a közeli bokorból bújt elő... Egyre erősebben meresztgette a szemét, közben azon törte a fejét, hogy használja-e a fegyverét? Végül a vállához emelte, ám, Marcali Kálmán, kissé levegőhöz jutva, ráfordult:

- Nehogy lelőj valakit! - Hangja mutált. Köhögési rohamai teljesen elmúltak, de a gégejét még mindig csípte a cigányútra tévedt ital, ezért minduntalan krákgonia kellett. Megköszöri a torkát, és tovább beszélt: - Vadászpuskát lakott területem, és emberre...?

- Régi vadász vagyok! - förmedt rá a társa. - A feje fölé ereszttek egyet. Elvégre nem dísznek hoztuk ide.

- Látsz valakit?

- Egy alak közeledik felénk.

A fegyver elsült. Láng és füst csapott ki a csövén. A tágas helyiség azonnal megtelt fojtogató lőporfüsttel. Marcali Kálmán is kezébe vette a fegyverét, és ő is az ablakhoz sietett.

Tóth János megint lőtt, Marcali Kálmán utánozta.

Misi a harmadik lövés után hirtelen megfordult. Egy nagyot káromkodott, és futásnak eredt. Ugyanabba a bokorba húzódott vissza, ahonnan az előbb előbújt. Erre nem számított. Bosszankodott is magában eleget, a bokor aljában hasalva.

Valójában ő semmire sem számított. Mindent egyetlen üres lapra tett fel, a vakmerőségére: Puskájuk is van! Nyűszített magában. De csak legyen Pesten, - vidult fel -, tuti, hogy szerez coltot. Ha most lenne mordálya, úgy odasózna nekik, hogy megemlegetnék!

Az ablakból tovább lóttek, a sörétek közvetlenül felette süvítettek el, amiért is odébb kúszott: Ketten vannak. Nem véletlen, hogy ez sem sikerült! Nyugtatta meg önmagát, mialatt óvatosan feltérdelt...

Marcali Kálmán közelebb hajolt a társához.

- Elpucolt - súgta.

- Ki lehetett az a pasas? - Mielőtt a társa válaszolhatott volna, váratlanul a fejéhez kapott. - Megsebesültem! Csupa vér a fejem.

- Gyere beljebb, megnézzek! - hívta Tóth János, a kezével is segítve neki. Az asztalnál kinyújtotta a kezét, addig tapogatózott, amíg meg nem találta az elemlámpáját. Felkattintotta, s ennek fényében megvizsgálta a társa fejét.

- Mi történt veled? - szörnyülködött.

- Nem tudom. Nagyon fáj!

- Szerintem a hatalmas villanybúra sértette meg - okoskodott a társa, mialatt közelebb hajolt, és kitapogatta a sebet. - Teljesen szétnyílt a fejed! Hogy nem vetted azonnal észre? Orvoshoz viszlek!

- Nem hagyhatjuk itt a pénzt! - tiltakozott a sebesült.

- Akkor te itt maradsz, és elhozom a doktornőt!

- Inkább telefonálj!

- Éjjelenként nincs ügyelet a helyi postán. Minden egyes vonal Sárvárral van összekötve.

- Akkor Sárváron keresztül hívd fel!

Tóth János a telefonhoz lépett. Elemlámpáját közben égve az asztalra rakta, és a húsz kilométerre lévő városon keresztül felhívta a tőlük alig több, mint száz méterre eső orvosi rendelőt.

A doktornő álmosan jelentkezett, dr. Bolvári Apollóniát ugyanis mély álmából riasztotta fel a telefonberregése. Meghallgatta, majd: - azonnal megyek - válasza után, lerakta a kagylót a helyére, és gyorsan felöltözködött. Kötszert dobált a készenléttáskájába, és máris indult. Egyik kezében az elemlámpáját tartotta, amit már minden éjjel magával vitt, még ha, mint most is égtek a villanyok az utcákon, a másikban a táskáját, meg azt a sprayt, amelyet a patikus barátnőjétől kapott. Szembespriccelve percekig tartó könnyezést, maró égést és múló vakságot okoz. Menet közben Szécsi Attilára gondolt. Máskor

is sokszor eszébe jutott, de ha este vagy éjjel az utcán járt, mindig. Pedig az óta az emlékezetes éjszaka óta egyszer sem látta, ezért emlékezetében, mint szobrász az agyagból, annak a bizonyos éjszakának történései és Dóra elbeszélése alapján, képzeletbeli szobrot gyúrt magának. Magasat, csinosat, mindenkinél ideálisabb formájú férfit. Az arcára kis gödröcskét képzelt. Ajkát szögletesre, szemét kékre, haját hullámosra és koromfeketére festette. Ezt a kis szobrocskát a szíve közepébe rejtette, úgy kezelte, mint egy óriási titkot. Végeredményben az is volt, mert senkinek sem említette, sőt Dórával sem beszélt róla többé. Régen szeretett volna találkozni valóságban is a megmentőjével, de nem sikerült, ugyanis nyáron Szécsi Attila állandóan a határt járta. Ennyit tudott meg erről a titokzatos férfiről, az ő megmentőjéről. Ám ez a titok nap s nap után egyre jobban izgatta. Vajon otthon van-e most? Ha otthon tartózkodik, mit szólna, ha felkeresné, s váratlanul befogná a szemét? Megismerné-e a hangjáról? Összerázkódott: Olyan vagyok, mint a liba, egy buta kis liba! Addigaddig gondolok erre a titokzatos gúnárra, addig gyúrom, dédelgetem a gondolatot, amíg a végén belehabarodom. Belehabarodom, mert beleunszolom magam, bebeszélem ennek az ostoba fejemnek, hogy tetszik, de lehet-e mást csinálni ebben a porfészekben, mint álmodozni? - Kacéran rángatta a vállát. - És, ha máris beleszerettem? Pesten senki, itt az első héten belehabarodom egy férfibá, csak, azért mert megmentette az életemet? Ami igaz, az igaz: megmentette, mert ki tudja, mire lett volna képes az az állat!

Gondolatai itt megszakadtak. Kuttyák rohantak el mellette. Az egyik rávicsorított, a másik megugatta. - Nem mész el innét! - üldözte a hangjával, és rávilágított az elemlámpájával is. A kutya tovább rohant, ő szétnézett. Az állami gazdaság főbejárata előtt állt. A vas kaput nyitva találta. Sietve belépett. Ekkorára az irodában több helyen is kigyulladtak a villanyok, sőt felgyújtották az udvari lámpákat is. Amikor a park, sűrű bokrokkal övezett, legsötétebbek részéhez ért, egy mellette elsuhanó alakot pillantott meg. Egy pillanatra megdermedt. A váratlanul feltűnt illető ijesztő körvonalai riasztották meg. Ugyanazt a személyt ismerte fel e körvonalakban, mint aki egy hónappal el akarta vágni a torkát. Bénulása feloldódott. Leküzdhetet-

len erő kényszerítette a menekülő üldözésére. Alig tett feléje néhány lépést, az egyik bokor szétnyílt. Fiatal suhanc fordult felé. Farmer-nadrágyjáról, nyúlánk, jellegzetesen kamaszos alakjáról gondolta, hogy az, arcát ugyanis harisnyaálarc takarta.

- Ha nem takarodik el innét, megölöm! - Rosszul színlelt, komikus-ra sikeredett, eltorzított hangon beszélt. Jobb kezében, miközben fel-emelte, döfésre készen, hosszú pengéjű kést szorongatott. Ugyanazt.

- Én meg elaltatlak, apuskám! - vágta rá Apollónia bátran. Maga is csodálkozott bátorságán. Hangja nem remegett, és egyetlen pillanatra sem torpant meg. Felemelte a sprayt, megnyomta a tetején lévő gombot, mire az - ettől ő ijedt meg a legjobban - hátborzongatón dübörgő hanggal, lövellte, porszóróhoz hasonlóan, vékony sugárban a mérgező gázt, a megcélzott irányba.

Markovics Misi gyorsan megfordult, és futásnak eredt.

Apollóniát, vad vadászláz kerítve hatalmába, tovább akarta üldözni, ám mire elindult volna, fegyver dördült el mellette, amitől annyira megijedt, hogy mindent kiejtett a kezéből.

Tóth János állt a háta mögött. Az épület sarkánál várta, ezért mindent látott. Apollónia a legközelebbi fának dőlt, s riadtan lihegett. A férfi hozzásietett.

- Nagyon megijedt, igaz? - közelebb hajolt, hogy jobban megnézze az arcát.

Apollónia végre kinyitotta a szemét.

- Vegye fel a táskámat, az elemlámpámat meg a sprayt! - kérte, közben jó nagyokat lélegzett, hogy magához térjen.

Tóth János felkapkodta: a táskát, meg a sprayt, majd fegyverét lövésre tartva, óvatosan körülmélt. Sem-misem mozdult, ezért felvette az elemlámpát is, és a doktornő kezébe adta mind a hármát, aki a sprayt és a lámpát, reszkető kézzel, a magától szétnyílt táskájába dugta.

Tóth János belekarolt, és maga után húzta, a még mindig remegő doktornőt, aki, szó nélkül követte, csak akkor szólalt meg, miután kiértek az útra.

- A sebesült?

- Bent van az irodában.

- Nagyon megsérült?
- Eléggé nagy a sebe, és erősen vérzik.

A doktornő kirántotta kezét a férfi karjából, és előre sietett. Az követte. Gyorsan beértek a sebesülthöz, ahol, mihelyt ránézett a véres fejű férfira, azonnal megnyugodott. Gézt, jódot, leukoplaszt vett elő a táskájából, és elsősegélyben részesítette.

- Beküldöm a kórházba! - közölte eközben vele. - Elég nagydarabon felrepedt a bőre, én itt nem tudom összekapcsolni, meg nem ártana egy koponya röntgen sem. - Ezután a sebesült társához fordult: - Legyen szíves, hívja fel a mentőket! Addig én kezét mosok. Ha közben jelentkeznének, kiabáljon! - Már járt itt, ezért ismerte az épületet. A mosdót a szomszédos helyiségben találta. Miután megmosta a kezét, a tükörbe pillantott: Miért mondtam annak az alaknak, hogy apuska? Tovább törte a fejét: most fiú, vagy férfi volt? Végül felrántotta a vállát. Talán valamelyik filmben látott hasonló szitut, onnét ragadt a nyelvére. Megfordult, s mialatt a kezét törölgette, szilárdan elhatározta, hogy felkeresi Szécsi Attilát, és ráveszi, hogy jelentse fel! Nagyon megdöbbsent, mert hazudott - jött rá restelkedve. - Nem, nem azért keresi fel, ez csak kilincs azon a titokzatos s kívánatos ajtón, amelynek küszöbét hamarosan átlépi, mert igenis átlépi! Ürügyet keresett, régen keresett, most talált. Kívánta, leküzdhetetlen vágyat érzett a férfi után.

Tóth János a doktornő után ment. Behunyt szemmel találta.

- Rosszul van?

- Ah! A fejemet töröm - füllentette. - Szemben álltunk, és én mégsem tudnám leírni, hogy milyen volt. Nem kellene megnéznie, hátha lelőtte?

- Magasan a levegőbe lőttem. És tudja, mennyi pénzt őrzünk a páncélszekrényben, köztük az ön fizetését is? Milliókat. Hátha csak azért tette, hogy kicsaljon innét, főleg most, miután a doktornőt meglátta.

- Engem, miért?

- Orvost ide, ilyenkor csak sebesülthöz hívhatnak, nem?

- Igaza van. - Szerintem hamarosan itt lesznek a rendőrök is. Az URH-járőrökcsijukat irányítják ide. Pénzt őriznek, ezért...

A szomszédos helyiségben közben megcsörrent a telefon, mire a doktornő odasietett. A mentősök jelentkeztek. Röviden beszélt velük, majd a sebesülthöz fordult: - Azonnal indulnak. Addig dőljön végig a heverőn! Nem szédül?

- Kutya bajom - felelte. Ettől függetlenül szót fogadott.
- Hányingere?
- Nincs, de egy pohár borocskát szívesen meginnék.

A társa máris rohant. Boros üveggel meg egy pohárral tért vissza. A doktornő azonban, mielőtt töltött volna, leintette.

- Fejsebbel, szeszt inni? Na, nem!
- Azt tetszett mondani, csak a bőre...
- Senkinek nem látok a fejébe.

Távolból szirénabúgást hallottak. Egyre közeledett, végül a ház elől hallatszott. Egy ideig, mint lecsillapuló kutya, morgott, ezután elhallgatott. Apollónia a fal mellé állt. Elhatározta, hogy semmit sem mond addig, amíg Szécsi Attilával nem beszél. Ha megkérdezik, mert megkérdezik, azt mondja, hogy nem tud válaszolni. De miért óvatos ennyire? Talán, mert eszébe jutott Attila és Dóra figyelmeztető szava?

A négy rendőr nagy robajjal érkezett meg.

- Mi történt itt? - kérdezte a járőrparancsnok, aki Tóth Jánost ismerősként üdvözölte. - A pénzt őriztétek?
- Azt.
- Mennyi van a kasszában?
- Több, mint kétmillió.

Jelentősegteljesen összekacsintottak, majd munkához kezdtek. Tóth János tájékoztatása után egyikük átment a másik szobába, ketten pedig kifutottak a környéket átkutatni. A járőrparancsnok, Tóth Jánosra nézve, kíváncsian a doktornő felé intett a fejével:

- Ez ki?
- Orvos vagyok - állt elő Apollónia. - Végeztem, hazamehetek?
- A beteg?
- Már nincs szüksége orvosi kezelésre. A kórházi beutalót az asztalon hagytam. Látleletet, orvosi véleményt a kórház ad. Nagyon kíváncyok, ne kérdezenek semmit!

- Pedig a doktornő látta az ürgét! - avatkozott bele Tóth János. - Idefelé jövet a parkban rátámadt.

- Nem támadt rám! - tiltakozott Apollónia. - A bokorban állt, az út szélén - a táskájába nyúlt, és elővette a sprayt. - Ezzel riasztottam el. Ráspicceltem, ő elfutott.

- Üldözte is! - árulkodott tovább Tóth János.

- Semmit sem láttam - hisztériázott váratlanul a doktornő -, harisnya volt a fején.

A járőrparancsnok végignézett a doktornőn, látta, hogy kihallgathatatlan állapotban van.

- Laci - utasította a társát, aki eddig az ajtóban ácsorgott. -, vidd haza a doktornőt! Majd holnap hallgatják ki a nyomozók. - A fiatal nőhöz fordult. Pihenje ki magát! Jó éjszakát, doktornő!

- Köszönöm - szólt vissza az ajtóból az. - A sprayt ne hagyjam itt?

- Köszönjük. Nekünk van más is, amivel megvédjük magunkat - mosolygott jelentőségteljesen a rendőr - Még egyszer: jó éjszakát, doktornő!

* * *

Az egyébként igen csendes, napközben csaknem kihalt Szúvaspuszta reggelre felbolydult. Az emberek: vegyesen férfiak és asszonyok az utcára tódultak, ahol kisebb-nagyobb csoportokba verődtek, hogy izgatottan megtárgyalják az éjjel történeteket. Az öregebbek a kispadokra ültek, és egymás után szólították meg az arra járókat. Ilyeneket beszéltek:

- Megtámadták az állami gazdaság irodáját.
- Az összes pénzt elvitték.
- Tűzharcot vívtak a rendőrökkel. Egész éjjel dörögtek a fegyverek.
- Tóth János meg Marcali Kálmán vadászpuskával lőtte a rablókat.
- Mert reggelre azok is megszaporoztak, a pletyka szárnyai alá bújva.
- Azok meg pisztolyokból tüzeltek vissza rájuk.
- Csupa lyuk a fal. Az ablaküvegeket is kilődözték.
- A kis doktornő zavarta meg őket.
- Egy rendőr vitte haza az éjjel.

A vegyesboltban már azt is tudták, hogy az a csinos rendőrtiszt, aki hazavitte nála is aludt...

Kisbíróék háza előtt, a minden lében kanál, özvegy Ludas Bertalanné tartotta szóval a pletykára éhes asszonyokat:

- Marcali Karit meglőtték, talán meg is halt az óta. Szirénázva vitte el a mentő. Még a kutyák is vonyítottak...

A patika előtt pedig ezt híresztelték:

- Nemsokára itt lesznek a többi rendőrök is. Sorba járnak a házakat, az udvarokat, mert a betyárok közül egy, még valahol lapul...

Egyesek máris hazarohantak. Vasvillát ragadtak, és átkutatták az udvarukat, a mellékhelyiségeket, a kerteket...

A falu szélére ez a hír jutott el:

- Varga Feriékhez egy levelet dobtak be. Megfenyegették...

Így terjedt a hír, mert az sohasem abban a fészekben alszik meg, ahol kikel: szárnyra kap, gyakran változtatja a helyét, mint a rossz albérlő. Sohasem egy irányból fúj, mint a szél...

Az útszélén dagadó begyekkel, jóllakott libák oldalogtak. Eddig az árkok szélén heverészttek. Fálláb Pista - ezt a csúfneve - tehenet vezetett, sietett, most mégis beállt az asszonyok közé. Még a szája is tátva maradt, miközben hallgatta őket. Tehenét, mivel az minduntalan le akarta legelni a petúniákat, kötőfékénél fogva tartotta vissza. Ezért hol ő rándult meg, ilyenkor mindig felkiáltott: hóhá! És a tehén orrára csapott a kötél visszahajtott végével, hol a tehén feje mozdult meg, mígnem meguntta ezt a kilátástalan erőlködést, kinyújtotta a nyakát, és szomorúan a levegőbe bögött.

Az úton teherautó közeledett, minduntalan szétriasztva a libákat: odébb siettek, hosszú nyakukat kinyújtották, iszonyatos gágogásukkal fejezték ki méltatlanságukat, holott a gépkocsi csak lépésben haladt.

A bent ülők: a sofőr és a társa kidugták a fejüket.

- Mi történt itt? - kérdezte meg, végül is a gépkocsivezető az egyik asszonytól.

Négyen válaszoltak, ezért az érdeklődők a nagy hangzavaron kívül semmit sem értettek meg. Mire fel Fálláb Pista átvette tőlük a szót:

- Pénzt raboltak el az állami gazdaság irodájából... - Nagyot rántott a kötőféken, mert a tehén eközben csak belekapott a petúniába: - Hó-ha!

- Még lövöldöztek is! - tette hozzá a minden lében kanál Ludas Bertalanné.

- Ejha!

Ludasné tovább zörgette a pletyka repedt fazekát.

- Marcali Kálmánt meglőtték. A mentő vitte el. Halálán van.

A két férfi jelentőségteljesen összenézett. Még hallgatták egy ideig a híreket, azután továbbhajtottak. A sok üres kólásüveg összeverődött, és csörömpölni kezdett. Csak akkor ült el a zaj, mikor a vegyesbolt előtt megálltak. A felvégi emelkedőn az állami gazdaság egyik traktora húzott felfelé a parton. Rettenetesen pöfögött. Az út fölött fecskék csiviteltek. Megszokott teendőjüket végezték: legyeket fogdostak a fiókáiknak. A fákon vadgerlék búgtak, a nap egyre jobban neki gyüirekezve birkózott a rigófüttyös reggellel...

Flórián Zsuzsika a kis asszisztensnő, miután kilesett a várakozóba, csodálkozva csapta össze a kezét.

- Mi van itt ma? - Az majdnem zsúfolásig megtelt! - A várakozóra célzott.

Ludas Bertalannénak nem jutott hely, az ajtófélfának támaszkodott. Ő állt a legközelebb, ezért Zsuzsika hozzáfordult:

- Csak nem beteg, Rozi néni?

- Beteg a fene, de nem én!

- Akkor?

Az rántott egyet a fejkendője kötésén, huncut vigyorral a körülötte ülőkre hunyorított, majd tölcserít formált a kezéből, és a szája elé emelte:

- Infekundint akarok iratnyi - súgta félhangosan.

- Fogamzágsgátló tablettát? - csodálkozott rá, majd hirtelen felnevetett.

- Igen. - Rozi néni hetvenhét éves volt.

A fiatalabbak úgyszintén felnevettek, az öregek - akik tudták, hogy mire való az a tableta - pirongtak, és rosszállón rázogatták a fejüket:

- Eredj már, te!

Zsuzsika vihogva szaladt vissza a rendelőbe, hogy elmesélhesse a doktornőnek. Bent mégis ezzel kezdte:

- Zsúfolásig megtelt a rendelő.

- Nincs járvány, akkor meg mire ez a felhajtás?

- Csak ínség - nevetett -, pletykaínség. Téged szeretnének látni.

- Engem, s miért?

- Mert te riasztottad el a betyárokat. A táskádat verted a fejükhöz. Mellesleg, egy csinos rendőrtiszt hozott haza, és csak reggel távozott tőled.

Apollónia aprókat kacarászott.

- Menjek ki, mutassam meg magamat? Esetleg hozzam ki a lepedőmet és teregessem szét, vagy...

- Az lenne a legjobb, ha elmondanál nekik mindent!

Apollónia elszántan felállt. Az ajtóhoz sietett, és határozott mozdulatokkal kilépett a várakozóba.

- Jó napot kívánok! - köszöntötte őket, mialatt őszinte megütközéssel lesett körbe. Sohasem tartózkodtak ennyien a várakozójában. - Ugye, nem mindnyájan betegek?

Közbekiabáltak:

- Jó, hogy nem történt baja a kis doktornőnek.

- Maga aztán bátor nő, hallja-e!

- Jó megugrasztotta őket...

S ha megsebesül a nagy lövöldözés közben?

Sokan felálltak. Kezet akartak szorítani vele, megcsókolni, vagy egyszerűen a vállára veregetni. A betegek hamar megkedvelték a kedves, rendkívül rokonszenves, kis doktornőt, holott Apollónia, természetes modora ellenére, nagyon visszafogottan élt. Csak Dórával és Zsuzsikával tartott szorosabb kapcsolatot, másokkal csak úgy érintkezett, mint orvos. Ezt a feladatát viszont alaposan elvégezte. Igaz, kevés betege akadt, amiért is egy-egy betegére rengeteg ideje jutott. Háztartást nem vezetett, családja Pesten élt, szórakozási lehetősége nem volt. Az állami gazdaság kocsiját csak napközben és hivatalos utakra vehette igénybe, azért - ha akarta, ha nem, és ez a szó szoros értelmében így volt - csak a betegeinek élt. Egyeseket kétszer

is felkeresett naponta. Az utcán megszólította az ismerős betegeit, és hosszan elbeszélgetett velük... Neveltetéséből adódón mindenkinek előre köszönt, ami önmagában is elegendőnek bizonyult ahhoz, hogy az egyébként rendkívül zárkózott, a világtól teljesen eldugott helyen élő szúvaspusztaiak szívét megnyerje. Több mint két hónapja élt ebben a faluban, de csak most és itt értette meg igazán az embereket.

- Sok mindent beszélnek, maguk is hallották, ugye? - Helyeslően közbekiabáltak, élénken bólogattak: akik távolabb ültek, felálltak a helyükről és közelebb furakodtak. Mások a nyakukat nyújtogatták, a fülüket hegyezték. A doktornő, látva e furcsa helyzetet, kissé megdöbbsent. Sem az egyetemi tankönyvekben, sem a professzorai előadásában nem szerepelt ilyen esetre szóló tanulmány, javaslat. Az ajtófélfának támaszkodott ő is, mint szemben Rozi néni, és folytatta: - Az állami gazdaság irodájában pénzt őriztek. Valaki csúzlival kilötte az ablaküvegét és a villanyt... mármint a burát. Ennek darabjai Marcali Kálmán fejére hullottak és megsértették. Ezért kerültem, pontosabban hívtak az éj kellős közepén oda. Belépve a kapun, a bokrok között egy... alakot fedeztem fel a sötétben. - Olyan csend honolt a várakozóban, mint a templomban kenyértörés alatt. - Fején harisnya, ruhája: farmernadrág, széles szíj és fekete ing... - felnevette -, no de hát a sötétben minden fekete! Ennyit láttam.

- Meg is zavarta - szólt közbe valaki.

- Ő kést szegezett nekem, én meg feléje spricceltem.

- Hónaljbüdösítővel? - kíváncsiskodott Rozi néni.

- Nem dezodorral - kacarászott a doktornő -, speciális sprayval. - A levegőbe kaszált az egyik kezével. - Mást nem tudok. Ja - a homlokára csapott -, közben odajött Tóth János is, és a levegőbe lőtt. Ez minden! Persze a sebesültet elláttam, és kihívtam a mentőket. - Elakadt. Röpgyűlés a rendelőben? Sehol sem teszik ezt az orvosok, de ha egyszer ezért jöttek ide, ha nekik csak ez a gyógyszer használ, miért tagadja meg tőlük?

Az eddig néma csendben ülők felhördültek:

- Azelőtt tyúkot sem loptak ebben a faluban, nem pénzt!

- A televízió az oka, a szex, és az a sok felvilágosítás. Régen semmit sem mondtak, oktattak ki, mégis tudtuk, hogyan huncutkodjunk a nászéjszakánkon...

- Majd adtak volna nekik a csendőrök, mert akkor volt rend!

Rozi néni valamennyiüket túlharsogta:

- Az a sok konvoj film az oka - cowboyt akart mondani.

Apollónia kedvesen, nőies mozdulatokkal a rendelője ajtajára mutatott.

- Most pedig, aki beteg, máris bejöhet. Gyógyszerfelírásra, vérnyomásmérésre...

Bent az asztalára dőlt és felnevetett. Jókedve, mint a nátha Zsuzsikára is átragadt. Csak akkor hagyták abba a nevetést, amikor az első beteg belépett.

Nagy Ferencné félénken közeledett. A doktornő bátorítón rámosolygott. Zsuzsikát tovább kínozza a nevetés, hogy ki ne törjön rajta, félrefordult, és befogta az orrát.

- Foglaljon helyet! - miközben leült, Apollónia mentegetődzött, mert Zsuzsikából csak kitört a nevetés.

- A hónaljbüdösítőn nevetünk.

- Meg azon - folytatta nevetésétől rázkódón Zsuzsika -, hogy Rozi néni Infekundint kért.

Nagy Ferencné egyre zavartabban tördelte a kezét.

- Mi a baj? - bátorította a mosolyával is a doktornő.

- Daganatot érzek a... - szemérmesen a mellére mutatott.

- Vetközzék le! - kérte a doktornő.

Nagyon szégyenkezően vetközött. Mielőtt kigombolta volna a blúzát, szemérmesen elfordult. A doktornő felállt, és melléje lépett. Alig pillantott a szabaddá tett mellére, máris elborult az arca.

- Miért nem jött előbb? - vont a kedvesen kérdőre.

- Ha máshol lenne, nem ennyire kényes helyen...

- Az ilyesmit sohasem szabad szégyellni! - Megtapogatta. Sok apró s nagyobb csomót észlelt, közben az asszony arcát kémlelte. Tekintete részvétellel és némi sajnálattal telítődött. Nagyné elfordította a fejét. Ő a másik mellét is megtapogatta. Abban is talált daganatot. Miután

végzett, Zsuzsika mellé lépett, hogy lediktálja a diagnózist. Nagyné csak annyit értett belőle, hogy c... c.

- Felöltözhettek? - kérdezte némi töprengés után a beteg.

- Ne! - Lelket felvidítón rámosolygott - Legyen szíves, feküdjön fel a vizsgálóasztalra!

Miután felfeküdt, elhelyezkedett, a doktornő megmérte a vérnyomását, sztetoszkópjával végigtapogatta a mellét, alaposan megnyomkodta, kitapogatta a hasát, felültette, a nyaki mirigyait is megvizsgálta, belenézett a torkába, felhúzta a szemöldökét, megkopogtatta a hátát, közben kikérdezgette: nem érez-e valahol a csontjaiban fájdalmat, nem fullad-e, nem rekedt-e...? Végül rászólt, hogy felöltözködjön.

Nagyné, miközben öltözködött, a doktornőre emelte zavaros tekintetét:

- Ugye, rákos vagyok?

- Nem biztos, hogy rosszindulatúak a daganatok.

- Ne, tessék titkolózni! Rendszeresen nézek televíziót, hallgatok rádiót, olvasom a Családi Lapot.

- Akkor, miért nem jött előbb? A legelső daganat észlelése után. Mert nem fájt ennyire, igaz?

Nagyné nem válaszolt.

- Nem nézem meg a vizeletét, vérképet sem kérek, mert beutalom a kórházba.

- Sehová sem megyek! - makacskodott az asszony.

- Segíteni akarok.

- Nézze doktornő! Én régen tudom, hogy ez a betegség gyógyíthatatlan, akkor miért hagyjam összevissza vagdosni magamat? Az egyik mellemet biztosan leveszik, a másikat megoperálják, végül azt is leveszik. Egyre többet és többet szenvedek, amíg meg nem halok, míg elevenen el nem rothadok. - Zsuzsikához fordult: - Te, ismerted Varga nénit. Neki is mellrákja volt. Ötméternyi gézt tömtek a sebébe, ugyanis levették mind a két mellét. Senki sem tűrte meg maga mellett, annyira büzlött. Az első része teljesen elrohadt. Cafatokban mállott le csontjairól a hús. - Hevesen rázogatta a fejét, és a megszállottak hangján ismételte: - Nem, nem! A környék legcsinosabb asz-

szonya voltam. Így van-e Zsuzsika? - Csak azután folytatta, miután az rábólintott. - Karcsú és szép. Most, itt fáj, ott fáj... Az arcom egyre ráncosabb lesz, holott csak ötvenéves vagyok. A hajam teljesen fehér. Gyerekeim mind kirepültek a családi fészekből. A férjem meg-nősül. Nincs már céloom. Mire várjak? A nyugdíjra? A változáskorára, amikor morcos leszek, másnak teher, magamnak nyűg, mivel nem vagyok többé nő?

A doktornő türelmesen végighallgatta. Előbbi, egymásba kulcsolt két kezét az asztalra fektette.

- Az orvosi tudomány manapság csodákra képes - vigasztalta. - És az élet is szép. Az ősz haját be lehet festetni, a ráncokat a jó kozmetikus eltünteti... - A fejét törte. Valami szépet, a helyzethez illő, vigasztaló szavakat keresett, ám hiába gondolkozott, nem talált. - Ami az öregkort illeti, mi nők, tudja, hogy vagyunk ezzel: Kezdetben mindannyian el akarjuk érni, miután elértük, letagadjuk. Kis festék, rúzs az arcra, szempillafesték, krém... Ahol már nincs, tegyük! Ahol sok van, leplezzük! A jól szabott ruha, a mellprotézis sok mindent el-leplezhet...

- Nem! - tiltakozott Nagyné a fejével is. Mindent elrendeztem magammal és másokkal. Nem akarok karácsonyfává változni. Feldíszítik, körülrajongják, de amikor hullatni kezdi, a túleveleit megfosztják díszzeitől és kidobják. Sehová sem megyek, viszont, ha a doktornő kezel, megszolgálom.

- A szolgálatért az állami gazdaság fizet. Kezelnem meg kötelességem. - Meggyőzően, kedvesen mosolyogva nézett a betegére. - Szívesen beviszem szakrendelésre. Magának egyetlen szót sem kell szólnia, én mindent elrendezek.

- Egyszer talán elmegyek - dacolt tovább a beteg -, de amint mondtam: én nem akarok mindenáron élni.

- Mégsem bízhatjuk magunkat a szelek járására! Holnap jöjjön be, mondjuk...

- Tizenkettőkor végzünk - segített neki Zsuzsika.

- Tudom, de mikor is rendelnek a seben?

- Tizenháromtól tizenhétig.

- Akkor jöjjön ide ebéd után, mondjuk fél egyre! - Megfenyegette. - Ha nem jön el, magáért megyek! Nem írok fel semmit, megbeszélem a szakorvossal. Rendben?

Nagyné rábólintott, megköszönte, és kioldalgott.

- Te - fordult a doktornő Zsuzsikához -, nincs ennek valami családi problémája?

- Látszólag szépen élnek, és mind a ketten jól keresnek. Tényleg nagyon szép csaj volt. Apám máig emlegeti.

- Mindannyian megöregszünk, még te is! - megcsípte Zsuzsika arcát. - Ha megérjük.

Nem folytathatták, mert kopogtattak. Mónus László lépett be. Nehezen lélegzett. A doktornő felállt, és eléje ment.

- Fullad?

- Igen. - Megtörölte a markában szorongatott zsebkendőjével a homlokát és az erősen kidudorodó véres szemét.

- Húzza fel a nadrágja szárát! - szólt rá a doktornő. Miután felhúzta lehajolt, és megnyomogatta dagadt lába szárát az ujjáival. A helyén mindenhol lyuk maradt. Rábólintott, és felállt. - Vesse le az ingét, és foglaljon helyet! Oedema... a többit ezután - jegyezte meg Zsuzsika felé fordulva.

A férfi nagyon lassan, kapkodón s idegesen vetkőzött. Miután leült, a doktornő alaposan megvizsgálta, később őt is felfektette a vizsgálóasztalra.

- Hány éves? - kérdezte meg eközben.

- Ötvenöt.

- Ehhez a korhoz képest elég lusta, a szíve! - jegyezte meg vizsgálata közben... Miután végzett, közölte vele, hogy felöltözhet. Legmosta a kezét, megtörölgette a fülét, amelyet előbb az erősen verejtékező testre nyomott, majd visszaült a helyére. A beteg, úgy, amint vetkőzött, ugyanolyan lassan, kapkodón is öltözött fel, holott Zsuzsika is segített neki. Inge begombolgatása közben, váratlanul megfordult, és a doktornőre emelte kétségbeesett tekintetét.

- Meghalok.

A doktornő tovább bosszankodott magában, ezért válasza kissé nyersebbre sikeredett a megszokottnál.

- Senki sem marad meg magnak, még én sem! Viszont, ha betartja az utasításaimat, rendszeresen szedi a gyógyszereket, eljár injekcióra, ezzel a betegséggel sokáig élélhet.

- A fene bánja, mikor - legyintett lemondón - csak addig éljek, amíg befejezem a házam építését, amely bizony beletelik néhány hónapba.

A doktornő a recepteket írta.

- Kap egy kis vízajtót - közölte, mit sem adva a beteg előbbi megjegyzésére. - Reggel vegyen be belőle egyszerre két szemet. Adok jó erős értágítót, és felírok háromféle injekciót. Minden reggel jöjjön el, mert vénába csak én adhatom be!

Zsuzsika magára hagyva a beteget, az asztalhoz sietett.

- Ne féljen! - cirógatta végig a mosolyával a doktornő a férfit, miután befejezte a receptek írását, átadta azokat Zsuzsikának a fejrész kitöltésére. - Rendbe hozom. Holnap reggel megbeszéljük a fogyókúrát is, ugyanis ez a dekompenzált szív ilyen nagy testet nem bír táplálni.

Mónus László motyogott valamit, úgy toporgott, mint akinek sürgősen vécére kell mennie. A doktornő felállt, és megsimogatta a hátát.

- Ne tessék ennyire megijedni! Alapos szívelégtelenség, viszont sokáig egyensúlyban tartható...

- Nem dolgozhatok?

- Egyelőre betegállományba veszem.

Zsuzsika már írta is a beteglapját. Csak akkor tartott szünetet, amikor a diagnózishoz ért. A doktornő halkán beszélt, ezért a férfi csak egyes szavakat hallhatott: Insufficiencia, meg decompensatio... - ilyeket.

- Nem megyek betegállományba! - vágott közbe váratlanul a beteg.

- Akkor meghal! - csusszant ki a doktornő száján akaratlan. - Gyorsan helyesbített: - Legalábbis kórházba kerül.

- A tető... Nagyon kell a pénz! - motyogta a beteg elszántan.

- Az egészségünk mindennél fontosabb, még a háznál is, bácsika! - Meg ilyen beteg szívvel nem is tudna dolgozni.

- Ha nehezen is, de dolgozom. - A doktornő gyorsan a beteg kezébe nyomta a recepteket, amelyeket Zsuzsika közben megfejelt, és a táp-pénzes papírját.

- Küldje be a következő beteget - kérte őt, mosolygósan, ezután.

- Senki sincs kint, teljesen egyedül ültem a várakozóban.

Zsuzsika is felállt, az ajtóhoz lépett, kinyitotta, és kilesett a várakozóterembe.

- Tényleg nincsenek - szólt vissza.

A doktornő is felállt, és a férfibe karolt.

- Nagyon kérem, hallgasson rám, Mónus bácsi! A lábai, és a hasa tele van vízzel, sőt a tüdejénél is találtam némi vizenyőt. Ne feledje, a motorról van szó!

- Értem, értem - az ajtó felé indult. Úgy ment ki, mint akit alaposan elverték.

Miután becsukódott mögötte az ajtó, a doktornő ismét Zsuzsikához fordult:

- Tényleg nincs kint senki? Csak két beteg maradt annyi emberből? Viszont ezek...! - méltatlankodott a fejével is. - Legalább a vérnyomásukat mérették volna meg!

- Ide kellenének a TIT-előadók, a felvilágosítás, mi?

- Én miért vagyok? A munkám kevés, ezért a néhány emberért nem érdemes itt ücsörögnünk. Ezentúl a preventív intézkedésekre: felvilágosításokra, elbeszélgetésekre... fektetem a hangsúlyt. Láttad, ezeket az embereket? Súlyos esetek, de ha időben jönnek, ha tudják, mennyire betegek, meg lehetett volna menteni őket, így vajmi kevés az esélyük! Maga elé nézett: most fordult meg először benne, hogy mégis itt marad. Előadásokat tart, és még többet mozog az emberek között... Mégis s máris, olyan indulatosan elhessegette ezeket az előbbi, hirtelen rátört gondolatait, amint a szemtelen legyeket szokta: Nem, és nem!

- Tudod, mennyire gazdag ember ez a Mónus? - szólalt meg Zsuzsika, mire ő majdnem összereszent. - Mégis, mennyire kapzsi, s farkar.

- Ez a kettő legtöbbször ikertestvér.

- A feleségének kiadagolja a lisztet. A babot, ne nevesse ki, így igaz, szemenként megszámlolja. A legdrágább egyiptomi, négycsillagos hűtőszekrényt vették meg. Van Colorr Star színes televíziójuk is, de egyiket sem használják. Attól félnek, hogy elromolnak. Szép, nagy házukra emeletet húznak. Nem tudom minek, amikor télen-nyáron a nyári konyhában kuksolnak. A lekvárosüveget kiöblítik, és a lekváros vizet megisszák, szörp helyet, mert venni, azt nem! Ötven, néha száz hízott disznót adnak le egyszerre. Bikát hizlalnak, libákat tömnek... Mégis tele vannak adóssággal.

- Ez hogy lehet?

- Fizetését, az útfenntartóknál dolgozik, azonnal beteszi a takarékszövetkezetbe. A leadott állatok árát úgyszintén. Ha pénz kell, kölcsönkér, s rendszerint csak többszöri felszólításra adja meg. Lassan teljesen elfogynak a hitelezői.

- Borzasztó!

- Zsuzsikának mintha eszébe jutott volna valami, felállt, és szégyenkezve nézett Apollóniára.

- Ma sem hoztam vissza a könyvedet. - Margaret Mitchell „Elfújta a szél” című három kötetes könyvéről volt szó, amelyet kölcsön adott Zsuzsikának, tőle, pedig leendő vőlegénye kunyerálta el. - Attól félek, hogy elveszett. Ha tényleg elveszett, azonnal kifizetem.

- Nem az ára érdekel, noha az sem kutya, ugyanis igen drágán vettem a pesti tangón, maga a könyv. Indexen volt eddig, vagy még mindig azon van, a fene tudja! Valamelyik jugoszláv magyar nyelvű könyvkiadó nyomtatta ki...

- Továbbsürgetem.

- Tudod mit? - hajolt melléje az asztalra, két kezével a vállába kapaszkodott. - Vasárnap elmegyünk. A gazdaság kocsiján viszlek be hozzá.

- Vasárnap?

- Igen.

- Nem jó - rebegte Zsuzsika.

- Miért?

- Mivel ő vasárnaponként is tanít. Különórákat ad, korrepetál. Még hozzám sem jön ki vasárnaponként.

- Akkor szombaton.

- Szombaton is tanít.

- Idefigyelj, te kis liba! - Megfogta Zsuzsika fülét s kissé meghuzigálta. - Nem érzel valami búzt? Nem a könyv miatt. Egye fene! A tündérszép királyfid miatt. Nyár van, ilyenkor nem tanítanak.

- Bukott diákokat készít fel a pótvizsgákra.

- Ha tényleg szeret, szerinted megállja, hogy pont szombatonként és vasárnaponként, éppen ezeken a napokon hanyagoljon el? Rendben van, tanít, de egész nap! Na, nem!

Zsuzsika vakon hitt a férfinak.

- Nagyon rendes fiú - védte meg hévvel, vakhitében. - Szelíd, halk szavú és őszinte. Miért hazudna?

- Szóval, mikor megyünk Sárvárra? - sürgette meg Apollónia, sutba dobva előbbi kételkedését.

- Rád bízom.

- Rendben van, majd szólok.

Kopogtattak. A két nő egymásra tekintett.

- Tessék! - szólt ki Apollónia, miközben felegyenesedett.

Az állami gazdaság igazgatója, Rapi Béla lépett be.

Apollónia eléje sietett, és a kezét nyújtotta.

- Isten hozta. Foglaljon helyet! - Bizonytalankodott. A vizsgáló székre mutasson-e, vagy odébb, a fotelre. Betegként, vagy vendégként érkezett-e?

- Nem vagyok beteg - értette el a férfi.

- Akkor oda, tessék!

- Nem ülök le - szabadkozott az igazgató. - Ah! - nagyvonalúan legyintett. - Mégsem viszem el az álmukat! - Elismerően fúrta szemét a doktornőbe, mialatt leült. - Igen derekasan viselkedett az éjjel. Ezért -, mint aki valamit tud, csak a hatás kedvéért lebegteti, rámosolygott a fiatal, az igen karcsú, csinos nőre -, kap egy vadonatúj Ladát. Addig használja, amíg el nem kopik. Odamegy, ahová akar, s amikor magának tetszik. A benzint fél áron...

Elhallgatott, s mint végig, most is a doktornő arcát böngészte, aki...

- Én... én nem tettem semmit - hebegte zavartan.

Az igazgató felállt.

- Mikor kötjük meg a szocialista szerződést? - ironizált.

- Nem is tudom - még mindig nem tért magához, ugyanabban a pózban ült, mint előbb. - Szép, nagyon szép a fizetésem, de kocsira sosem telt volna! A benzin fél áron... nem sok ez egy kicsit?

- Alig néhányszor kapott fizetést. Lesz helye a pénzének! - A kezét nyújtotta. - Nagyon köszönöm, doktornő, amiért olyan bátran kiállt. A rendőrség tájékoztatót.

- Én köszönöm. Nem is tudom, hogyan háláljam meg. Egy kocsi! - összecsapta a két kezét.

Az igazgató végigmérte. Éhes szemét a ruhája alá fúrta, amit Apollónia félreérthetetlenül megérezett: ez a tekintet nem a doktornak, hanem a lecsupaszított nőnek szólt.

- Majd egyszer... Majd erre is sor kerül! - Ezt az utóbbit nem mondta ki, szeme sarkával jelezte. - Jól érzi magát nálunk? - kérdezte meg ezután teljesen váratlanul.

- Mindennel elhalmoznak, holott az a gyerek, akit túl elkényeztetnek, sohasem lesz hálás. - Az igazgató előbbi kétértelmű szavaira célzott, és a kihívó, éhes nézésére, amellyel meztelenre vetkőztette.

- Majd elválík a vattatásnál - vágta rá az mindent elértőn. - Nem válaszolt: Jól érzi magát ebben a falucskában?

- Há...át! - húzta fel a vállát vonakodva.

- Mi nem tetszik?

- A betegek. Csak akkor keresnek fel, ha már nagyon nehéz a segítség, vagy lehetetlen. Ma is, az egyik nő mindkét melle merő tumor. Személyesen viszem be a szakrendelésre, mivel magától be nem megy, az biztos! A másik súlyos szívelégtelenséggel házat bővít. Kell a pénz, hajtogatta. Én ugyan kiírtam, fogadok, holnap dolgozni megy..., ha bír.

- Amint hallom, több beteget kezel otthon, mármint a lakásukon, mint itt a rendelőjében, és a szomszédos faluból is felkeresik - vágott szavába az igazgatója.

- Többen megkérdezik tőlem: Dóra, a férje, az evangélikus pap, a postamester..., miért járok ki házakhoz? Ezért! Mónusékhöz, ő az a bizonyos szívbeteg, holnap egészen biztosan ki kell mennem. Tuti,

hogy nem jön be strophantinra. Hagyjam a saját hülyesége miatt felfordulni?

Az igazgató figyelemfelkeltően érintette meg a kezét.

- Nem volt orvos a faluban, most van, eddigre meg leszoktak róla.

A doktornót valósággal mellbe verték ezek a szavak. Mindig tudta, ám valójában, mégis csak most döbbsent rá igazán, mit jelent ezen a településen az orvos léte. És, már a szomszédos községbe is elment a híre...

- Nagyon örülök, amiért ennyire kötelességtudó - folytatta az igazgatója -, de most már tényleg megyek. Tudja, hová utazok? Pestre.

Apollónia, miközben kikísérte, újra erős honvágyat érzett. Minden héten írt haza levelet, kapott is olykor-olykor, mostanában is a választ várta...

Az igazgató az ajtóban meg akarta csókolni a feléje nyújtott kezét, ő nem engedte.

Miután elment, hirtelen megfordult és visszaviharzott a rendelőjébe.

- Zsuzsika! - újságolta el, mihelyt beért. - Meg akarta csókolni a kezemet.

- Beléd habarodott - nevetett fel az. Megfenyegette, eközben tovább kacagott. - Nagyon rámenős férfi, s célratörő.

Apollónia nem válaszolt. Gúnyosan elhúzta a szája szélét: Hiába nyomkodja orrom alá a nagyobbnál-nagyobb szelet mézes kenyereket, úgysem ragadok rá - gondolta bosszúsán: Mi vagyok én, légy?

Dr. Bolváry Apollónia szorosan testhez simuló, egybeszabott mini ruhát öltött magára, olyat, amely a lehető legjobban kiemelte formás testének több mint kellemes domborulatait. Nemrégien vette a városban. Szemöldökét gondosan „kihúzta”, majd miután az utolsó, tükre előtti szemlén is túlesett, elindult.

Kint sötétedett. Napközben akart átugrani Szécsi Attilához, de egyrészt tartott a pletykától, amely a rendőr ürügyén máris nyelvére vette, másrészt, és ezt tartotta a legfontosabbnak: hátha nem találná ott-hon. Kissé visszafogottan tipegett végig a kátyús utcán magas sarkú cipőjében. Sikkes mozgása, szép ívelésű szemének hunyorgása erős

vágyakozással telítődött, csak az önérzete lázongott, amiért nő, nem is akármilyen nő létere férfihoz megy. Viaskodott is miatta eleget, mire végre rászánta magát erre a látogatásra.

Szécsi Attila az iskolával egybeépített szolgálati lakásban lakott. Eredetileg szolgálati férőhelynek épült, ezért csak nőtlenek lakhattak itt, egy szobában többen, vagy hajadon nők. De mivel rajta kívül senki sem igényelte, egyedül uralta mind a három szobát és a tágas hallt, amelyet eredetileg társalgónak képeztek ki.

Apollónia, minél jobban közeledett a férfi lakásához, annál inkább marcangolta önmagát: Minek nézi majd? Kis kurtizánnak? De hiszen ő igen fontos ügyben keresi! Mondanivalóját szépen kiagyalta, ettől függetlenül kezdettől tudta: badarság! Valakinek el kell kezdenie! Kívánja, vágyódik utána, talán bele is szeretett? Kinek mi köze hozzá! Modern, pesti nő...

Először egy szertárnak, vagy még inkább madártani kiállításnak is beillő helyiségbe tévedt. A szakszerűen preparált, kitömött madarak mindent elleptek. A falakat, a padlót, sőt Attila, szinte láthatatlan nej-lonszálakkal még a mennyezetre is felfüggesztett néhányat. Olyan pózban csüngtek alá, mintha az erdők vagy kisebb mocsarak fölött lebegnének. Az egerésző ölyv éppen lecsapni készül kiszemelt áldozatára. A búbos banka, fészket keresi. A sirály köröz. A gém már a két lábát is kinyújtotta, mintha a vizet keresné, amelybe beletoccsanhat... Körülöttük kisebb, madarak, sorakoztak, legtöbbször széttárt szárnyakkal a színorgia ezernyi kavalkádjában pompázva. A szemben lévő falon fakopáncs etette szuvas fa odújában tátott szájú fiókáit. Közvetlen mellette egy tollászkodó madár, kissé odébb, szárazágon, bagoly kapott helyet. Madár, mindenütt madár! Kitudja hányféle! A földön daru, mellette gólya állt. Az egyik részen vadszikest utánzó foltocska terült el, csak kétféle fű kapaszkodott meg rajta: kamilla és bárányparéj. A kis sziklapadka hátán a gyepfoltocska, csupa mohából készült, rajta nagyon szép madár: a székicsér kuporgott. Tőle nem messze, több széki lile ácsorgott. Ettől a kis szikesfolttól valamivel odébb gyepféglákkal utánozott füves mező terült el. Rajta, reznek állt, de volt ebben a szobában: holló, kerecsen-, vándorsólyom, kékcőrű réce is, amelyből már csak néhány élt az országban. Sőt akadt

olyan is, például kékcsőrű réce, amely már teljesen el is tűnt. A sarki bokron rózsaseregély és vadgalamb ült...

Apollónia, mint vidéki lány, az egyik budapesti, díszes kirakat mögött, a körút forgatagában, csak állt, s szédelt. Házba jött, és erdőbe tévedt?

Már a hallt is végigjárta, amikor a háta mögött, teljesen váratlanul, hangot hallott, olyat, amely attól a bizonyos éjszakától kezdve állandóan a fülében csengett.

- Ezt a meglepetést! A kis doktornő!

Apollónia megfordult. Szeme felakadt, lélegzete elállt, lábai földbe gyökereztek. Az a férfi állt előtte, akit elképzelt, s úgy, amilyennek képzeletében, annak a bizonyos éjszakának koromfekete agyagából gyúrt. Dóra szavainak nyomán megalkotta, s színes mázzal vont be. Szívét valamiféle eddig sohasem érzett forróság öntötte el. Egyszer, nyaralásból hazatérve érzett hasonlót, miközben az anyjához rohant. Igen: ez a férfi annyira ismerős, olyan közel áll hozzá, mint az anyja. Nem, inkább a gyereke, elvégre vágyainak méhéből pattant ki, ő formálta ilyenné, ezért most csak oda kell futnia, átölelnie és megcsókolnia. Oda is rohan, ha természetes női szemérme gúzsba nem köti felbolydult, erotikus idegrendszerét.

Vége magához tért, és gyorsan visszavágott:

- Ha én kis doktornő vagyok, akkor maga nagyon öregember lehet.

- Mindenki annyira öreg, amennyire magát öregnek érzi, vagy képzelem. Ebben a logikai rendszerben a hatvanéves is lehet harminc, a harminc hetven.

Apollónia fejében pajzán gondolatok játszottak, keringtek egyszerre, az egyre halványodó önérzetével összeölelkezve. Hol ez, hol az került felszínre. A férfi első látásra megtetszett neki, mostantól csak idő kérdése, mikor omlik a karjaiba.

- Azt hiszem, ismer - mosolygott rá. - Nem kell bemutatkoznom.

- Ön Doktor Bolváry Apollónia, én, pedig Szécsi Attila vagyok, sima i-vel.

- Tudom.

- Lekáderezett? Én is sok mindent tudok magáról.

- Honnét.

- A faluban a fák is beszélnek. Elmondták a madaraknak, ezek kihozták utánam a mezőre.

Apollónia mélyen a férfi szemébe fúrta bájos tekintetét. Még sohasem látott ennyire mélykék szemeket. Arcán gödör, pont azon a helyen, ahová ő nyomta az agyagba. Ajka szögletes, haja fekete s hullámos, olyan, amilyennek finom ujjjaival megformázta. A férfi visszamosolygott. Apollónia elzsibbadt, megszédült, ha nem szólal meg, azonnal a karjaiba dől.

- Ha mindent tud, akkor azt is tudja, miért jöttem.

- Mi másért, ha nem: menjek el a rendőrségre, tegyek feljelentést!

- Jó, jó, mégis: honnét tudja, hogy tényleg ezért jöttem!

- A madaraimért és az én csúnya szemeimért, ilyen szép nő biztosan nem keres fel a lakásomon.

- Miket beszél! Egyébként nagyon szépek a madarai - ütötte el zavarát gyorsan a nő.

- A madártani intézet részére fogtam be, lőttem ki, tömtem ki valamennyit, adom át, ha értük jönnek.

- Maga preparátor is?

- Valamelyest értek hozzá. De, ne ácsorogjunk itt, se hely..., és ez a szag!

Apollónia még egyszer körülnézett. Szemlátomást gyönyörködött a madarakban, közben ellenállhatatlan vágyat érzett a megsimogatásukra, ezért csak azután indult el, miután néhányat megcirógatott.

- Erre! - a férfi az egyik ajtóra mutatott. - A fürdőszoba. Mosson kezet, ugyanis a preparáláshoz arzént használok, és maga megsimogatta a frissen kitömött madarakat. Utána foglaljon helyet a nappaliban! - Megmutatta az ajtaját. - Én magamra kapok valamit. - Rövidnadrágot s papucsot viselt.

Apollónia alig ért vissza a fürdőszobából, ült le, Attila máris visszatért. Vékony, színes trikóba bújt, lábára zoknit és félcipőt húzott. A nő mellé ült, egy mukkot sem szólt, csak nézte. Apollónia légiiesen karcsúnak tűnt, arca kifejezetten bájos volt.

- Nos? - kérdezte, miután alaposan végignézte. Tekintetében leplezetlen vágyakozás lappangott, a mellette lévő formás, húsos női test után, amelyet Apollónia azonnal megérezett.

- Maga ismeri azt a fiút?
- Azt, amelyik a boltba betört, igen, viszont aki az állami gazdaságban rendetlenkedett, nem.
- Sokkal több volt, mint rendetlenség, és egyugyanazon személy követte el.
- Biztos ebben?
- Igen - vágta rá enyhe habozással.
- Meg is merne rá esküdni?
- Azt, azért nem.
- Akkor ne beszéljünk róla többé! Én, külön is kérem, engem ne keverjen bele ebbe a buliba!
- Már jártak itt a nyomozók?
- Eddig még nem - ütközött meg a férfi -, kellett volna?
- Engem kétszer is kihallgattak. Magáról nem szóltam. - Közelebb hajolt a férfihoz, mire az majdnem felnyögött: Micsoda nő! Micsoda illat! Formás combjai, hosszan felgyűrődő ruhája miatt végig kilátsoztak. Ruhájának mély kivágása, szabad belátást engedett csupasz s dús mellei közé, amitől a férfi, pillanatnyilag valósággal elbódult.
- Értse meg, Attila, ez az alak csibész, börtönben a helye!
- Az az alak - vágta rá Attila, még mindig a nőre bámulva - kiskorú, és semmit sem vitt el a boltból. - A változatosság kedvéért ezen túl felváltva s titokban, hol a nő mellét, hol a combját leste. - Mert lefűrészelte a lakatot? Behatolt, de közben meggondolta magát, és elállt a bűnös szándékától. Maga a szándék, pedig nem büntethető! Tudomásom szerint, jelenleg nem is bünteti a törvény!
- El akarta vágni a torkomat!
- Szerencsére, nem történt baja. Ez a lényeges! Az a fiú, ismételem, csak ijesztgette.
- Kése a torkomat érte, tehát nem csak felmutatta a kését! Egy döfés és meghalok!
- Az élő szervezet magában hordja a halálát is.
- Amely velem történt, több mint vicc, morbidság, de azt mondanám: hagyjuk, ha a fiú meg nem ismételi a tettét! Megsebesített egy embert, és engem is leszúr, ha nem spriccelem szembe.

- És, ha nem ugyanaz a fiú volt? Ha igen, kivonják egy időre, ismétlem: csak egy időre a forgalomból, büntetett előéletű lesz, s még mélyebbre süllyed. Ha nem ő volt, és mégis bemártjuk, tönkretesz-szük: mert ebben a faluban senki sem mossa le róla többé a szennyet, amelyet mi öntenénk rá. Batyut köthet a vállára, és belőheti magának a világ négy sarkát. Évekig foglalkoztam ezzel a fiúval, a tanítványom volt. Pedagógus létemre feladjam saját tanítványomat? Az orvosok sem mennek el a páciensük temetésére.

- Szerintem az egész társadalmat segítenénk, jót tennénk vele, ha feljelenenénk.

- A társadalom olyan, amilyenek mi építjük fel. Ebben az „ami-lyenben” benne van az én énem is. Én, pedig a tudományokkal foglalkozom, jelen esetben ornitológiával. A tudomány ma teljes embert kíván, tehát én csak úgy tudom szolgálni a társadalmat, ha azt teszem, amihez értek, amiben produktumom teljességét adhatom. A nyomozás a rendőrség dolga. Az első esetben teljesen ártatlan dolog történt, a másikonál, pedig nem voltam ott.

- Sokat segíthetnének a nyomozóknak, ha vallomást tennénk. A többi pedig rájuk bízánk!

- És, ha tévútra terelnék őket? Tönkretennék egy ártatlan, legalábbis általam annak vélt, fiatal teremtetést! A felelősség így társadalmilag, éppen olyan súlyosan jöhet latba, mint a mulasztás. Miként is mondják? Ha ezt az ujjamat harapom meg, ez fáj, ha amaszt, az. Válasszon!

Közben szüntelen a nőt leste. Apollónia meg őt. Átalakuló énjük az egyre jobban feléledő vágyukba kapaszkodott, s letepert mindent.

Szinte egyszerre döbrentek rá: olyasmiről beszélnek, amely régen nem érdekli őket. Mégsem tehettek egyelőre mást, mert szárnyaló vágyukkal szemben az akaratum béna maradt. Valakinek el kellene kezdenie, de ki kezdje el?

- Kissé egoista - igézte tovább mosolyával Apollónia a férfit.

- Miért lennék én egoista?

- Mivel érvei központjában leginkább az énje áll.

- De hiszen, én azt sem tudom, mi az, hogy én - filozofált a férfi, kissé éneklő hangsúllyal.

- Gondolataink, cselekvéseink összessége.

- Tehát a gondolataim, a cselekvéseim összessége? - húzta fel gondterhelten szemöldökét a férfi. - Nem, én ettől több vagyok. Igen... igen, több vagyok!

- A több, csak a bennünk lakozó lélek lehet. - A férfi arcába fúrta, színesen villogó tekintetét. - Mondja, hisz maga Istenben?

- Abban hiszek, aki vagy ami elindította, s elindítja a szelet, ringatja a tengert, aki, vagy ami a fejlődés rúgója, létrehozta azt az egy sejtet, pontosabban annak alkotó részeit, és megteremtette azt a feltételt, hogy egy élettelen, élő sejté alakuljon, és tovább szaporodva sejtek halmazát hozza létre, végeredményben a mozgó, a gondolkozó élőlényeket. Hívják ezt őslénynek, világésznek, világsszellemnek, mindenhatónak, anyagnak vagy anyagnélküli szellemnek, Istennek, Allahnak. Buddhának vagy másnak, mindegy.

- A racionális ész ellentmond, e világonfelettinek. Maga, legalábbis erre következtettem a szavaiból, még a „tojásvitánál” tart. A tyúk volt-e, előbb vagy a tojás?

- Ez a tojás csak csücske a dolognak, mert a dolgokat a folyamatuk határozza meg. Én abban hiszek, aki ezt a folyamatot elindította. Az a baj, hogy ezt a hosszú folyamatot leegyszerűsítik a csücskeire. Politikát kreálnak belőle.

Apollónia felnevetett. Fogai fénylenek, szája kicsi, és piros. Attila megátalkodottan elbűvöléssel leste.

- Politizálva szidja a politikát?

- Engem nem érdekel a politika.

- Attól függetlenül, hogy már maga ez is politizálás? Egyébként miért nem érdekli a politika?

- Mikszáth szavaival válaszolok: A politika olyan, mint a szépaszszony. Bele lehet szeretni, de meg is lehet unni. - Rámosolygott. - Megvizsgáztalódott?

- Amennyiben vigasz az, ha kilövik valakinek a szemét, de később kisül: az a puska, amellyel lőttek, maga is megrepedt: úgy igen! - Bájosan bazsalyogva fordult a férfi felé. - Ezt is Mikszáth írta valahol.

A férfi lassan megmozdult. Előredőlt, két könyökével a térdére könyökölt, majdnem a nőhöz ért, így valósággal megcsapta, a testéből

kisugárzó forrósága, fiatal, üde, elképzelt bársonyos bőrének természetes szappanillata. Elbódultan, benső kényszertől hajtva folytatta:

- Apollónia... Szólíthatom így?

- Ha én magát Atilának, bár előbb már megtettem.

A férfi mélyen a nő szemébe fúrta felajzott tekintetét. Arca meg-rándult, szemében tűz lobbant. Mindenre elszántan, gátlását félretéve elkapta a szép nő kezét.

- Az első pillanatban megszerettelek. Valld be: te sem azért jöttél, amit elmondtál nekem!

- Boruljak a nyakadba, azután feküdjek le, és maradjak itt éjjelre is?

- Az élet kegyetlen. Az idő rohan, a múltó perc rövid, ezért ne mulasszunk el semmit! Miért várjunk napokat, heteket arra, ami előbb-utóbb úgyis bekövetkezik.

Apollónia tovább nevetett. Ahány hang, annyi apró csók, érezte a férfi.

- Csak úgy...? - bugyogott a hangja tovább.

- Nem csak úgy, azért, mert igenis szeretlek.

Apollónia kissé előbbre hajolt, csak a tisztessége tartotta vissza, másként régen a férfi karjaiban hever.

- A testi vágyat és a szerelmet sokan összekeverik, holott nagy a különbség közöttük.

- Egyrészt különböznek, másrészt összetartoznak.

Apollónia egyszerűen megnémult. Ellenállhatatlanul kívánta a férfit, mégsem mozdult meg.

- Nem élek vissza a helyzetemmel - mentegetődzött váratlanul a férfi. - Azt sem kérem, hogy maradj itt. Holnap reggel bejelentkezünk az anyakönyvvezetőjénél, majd harminc nap multával feleségül veszlek.

- Feleségül veszlek - gúnyolta, csábos szemének minden tüzét reá lövellve, amiért is tovább érlelte a férfi és saját vágyainak csillapíthatatlan szenvedélyét. - Nem madár vagyok én, akit akkor fognak be, amikor akarnak. Szabad akaraton van, ezért nekem is illenék beleegyezni. Nem csak úgy: ripsz-ropsz - utánozta - bejelentkezünk, és harminc nap után feleségül veszlek.

- Ha már madarat emlegettél, az nem repül magától az ember markába. Nagyon meg kell küzdenünk érte, mire végre befogjuk. Küzdjek meg érted én is?

Apollónia nem bírta tovább ezt a hiábavaló csökönyös huzavonát, elengedte magát, és csendes csicsergéssel a férfi fülébe rebegette:

- Engem már régen befogtál. - Elerőtlenedett teste a férfi karjaiba dőlt, aki vadul magához ölelte.

Egy ideig csókolóztak, harapdálták, cirógatták egymást, majd lázasan vetközni kezdtek, és a két forró test végre eggyé forrva a heverőre huppant...

Miután feleszméltek a hosszú és szenvedélyes szeretkezésből, Apollónia azonnal plédet húzott magára, amely a heverő végében hevert.

- Fázol? - simogatta meg a férfi úgy, mintha valamennyi testrészét külön meg akarná melengetni, legalábbis betakargatni a tenyerével is.

- Szégyellem magam. - Körüllesett. - Micsoda rendetlenséget csaptunk! A ruhám kifordítva, minden a földön hever a tiéd mellett.

- Tudod, miért történt? Mert kellettél nekem.

- És te nekem.

- De te jobban kellettél nekem.

- Jó, akkor egyformán kellettünk egymásnak - vágta rá nevetve Apollónia, mialatt újra felnézett a férfira. - Te, én... én teljesen meghaltam az előbb.

- Veled együtt jártam a fellegekben. Nem láttál?

- Jó, akkor egyformán kellettünk egymásnak, viszont én semmit sem láttam, annyira el voltam foglalva a fellegekben röpködő, kéjes érzéseimmel.

- Apollónia, én, tényleg szeretlek téged.

Az befogta a férfi száját, aki tovább simogatta, babusgatta, betakar-gatta.

Miután végre levette szájáról a kezét, Attila közelebb hajolt hozzá.

- Miért hallgattál el előbb?

- Ne beszéljünk a szerelemről. Az a szó, hogy szerelem, legyen tabu, mint indiánoknál a kenu.

- Miért?

- Kapcsolatot akartál, megkaptad. Partnert kerestem, megtaláltam. A többit bízzuk rá az időre!

- Jó.

- Nem valami meggyőzőn mondtad.

- Mert én, tényleg szeretlek. Már ott azon az éjszakán megszerettelek. Emlékszel, hozzám bújtál, fejedet a vállamra hajtottad...

- Attila! - könyörgött a nő. - Már kértelek egyszer: ne beszéljünk a szerelemről!

- Van valakid?

- Azt hiszed, akkor itt hevernék melletted. Nincs!

- Nem szeretsz, és kellemetlen ezt megmondanod?

- Miért kínozol? - Behunyta a szemét, néhány pillanat után folytatta:

- Téged ezernyi szál fűz ehhez a faluhoz, s a környékhez, engem semmi. Téged tíz ilyen nővel sem lehetne elcsalogatni Szűvaspusztáról, mint amilyen én vagyok, viszont én semmi pénzért, senkiért sem maradok itt! - Felült. Két kezével melléhez szorította a plédjét. - Ezért nem akarok hallani a szerelemről, ezért legyen ez a szó köztünk tabu! Szeretlek, persze hogy szeretlek, de nekem itt se beléd, se másba, senkibe nem szabad igazán: szívből-lékekből, halálosan, leendő feleségeként beleszeretnem.

A férfi mellé dőlt.

- Ugye nem beszélünk többé a szerelemről?

- Megígérem, ámbár...

Apollónia, szavainak ellentmondón, több mint szenvedélyesen, mohón a férfinak esett: s bocsánatkérően csókolgatta, ölelgette..., mindez egészen addig tartott, amíg magára nem húzta, és el nem égtek másodszer is a testi szerelem magasán lobogó tüzeiben...

Miután ez a rózsaszínű füst is elszlott, magasba szökellő érzelmük egeről, Apollónia kinyitotta a szemét, Attila megátalkodón nézte.

- Most már tudod, miért jöttem el. A többit felejtse el!

- Mikor találkozunk megint?

- Még el sem mentem, és te... - hebrencskedett. - Holnap.

- Jó.

Apollónia a levegőt bámulva, távolba fúrta elmerengő tekintetét egy ideig, majd váratlanul megszólalt:

- Sok nőd volt?
- Kell erről beszélünk?
- Kíváncsi vagyok, de ha nem akarod, ne válaszolj!
- Nem titok, csak... - húzta a szót.
- Csak - csapott le azonnal a nő.
- Szégyellem bevallani. Harmincéves vagyok, és rajtad kívül...

Apollónia hirtelen megfordult, a férfi mellére könyökölt, állát a tenyerébe hajtotta. Fényben úszó szemgolyói mély csodálattal teltek meg. Láthatón felindult, mialatt megkérdezte:

- Én voltam az első? - Nagy szemgolyói ragyogtak.
- Te.

Apollónia a férfi mellére borult, és az ajkától felfelé végig, harapdálta, csókolgatta.

- Eddig csak a tudományoknak éltem - mentegetőzött Attila. - A pedagógiának, az ornitológiának meg a néprajznak. A szeretóm, a barátom, mindenem... ezek voltak. Ezért neveznek félnótásnak.

Apollónia gyengéden, már-már anyáskodón kisimogatta a férfi arcának frissen fogant ráncait.

- A mai világban, mi nők, valósággal ráragadunk a férfiakra. Itt nem akadt rámenős csaj, pestiesen mondva?

- Akadt, csak én szépen kitértem az útból.
- Senki sem volt ennyire rámenős, erőszakos, mint én?

- Senkit sem szerettem eddig. Lefeküdni, pedig olyannal, akit nem szeretek? Ne...em! Téged az első pillanatban megszerettelek. Ha nem jössz el, én megyek el hozzád.

- Pedig, ha valaki te... Kincs vagy a sárban.
- Az isten háta mögött. Ezt akartad mondani, nem?
- Miért nem vagy te Pesten?
- Mivel a munkám vidékhez köt.

- Kár! - Visszahelyezkedett előbbi pózába. - Engem nem kérdezel ki?

- Nem én vagyok az első, ez biztos! Egy, kettő... - felrántotta a vállát -, nem érdekel.

- Kettő, ám ők nem számítanak. Hozzád képest üres hólyagok voltak. Buborékok s nyomtalanul szétpukkadtak. - Féloldalra hajolt, és megpiszkálta a férfi orrát. Te összehasonlíthatatlanul másabb vagy, mint ők voltak. - Kacérkodott. - Térben és időben is el tudlak helyezni magamban. Láthatatlan szál köt össze veled. Kaptam, és adtam is! Lelkem legnagyobbik darabját adtam neked, ezért én mától állandóan benned élek majd, s te énbennem, bármi lesz is a további sorsunk.

Elhallgatott. A szobában félhomály derengett, a szomszédos helyiségből szűrődött be. A férfi beszélgetni akart Apollóniával, ám valami visszatartotta. Mert, hogy is mondta? Partnert keresett, megkapta. Ő sokkal többet várt ennél. Nem teljesült be, mert Apollónia hallani sem akar a szerelemről. Üresség támadt közte meg a nő között, s ez, mint a teljes kielégületlenség, valósággal kínozza most. Apollónia szorosan hozzábújt. Forró leheletét a bőrén érezte: azt tehet a testével, amit akar, viszont a lelke nem az övé! Olyan, mint a meghatározatlan időre szóló szerződés: egy bizonyos idő után lejár. Az időpont nem ismert, de egyszer eljön, és ő megszűnik létezni a számára.

Apollónia, mintha megérezett volna valamit a férfi vergődéséből, jobb kezét a nyaka és a párna közötti résen átfúrva, mind a két kezével szorosan magához ölelte. Egy ideig forrón szorongatta, ezután hevesen arcul csókolta.

- Holnap eljössz hozzám, Atti? - Az feltörő érzéseivel küszködött, ezért nem tudott azonnal válaszolni. A nő folytatta: - Ezentúl nálam találkozunk! Nő vagyok, nem illik férfi után rohangálnom, meg te csak biztonságosabban közlekedsz éjjelenként az utcákon, mint én. Meg, engem éjjel bármikor kereshetnek.

- Ez három érv volt eddig. Negyedszer?

- Otthon most felkelnék, és főznék neked kávé.

- Célzasként mondtad? Hiába, mert nekem még kávéfőzőm sincs.

- Nem, nem célzásból mondtam! Megtömnélek édességgel, készítenék szendvicset... Ezt sem célzásból mondtam, ugyanis egyáltalán nem vagyok éhes.

Attila nem igazán figyelt rá, előbb megkezdett gondolatait szövögette tovább, mialatt, csakúgy magától kibuggyant a száján.

- Igazodjon el valaki a nőkön!

- Ezt miért mondtad?

- Talán, mivel úgy érzem most melletted magam, mint vak az üres szobában: Csak tapogatózok, tapogatózok a sok semmi között.

- Nem értelek, de mindegy! - Egészen közel hajolt az arcához. - Holnap egész nap azért élek majd, hogy téged várjalak - duruzsolta a fülébe. - Ugye nem jössz későn? Nagyon várlak, viszont most, hazamegyek, ugyanis én éjjel-nappal szolgálatban vagyok. Ha keresnek, s nem találnak otthon, akár meg is halhat valaki. Orvos vagyok, semmiként sem szeghetem meg az eskümet, s az állásomat sem kockáztathatom.

Megcsókolta, majd, hiába mondott, amit mondott előbb: frissen lángoló szerelemmel dőlt a férfi kemény, izmos mellére, hogy tovább csókolgathassa...

* * *

Horváth Árpád nemrégén érkezett haza. Munkaideje három órakerült, mégis öt óra múlt, mire benyitott a háza ajtaján.

Olyanfajta emberek közé tartozott, akik otthon sokszor, főleg lefekvés után, néha még álmukban is, tovább turkáltak a munkahelyükről hazacipelt, sok mindennel teletömött agyuk batyujában.

Új, félautomata esztergagépet állítottak be, de bármit csináltak, nem működött rendeltetésének megfelelően. Pedig, ő mindenben úgy járt el, amint a géphez mellékelt beállítási és használata utasításban a gyártó, német cég előírta. A vezérlőrendszerben van a hiba, ezt már tudta, mert a betáplálást elfogadta, viszont a zöld lámpa nem gyulladt ki, holott a géprendszerrel már azelőtt megismerkedett az előre elküldött prospektusból, amely az egész működési dokumentációt tartalmazta, mielőtt a gép megérkezett volna. Kétszer is áttanulmányozta, szerkezetének, leírását, ábráját, amely, mint diafilm kockáin a kép, valósággal a fejébe vésődött, a hibát mégsem találta meg.

Megállt. Az ablakhoz lépett, és kinézett, de az esze továbbra is a rajzon járt, az ezernyi kis vonalacskákon, ilyen-olyan jeleken, amelyek a laikusoknak ugyan semmit sem mondanak, a szakember vi-

szont olyan könnyedén eligazodik közöttük, mint pók a hálószövése közben a kusza szálakon. Ő most nem.

Holnap a feszültségszabályozót vizsgálja át - határozta el, mialatt megfordult és átöltözött, ám az esze, öltözködése közben is tovább dolgozott: Micsoda vita lesz ebből is, ha...! - legyintett. Itt van, ez a Tóth János is! Húsz évig a legjobb barátjának vallotta magát, most ellentáborot szervez. Szapulja, mocskolja... ah! Bekap valamit, aztán bepermetezi a szőlőjét. Igen - a levegőbe csapott az öklével -, a feszültségszabályozó vagy a blokk? E kettő között kell a hibát keresnie!

Kopogtattak, mire kapkodón begombolta a sliccét.

- Tessék! - szólt ki, miközben azon törte a fejét, hogy ki lehet az.

A fia lépett be.

Horváth Árpád arca hirtelen felderült. Az előbbi ráncai közé meleg mosoly ült, szeme felragyogott.

- Te itt? Azt hittem Sárváron vagy! - Megcsókolták egymást.

- Tényleg a menyasszonyomnál jártam. Most érkeztem haza.

- Menyasszonyodnak nevezed azt a lányt, akinek én, az apád, a nevét sem tudom.

- Ma akartam elhozni. Valami közbejött. - Élesen az apjára lesett. Átfúrta, kifordította, ám semmiképpen sem látott bele.

- Ami késik, remélem, nem múlik... sokáig?

- Apuka - esett neki, azonban nyomban el is hallgatott.

Az apja önkéntelenül felkapta a fejét, ugyanis azt a szót, hogy apuka, sohasem hallotta ez idáig a fia szájából ennyire kihangsúlyozot-tan. Erősen figyelt.

- Te ismered Sárváron Kiss Jánosnét, Bella anyját?

Horváth Árpád arcán, erősen visszafogott, savanykás mosoly futott át, szeme egyetlen pontra tapadt. Lábai a földre gyökereztek, szinte lebénultan rogyott a legközelebbi fotelba.

- Milyen kapcsolat volt köztetek? - követelőzött a fia megindultan, kissé kesernyésen.

- Ne beszéljünk erről! - rebegte sóhajszerűn az apja.

- Kérlek, nagyon kérlek! A...pa!

- Ha lehetne egy kicsit később, ha... ha kissé összeszedem magam. Annyi, de annyi minden összejött ma! Ráadásul ez, kicsit sok!

- Bella valósággal összetört. Az anyja beszélt rólad valamit. Bella gyereket vár, nem lenne szabad felizgatnunk!

- Mi...it? - akadt fel az apja szeme. - Gyereket, s tőled?

- Remélem - mosolyodott el Kornél. - Nem szóltam róla, gondoltam, ha ő is itt lesz, akkor mondjuk meg. - Lejjebb eresztett hangon folytatta: - Csak úgy kaphatok szolgálati lakást, ha családot alapítok.

- OTP-gyerek, mi? - fortyogott az apja maró gúnnyal. - Megrendelésre, pénzért, mint... mint - a levegőt kapkodta, azután lemondóan legyintett. - Majdnem kimondtam. Ez, az emberi méltóság legnagyobb megalázása, fiam! Az embert, a homo sapiens-t, aki... aki évezredekkel ezelőtt kiemelkedett az állati sorból, most visszasüllyesztjük állattá?

- Te mondod ezt, akinek a szülei s ő maga is...

- Én - vágott közbe az apja -, de ez most nem számít.

Komor arca felengedett, mosolya kissé átmelegedett, ám a szeme valahogyan még mindig szomorúan csillogott.

- Ez a második meglepetés ma, remélem, nincs több?

- Ne húzd az időt! - sürgette a fia. - Nagyon kíváncsi vagyok! Légy szíves, mesélj!

Horváth Árpád maga elé révedten, fejét váltakozón, hol lehajtva, hol felütve, vontatottan beszélt.

- Szóval Bella beszélt az anyjával, aki mondott valamit neki, ő neked mire te...

- Így van, de beszélj már! - vágott közbe Kornél.

Az apja ugyanolyan hangon folytatta:

- Te hazarohantál, és most kérdőre vonsz.

- Csupán kérlek. Te nem ismered Bellát. Végtelen jó kedélyű. Most, ráismerhetetlenül teljesen összetört.

- Ismerem az anyját, viszont hihetetlenül zűrös napom volt ma az üzemben, és most ez a gyerek is!

- Kérlek: mondj el mindent! - makacskodott Kornél. - Bella végtelen boldogan rendezgette gondolatában az új lakásunkat, engem is be-bevont, most meg...

- Miért nem vártál? Megbeszéltük, nem? Ezt a házat eladjuk, és Pesten vagy környékén veszünk helyette másikat.

- Az a lakás szinte az ölembe pottyant. Elugrasszam? - Felállt, és járkálni kezdett. - Az erkélyen könyökölt, amikor hozzálépett az anyja. Bella a nyakába ugrott, és boldogan közölte vele a hírt. Összeesküszünk, gyerekünk lesz... Az anyja, ha kezdetben nem is örült Bella terhességének, később mindent megértett, s elfogadott, sőt örült neki, azonban mihelyt meghallotta a nevemet, váratlan fordulat állt be. Visszatáncolt, és arra kérte, ösztökélte - nyelt egyet -: letérdelt, öszszerakta a két kezét, úgy kérte: ne jöjjön hozzám feleségül, a gyereket pedig, vetesse el!

Az apja elé állt. Szemét merőn az arcába fúrva várta a válaszát.

Horváth Árpádot teljesen összetörten ült a helyén. Arcán az izmok rángatództak. Ismerte: akkor rángatódzott így, ha ideges: Amikor kisgyerek korában rossz jegyet hozott haza, vagy valami csínytet követett el, gyakran látta ezt a különös rángatódzást. Közelebb lépett. Széket húzott az asztal mellé, és ő is leült.

- Mi volt köztetek? - faggatta tovább az apját.

- Nehéz erről beszélnem, fiam, mert... - váratlanul a fiára ejtette fáradt tekintetét. - Te nagyon szeretted anyádat, ugye?

- Persze - vágta rá kapásból. - Arca ellágyult, szinte sóhajtva toldotta meg. - Szegény anyuka!

- És Bella anyját is szereted, igaz?

Bella imádja, akkor, miért ne szeretném én is?

- Na, látod, ezért nehéz nekem válaszolnom, ugyanis mind a kettőjükről szó van. Nos, beszéljek? - fintorgott.

- Szeretném. Egyszer úgyis...

- Igazad van - vágott közbe az apja. - Egyszer szembe kell néznünk a tényekkel, ha már így alakult.

Felállt. A nyitott ablakhoz lépett, kinézett az udvarra, megfordult és nekidőlt az ablak peremének.

- Bella anyja és én, fiatal korunkban... - Kornél összerezsent. - Meglepődtél? - szólt rá az apja.

- Őszintém megmondva politikai okokra gondoltam.

- Az is lesz benne, ne félj! Szóval, hosszú ideig udvaroltam neki. Nagyon szép lány volt.

Meglepődött, mert sohasem látta képzeletében ennyire tisztán: széles csípők, vékony derék, hegyes, telt mellek... Kezdetben minden e szép s hegyes, telt mellek miatt történt. Addig, addig ügyeskedett, turbékolta köröskörül, mígnem elérte a célját. Micsoda teste volt! A bőre hófehér, bársonyos, dús fekete haja valósággal ragyogott. Arca? Azóta sem látott ennyire szép nőt... Hirtelen összerezett: Nagyon széplány volt -, csengtek vissza előbbi gondolatai - és ezt ő csak, ilyen egyszerűen..., amikor Istenem, de szerette...?

Felemelte a fejét, és tovább beszélt:

- Most jön a politika! Az apját kulákklistára rakták. Negyven hold föld, cséplőgép, állatok... Néha egész ménesek, csordák legeltek a tanyaük környékén. Nagyapád pedig, jól tudod, egyszerű lakatos emberként élt. Én úgyszintén munkásként kezdtem. Asztalos voltam. A szülei először diplomát akartak, később mást, végül kereken megmondták: nem adják hozzám a lányukat. Kiutasítottak s a többi! Természetesen, az én apám sem adta lejjebb. Kutyából nem lesz szalonna, fújta az akkori szlogent... Nem részletezem, hogyan, miként, végül elszakítottak tőle, őt tőlem.

Elhallgatott. Agya vetítővásznán ismét peregni kezdett a film. S ez a régi, elavult filmszalag, most olyan tisztán csillogott, mint a tükör. A legapróbb részletek is világosan kivehetőkké váltak. Évtizedek múltán újra végigélte utolsó együttlétük legapróbb mozzanatait is. Akaratlanul a nyakához kapott. A lány könnyeit kereste, amelyek akkor a nyakába folytak...

A fia szavai rebbentették fel szokatlanul hosszúra nyúlt merengéséből.

- Furcsa világ lehetett.

- Az volt, fiam!

- Szóval ti meg ők a barikád más-más oldalán álltatok. Ezt egyébként Bella anyja is említette.

- Ők, az akkori rendszer ellenségei, mi a barátai voltunk. Tűz és víz! Persze, mi erre semmit sem adtunk. Annyira szerelmesek voltunk, se láttunk, se hallottunk, mint a nagyágyúk...

- Ezt a süketekre mondják.

- Mi vakok és süketek voltunk.

- Szóval - emelte fel Kornél a hangját - a rendszer ellentétes oldalain álltatok, mármint a szüleitek.

- A begyűjtések során az utolsó kiló zsírjukat, lisztjüket is elvitték, holott akkorra leadták a cséplőgépjüket, felszámolták az állatkereskedésüket, csak a puszta földjük maradt. Tudod, ki irányította azt a csoportot, amely lesöpörte a padlásukat? Nagyapád. Egyetlen szem búzát, árpát, kukoricát sem hagytak a padlásukon. Vetőmagot sem, holott... - Legyintett. - És a büntetések? Ha nem találtak a kazlak mellett vizet, azért, ha a tűzcsapó, csáklya, vödör hiányzott azért büntették meg őket. Ha korábban kezdték el az aratást, az volt a baj, ha később, amaz. Egyszer zölden vágták le a gabonát, szabotáltak, máskor kipergett a szem, veszélyeztették a közellátást, mert aratás után a kipergett szemekből zöldellt a tarló... Mindenért. Apropos, tarlóhántás. Ha nem végezték el aratás után azonnal, megint csak rájuk húzták a vizes lepedőt. Börtön után börtön következett. Nagyapádék úgy jártak hozzájuk, mintha hazamentek volna. Marika miatt vadult meg az öreg. Engem, ha valaki meglátott Marikával s beköpött, felpofozott, ha később mentem haza kizárt... Ez a helyzet, fiam! Csoda, hogy azonnal megváltozott, mihelyt meghallotta a nevedet? Húsz-huszonöt éve nem találkoztunk, miként néznénk ezek után egymás szemébe? - Járkálni kezdett. - Elmúlt, régen volt, talán igaz sem..., dehogyan, nagyon is igaz volt! - emelte fel a hangját tragikusan. - Nem szeretném, fiam, ha félreértenél! - Állt meg a fia előtt, nézte merőn. - Anyád és én szépen éltünk, bár ő kezdetben nem szeretett engem, Tóth Jánosba volt szerelmes.

- János bácsiba? Na... ne!

- Bele.

- Ezt apuka tudta?

- Mindent elmondtunk egymásnak anyáddal, de erről Tóth János mit sem tudott. Csak most, anyád halála után mondtam meg neki. Az a hülye, húsz éven keresztül azért járt hozzánk... - Legyintett. - Ne részletezzük! Elégdj meg ennyivel!

- Ezért maradt el most tőlünk Tóth János bácsi?

- Ezért, ráadásul most a tüzet szítja ellenem. Piszkál, mocskolódik...

- Csak... csak úgy apukára támadt?

- Nem. Hogyan mondta a te lakatos s kovács nagyapád? Akinek fújtatója a civakodás tüzét szítja, veszélyes, de még attól is veszelmesebb, aki titokban szítja azt a tüzet. Alattomban, a hátam mögött. Ha nyugdíjba kerülök, azonnal elköltözöm innen.

A fia vállára rakta a kezét.

- Most már mindent tudsz. Kezdetben kellemetlenül éreztem magamat, de a végére teljesen megkönnyebbültem, hogy mindezt elmondhattam neked. Nagyon örülök, amiért a sors Bellával hozott össze. Kárpótlásként letörlitek a foltot, amely a két családon esett meg. Annak idején, mi nem lehettünk boldogok, ti biztosan azok lesztek!

- Azért még mindig nem értem Bella anyját - állt fel Kornél is. - Miért mondta, hogy szakítson velem? Vetesse el a gyerekét! Ez azért túlzás, nem?

- Egyszer úgyis megbékél. Hirtelen érte, összevissza beszélt. Lehet, hogy az óta már megnyugodott.

- Rövidesen elhozom Bellát.

- Mikorra tervezitek az esküvőteteket?

- Szeptember elsején szeretnénk.

- Alig húsz nap van addig, holott előtte alaposan meg kellene beszélnünk...

- Ezek után nem tartunk lagzit.

- Közös vacsora sem lesz?

- Megbeszélem Bellával.

- Nagyon szeretném, ugyanis rengeteg a rokonunk, akiknél mi minden esküvőn részt vettünk, nem lehet kisemmiznünk őket. Ennyivel tartozunk nekik.

- Teljesen igazad van.

Horváth Árpád megint az ablakhoz lépett.

- A mai permetezésből semmi sem lesz - csóválta meg a fejét.

- Majd én - szólt közbe a fia -, holnap délelőtt beszórom az egészet.

- Nagyon szeretném, ha te is nyilatkoznál, fiam! Mi a véleményed?

- Nagyon kusza, össze van keverve minden... - Megtorpant. - Igaz is, János bácsi, miért nem vette el anyát, ha egyszer szerették egymást?

- Mivel náluk is hasonló helyzet állt fenn, mint nálunk, csak fordítva. János bácsidék voltak kulákok, osztályidegenek, anyádék, mint mi, kormánypártiak. Még egyszer mondom: mi igazán kiegyensúlyozottan éltünk anyáddal. Teljesen szabad asszonyként élhetett mellettem, sohasem raktam jármot a nyakába. Ne feledd, ők szerették egymást. Miattam szakítottak, ezért én azt mondtam: ha újra feléledne közöttük a vágy, s mint afféle régi szerelmesek, együtt kívánnak élni, legyen! Bármikor elhagyhat, elválhat tőlem miatta.

- János bácsi kezdettől járt ide?

- Nem, két-három év múlva. Persze, most már belátom: helytelenül cselekedtem, amiért megengedtem.

Merőn a fia szemébe nézett.

- Nagyon kérlek: őrizd meg továbbra is, ezek után is szeretettel édesanyád emlékét! Történt, ami történt, te a gyereke vagy, s nagyon-nagyon szeretett.

Kornél rábólintott, megfordult, és szó nélkül az ajtóhoz lépett. Kiment, és bebállagott a szobájába.

* * *

Szécsi Attila nem sokat aludt ez éjjel sem. Tizenkét óra után ért haza Apollóniától, mégis megújult erővel dolgozott. A szokásos rövidnadrágon kívül, mielőtt leült volna dolgozni, vékony köntöst terített a hátára. Jelentést írt. Nagyon sietett, mert a leadási határidő lejárt. Egyáltalán nem vette észre a belépő Apollóniát.

A kis doktornő ma még a szokásosnál is kihívóbban öltözve, mélyen kivágott, pántos, fehér miniruhát viselt. A hátát, szinte semmi sem fedte. Ha lehajolt, hegyes és telt melle, nemcsak sejtettek valamit, hanem teljes gömbölyűségükben be is mutatkoztak. Lábán ugyancsak fehér, római saru virított, kezében ugyanilyen színű hosszúvás, lapos erszényt szorongatott. Dús haját a vállára eresztette, egyébként kontyba kötve viselte, arcán a szokásos dekoráció, csak

most a szemhéjét nem kékeszöldre, hanem meghatározatlan színűre festette. Arca ragyogott. Mosolya, arcának kis gödröcskéje, amely tulajdonképpen még szebbé varázsolta az egyébként sem hétköznapi arcát, most enyhe, megfejthetetlen bájt is kölcsönzött neki.

Az ajtóban állt, s a férfit nézte egy ideig, majd nekidőlt a falnak.

Attila napsütötte, barna bőre és enyhén göndör, koromfekete haja valósággal fénylett. Homlokán, férfias erélyt kölcsönözve, szabályos, szögletes arcának, két redő húzódott, mindig előbújt, ha gondolkozott, amelybe ő minduntalan bele akart harapni... De hová tűnt arcáról a kis lyukacska, amelyet saját ujjával nyomott abba a képzeletbeli agyagba, amelyből az egész férfit megalkotta, nem is olyan régen?

Talán, mivel gondolkodik, a fejét töri valamin s nem nevet?

Ez a kimondottam csinos, magas és erős férfi az övé, a nem átlagos, az igen szép, a környezetéből elütő, megbámult nőé, aki olyan szerelmes belé, mint egy kis gimnazista lány a fiújába! Képes lenne..., meghalni igen, de itt maradni, s elevenen eltemetkezni ebbe az isten háta mögötti porfészekbe soha! Éjjel-nappal a fejét töri: miként vihetné, csalhatná fel Pestre? Amint teltek-múltak a napok, esélye, hiába a gyakori szex, testének-lelkének hűséges odaadása, kiszolgáltatottsága, a csekélynél is kevesebbre csökkent. Holott Attila is nagyon szereti őt. Babusgatja, betakargatja, elkényezteti... Csak ezek a nyavalyás madarai ne lennének! - Szeme, villámlásszerűn villogott, miközben körüllesett. - Mert itt mindenhol madarat látni, bezzeg az ő fényképét nem akasztja fel a falra! Meg azok a népszokások - mert ez az okos, csinos hülye, ilyenekkel bíbelődik -, amelyek mind jobban és jobban Szúvaspusztához és a környékéhez kötik.

No de, a legtökéletesebb emberen is akad valami, amit le kell fagni róla... - Felsőhajtott. - Nem, ezt ő sohasem faraghatja le! Megölné, tönkretenné!

Egyszer tehát elválnak. Harmadik hónapja van itt, ahány hónap, annyi pályázattal bombázza a meghirdetett pesti állásokat. Tegnap is feladott egyet. Ha csak egy is bejön, pedig bejön, ha más nem az utóbbi laboratóriumi orvosi állás, azonnal elválnak. Ezért nem beszélhet ő szerelemről, bár maga is tudja, minden mozdulata: szavai, tettei, főleg a csókjai... leleplezik a férfi előtt.

Ha Attila igazán szereti követi, ha nem...

Behunyta a szemét.

Vannak dolgok, amelyeket sohasem tudunk megfejtetni. Egy világ-város kellős közepéből helyezték ide le, ebbe az ország legeldugottabb, legporosabb, legkisebb körzetébe. Összetörten, vérig sértődötten, megalázottan, tele igazságtalanság érzetével érkezett Szúvaspusztára: - Miért pont ide? - Tette fel milliószor ugyanazt a lemezt. Most, s itt az ajtófélfának dőlve választ kapott rá: Ezért a világ legszebb, legdrágább, legerősebb, legtöbb oldalú férfiáért!

Úgy látszik a porban is találni néha aranyat.

Testét áramszerűn, különös érzések töltötték fel, idegrendszere elzibbadt: Milyen jó ez a különös zsibbadás! Milliónyi hangya csiklandozta. Villanydrótszerűn körülhálózó idegrendszerét édes melegség járta át s át, amely gyorsan csobogó kristálytisztá patakként, lába ujjától fel a feje búbjáig végigcsorgott az egész testén, és ő lassan elolvadt, mint a vaj.

Akarata nincs, csak vágya a férfi után.

Nem mozdult.

Maga sem tudta, meddig tartott ez az állapot, mikor tért vissza kielégült testébe az élet.

- Köhintett. A férfi megmozdult. Felütötte a fejét, rápillantott, mégsem vette észre. Tovább írt, csak írt, megállás nélkül írt, néha-néha egy-egy ábrát rajzolt...

Apollónia ekkor lábujjhegyre állt, óvatosan melléje lopózott, és hajával megbirizgálta a nyakát. Attila odakapott, nyaka nagyot csattant, de nem nézett fel. Ezután az arca következett, utána ismét a nyaka, és Attila tovább kapkodott, csapkodott. Apollónia végül a száját csiklandozta meg, mire a férfi hirtelen felnézett. Ő felkacagott.

- Ennyi legyen... Atti!

- Egyetlenegy, de azt is elkapom!

Lecsapta a tollát, és mind a két kezével egyszerre átkarolta Apollóniát. Az ölébe húzta, köntöse lecsúszott a hátáról, nem törődött vele. A nő kacagva tiltakozott. - A ruhám! - Ő azonban, mit sem adva rá, egyre hevesebben ölelgette.

- Ne, ne! - viháncolt az ölében tovább, mígnem megadta magát.

- Honnét tudad, hogy itthon vagyok? - kíváncsiskodott a férfi.

- Az éjjel mondtad. - Oldalra fordult, és a férfira bazsalygott. - Semmit sem veszel észre rajtam?

- Ünnepeyesebb, kissé kimértebb, visszafogottabb vagy, mint máskor. Ja, és ez a smink!

- Nem is nagyon készítettem ki az arcomat. A hajamat nézd!

Kiszabadította magát Attila karjaiból, felállt, majd manökenekhez hasonlóan, finom kecsességgel megpördült előtte.

- A ruhám és a szandálom is új - újságolta, miután megállt.

- Szép vagy, nagyon szép vagy! - rajongott őszintén a férfi.

- Tetszik a ruhám? - hajolt a férfi fölé.

- Óh, ti nők! - Kíváncsian mérte végig. - Csak nem készülsz valahová?

- Értekezletre megyek, amit nálunk ideológiai továbbképzésnek neveznek.

- Én nem szeretem a továbbképzéseket, pedig nemsokára itt lesz az ősz, és akkor...! Ajjaj!

- Miért?

- Fellini, kettőspont: az egyik résztvevő arról beszél, amihez nem ért. A másik nem ért ahhoz, amiről beszél.

- Túlzás, idézőjel és kettőspont nélkül.

Apollóniának rendkívül jól állt ez a természetes bohémság. Attila ellenállhatatlan kényszert érzett arra, hogy felálljon, két karjába vegye, és szorosán megölelgesse, megcsókolgassa. A heverőhöz vitte, ahol a nő bocsánatkérőm szabadkozott.

- A ruhám, a hajam, és időm sincs, most a szeretkezésre! Igyekszünk haza, és akkor...

- Többes számban mondtad. Kivel mész?

- Veled. Gyere el velem, Atti! - rimázkodott váratlanul huncutul nevetve.

- Fontos munkán dolgozom. - Lerakta Apollóniát. - Régen túlléptem a leadási határidőt... - húzta szét a szavait egyre jobban elbizonytalanodva.

Apollónia belekarolt, és ellenállhatatlanul bájolgón felnézett rá.

- Gyere el velem!

- Sárvárra megyünk?

- Eljössz? - választ sem várva a nyakába ugrott. - Jaj, de jó! Öltözél fel, addig én rendbe szedem magam. Teljesen összecibáltál.

Attila a másik szobába sietett. Apollónia a nyitott ablaküvegébe nézve igazgatta meg a haját, simogatta le a ruháján a gyűrődéseket, csúsztatta helyére a vállán a pántokat, mialatt szeme egy kitömött gólyára tévedt.

- Atti, ez gólya? - kiabált át a férfinak.

- Az is van ott.

- A gólyát nem szabad lelőni, te mégis hazavágtad?

- Engedéllyel fogom be, vagy lövöm le a madarakat. Ez a gólya véletlenül megfagyott.

- Megfagyott? De hiszen a gólyák elköltöznek.

- Ez itt rekedt. Istállóban őrizték. Egyszer nyitva felejtették az ajtót, ő kisétált, hogy feláldozza magát a tudomány oltárán.

Attila közben visszaérkezett. Hosszúnadrágot és nyári inget viselt. Egyenesen a gólyához ment.

- Erre mutattál?

- Azt hiszed, nem ismerem a gólyát? Azt is tudom, hogy ő hozza a kisbabát. - Sietve karon ragadta, és az udvar felé húzta. - Még nem láttad az új Ladámat. Megmutatom.

Szép új kocsi előtt álltak meg.

- Te - kutatta a férfi a nő arcát -, önzetlenül segít téged az igazgató? Egy kicsit sok. Nem gondolod?

- Összes szabadidőmet veled töltöm. - Huncutkásan, sokat sejtetően kacérkodott a férfival. - Erőm sem maradna másra. Hiába góré, magasan kvalifikált ipse, ha még olyanabb lenne, gusztus kérdése, ami nekem nincs hozzá.

- Nem vagyok féltékeny, de figyelmeztetlek: vigyázz az igazgatóddal! Én nem csupán hallottam, láttam is egyet, s mást. Nagyon sokat tudnának róla mesélni azok a bizonyos falak, amelyekre én gondolok... Ő, olyan férfi, aki előbb-utóbb benyújtja a számlát neked is!

- Miféle falakról beszéltél?

- A szarupatai vadászházról.

- Hiába minden, nekem csak te kellesz! - Mielőtt beültek volna az autóba, megint a férfihoz fordult: - Vezess te, addig áttanulmányozom ezt a broszúrát. - Az ülésre mutatott. Csak ezután folytatta, mihelyt már a kocsiiban ültek: - Miután elmentél tőlem, azonnal elaludtam. Böbe néni, a takarítónőm, alig vert reggel lelket belém. S te mégis az igazgatómmal riogatsz?

Attila gyorsan hajtott. A nő elhallgatott. Később a füzetébe mélyedt, egész úton azt olvasgatta. Csak néha figyelt fel, ilyenkor a férfi mellé bújt, és szokása szerint összeborzolta ujjjaival a haját... Sárváron jártak, mire végre átolvasta az egészet. A környéket nézte egy ideig, majd ismét a férfihoz fordult:

- Annak a szép parknak a szélén álljunk meg!

- Több is van, melyiknél?

- Amelyhez egészen közel van a járási egészségügyi osztály.

- Ahá! Sokat jártam ebben a városban. Tanítottam, viszont annak a ligetnek nem tudom a nevét.

Keskeny utcán hajtott át.

- Nem tudtam, hogy tanítottál itt.

- Kezdőkoromban, két tanévben.

- És nem csíptél fel egy pipit?

- Mondtam már, engem nem érdekelnek a nők.

- Sajnálhatják. - A vállára hajtotta a fejét. - Mi lenne velem most, ha valaki, akkor elcsavarja a fejedet?

Attila nem válaszolt. Az utat figyelte. Még néhány kanyar s megállt a parkolóban. Apollónia itt ismét a férfihoz fordult:

- Mit csinálsz, amíg odaleszek.

- Megfogadom a tanácsodat: felcsípek, egy tyúkot.

- Először is - nyafogta bájjolgón -, én nem tanácsoltam semmit, másodsor pipit mondtam, harmadszor, azt halljam meg! - Előbbi hangsúlya csicsergővé vált. - Miért éppen tyúkot?

- Mivel pipim már van.

- Kedves tőled, amiért pipinek becéztél. Tényleg, mit csinálsz majd?

- Sétálok. Veszek néhány lapot, és olvasgatok. Máskor úgysem nagyon érek rá.

- Csaó! Sietek! - a száját csücsörítette. Megcsókolta, kiugrott a kosiból, és futásnak eredt.

Attila is kiszállt. Bezárta az ajtókat, majd, mivel hosszabb séta, ke-regélés után, sem talált újságárust a legközelebbi padra ült, fejét hátrahajtotta, szemét behunyta s napozott. Tíz perc sem telt el, valaki befogta a szemét. Azonnal megismerte. Ilyen illata, ennyire finom keze csak Apollóniának van!

- Csak nem zavartak vissza, hogy máris megjöttél?

- Visszamenjek?

Attila hátranyúlt, és magához húzta a lány fejét.

- Megismertél? - súgta, mihelyt a fejük összeért.

- Ezer nő közül is kiválasztanálak. Mi történt?

- A főorvosunk megbetegedett. A helyettesét, pedig rávettük, hogy tartson - hangos nevetése közben folytatta: - szabadnapot.

- Amint látom, belement.

- Csak félórás lesz, mondta, én arról is ellógtam. A főorvostól tartok, rá fütyülök. Sétálunk egyet, vagy menjünk haza?

- Vásár van. Nem nézzük meg? Szerintem...

- Gyerünk! - fojtotta bele szót.

Átölelkezve mentek ki a piactérre. Fejük fölött az öreg fák lombjai beszélgetésbe elegyedtek a széllel. A madarak csicseregtek, csattogva, vijjogva, fütyülve, huhogva, brüllözve közbenyelveltek. Miről beszélgettek, csak Attila értette meg. Apollónia szíve dugig megtelt kéjes örömmel, ha a férfi közelében járt. Ezek közé a csodálatos dal-lamok közé egyetlen madárfütty, egyetlen levélzizegés sem fészke-lődhetett be most.

- Ez a vásár - mutatott körbe Attila később. - Láttál már ilyet?

- A nagycsarnokban vásároltunk. Anyu néha engem is elküldött. Szívesen mentem. Te, az a szag...! Ennyi!

- Az ott állatvásár, amint látom, most tehén és borjú is van, mégpe-dig...

- Vegyünk egy kis bocit! - Apollónia arca valósággal ragyogott, miközben tréfásan a férfira pislogott. - Esetleg tehenet, amelyik sok s olyan igazi tejet ad. - Fellestet rá. - Tényleg, hány liter tejet ad egy te-hén?

- Tízről felfelé, naponként, kétszeri fejés után, attól függően, milyen fajta, és miként takarmányozzák.

- Nekem elég lesz olyan két literes is. Nagyon szeretem a tejet.

- Olyat azért mégsem! Az nagyon kevés.

- Jó, legyen tíz literes. A többiből túrórt csinállok, és vaját köpülök.

- Hová teszed?

Előre mutatott, közben hangosan nevetett.

- Eladom ott... Te, miért nincs valamennyi áruson fehér kötény s fi-tyula?

- Mert csak a taknyukat törölnék bele zsebkendő helyett.

- Te aztán jó gusztust csinálsz nekem a túróhoz.

- Nem mindegyikük, olyan is van, aki...

Apollónia hirtelen befogta a fülét, és felnevetett.

- Csak azt ne mondd, hogy kivágják a földre a taknyukat, mert Szúvaspusztán sokszor látok olyat.

Nevettek. Eközben Attila tovább játszott a nővel.

- Sertések. Malac nem kellene? Bőven beleférne a csomagtartódba.

Állandóan visít. - Felnevetett. - Dóráék szomszédjában, nem megszire a bejárattól, disznóól van. Állandóan visítanak a disznók. Dóráat nagyon zavarja. A férje múltkoriban egész kocsit tököket hozatott haza, hogy amikor nagyon visítanak, Dóra dobjon be egyet-egyét! Most meg már - tele szájjal nevetett, amelyre többen is felfigyeltek, mert sok ember járt-kelt körülöttük - állandóan visítanak, ha meglátják. A tököket követelik tőle. Nem folytathatta, mert...

- Idenézz, oda nézz, törökméz! - ordította fel mellettük az áruját kellettő férfi. - Fele cukor, fele méz!

Az árus felismerte Attilát, hirtelen elhallgatott. Egy ideig ismerősen mosolyogva leste, majd ráköszönt:

- Jó napot, tanár úr!

Attila jobban megnézte a kuktasapkás, fehér köpenyes férfit, és a kezdetleges „masináját”, amellyel a vattacukrot gyártotta, mivel azt is árult.

- A fiát tanítottam - súgta Apollóniának, majd visszaköszönt, és megkérdezte:

- Jól megy a bolt, Puskás úr?

A férfi elégedetten tárta szét a két kezét.

- Régi szöveg, új az áru, Puskás úr nagy pofájú. Parancsol egyet?

- Köszönöm...

- Nem pénzért adom a tanár úrnak. - Apollóniához fordult: - Legalább a nagyságos asszonykának egyet! - Máris nyújtotta a vattacukrot, amelyet közben felszedett a pálcikájára.

Apollónia ragyogó arccal vette át. Belecsípett a fogával, azután Attila szájához nyomta, közben olyan vihogón nevetett, mint egy kamaszlány.

- Köszönjük, Puskás úr! A kis Karcsika?

- A kis Karcsika kérem már szakmunkástanuló. Műbútorasztalos lesz. S hála az ön ösztökélésének, azóta is sportol. Kiváló futó.

- Hogy múlik az idő!

- Ők megnőnek, az öregek meg kidőlnek. - Hirtelen felkiáltott: - Idenézz, oda nézz... Tessék..., tessék, olcsón adom!

Tovább mentek. Apollóniának szemmel láthatón tetszett a helyzet. Attila éppen nem figyelt rá, ezért arcához veregette a vattacukrot, amelybe ő maga többé nem harapott bele, végül is Attila kivette a kezéből, és a mellettük ténfergő kis, kopasz cigánygyerek kezébe nyomta.

Apollónia pajkos durcássággal a hajába túrt.

- Elvetted a vattacukromat.

A kis cigánygyerek előzőn sárgadinnyét evett, éppen az előbb dobta el a héját. Arca csupa maszat volt. Kettőt-hármat belefalt a vattacukorba, azután Apollónia felé nyújtotta.

- Visszaadom.

Ezen megint annyira nevettek, hogy az összes körülöttük mozgók, megálltak és rájuk bámultak, amiért is Apollónia kapkodón odébb húzta a férfit.

A bazárnegyedben jártak. Rengeteg faárut és műanyagból készült használati cikkeket, játékokat, bizsukat, meg százféle bővrit és rengeteg különféle színű, szabású kardigánt, szvettert, ruhaneműt, fehérneműt kínáltak eladásra.

Apollónia meglökte Attilát.

- Hallgasd csak! - Még a nevetését is visszafojtotta.

- Magyar anyák, magyar atyák, megérkeztek a pólógatyák! - kiabálta tőlük nem messzire az egyik árus, aki ugyancsak egy kis pólógatyát meg a pusztába lábára húzott papucsot viselt. Nagy meztelen pókhasa, mint egy óriási, fehér, kissé leeresztett luftballon, komikusan lógott az asztalka fölé.

Apollónia nem bírta visszatartani a nevetését, tele szájjal röhögött. A férfinak nagyon tetszett: hadd nevéssenek, hiszen azért mondja, így legalább felfigyelnek rá, és megnézik az áruját is. Látszólagos elégedettséggel kiabálta tovább:

- Gábor Áron, reklámáron, minden áron...

Apollónia összeszorította a combjait, és félhangosan nevetve Attila fülébe súgta:

- Azonnal bepisilek.

A körülöttük járók nevettek. A nagy hasú árus ezt hitte, neki szól. Beletúrt a portékájába, felemelt néhány darab holmit, majd egyenként visszapotyogtatta a többi közé, közben újra elordította magát:

- Le vagyok értékelve! Le vagyok árazva! Tessék, tessék!

- Na, hallod, ekkora hassal! - Megint nevetett. - Te, én nem bírom tovább! Gyerünk innen!

Valósággal könnyezett a sok nevetéstől. Attila átkarolta, és odébb húzta. A nagy hasú árus utánuk kiabált:

- Mit adjak annak a csinos, jó kedélyű asszonyságnak? Tessék, közelebb fáradni! Ha önnek nem, a kisgyerekének biztosan talál valamit! - Oldalra fordult. - Tessék! Válogassanak asszonyok! Turkáljanak, mert itt mindent lehet: nézelődni, venni, csak csenni nem!

- Na, mit veszel a kicsidnek? - fordult Apollónia a társához.

Az árus meghallva ezt, azonnal lecsapott: - tessék, tessék közelebb fáradni! Ne szégyellje magát! - Beletúrt a holmijába. - Egy hó, egy póló, egy év, tizenkét póló! Tessék... tessék!

Tovább mentek. A pókhasú férfi megint felordított:

- Szóval ott hagytuk abba, hogy magyar anyák, magyar atyák, megérkeztek a pólógatyák!

Mellettük újabb árus kínálta a portékáját:

- Sok önre illő pulóverem van, asszonyom. Érdeklí?

- Köszönjük - azzal tovább mentek.

- Nem baj - kiáltott utánuk. - Kerüljenek egyet! Meglátják, ennyiért sehol sem kapnak. Végül úgyis visszajönnek.

Nem kérdezték meg egyiknek sem az árát, igaz az árus sem mondta meg.

Apollónia újabb nevetési rohamát a következő árus váltotta ki. Egy kopasz férfi hatalmas görögdinnyét cipelt. A közelében ácsorgó árus odakiáltott neki:

- Miért vette azt a dinnyét? Csak kipisili, nadrágot, nadrágot vegyen apus! Nagyon olcsón adom!

A kopasz férfi nem hederített rá, továbbment. Az árus utána kiáltott.

- Görögdinnye bél nélkül, fut a kopasz ész nélkül!

Apollónia kacagva kapaszkodott Attilába, valósággal csüngött rajta. Amúgy is rövid szoknyája, egyre többet feltárva combjai mezítelenségéből, felcsúszott, amiért is sokan nem a feltűnően viselkedő nőt, szép, hosszú combjait bámulták.

- Most már tényleg bepisilek. - Szemei könnyben úsztak a jókedvtől. - Sohasem nevettem ennyit, igaz vásárban sem jártam eddig.

- A hálám örökké üldözni fogja önt, kedves vásárlóm! - hallották a közelből, az egyik cipőket áruló férfitől.

- Csak utol ne érjem, mert akkor egy üveg sört is fizet e szandál mellé - vágta rá a vevő nevetve, amitől Apollónia megint jókedvre derülve tovább kuncogott.

Ahol most jártak, valamivel kevesebb árus tartózkodott. Söprűket, kapanyeletek, porcelán- és cserépedényeket árultak.

- Nem haragszol - fordult Apollónia a társához -, amiért ennyire feltűnően viselkedtem? Nem tudom, mi történt velem, mindenem vihogok, mint a részegek, holott egyetlen nyelet szeszt sem ittam.

Attila elnézőn mosolygott rá, és a ruhájára, amely nagyon mutatós, és nagyon jól állt rajta, igen illett karcsú alakjához, a meleg időjárás-hoz, ám egyáltalán nem ide a vásárba, de nem szólt róla.

Mellettük, a másik oldalon, elütve a társaitól, egy férfi női fehérneműket árult.

- Szexi bugyit, melltartót tessék! - kínálta az áruját Apollóniának.

- Te - nevetett fel az megint -, nem veszel nekem szexi bugyit vagy melltartót? Nézd! - kissé megemelte kivágásánál a ruháját. - Nincsen.

Attila majdnem felhorkant: ezen csak bugyi, meg egy szál alig ruha van!

- Elpirultál - súgta Apollónia, miközben odébb húzta.

Lovas kocsi ment el mellettük. Apollónia riadtan a férfiba kapaszkodott, és tolni kezdte hátrafelé.

- Félsz? - húlt el Attila.

- Nézd az a... kis ló, meg sincs kötve!

- Csikó, gyere, megsimogatjuk!

- Hogyisne! Harap, rúg, oda ne menj!

- És, ha nem ló, tehén? - húzta nevetve Attila.

- Ennyire azért nem vagyok buta. Azt is tudom, hogy a kakaót nem a barna tehéntől fejjik. Be...é! - mókásan rányújtotta a nyelvét.

- Te, ha most otthon lennék, én...!

- Vigyázz, eszedbe hozom estére! Meglásd, holnap reggel, csak a nadrágod megy haza! - kacéran rákacsintott, majd előző szavaitól eltérően, szégyenkezően, mesterkéltséggel hozzábújva elta-
karta az arcát.

Attila visszavágásként megrángatta a kezét.

- Vigyázz, jön a kis ló!

- Fussunk! - sikított fel Apollónia.

Futásnak eredtek. Körülöttük nyüzsgött a vásár, ők azonban senki-
vel, semmivel sem törődtek most.

Attila valamivel odébb visszafogva Apollóniát, a levegőbe szagolt.

- Hurka, kolbász s pecsenye! Ezt az illatot! Eszünk?

- Együnk!

Kézen fogva futottak a bódék felé, ahol Attila azonnal beállt a sor-
ba. Apollónia a kis asztalkánál várta. Két kis papírtálcával tért vissza.
Hurkát, kolbászt és pecsenyét hozott, egy-egy szelet kenyérral.

Apollónia szégyenkezve huzakodott az eléje rakott ínycségtől.

- Egyél! - biztatta a férfi. - Kés nincs, de bicskát adhatok.

- Ne haragudj - pironkodott bűnbánón -, nem szeretem a hurkát.

- Akkor kolbászt egyél!

- Így sütvé, azt sem. Esetleg füstölve.

- De a húst csak szereted?

- Abból kérek egy kicsit!

Attila bicskát vett elő, kis darabokra vágta a húst.

- Így! Tessék! Villa helyett használd a bicskám!

- Te?

- Mint a többiek, kézzel.

Attila tele szájjal evett, Apollónia csak csipegette a húst. Alig a második falatnál tartott, amikor az előbbi kis cigánygyerek melléjük furakodott.

- Eszel hurkát? - fordult feléje tüstént Apollónia.

Ő buzgón rábólintott.

- A kolbászt is szereted?

- Azt még jobban - valósággal ragyogott a hangja.

Apollónia azonnal a kezébe nyomta a kis papír tálcat, miután a kenyeret is rárakta.

A kisgyerek maszatos képe most már nemcsak ragyogott valósággal fénylett, mialatt mind a két kezével magába tömte, vegyesen a hurkát, a kolbászt, a húst, meg a kenyeret.

- Nem haragszol? - fordult Apollónia férfihoz.

- Csak azt nem értem, ha nem szereted, miért örültél annyira, miért futottál velem ide?

- Mert láttam rajtad, hogy éhes vagy.

A mellettük lévő asztalnál két ittas fiatalember evett. Az egyik, mielőtt felismerte Apollóniát, meglökte a társát, s félhangosan a fülébe súgta:

- Nézd, az a kis cafka, csak elcsavarta Tarzan fejét!

- Hallod! - jegyezte meg közömbösen Apollónia, Attilához fordulva. - Cafka vagyok. Még becéznek is!

Attila lerakta kenyerét, és mérgesen összehúzta a szemöldökét. Szúrós tekintetét, az illető fiatalemberbe fúrta, s megfordult. Apollónia a legutolsó pillanatban kapta el a kezét.

- Hagyd a fenébe! Részeg. A részeg ember, pedig sokszor kimondja az igazat. - Tekintete Attila megütközött nézésével találkozott. - Talán nincs igaza?

- Hogy mondhatasz ilyet? - fortyogott Attila.

- Na, hallod, ezt a megtiszteltetést? Nagy k helyett kis cafkának becézett.

- Azok pénzért s nem szerelemből, amíg te...

- Ma már nem kiszolgáltattak a nők - vágott közbe -, akad, aki ingyen, a pusztá kéjelgés miatt is odaadja a testét.

- Ne mocskold be a szerelmünket, Api. Szeretsz, és én is több vagyok már neked, egy szimpla férfinál.

Az lehajtotta a fejét. Attila körülnézett. Az előbbi két ittas férfi eliskolt. Erős alakja, fenyegető nézése, híre csak megtette a hatását.

Apollónia a férfiba karolt, és magával húzta. Gyenge, láthatatlan köd ereszkedett le közéjük. Szerencsájukre hamar feloszlott.

Alig mentek néhány lépést, valaki megrántotta Apollónia ruháját.

- Neked hoztam. - A kis cigánygyerek állt mellette. Fehér fogai messze elütöttek erősen maszatos képétől. Egy fakanalat nyújtott át.

- Miért fizettél érte? - érzékenyült el Apollónia.

Leguggolt melléje, és megfogta a kezét.

- Nem adtam én azért egy vasat sem! - nagyképűsködött a kisöreg.
- Csórtam.

- Lop...tad?

- Nokedli szaggaót is akartam, de nem sikerült. - Kitépte magát a kezéből, és amilyen váratlanul megjelent, éppen olyan gyorsan el is tűnt.

- Ezt elteszem - súgta Apollónia, miközben felegyenesedett. - Jobban esett, mint bármennyi hálapénz.

Jó fél órát sétáltak még. Megnézték az őstermelőket, a céllövöldét, az egyetlen körhintát, a mézeskalácsost, ahol Attila vett egy hatalmas tükrös mézeskalács szívet és huszárt. Apollónia úgy örült, mint egy gyerek. Megnézték az állatvásárt is. Nagyon tetszettek Apollóniának a csomagtartókból kikandikáló malacok, libák, kacsák, és az utánfutókra szerelt ketrecekben meghúzódó hízott disznók...

Többen rájuk köszöntek, és lépten-nyomon utánuk bámultak. Némelyek néhány szót váltottak Attilával...

Miután kiértek a forgalomból, Attila megrántotta Apollónia haját.

- Nem fáradtál el?

- Gyerünk el a cukrászdába.

- Menjünk, ha te úgy akarod!

A cukrászdában - nem messzire onnét, közel az autójukhoz - legnagyobb meglepetésükre alig néhányan lézengtek. Leültek. A felszolgálónő azonnal mellettük termett. Kávét és dobostortát rendeltek.

- Jól érezted magad, Api? - érdeklődött Attila.

- Gyermekként éreztem hasonlót a Vidám Parkban. Ott csettintgettünk, cuppogtunk, hűhóztunk, csodálkoztunk, vihogtunk annyit, mint én most, ott a vásárban. - Hötyörészve folytatta: - Te, az a nagy hasú, leértékelt férfi! Én... én be is pisilem.

- És az a... - Apollónia máris előlegezte nevetését - szexi bugyis is tetszett?

Apollónia nem nevetett tovább. Tettetett komolyságot erőltetve magára, meglegyintette a férfit.

- Szégyelld magad! - pajkoskodott.

- Te tényleg nem hordasz melltartót?

- Csodálom, hogy eddig nem vetted észre, de most ne beszélgesünk tovább! Együnk! - Ugyanis közben megkapták a rendelt tortát és kávét.

Miután mindent elfogyasztottak, Apollónia felállt.

- Menjünk! - mosolygott a férfire, aki a pénztárcáját rakta el éppen, ugyanis alig néhány pillanattal előbb fizette ki az elfogyasztott sütemények és kávék árát.

Előre indult, Attila követte. Együtt sétáltak az autóhoz, ám Apollónia, mielőtt benyomta volna a slusszkulcsát, a férfi mellére dőlt.

- Minden jól sikerült, csak az a két részeg ne lett volna ott!

Attila válasz helyett megcsókolta.

- Apollónia! - komolyodott el nyomban ezután. - Miért nem beszélünk egyszer és őszintén a házasságunkról?

Az bedugta a slusszkulcsot, és az autó, néhány mozdulat után elindult. Már a nyílt úton jártak, amikor válaszolt:

- Mert a vége úgyis az lenne... - Felrántotta a vállát, és elhallgatott egy időre.

Attila szilárdan elhatározta: Van, amint van közöttük, ma este még vele lesz, de holnaptól nem találja többé otthon. Kiköltözik a mezőre, ahonnan csak a becsengetéskor tér vissza. Tehát dülőre viszi a dolgot!

- Nem engedhetem meg, bármiként is alakul a kapcsolatunk, hogy rám kényszerítsd az életformádat - remegett Apollónia hangja kissé később, amitől a férfi elszontyolodott.

A továbbiakban az előbbi idill elillant. A levegő megfagyott körülöttük. Szó nélkül ültek egymás mellett. Már egészen közel jártak Szúvaspusztához, amikor az egyik autókerék gumija kilyukadt. Menthetetlenül az árokban kötnek ki, ha Apollónia elveszti lélekjelenségét. Szerencsájukra egyetlen kocsis sem járt a közelükben, amiért bőséges lehetőség: hely s idő maradt a manőverezésre, mire - igaz közvetlen az útszélén - sikerült megállítania a kocsit.

Kiszálltak. Apollónia a társa mellére borult, és szinte egyszerre felnevettek. Idegfejszűtségüket vezették le e furcsa hötyörészésükkel. Miután kissé megnyugodtak Apollónia a férjhez bújt.

- Nem haragszol? - olvadozott szerelmesen.

- Most a keréken járjon az eszünk, Pilla! - Hol Apinak, Apónak, hol Pillának becézte.

Ám ő továbbra sem engedte el.

- Szeretlek, persze hogy szeretlek, de ettől többet ne kívánj tőlem!

Nem, ez így nem mehet tovább! - gondolta a férfi, mindezt gondosan magába fojtva, szemét messze a távolba fúrva: Döntöttem! Ma még együtt leszek veled, viszont holnaptól kezdve pontot teszek az ügyünkre. Nem a vásárban hallott gügye megjegyzés miatt, hanem, mivel egyszer mindenképpen el kell döntenünk: együtt vagy külön! Miért éppen most? Mert a pohár, ha folyton töltögetik, bármilyen rózsásak is a körülmények, végre betelelik, és csak kicsurrann egyszer!

Merengéséből Apollónia rebbentette fel.

- Senki sem jár az úton. Nézd! Beragasztani nem tudjuk, pótkerék meg nincsen.

- Vadonatúj a kocsis, a kerekek is. Jó, az ilyen durrdefekt, bármikor, bárhol előfordulhat, de hogy pótkerék ne legyen!

- Szögbe hajthattam - szólt közbe Apollónia, kissé ingerülten, némi önváddal.

- Nem tehetsz róla. Viszont valamennyi új kocsihoz adnak pótkereket.

- Nemcsak azt, egyetlen darab szerszámot sem kaptam. - Még mindig Attila derekán tartotta a kezét. - Kilopták. És, ha ránk esteledik?
- Szépen leballagunk az egyik közeli leshelyre.
- Miből van az a bizonyos leshely?
- Nádkunyhó.
- Nagyon félek a kígyóktól - borzadt össze. - Ugye, az is van ott?
- Nem tudom, de ha van, elzavarjuk.
- Hogyan?
- Lehajolunk, és az orrára fújunk.
- Viccelsz?
- Nekem errefelé a mezőn csak barátaim vannak. A kígyók is közéjük tartoznak.

Apollónia csodálattal lesett a férfira: Mindig ilyen tudós, igazi férfiről álmodott. Miatta várt eddig. Most itt van, mégsem teljesen az övé, ami kissé elkeserítette.

A távolban, teljesen váratlanul autó tűnt fel. Attila vette észre elsőként. Arrafelé bökött a fejével, amit Apollónia azonnal felfedezett. Felszabadultan, női ösztönétől fogva igazgatta meg a ruháját s a haját. A most felfedezett autó messzire tőlük, még csak a domb tetején járt. Attila mégis felismerte:

- Rapi Béla Volgája - jegyezte meg csak úgy félvállról.
 - A diri jön? - ujjongott fel Apollónia. - Ő biztosan segít nekem. - Felvillanyozódottan járta körbe a kocsiját. - Te ismered a dirinket? - állt utána elébe.
 - Sokszor láttam, itt-ott, amint már beszéltem is róla neked, viszont még csak egyszer beszélgettem vele.
 - Menő fej.
 - Országgyűlési képviselő volt, vagy még mindig az? - A kocsinak dőlt. - Megyei... - habozott - végrehajtó bizottsági tag... Talán a római színóduznak is tagja.
 - Nem szereted, igaz?
 - Olyan, mint a többi mai vezető. Elbizakodott, pöffeszkedő, mert azzal, hogy vezetők lettek, azt hiszik...
 - Egyesek, vagy általában? - figurázta ki Apollónia.
- A férfi merőn bámulta, száját félrehúzta, nyelt egyet, és folytatta:

- Azt hiszik...

- Aki parancsol - csicsergett közbe Apollónia -, mindig az van fölényben azzal szemben, akinek parancsol.

- Azt hiszik, mivel vezetők, különbek a többi embereknél - mondta tovább Attila, cseppet sem zavartatta magát. - Ezt állítólagos többlettudásukkal, tapasztalataikkal, beosztásukból az átlagosnál sokkal, nagyobb lehetőségeikkel magyarázzák. Nem így van, de mindegy! Aki belekerül a nagykalapba: ma OTP-vezető, holnap termelési igazgató vagy tsz-elnök, meg mit tudom én ki-mi, nem eshet ki többé! Ha értenek hozzá, ha nem, nekik mindenben igazuk kell, legyen.

- Egyszer csak leváltják őket. Lám Rapi sem országgyűlési képviselő már. Te nem tudtad?

- Nem, de mindegy! Vagy, felfelé buktatják, hogy még nagyobb kárt tegyenek! Ettől függetlenül, ez a Rapi - az igazgató kocsija közben kiért a kanyarból, és egyenesen feléjük közeledett - nagy általánosságban rendes ember, viszont némely vonatkozásban olyan vagy még olyanabb, mint a többi, például a nőket szabad prédaként kezeli.

- Csak nem vagy féltékeny erre a hólyagra? At... ti!

Nem válaszolhatott, mert Apollónia váratlanul meszelni kezdett a kezével a közeledő autó felé, mire az szépen melléjük kanyarodott.

- Defekt?

Az igazgató nem szállt ki, csak az ajtót nyitotta ki, azon át kérdezte meg.

- Tessék segíteni rajtunk! - kérte Apollónia. - Durrdefekt, ragasztani nem lehet, pótkerék meg nincs.

Az igazgató és a sofőrje egyszerre szálltak ki. A gépkocsivezető egyenesen a defektes kerékhez sietett, az igazgató pedig, mint kovács a lovat patkolás előtt, hol a nőt, hol a férfit gusztálta. Ezután megnézte ő is a hibás kereket, majd miután befejezte rövidke szemléljét, újra vezetővé vedlett át.

- A doktornőt beviszem - pattogott. - Maga... - mintha csak most fedezte volna fel Szécsi Attilát, hirtelen melléje lépett. - Ugye, mi, ismerjük egymást? Ah, persze! - a homlokára csapott. - Az ornitológus, a néprajzos tanár!

- Igen, a félnótás Tarzan - ironizált kézfogásuk közben Attila -, amint akarja, mert nekem mindegy.

Apollónia feddően lesett rá, az igazgató folytatta:

- Egy ízben tárgyaltunk, ha jól emlékszem a rezervátum ügyben...

- Igen. A helyi Néprajzi Múzeum miatt jártam önnél - emlékeztette Attila, mialatt az a szót húzta.

- Azzal, hogy akkor ott nem sikerült megegyeznünk, még nincs lezárva az ügy. Hamarosan visszatérünk rá, rendben? - Nem várva választ a gépkocsivezetőjéhez fordult. Nem szólt neki, csak a szemöldökét rántotta feljebb.

- Lada... belsőt adhatok - értette el az. - Minap vettem Sopronban kettőt.

- Sem emelóm, sem kulcsom, egyetlen darab szerszámom sincs - mentegetődzött Apollónia.

- Tényleg - vágta rá a gépkocsivezető -, valamennyi tartozék a garázsban hever, köztük a pótkerek is!

- Miért vetted ki? - vont a felelősségre az igazgató.

- Amikor a fóliákat tépkedtem le, kiszedtem mindent, berakni meg, közbejött valami, s elfelejtettem. Elnézést kérek!

Az igazgató nem törődött többé az ügyel. Tovább rendelkezett:

- A doktornő velünk jön, maga, pedig itt marad a kocsival, tanár úr! Megvárja, amíg kiküldöm a pótkereket! - A doktornőre kacsintott, de a férfihoz beszélt. - Addig kezelésbe veszem, egy kicsit udvarolok neki. Nem haragszik?

- Ez mindig kettőn múlik, igazgató úr! - Homlokán két mély ránc jelent meg. Apollónia tudta, hogy mit jelent. Azonnal a férfihoz futott.

- Mire te is hazaérsz, lefürdök, átöltözködöm s várlak! - súgta fél-gangosan, majd mindenki szeme láttára cuppanós csókot nyomott az arcára.

Attila, mire a többiek beszálltak, és az igazgató Volgája elindult a közeli leshely felé pislogott. Kifejezetten vágyat érzett a madarai után, mialatt odafelé tartott. Arca kipirult, előbbi ráncai kisimultak. Körülötte sekély, apró bokrokkal telepötyögtetett mocsaras rét terült

el, - jól ismerte a járást, könnyen átgázolt azon - nem messzire onnét tiszta vizű patak csörgedezett...

Ez alatt Apollónia az igazgató mellett ült a hátsó ülésen. Miközben hasztalan húzgálta lejjebb rövidke ruháját, titokban az igazgatóra sandított: idős, és majdnem olyan kövér, mint az a pókhasú árus a vásárban, a pólóingei és gatyái körében. Csaknem felnevetett.

Rapi Béla bal kezét az ülés támlájához nyomta, jobbjaival Apollónia felé fordulva megtámaszkodott. Később olyan mozdulatokkal rakta ugyanazt a kezét a nő háta mögé, mintha át akarná ölelni, eközben felváltva gusztálta az arcát, csupasz combjait és a mellét.

- Megszokott már nálunk, doktornő? - büfögtette meg végre zsírral teli szavait.

- Részben. - Arcán szabvány mosoly ült, szája szélét összeszorította.

- Mi a véleménye az emberekről?

- Mint betegek továbbra is trehányak. Akkor jönnek orvoshoz, amikor már ég a ház, teljesen lerobbantak. Viszont, mint embereket, zárkózottságuk ellenére is megszerettem.

A szúvaspusztaiak valamikor jómódú emberek voltak, mert itt nagyon zsíros a föld, doktornő!

Úgy látszik, ez a vesszőparipája - zsörtölődött magában Apollónia.

- Mindig a szúvaspusztai zsíros földeken lovagol: Össze kell nyomni, zsír csepeg belőle.

- Hiába változott meg minden - folytatta az igazgató, - ők ilyenek maradtak. Máshol az öregek éjjel-nappal a rendelőben ülnek, ezek...! Előadásokat kell tartani nekik, be kell csalogatni őket a rendelőjébe, mert ebben a faluban még sohasem volt, ha rendelt is orvos. Hetenként jártak ki, ha kijöttek egyáltalán!

A nő mély kivágású blúzába lesett. Egyre éhesebben falta a szemével a szép, hegyes, telt domborulatokat, formás combjait, amelyet ráadásul keresztbe is rakott, amiért ruhája még feljebb csúszott.

Apollónia önkéntelenül odébb húzódott, és keresztbe rakott két tenyerével eltakarta a melleit. Rapi Béla az illedelem kedvéért nem bámulta tovább, sőt kissé a fejét is félrefordította.

- Egyszer felkeresem - jegyezte meg eközben -, szeretném megvizsgáltatni magam.

- Nagyon szívesen. Mondanám most is, csak kissé fáradt vagyok, és fáj a fejem is - hazudta kapásból.

- Majd - ráérősen legyintett. - Egyébként nem vagyok beteg, és ne várákoltassuk meg nagyon a... Ki is ő magának?

- Együtt járok vele.

- Egyszer megnézem a lakását, és elbeszélgetünk.

- Nagyon szívesen látom.

Az öregedő férfiben megint feléledt, a szép és igen formás alkátú nő iránti éhsége. Feljebb emelkedett, és újra a keblébe lesett. Arca vibrált, mint a kutya szája az elzárt konc előtt. Orra, mint a csődöré a kanca közelében megdagadt.

A kocsiközben megállt. Apollónia sietve az igazgató felé nyújtotta a kezét.

- Köszönöm szépen, igazgató úr! - a szeme közé nevetett. - Ne, tessék sokáig halasztani a vizsgálatot, mert az ilyen kövér embereknél nagy a rizikófaktor és ugye, a kor is! A szívinfarktus ötven évem felül elég gyakori, a vezetők körében, főleg, ha felizgatják magukat - tette hozzá enyhe iróniával, s megfenyegette. Ezután kiugrott az autóból, és sietni kezdett, majdnem futásnak eredt. A lépcsőkön megfordult, és pajkosan a távolodó kocsik után integetett...

Kertész József gépkocsivezető, nemcsak az állami gazdaság, már előtte, a régi gépállomás megalakulása óta vezette az igazgató gépkocsiját, amiért is több mint bizalmas viszony alakult ki közöttük.

- Én bizony utánamentem volna, s frissiben elkapom egy fordulóra - jegyezte meg valamivel odébb. - Minél tovább húzod, annál nehezebb lesz, dirim! Ráadásul ez a kis süketecske, láthattad fülig beleesett Tarzanba, aki, mondjuk meg őszintén, igen csinos férfi.

Rapi Béla nem válaszolt azonnal. Magabiztosan felnevetett, ezután is csak ennyit mondott:

- Majd kiderül a vallatásnál. Ha megy, megy, ha nem, nem! - Szétártá a két kezét. - Tudod!

Horváth Árpád a felesége halála után az aprójószágot: tyúkokat, kacsákat... sorban szétosztogatta, a rokonsága körében vagy levágatta. Disznót évektől nem hizlalt. Készen vette meg a hizott sertést, s vágta le.

Csak a galambokat hagyta meg.

Tágas udvarát évekkel ezelőtt parkosította. A füvet évenként legalább négyszer levágta fűnyíró géppel. Egyszer-egyszer meglocsolta, és kész! A régi fák mellé díszbokrokat telepített. A rozsdabarna, kerámia téglákkal szegélyezett utakat kocka betonlapokkal rakatta ki, és kihelyezett a parkba két, árvácskákkal teleültetett műkö virágtartót is. Az utak szegélyére rózsabokrokat telepített.

A galambház az udvar végében, zöldre festett léckerítéssel elkülönítve, a régi baromfi ólak közelében állt.

Órákig elnézte a galambjait.

Gyerekkorában szerette meg ezeket a madarakat. Hadakozott is miatta eleget a szüleivel. A padláson tartotta őket. Az anyjával azért, mivel nem tudta miattuk - könnyen lepiszkították -, hová kitergetni, száradni a frissen kimosott ruhákat. Az apja meg azért nem szívelte a galambjait, mivel összepiszkították a cserepeket. Az öreg Horváth ugyanis nagyon pedáns ember volt, egyetlen tollat sem tűrt meg az udvarán. Ezért csak itt, Szúvaspusztán élhette ki igazán magát végre gyerekkorában fogant szenvedélyének. Mindennap meglátogatta a madarait. A galambházat, hetenként egyszer, ő maga tisztogatta ki, s rendszeresen lefertőtlenítette azt...

Most is a galambjait etette, kicserélte a vizüket, és gyönyörködött bennük egy ideig. Utána elindult füvet nyírni. Ekkor hallotta meg a csengetést.

A kapu előtt, látta messziről, egy asszony állt, ám csak akkor ismerte fel Kiss Jánosnét, Bella anyját, ifjúkori nagy szerelmét, miután a közelébe ért. Arca megnyúlt. Keze remegett, szinte gépiesen nyitotta ki a kaput. Szíve a torkában vert. Erősen uralkodott magán, amiért az asszony nem sokat vehetett észre abból a nagy lelki-testi felindulásból, amely e pillanatban lezajlott benne.

Miután a kiskapu kinyílt, ők szemtől szemben álltak, tekintetük egymás arcára dermedt.

- Te vagy az, Marika? - rekedezett a férfi hangja.

Az asszony, mintha félne, hogy meglátják, sietve belépett a kiskapun. Ő, már aközben végignézte a férfit, mialatt feléje közeledett.

- Nagyon megöszültél - nógatta fejét az asszony a kapun belül, válasza helyett.

A férfi arcán elvékonyodó, fáradt mosoly suhant át.

- A hajam ősz, az arcom ráncos...

- A szemed viszont a régi - vágott közbe az asszony -, ugyanúgy fénylik, mint akkor...

Valamire célzott, amit, a férfi azonnal megértett. Lehajtotta a fejét, és maga elé bólogatva, némi önsajnálattal nézte a földet.

- Pedig annak... - megtorpantan lesett az asszonyra - hány éve is?

- Huszonkét éve találkoztunk utoljára. Nem hívsz beljebb, mert ugye, itt a kapuban azért csak nem beszélgethetünk.

- Ne haragudj! Gyere... gyere!

- Egyedül vagy?

- Kornél...

- Tudom, ő Pesten van. Más?

- A fiamon kívül nekem... senkim. - Mintha meggondolta volna magát, nagy ívben körülmutatott. - Mondhatom, a fél falu rokonom, mégis egyedül vagyok. Nemcsak most, mindig - roskadozott a hangja.

Szó nélkül haladtak egymás mellett, végig az úton be a lakásba, ahol a férfi a nappali szobába tessékelte a vendégét.

Sokáig szemlélték egymást. Szemükben különös fények, azoknak az eseményeknek a visszatükröződő képmásai vibráltak, amelyek, bár nagyon régen zajlottak, ám máig sem szunnyadtak ki teljesen. Egyetlen rövid, mégis nagyon hosszú, sok-sok apró részletecskékre töredezték, hogy aztán összefüggő filmszalaggá álljanak, és lepergjenek lelki szemeik előtt... Az első hang azután buggyant fel, fáradtan, s töredezetten a férfi szájából, miután a képzeletbeli orsó már üresen pergett tovább.

- Még mindig nagyon szép asszony vagy, Marika.

- Pedig történt közben egy s más velem is. Te? Leérettségiztél, ezt tudom.

Elhallgatott. Eredetileg csak a fiatalokról szándékozott beszélgetni a férfival, ám most, amint itt állt előtte, szavai maguktól bugyogtak ki a száján. Nagyon zavarta a férfi meleg, csendesen repdeső nézése, ezért megsürgette:

- Szóval?

- A szakérettségi után elvégeztem a műszaki egyetemet, mérnök lettem úgy, amint megígértem neked és apádnak.

- Ne beszéljünk erről! - kezdeményezte pirongón az asszony.

A férfi a fotelra mutatott.

- Mi tagadás, zavarban vagyok - mentegetődzött, ugyanolyan sületlenül, amint előbb, kint a kapuban. - Foglalj helyet! - ide-oda kapkodott.

- Sokáig csengettem. Azt hittem, nem vagy itthon.

- A galambokat etettem hátul, utána...

- Még mindig ez a kedvenc hobbid? - csillant fel az asszony szeme és hangja egyszerre, mialatt, még csak most, ült le a felkínált fotelba.

- Ez. Más állatom... Semmi.

- Nehezen ismertél meg, igaz? - váltott az.

- De... de, azonnal megismertelek.

- Mégis megkérdezted, hogy én vagyok-e?

- Zavaromban mondtam. Szóval, te semmit sem változtál. Ugyanolyan gyönyörű nő vagy, mint...

- Csak az idő telt el - fojtotta szájába az ömlengést. - A hajamat festem, esténként, hol ezzel, hol azzal kenetem az arcomat, kissé meghíztam...

- Némely húszéves fiatal is megirigyelhetné az alakodat.

- Régen kaptam ennyi bókot. Én, meg a húszévesek! - fanyalgott. Mindenesetre köszönöm. - Rövid mélézás után elkomorodott. Arcán az előbbi fények kifakultak, hangja elszíntelenedett. - A gyerekek miatt jöttem.

- Miért ez az aggodás? - Ő is leült.

- Ez több mint aggodás, én egyenesen kétségbe vagyok esve, Árpád!

- Miért ne sikerülhetne a gyerekeinknek, ami nekünk nem? - Közelebb hajolt az asszonyhoz. - Kárpótlásként, amit tőlünk csúfosan

megtagadott a sors. Elveszett fiatalságunkért, kútba veszett boldogságunkért.

Az asszony nem válaszolt azonnal. A férfit nézte: Mennyire igaza lenne, ha... Szája széle remegett, kezével habozó mozdulatokat írt le a térde fölött. Hangja mély sóhajával együtt tört fel a kebléből.

- Ennek a házasságnak nem szabad megtörténnie!

- Miért mondd ezt? - ütközött meg a férfi.

- Mert nemcsak Kornél, Bella is a te gyereked.

A férfi nem ugrott fel, sót, mintha letaglózták volna, mélyen előre-dőlt. Hosszú megrettent hallgatás után, halálra rémülten pislogott az asszonyra.

- Micsoda, ő? - gurgulázott a hangja nyakatekerten.

- Kornél és Bella féltestvérek. Mind a kettőjüknek te vagy az apja.

A férfi szinte hanyatt vágódott a fotelban.

- Te, jó Isten! - A fejéhez kapott. Ugyanebben a pózban ugrott fel is. Idegesen sétált fel s alá. - És én kárpótlásról szavaltam előbb! - jajongott -, holott huszonvalahány év után újabb csapás ért bennünket.

Az asszony elé érve hátrarakta a kezét, és megállt.

- Biztos ez, Mária?

Az rábólintott.

- Nem, ez nem lehet igaz! Te... te - annyira felindult, hogy nem találta a további szavakat, ezért elhallgatott. Némán könyörögve bámult a társa két, szép szemébe.

Mária tovább bólogatott. Ahány bólintás, annyi tarkón csapás a férfi fején, aki alig tudott beszélni, tartása erősen megroggyant.

- Nagyon szerettelek - erőltette magát mégis. - Furcsán hangzik ennyi év távlatából, mégis így igaz: A huszonvalahány év alatt...

- Pontosan huszonkettő - pontosított az asszony.

- ... így vagy úgy rengeteget gondoltam rád. Ha máskor nem álomban, mert, ha én nővel álmodtam, az mindig te voltál. Ha véletlenül felsóhajtottam, a te neved hangzott el. Én nem a feleségemet öleltem, téged. Skizofréniában éltem. Elhitettem magammal, a feleségemmel s mindenkivel, hogy régen elfeledtelek. Ha, újra kezdhetsz, fújtam magamban, nem vennék el mást, csak Etelkát... No de hagyjuk, szegényt! Most, amint itt vagy, tudom, már az első pillanat-

ban rádöbbsentem: mind, mind félreértés, csalás, jól sikerült önámítás volt. Téged, mindig csak téged szerettelek. A többi ábránd, önmagamra erőltetett sanda illúzió, amellyel félrevezettem, magamat, őt, mindenkit.

Rövid időre elhallgatott. Egyik kezével a fotel szélére nehezedett, másikkal a bőrbevonatot csipkedte.

- Elmúlt, többé nem jön vissza - folytatta néhány pillanatnyi szünet után. - Negyedrésze sincs hátra annak, mint amennyi eltelt. El sem hiszed, mennyire boldogan vettem tudomásul, hogy saját, édes fiam, Kornél, Bellát, a te lányodat szereti, akiben te élsz tovább, s feleségül veszi, gyerekük lesz. A sors kezét láttam benne. Elrontott életünk újbóli összekapcsolódását. Ha, mi ketten nem, bennük külön-külön újra életre kelünk. Csak ettől a találkozástól tartottam. - Behunyta a szemét. - Te jó Isten, milyen terveket kovácsoltam!

Megtorpant. Az eszelősök zavartságával lesett körbe, majd a fejéhez kapott, mintha valójában csak most döbbsent volna rá arra, ami történt.

- De hiszen ez tragédia! - ordított fel. Az asszonyhoz ugrott, aki egész idő alatt a kezét tördelte, elkapta a vállát és megrázta.

- Biztos, teljesen biztos vagy ebben, Mária?

Az asszony legszívesebben felsikított volna: a haját tépné, a földhöz verné magát, mégis látszólagos nyugodtsággal válaszolt:

- Emlékszel, hányszor... szeretkeztünk? A padláson, a kazal tövében... meg tudom is én hol? Legutoljára a szobánkban.

- Enyém lettél egyszer, kétszer, sokszor..., de utána férjhez mentél.

Az asszony maga elé nézett, úgy olvasott abban a könyvben, amelyet huszonnégy évvel ezelőtt rakott le, mintha ott folytatná, ahol akkor behajtotta a csücskét.

- Te elmenekültél, én hiányos öltözékben, egyetlen kombinéban álltam a szoba közepén. Elképzelheted, mit kaptam a szüleimtől! Tudod, miért feküdtem le veled annyiszor, és utoljára a szobánkban, azon kívül, hogy szerettelek? Mivel gyereket akartam tőled. Elejétől kezdve tudtam, hogy mi ketten, te meg én, sohasem lehetünk házasok. Mindent megtettem, hogy a te gyerekedet vigyem a házassá-

gomba, amelyet egyébként egyetlen porcikám sem kívánt. Tőled, és ne tőle legyen gyerekem! Így is sikerült.

Rövid időre elhallgatott. A távolba fúrta mélyen szántó tekintetét, mialatt tragikusan folytatta:

- Sírnom kellene, de nem tudok. Nem, és nem tudok! Pedig megkönnyebbülnék, de még mennyire megkönnyebbülnék.

Ölébe ejtette a kezét, csendesebben, de sokkal szemrehányóbban folytatta:

- Te az előbb panaszkodtál. Nekem a kislányom jelentette azt, amit általad elveszítettem. Behunytam a szememet, és téged láttalak, téged öleltelek, téged csókoltalak, ha a gyerekemet öleltem... Az idő telt, az évek egymás után peregtek tova... - Ezentúl folyton a férfira nézett. - Érted, Árpád? Nekem Bella pótolta az elveszített fiatalságomat, szerelmemet, mármint téged. Mert egyébként én ugyanúgy vagyok a férjemmel, amint te voltál a feleségeddel. Ami van, az mind felszín, a mélyben, kegyetlenül vad indulatok dolgoznak még ma is bennem.

Enyhén könnyezni kezdett. Hangja remegett.

- Ki kérdezte, ki kérdezi meg tőlem, hogy mit érzek bent, ahová senki sem lát bele? Az Isten, akivel imádságom közben beszélgettem, de most már ő is elhagyott.

Megtörölte a szemét, és elhallgatott.

A férfi tudatában egyre jobban megérték azok a szavak, amelyeket az asszony mondott előbb, ami megbénította. Úgy törtek fel torkából a szavak, mintha minden egyes szónál üres hordóra ütne.

- Most mi lesz, Mária?

- Mindenféleképpen meg kell akadályoznunk ezt a házasságot. A gyereket, pedig el kell vetetni!

- Miben segíthetek?

- Beszélj a fiaddal, én ugyanezt teszem a lányommal!

A férfi az asszony fotelének a szélére ült.

- Mária, és ha mégsem az én lányom? - reménykedett, segítségkérően lesve az asszonyra.

- Az utolsó találkozásunkat követő hónapban nem jött meg, elmaradt... -, hogy mi a férfi képzeletére bízta. - A második hónapban

úgyszintén, ugyanis én, rá, jó két héttel utána mentem férjhez. Ha számoltál magadtól is rájöttél: két hónapos terhesen.

- Nem kellene mégis orvost bekapcsolni?

- Ezen már régen túl vagyunk. Hogyan s mint, ne kérdezd! Nem a férjem az apja, amit előtte persze gondosan eltitkoltam. Egyébként a mozdulatai, az orra, s ami perdöntő a vérvizsgálaton kívül, ugyanolyan anyajegy van a nyakán és ugyanott, ahol neked. - Összerakta a két kezét. - Érted már, elhiszed már?

- Jó, - állt fel a férfi összetörten. - Holnap beszéllek Kornállal.

- Azonnal beszélj vele, amint hazaért!

- Ma nem. Erőt kell gyűjtenem. Holnap vagy holnapután, de mindenképpen beszéllek vele!

Az asszony nehézkesen állt fel, a férfi segített neki. A kezét akkor sem engedte el, amikor már állt.

Egymást nézték. Egyszerre kerekedett egészszé agyukban a gondolat, és egyszerre is csobbant ki a csordulásig megtelt szívszorongatón szomorú érzésük. A kimondhatatlan kérdésre a kimondott válasz: ké-ső! Hogy az idő kereke csak előre forog, hátra sosem. A férfi felesége meghalt ugyan, de az asszony férje él. És egyébként is, a most még talán nyíló feketerózsa nemsokára elhervad. Annak a férfiúsága, ennek a nőiessége hull a porba. Szinte egyszerre tették fel önmaguknak a kérdést: - és a féltestvérek?

Mind a ketten hallgattak, de beléjük lehetett-e fojtani, a kimondatlanul is világgá ordító szívfacsaró bánatukat?

- Megegyeztünk, Árpád? - törte meg a rájuk telepedő nyomasztó, fölbedöngető csendet az asszony.

A férfi lehangolódottan rábólintott.

Szinte egyszerre tárták szét a karjukat, hogy szorosan átöleljék egymást. Nem csókolóztak, nem simogatták, nem szorongatták egymást: csendesen sírtak.

- Tehát beszélsz a fiaddal? - bontakozott ki a nő, szipogva a szemét törülgetve a férfi karjaiból.

- Újra beszéllek vele.

- Újra?

- Nem régen beszélgettünk - ő is megtörölte a szemét-, ugyanis Bella elmondta neki, hogy ellenzed a házasságukat. Faggatott...

- Most már tudod, miért elleneztem?

- Igen, viszont te is vigyázz, Mária, nehogy kétségbeesésükben...

- Szerintem, ha megtudják, hogy féltestvérek, magától megváltozik az érzelmük - szakította félbe az asszony.

- Úgy legyen!

- Elmegyek - kisimogatta a ruháját, a tükör előtt rendbe szedte a haját is. - Őszintén szólva másként képzeltem el ezt a találkozást - lesett hátra a tükörből.

- Én is.

- Sem te sem én..., szóval egyikünk sem tehet róla, hogy így sikerült. Egyébként, szép a házad - fordított az asszony a súlyos szavakon -, a kerted mestermű.

- Ti?

- A férjem szülei házában lakunk. Negyvennyolcban államosították, hatvanban visszaadták. A lakókkal megegyeztünk, és békésen kiköltöztek. Nem nősülsz meg?

- Nekem már csak egyetlen céloim maradt. Egy nyugodt, csendes hely, ahol gyógyíthatom a sebeimet.

Mária szembefordult vele. Haja rendbehozatalát már az előbb abahagyta, fésűjét a táskájába rakta.

- Kísérj ki, légy szíves!

- Hát, ha annyira sietsz, menjünk!

- Ne haragudj, nem maradhatok tovább! Lopva jöttem ki hozzád, sietnem kell haza! Tudod, a férjem...!

Hallgatagon mentek egymás mellett a kapuig, ahol a férfi váratlanul felsóhajtott.

- Azért csak szép idők voltak azok! - hogy mik az asszony képzelőerejére bízta.

- Kinek ilyen, kinek olyan. Mindenesetre fiatalok, szerelmesek voltunk. A fiatalság, pedig önmagában is szép.

Egyetlen mukkot sem szóltak többé. Búcsúzáskor a szavak helyett, a könnyeiket nyeldesték.

Mária piros Wartburggal érkezett, s ment haza.

III.

Dóra melankolikus Schubert-dalt játszott a zongoráján. Amikor Apollónia benyitott, abba akarta hagyni, de ő kapkodón a vállára rakta a kezét.

- Játszd tovább, szívesen hallgatom!

Dóra, pillanatnyi megingás után tovább játszott. Apollónia a zongorának dőlt, rá szándékozott ülni a dallamokra, ám ami máskor elragadó érzéseket fakasztott érzelmeinek kútforrásából, most agóniába csapott át: A szirének kecses siklása, nemhogy csodálatra ragadtatta, a földhöz verte. A nocturne csillogása félelmetes sikollyá változott.

Dóra befejezte, de az ujjai továbbra is a billentyűkön pihentek.

- Napok óta figyellek. Nem tetszel nekem - aggodalmaskodott. - Te lány! - Megfenyegette. - Veled történt valami. Sohasem láttalak bánatosnak, most meg, mint a hervadt virág, csak kókadozol.

Apollónia nem válaszolt. Lehajtotta a fejét, és ugyanabban a pózban állva pötyögtetni kezdte a billentyűkön: Boci, boci tarka, se füle, se farka... Arca egyetlen pillanatra sem engedett fel. Szenvtelenül játszott a gyerekes melódiát, amely máskor mindig visszahozta néhány pillanatra lekókadtt érzéseinek gyermekes csillogását, most még jobban lehangolták.

Dóra a zongora szélére könyökölt. Apollónia arcát fürkészte, ami szemmel láthatóan zavarta a társát.

- Ma sem lehetett nagy forgalmad, alig írtam fel gyógyszert - terelte el magáról az asszony figyelmét.

- Engem csak félállásban foglalkoztat a gyógyszerügyi központ. Naponta kétórát nyitva tartás, és nincs tovább! Meg, amint hozzád, hozzám is átjárnak a szomszédos falukból. - Megint a társára tapasztotta a szemét. - Mi bánt, Apollónia?

Az nem válaszolt azonnal. Arcán megmagyarázhatatlan érzések finom hullámai csaptak át, szemében félre nem magyarázható elszármás lobogott.

- Miként juthatnék ki... - suttogta zavartan, ám máris belezavarodott.

- Hová akarsz te kijutni? - emelte fel a hangját.

- A leshelyre.

Dóra felnevetett. Sokkal hangosabban harsogott a hangja, mint annak előtte a zongorája. Felállt, és melegen átkarolta Apollóniát.

- Szóval, itt van a kutya elásva, kedves!

- Attila eltűnt - pislogott zavartan. - Otthon minden zárva van...

- Csak nem történt baja?

- A szomszédok látták. Hátizsák, fényképezőgép, puska, meg mit tudom én, micsodát vitt még magával!

- Neked nem szólt? - hökkent meg Dóra.

- Felhúzta az orrát.

- Nézd, kedveském! - megsimogatta a haját, a megszeppenten előtte vesztegelő nőnek. - Ismerem az érzéseidet, elvégre mindent elmondtál nekem, és ugye, ha veled össze sem hasonlíthatón, de magam is nő volnék... Szerelmet vallott neked. Megkérte a kezedet. Te fülig bele vagy esve, mégsem vallod be, nem mondod meg neki nyíltan, hogy szereted és hozzá mész feleségül.

- Úgyis tudja, meg igenis, én is bevallottam neki.

- Csak játszol veled, mint macska az egérrel - folytatta Dóra az előbbi szemrehányását -, amit valamirevaló férfi nem tűr sokáig, ha olyan szerelmes is, amilyen.

- Ő nem jön fel velem Pestre, én pedig nem rohadok meg itt, ebben a porfészekben miatta.

- Apollónia, én mindig a pártodon álltam. Ám ezek után..., hogy így alakult a sorsotok, arra kérlek, gondold meg! Fogd vissza az akaratodat, mert a szabadjára engedett akarat, olyan, mint az örült keze: kárt tehet önmagában és másban is.

- Aki viszont elhatároz valamit, és nem viszi véghez, határozatlaná válik. Ettől függetlenül, mutasd meg nekem: rajzold le, magyarázd meg, hogyan találok oda!

- A férjemmel jártam ott egyszer s nem néhányszor, még az idekerülésem évében történt. Romantikus hely.

Felállt, papírt, tollat kerített, a zongorája tetejére rakta, és föléje hajolt.

- Ez az út vezet oda, némi kerülőkkel - vonalat húzott -, amely itt halad előttünk... De nem beszélek tovább? Előbb lerajzolom, azután elmagyarázom, jó?

Szécsi Attila ezen a napon jóval korábban tért haza állandó szálláshelyére. Fekete felhő ijesztette meg, ám mire föléje ért volna, nyomtalanul széteszlott.

Máskor is előfordult ilyen.

Tiszta kéken ragyogott az égbolt, mint a tenger, mielőtt még nem ismerték az olajat, s nem szeldeste annyi hajó.

A fűben ült, hátát szokása szerint az egyik fűzfához nyomta és gondolkozott. Útközben különös madarakat fedezett fel. A ritka, itt még telenként is alig látható, különös, csonttollú madarak egészen megzavarták: Pambycilla garrulus augusztusban? Ha más mondja, kineveti. Most a saját szemével látta. Ötöt számolt meg. Ugyanúgy csüngtek fejjel lefelé, mint télen, ha bogyót szemezgetnek. Most mit ehtettek?

Papírját a térdére helyezte, és röviden leírta, amit felfedezett.

Körülötte csend honolt, a táj mozdulatlanak tűnt. A szokásos klikkink, hu-hu, zrú-cső-plecs-placs, és a morgó brr-bangokat, a dallamos kakukkszót, a békakuruttyolást, a madárcsattogást, a füttyülést, a kríkogást, a gólyakelepelést, a bölömbika hangját, a sirályvijjogást, sok más ezernyi finom hanggal együtt... egy közeli fűszál tetején csíí-driíző szöcske uralta.

Az ég élénk kék tengerén, hangtalan úszó, repülőgép hosszú fehér csíkot húzott. A táj fölött méltóságos szárnylejtéssel gólya körözött. Néha egy-egy gém, kócsag, ölyv és sirály... is feltűnt. Ezek azonban csak egy-egy percig tartózkodtak ott: többségük azonnal kilépett a retinatükréből, mások a szeme előtt ültek le a vadvizek ősrégi szigetecskéire. Ezeken a kis füves szigeteken magányos fűzfák várták az őszi esőket, hogy jó mélyen beletaposhassanak a köréjük gyülemelő talajvízbe. A bokrok, velük ellentétben ég felé tárták águjjaikat, és belemarkoltak a napfénybe, holott a delelő nap - most éppen ebéd-szünetet tartva - a feje búbjáig belemártózkodott abba a sekély pocsolóba, amely a férfitől nem messzire fénylett.

A nádas szélén, ott, ahol az erdő összeölelkezett a mocsárral, két őzike legelt. Nagyon nagy biztonságban érezhették magukat, Attila öt perce figyelte kecses termetüket, egyszer sem ütötték fel a fejüket. Rá sem hederítettek a magányos vadkanra, amely az előbb csörtetett ki az erdőből. A vadkannak, hiába kisebb az agya, több esze volt, előbb körülszimatolt s csak azután ereszkedett bele a meleg sárba. Biztosan rőföghetett is hozzá, azt azonban Attila nem hallhatta, mert valaki váratlanul a nevéen szólította.

Felugrott, és Apollónia felé sietett, mert azonnal felismerte a hangját. Mindent elfeledve ölelkeztek, csókolták meg egymást.

- Idetaláltál? - örvendezett tovább a férfi.

- Ha az vagyok, akit érzel? - finoman, kissé kacéran fordította oldalra a fejét. - Mert azt mondanom sem merem, akit vártál.

- Mivel jöttél?

- Helikopterrel. Egy nagy fa tövében ültél, felismertelek, és kiugrottam...

- Nagyon vártalak, Api.

Apollónia a férfi mellére hajtotta a fejét, és szorosan hozzásimult. Szívét egyetlen nagy égő vágó uralta.

- Miért tetted ezt, Atti? - hánymta a szemére majdnem sírva. Szavai őszintének, szívből fakadónak tündek. A férfi eddig is tudta, hogy szereti, most mindent kételye eloszlott: Kijönni ide, ha autóval is, egyedül s utána...!

Szorosan átölelkezve, ajkukat egymásra tapasztva ringtak a mindent elemésztő szerelem óriási hullámverésében.

- Nos? - sürgette meg, valamivel később a nő.

- Most ne beszéljünk erről, Pilla! - Belekarolt, és maga után húzta. - Nézd meg a munkahelyemet!

- A munkahelyedet?

- Azt - körülmutatott.

- Lenyűgöző, annyira szép, hogy szinte fortyog - ragadtatta el magát a nő.

- Nézd azt a hegyet! - állította meg Attila. - Olyan az alakja, mint egy kutyafej.

- Annyira hasonlít, hogy a lihegését is hallom - tréfálkozott Apollónia. A férfibe karolt, és tovább fokozta elragadtatást. - A tisztások, a sziklák...! Teljesen olyan, mint egy mesterséges sziklakert. Körülöttünk a sima táj, amely fokozatosan emelkedni kezd, mígnem beletorkollik egy hegybe, mely oldalát végtelen erdőség borítja. Bal kezünk felől hegyek vonulata, velünk, szemben mocsár, füves, zsámbékos szigetekkel és rengeteg bokorral... Azok... fűzfák? - mutatta.

- Hatalmas, öreg, odvas fűzfák.

- Az... a - elbizonytalanodott a hangja. - Ott, az a nagyon magas fű, vagy mi?

- Sástenger. Mellette víz, a tó sima tükre.

- Tó is van?

- Csónakázunk?

- Csónak is van? - ámuldozott Apollónia.

- Van.

- És az ott - oldalra mutatott.

- Faház.

- Előbb azt nézzük meg!

- Gyerünk!

A kis faház berendezése meglehetősen szegényesnek tűnt. Csupán egy kecskelábú asztal, két összecusukható szék, beépített szekrény és faágy kapott benne helyet. Attila erre a priccsre ült. Apollónia alaposan szétnézett, még a szekrényt is kinyitogatta, azután a férfi elé állt, lábát bizalmasan a térdéhez támasztotta, és feléje nyújtotta a két kezét.

- Nagyon hiányoztál, Pilla - súgta a férfi, miközben megfogta a feléje nyújtott kezeket.

- Ez biztos?

Arcuk fénylett, szemük csillogott, miközben Attila magához húzta, Apollónia engedelmesen dőlt a karjaiba, onnét vele együtt le az ágyra. Simogatták, babusgatták egymást, majd úgy, amint voltak, fekve levetköztek... Fortyogó vágyakozásuk lángnyelvei a magasba csaptak, és pillanatokon belül rózsaszínű hamuvá varázsolták kiégett testüket...

Miután, a toronymagasan csapkodó erotikus vágyaik forró hullámai elsimultak, az érzelmek felborzolt tengerének felszínén, kielégülten heverték egymás mellett, Apollónia férfi fülébe súgta:

- Jó volt?

- Valaha gondolni sem mertem arra, hogy egy nő ennyit adhat nekem.

- Ezt komolyan mondtad? - Egyik kezével átölelte a férfi nyakát, feje hálás szuszogással pihent a mellén, mialatt tovább suttogott: - Nagyon be akartam olvasni neked, s látod, már azért is hálás vagyok, amiért lefeküdtél velem.

- Ez több volt annál, Pilla.

Mivel Apollónia nem felelt Attila megbirizgálta az orrát.

- Kipihented magad? Mert ha igen...

- Kimegyünk a tóra? - kérdezett közbe Apollónia.

- Ha tényleg nem vagy fáradt.

- És, ha az lennék?

- Összebújnánk, és aludnánk egy jót.

- Nem vagyok fáradt - a férfi füléhez hajolt. - Ugye, elfordulsz, amíg felöltözködöm?

- Te még mindig szégyenlős vagy?

- Már nem annyira - nevetett fel -, mintha még egyszer annyira szégyenlős lennék.

- Édes vagy. - Megcsókolta, utána felült, gyorsan magára kapkodta a ruháit, majd Apollóniához fordult: - Mialatt felöltözöl, kint várlak.

Kiment, a ház oldalának dőlt.

Apollónia frissen, vidáman, csinosan lépett ki az ajtón. Attila belekarolt, és máris indultak a tóhoz.

- Fürödni is lehet? - érdeklődött Apollónia kissé távolabb.

- Ha nem félsz a...

- Ki ne mondd a nevét, mert azonnal visszafordulok! Félek tőlük, ugyanis én orvosként, emberekkel és nem kígyókkal, piócákkal meg békákkal foglalkozom...

Attila fennhangon nevetett, mire ő elhallgatott.

A tóhoz, váltakozó arculatú mocsáron átjutottak el. Apollónia csak a kisebb-nagyobb, tenyéryi vízfoltocskákról gondolta, hogy mo-

csárban járnak. Keskeny, meglehetően kanyargós, hepehupás, ám teljesen száraz, gumiszőnyegszerűn süppedező füves úton haladtak, amely ott ért véget, ahol a csónak ringott.

Alig ugrottak bele, a férfi máris evezni kezdett.

- Rózsa! - ragadtatta el magát Apollónia.
- Sárga tavirózsa. Itt sárga tavitöknek nevezik.
- Fehér is van?
- Ott!
- Lelkiismeret-furdalásod lenne, ha letépnél egyet nekem?

Attila a kérdéses rózsák mellé evezett. Mélyen kihajolt, belenyúlt a vízbe, és letépett egyet. A víztől csöpögő tavirózsát a nő felé nyújtotta, aki meghatódottan vette át, arcán ünnepélyes mosoly ült.

- Köszönöm - hálásan simogatta végig meleg tekintetével a férfit.

Szétmaszatolta a combjára csöpögő vizet, a virágot az orrához nyomta, szemét behunyta és megszagolta.

- Ennek nincs illata - rebegette csalódottan. - Viszont nagyon szép.

Attila a nő formás, hosszú combjait nézte, akinek amúgy is rövid ruhája, a csónak fenekén ülve, teljesen a combtövéeig felcsúszott.

- Csak a combod szebb tőle.
- Szerinted, tényleg szép a combom?
- Ühüm - bólintott rá.
- Csak most vetted észre? - virágjával végigcirógatta a férfi arcát.
- Mindig csodáltam, de ennyire világosan sohasem láttam még.

Apollónia, letépvé a hosszú szarát, hajába tűzte a tavirózsát, s a férfi mellé húzódott. A tavat nézte, ami miatt Attila csak az egyik evezővel evezhetett.

- Nagyon szép ez a... - Apollónia egy ideig a fejét törte, megfelelő szavakat keresett, végül a homlokára csapott. - Vadvízország.

- Az egy Homoki-Nagy István-film címe.

Apollónia nem válaszolt. Tovább gyönyörködött a tájban.

- Egy evezővel nem sokra jutunk. Alig haladtunk, a tó pedig nagy - közölte kissé odébb a férfi.

Apollónia térdre ereszkedett, két kezével átölelte a férfi térdét, ajkát a saját keze fejére ejtette.

- Így jó lesz?

- Ha neked nem kényelmetlen.

Attila ezen túl két evezővel evezett.

- Szép a táj - kíváncsiskodott jóval odébb.

- Nem tudok betelni vele. Romantikus, mint... mint a mesebeli táj, amely csak a képzeletünkben létezik.

- Az, amit körös-körül láatsz, mocsár. Egészen a hegy lábáig érintetlen táj. Rezervátum.

- Nem... nem, ez már nem is szép, több annál: elragadó, lenyűgöző!
- rebegte csodálattal telítődötten.

Elengedte a férfi lábát, a csónak szélének dőlt, és tovább élvezte a lenyűgöző táj szépségét.

A hatalmas kiterjedésű mocsárvilág víztükrét kiterjedt nádasok, kisebb-nagyobb szigetecskék romantikus facsoportjai, vadvirágos zombékalmok, rekettyések... tördelték darabokra. Attila könnyedén eligazodott közöttük. A nádasok tövében, a sekélyes vízben hosszú rúddal tolt a lépésről lépésre tovább a csónakját. Apollónia csak most tudta meg, hogy miért erősítette ezt a rudat a csónakja oldalához.

A nádasban Apollónia egy hatalmas madárra mutatott:

- Ez milyen madár?

- Szürke gém.

- Még nem láttam ilyet..., hacsak nálad nem.

- Mérsékelt égövi és trópusi madár. - Rámutatott a hosszú, víztől csöpögő póznájával, hol térdelt, hol felállt. - Ezt a hímet fiókakorában, az egyik nyárfás ligetben gyűrűztem meg. Azóta is ott rak fészket a párjával. Képzeld, a fészket nem nádból rakja, mint a többiek, amelyek egyébként kettétörik a nádat, és abból építek fel mesteri ügyességgel a fészket: ugyanarról a helyről hordja ide a gallyakat: tölgy-, s égerágakat és fűszálakat, ahová az ő szülei rakták hajdanán a fészket. Ilyet még sohasem tapasztaltam, holott több mint tíz éve figyelem őket. És júliusban mindig elmentek, most augusztus van, ők itt maradtak.

- Nem északabbról jöttek?

- Mondom, én gyűrűztem meg őket.

- És az? - másik madárra mutatott.

- Kócsag. A szürkégémek meg a kócsagok nagyon szeretik egymás társaságát. Gémeik, kócsagok és bölömbikák, szinte egymás hegyén-hátán építik fel a fészkeiket. - Szelíden rámosolygott - A többiek is érdekelnek?

- Szeretem a madarakat. Az állatkertben könnyű, ki van írva, melyik milyen, ám itt nem hordanak táblát a lábukon.

- Az ott kiskárókatona - mutatta. - Általában a tengerpartok mentén élnek, néhányan idetévedtek. Tudomásom szerint eddig kettő költött nálunk, ez a harmadik.

- És az ott? Látod, éppen most riadt fel!

- Bakcsó. Mellette selyemgém, tőle jobbra pásztorgém áll.

Attila állt. Apollónia a helyére ült a deszkaülésre. A férfi hirtelen feléje nyújtotta a kezét.

- Állj fel egy pillanatra!

Felsegítette. Rúdját a csónak szélére fektette. Egyik kezével a nőt tartotta az ingatag csónakban, másikkal a távolba mutatott.

- Látod azt a füzeset? Kár, hogy nem hoztam el a távcsővem.

Apollónia rövid szemlélődés után rábólintott.

- A parton kiskócsag áll. Rendszerint ők is elköltöznek, de telett át már nálam. Mellette, ott a zsombékon, feketególya. Tudod, milyen ritka madár? - Hirtelen felörvendett. - Jé, az meg halványgerle! - Egy ideig fürkészte, majd elszomorodottan jelentette ki: - Sajnos tévedtem.

- Az a bizonyos halványgerle ennyire ritka madár?

- Csak egyszer láttak nálunk, egyébként a sövénysármányra hasonlít. Ezt is vele tévesztettem össze.

Arca ragyogott, szeme tüzelt, mialatt magyarázott. Apollónia régi latintanárára gondolt. Ő magyarázott ennyire lelkesen a teljesen érdektelen hallgatóinak.

- Odébb récék..., vadkacsák tanyáznak. - Elhallgatott, mert észre vette, hogy Apollónia, fejét a melléhez nyomva, merőn az arcát bámulja. Megcirógatta. - Nem érdekelnek a madarak? - Rámosolygott. - Engem eleget láttál, s láthatsz is még.

- Ne haragudj, Atti - válaszolta félénken -, nem. - Bűnbánó kifejezéssel az arcán, csókra csücsörítette a száját. - Na, békülj ki velem!

Attila nem válaszolt. Apollónia színpadiasan, bűnbánón engesztelgette.

- Tudom, nagyon megsértettelek. Hazudjak inkább? Olyan különös, másvilági fény vibrál az arcodon, amikor így mesélsz, hogy nagyon sokáig elnéznék. Mesélj, hadd gyönyörködjek még! A baglyokról, a harkályokról, a papagájokról: mindegy miről, csak mesélj, én, meg csak hallgatlak, s nézlek.

- Itt nincsenek papagájok.

- Akkor a stiglincekről, meg a zöld küllőkről...

- Elvértve, ha néhány akad.

- Akkor... - hiába törte a fejét, semmi más nem jutott eszébe, végül kifakadt. - Mit tudom én, a verebekről, a galambokról, csak mesélj!

Attila a tudósok fölényével, mosolygott le rá, majd felvette a rudat, és továbbtolta a csónakjukat. Apollónia a csónak szélére telepedett. Itt várta meg, amíg átértek a sekély vizű nádason. Amikor a csónak megint ringani kezdett a mély vízben, a férfi helyére akasztotta a rudat, innét kezdve újra evezett.

- Nem kényelmetlen ez a póz? - kérdezte Attila a nőtől, miután az még mindig az előző helyén ült, és a csónak is messze járt már az előbbi nádistól.

- Nem, csak melegem van. Valósággal éget a nap.

- Vetkőzz le!

- Itt...? - ütközött meg.

- Nem hoztál fürdőruhát, ez természetes. Dobd le a ruhádat, és kész!

- Itt a szabad ég alatt? - szégyenkezett tovább.

- Szégyelled magad előttem? Képzeld fürdőruhának a... - kereste a szavakat.

- Csak úgy melltartó nélkül? - vágott közbe a férfi ölébe ereszkedve, fejét újra a keblére hajtotta. Attila abbahagyta az evezést. - Ízléstelen. Kigombolkozom, és jól felhúzom a szoknyámat.

- Attól én megvadulok.

- Juj, de jó lesz! - kacérkodott. - Na, vadulj meg!

Amitől előbb vonakodott, most bekövetkezett. A férfi segítségével, sorban lehullott a két darab ruhája a csónak fenekébe..., s a kis vízi

jármű, átvéve a két felhevült fiatal test ütemes, vad ritmusát, élénk ringatózásba kezdett a vízen...

A táj továbbra is néma, kihalt maradt, csak egy-egy madár rikkantott, és csobbant le a vízre. Attila hátát forró nap perzselte. Nem törődött vele.

A nemrégén kevert hullámok lassan lecsendesedtek. Apollónia a csónak alján hevert, Attila mindaddig mellette ült, amíg kéjes nyújtózkodása után, feléje nem nyújtotta a kezét.

- Add ide, légy szíves a ruhámat! - nyafogta.

Attila betakargatta vele. Apollónia a férfi combjára fektette a fejét, és felnézett rá.

- Tudod, mit szokott mondani anyám? - A férfi ujjaival játszott. - Mindig a férfi fusson utánad, ne te ő után! Látod, én mégis kijöttem hozzád.

Attila másra akarta terelni a szót. Izgett-mozgott, de nem szólalhatott meg, mert Apollónia folyamatosan csókolgatta, végül a fülébe súgta:

- Nem bántam meg - kacérkodott a szemével is, miközben vissza-súszt az előbbi helyére.

Attila belecsípett.

- Juj - nyafogta -, fáj! - Ruhája régen lecsúszt, amiért ő a helyén maradva, újra megkérte a férfit, hogy takarja be.

- Csak nem fázol? - kérdezett vissza az.

- Ah, szégyenlős vagyok.

- Betakarlak. - Miután betakargatta, tovább kérdezősködött: - Mikor láttad utoljára a szüleidet?

- Jó három hónapja. Kéthetente írok, és kapok levelet. Ha a jövő hónapban nem utazhatom haza, ők látogatnak meg. Viszont, te alig meséltél a szüleidről.

- Régen meghaltak.

- Elsőként anyukád, ezt tudom.

- Kéthetes, ha lehettem. Apám az ötvenes években halt meg szerencsétlenség következtében. Ő, amint tudod, erdész volt. Egy nagy erdő kellős közepén laktunk, itt, Sopron közelében. Erdészházban nőttem fel.

- Melyikükre hasonlítasz?

- Nem tudom. Apám, jól emlékszem: magas, szikár férfi, zöld egyenruha, meg az elmaradhatatlan puska... Kalapján aranyozott tölgyfalevél, nekem ez tetszett rajta legjobban. Mindig el akartam csórni. Ennyi! - Elhallgatott.

Apollónia ruháját a vállára dobta, úgy, hogy eltakarja a mellét, és mindenét, majd szorosan a férfi mellé telepedett.

- Gyere fel velem Pestre! - állt elő azon nyomban teljesen váratlanul, továbbra is szorosan a férfihoz simulva, s epedezően lesve az arcát.

- Pest, mindig csak Pest, mintha az lenne az ország egyedüli csücske.

- Közepe.

- A közepe, ahol jól lehet élni...

- Szülővárosom.

- Mondd, Pilla! - Merőn a nő szemébe fúrta a tekintetét. - Mi jut eszedbe, ha ezeket a szavakat hallod? Kugler-, Árpád-, Sas-, Hármas-hegy?

- A Hármas-hegyen, nem egyszer jártam. Kirándultunk, miegymás... A többről... - mélyen elgondolkozón folytatta: - Hegyek. Jártam a János-hegyen, az Ördög-árokban...

- Meg a Margitszigeten és a Sárvári ligetben... Azokon a helyeken, ahol csaknem minden egyes pesti ember megfordul.

- Vasárnaponként gyakran kijártunk a Margitszigetre. Nem messzire laktunk, egyszerűen átsétáltunk. Apám vitt ki bennünket. Anyám addig főzött. Apa sört ivott. Mintha most látnám: ünnepélyesen a szeme elé emelte a poharát, s átnézett rajta. Azt az elismerő, megszokott bólintást sosem felejttem el, úgyszintén az átszellemült mozdulatait, amint utána a szájához emelte... Miért emlegetted előbb azokat a hegyeket?

- Mert én ezeket, mondhatni az összes pesti meg Pest környéki hegyeket mind végigjártam, ugyanis, ha mindent összevetünk, kisül, hogy én Pesten nőttem fel. - Látva Apollónia csodálkozását, magyarázni kezdte: - Kollégiumban laktam. Az általános iskolámat a reál-

tanoda úti iskolában, a gimnáziumot az Árpádban, az egyetemet a természettudományi karon végeztem el, és a Testnevelési Főiskola?

- Ezt sohasem mondtad nekem.

- Te nem kérdezted meg, én...

- Belőled minden egyes szót harapófogóval kell kiszedegetnem - duzzogott a nő.

- Amit nem mondunk ki, azt sosem bánjuk meg - nevetett fel Attila.

- Azt miért nem mondod: sok beszédnek sok az alja? Ne szólj szám, nem fáj fejem! A szavak ölnek. A bőbeszédűség rendszerint gyenge elmére vall, s a többiek? - Még közelebb hajolt a férfihoz. - Engem minden érdekel, ami veled kapcsolatos.

Attila sokat gondolkozott, amióta kint lakott a mocsárban. Feltétlenül beszélni akart Apollóniával, amelyet most elérni vélt. Elengedte, és végigdőlt a csónak deszkáin. Két kezét a feje alá rakta, egy ideig Apollóniát nézte: ragyogón arányos testét, hosszú formás combjait, kerek csípőit, amelyek, főleg, amint ült tűntek annak -, hegyes, előreálló, telt melleit, bársonyos bőrét...

- Pilla! - kezdte el végre. - Én nagyon szeretlek téged. Te voltál az első nő az életemben..., - nyelt egy nagyot. - Én mégsem megyek fel veled Pestre. Nagyon kérlek, ne is emlegesd, ne kérlelj ezen túl!

Apollónia ruhája lecsúszott, nem húzta vissza, két kezét keresztbe rakta és a mellére kulcsolva, hátat mutatott a férfinak.

- Itt akarsz elsekélyesedni, ebben az elmaradott, isten háta mögötti tanyán: Mert ez még csak nem is falu.

- Veled vagy egyedül, de itt!

- Ha, mit tudom én - egyre feljebb emelte a kezét -, milyen emberek lagnának itt!

- Rendes, becsületes emberek élnek Szúvaspusztán.

- És a betörés? A kés...

- A kivétel erősíti a szabályt. Egy debilis, meggondolatlan kölyök műve volt.

- Az állami gazdaság pénzét is csak az a hülye...

Attila nem engedte folytatnia:

- Csúzlival, két puskával szemben, ki más lehetett?

- Ebben a faluban...

- Az előbb tanyát mondtál. - nevette ki.

- Még süteményt sem kapni. Egyetlen szelet tortáért Sárvára kell beautóznom.

- Ki-ki süt magának.

- Por, mindenütt csak por. Sarat köpök, és minduntalan az orromat törülgetem, ha végigmegyek az utcán, mert azt hiszem, beragadt. Naponként többször le kell zuhanyoznom. Szórakozás? Az egy televízió.

Kicsiny öklével aprókat vert a férfi térdére.

- Miért vándorolnak el az emberek? A hatvanas években mesterségesen felduzzasztották ezt a falut, ugyanis a környező tanyák nagy részét felszámolták. Az akkori dagályt most szabályos apály követi. Mindenki a városok felé kacsingat. Főleg Pestet kedvelik. Itt hallottam: kútból inni jó dolog, de még jobb kút mellett lakni! Horváthcsalád, Zsuzsika, Lúdláb-gyerekek, Bakóék és... Dóra is, holott az ő férje mezőgazdász, pont én, aki tősgyökeres pesti vagyok, rothadjak meg itt? - Egyre szenvedélyesebben, átéltebben beszélt. - Ahol még a pénzt sem lehet elkölteni?

Attila is felült. Átölelte, és magához húzta. Cirógatta, babusgatta, ám annak felkorbácsolódott idegrendszere mit sem törődve ezzel, tovább borzolódtott.

- Az iskolát körzetesítették, már csak a felső tagozatosok járnak ide: nem tudom miért fordítva, a nagyobbak helyett a legkisebbeket, tizenöt kilométerre hordják, tömött buszon és korán reggel, mert busz ugyan van: egy. Reggel elmegy, délután megérkezik.

Élesen szembenézett a férfival, már azzal sem törődött, hogy eltakaratlanok a mellei.

- Mondd, téged nem bántana, ha a te gyereked is köztük lenne?

- Az első négy osztályt én is vidéken végeztem el. Három kilométert gyalogoltam oda is és vissza is, esőben, sárban, hóban. Nézz rám! Elsatnyultam?

Apollónia szeme tüzelt, szája széle remegett.

- Te képes lennél, a... a mi gyerekünket...!

- Nem kényeztetném el, ez biztos!

- Nem! - rázta a fejét. - Én ide nem szülök gyereket, holott rengeteget vagyunk együtt, most is, mielőtt kijöttem, nem vettem be semmit. Hiába vagyok orvos... Nincs előjáróság, üzlet alig - terelte vissza a szót. - Ha dinnye érkezik vagy őszibarack, rohanunk a boltba... Sokszor azt hiszem, tűz van. Olykor a betegek is otthagynak ilyenkor. Friss hús nincs. Ha kell, Sárvárról hozatok. És, maholnap megszűnik a körzetem is, mert ne gondold, hogy ennyi emberért, akik egy fél körzetet sem tesznek ki, fenntartanak egy nagy rendelőt. A máshonét átjárók nem számítanak. Rapi Béla kiverekedte, de meddig? Járhatok én is át máshová, jobbik esetben a közeli városba. A te iskolád sem marad meg sokáig, jöhetsz utánam, ingázhatsz te is. Nem, Attila, itt nem alapíthatunk családot! - rázta élénken a fejét.

A férfi hosszabb ideig mérlegelte Apollónia érveit, szűrte át értelmének sűrű lyukú rostáján. Végül a nő szemébe nézett. Arcvonásai letisztultak, tekintete ragyogott. Szavai határozottan csengtek.

- Semmilyen körülmények között nem hagyom el Szúvaspusztát. Ennyit mondhatok neked, Api!

Apollóniának azonnal kifakult az arca. Düh és sírás furcsa keveréke tobzódott a tekintetében, azzal a fájdalommal, amely villámszerűn keresztülnyargalt az idegrendszerén. Torkon ragadta, és fojtogatta. Attila nagyon sajnálta, valósággal fájt neki a vergődése. Magához szorította. Apollónia lecsúszott, fejét a férfi ölébe hajtotta. Onnét felnézve vizsgálta az arcát, aki most minden érvét összeszedve tovább beszélt:

- Fiatalságom zöme eliramlott, alkotóképességem viszont... Most tudok, szeretek a legjobban dolgozni. Élvezettel, örömmel teszem. Kibírhatatlan lenne ennek az ellentéte, olyan munka, hivatás helyett munka, amelyet nem szeretek, sőt egyenesen utálok. Mindezt olyan helyen, ahol bár sanyarogva sok-sok évet lehúztam, noha a szünidőt mindig otthon s az erdőben töltöttem el. Szívemből megutáltam Pestet. Itt ember vagyok és szabad, ott géppé s rabbá válnék! Te itt is, ott is orvos vagy, ezért...

- Itt is tanár vagy, ott is az lennél - vágott vissza a nő.

- Én kutató ornitológusnak és néprajzosnak érzem, tartom magam inkább, mint tanárnak. Lehetnék-e Pesten ez?

Sajnálkozóan, megtörten leste Apollónia arcát, aki szemmel láthatóan egyre jobban összetört.

- Ezt akartam elmondani neked. Nem szívesen teszem, mégis egyszer és mindenkorra megmondom: vagy hozzám jössz feleségül, és akkor normális keretek között, rendes házасéletet élünk, vagy szakítunk! Ehhez körömszakadtáig ragaszkodom, Api!

- Te... te tényleg azt akarod - tört ki a nő -, hogy itt telepedjünk le, alapítsunk családot?

- Itt, Szúvaspusztán.

Apollónia felguggolt. Elkapta a férfi vállát és megrázta. Nem törődött vele, hogy mezítelen teste minden mozdulatánál a férfi testét súrolja. Torkát düh fojtogatta. Sírásra hajlón, eltorzult hangon kiabálni kezdett:

- Te lázálomban élsz! Ezt nem lehet egész életen átcsinálni! Mindenkinek van hobbjja. A normális ember azonban előbb-utóbb ki-gyógyul belőle. Te csak magadnak élsz! Nem, ez nem mehet így tovább, Atti!

- Nem! - tiltakozott hevesen a férfi. - Aki önmagának él, nem él, nem ismeri az élet igazi értelmét és koronáját.

- Az élet koronája a család.

- Nevet adni a névtelennek, valami értelmeset hagyni az utókorra, amelyről még holtunk után is nagyon sokáig emlegetnek.

- Ez egyenlő a dicsőség-hajhászással.

- Nem egészen, mert én hasznosat alkotok. Megmentem, mások és saját gyönyörűségemre azt, ami másként nyomtalanul elveszne. Mindenki, így én is, alkotni akar, mert az élet igazi célja az alkotás, maradandót hagyni az utókorra. Nevet szerezni a tudomány, és nem a dicsőség oltárán, ezt pedig, csak alapos, áldozatkész, kitartó és elmélyült munkával, sok-sok áldozattal, lemondással lehet. Én máshoz nem értek, viszont ezt mesterszintig vittem, felsőfokon művelem.

- Az ember a gyerekeiben, és nem a munkájának gyümölcsiben él tovább.

- Én alkotásról, tudományos munkásságról beszéltem. A Marcal- és a Rábaközének ez a része, Vép s Ikervár környéke, meg a többi, sohasem szerepeltek a néprajzi térképeken, holott ősrégi települések

vannak ezeken a helyeken, ahol manapság is eredetiben élnek a népi hagyományok, a szokások. Én összegyűjtöttem, feldolgoztam, Szúvaspusztának meg a többi településeknek neve van a néprajzi térképen. Röviden szerepelnek rajta. - Körülmutatott. - Nézd ezt a lápot. Teljesen érintetlen a madárvilága, országosan is egyedülálló. Amióta felfedezték Velencét, egyébként rengeteget dolgoztam ott, sőt a mai napig is át-átruccanok néha, ide szorult át a zajra, az emberekre érzékeny madárvilág. Olyan munkába kezdtem, amelynek csak tíz-tizenöt év múlva lesz eredménye. Szakítsam félbe?

Apollónia ideges hánykolódással feküdt végig a csónak fenekén. Ruháját a mellén hagyta, combjait egymásra rakta, két kezét a feje alá gyűrte. Attila melléje könyökölt.

- Nemrégén a társadalomról beszélte nekem, Api. Egyetértek veled. Minden ember társadalmi hasznosságra törekedjék. Én, mint pedagógus, gyerekeket nevelek, tanítok. Az ornitológus és a néprajzos mesterségről az előbb beszéltem. Döntsd el te: hasznos tagja vagyok-e, vagy nem ennek a társadalomnak. Pest és környéke ornitológia és néprajz szempontjából teljesen felmért terület. Vagy éljek úgy, mint a többi millió? Család, gyerek, szórakozás, fusi meg mellékfoglalkozás...? - Hevesen megrázta a fejét. - Nem, én ettől többet szeretnék. Családot, gyerekeket, meg szórakozni, de ez egymagában engem, a tudóst nem elégíti ki. Tehetségem, akaratom van, akkor miért ne tegyek többet? Ezt a többet, csak itt, és ezen a helyen tehetem meg, ahol az alapokat már leraktam. Nekem Pest olyan, mint hálnak a part. Meg akarsz fojtani?

Apollónia váratlanul felült, és élesen szembefordult a férfival. Ruháját a markába gyűrte, és az ölébe rakta. Orrcimpája kitágult, szeme villámlott, szája széle remegett a felindulástól, miközben megszólalt:

- Én, pedig itt... - nem folytatta, mert Attila hirtelen szájára tapasztotta a tenyerét.

- Ne döntsél most, hogy itt velem vagy Pesten nélkülem. Gondolkozzál el azokon, amiket elmondtam neked, mondjuk... Két napig.

Elvette a kezét, helyébe a száját tapasztotta oda, mire Apollónia azonnal feloldódott. Előbbi ridegsége felmelegedett, később süttött, és ettől a tűztől a két mohó test pillanatokon belül összeforr.

S a víz megint megmozdult: hol enyhén, hol vadul hullámozni kezdett a csónak körül...

Fölöttük hatalmas madár körözött. Szrú-csrí... A sziget hatalmas fűzfájának tetejéről másik hang felelt rá: csrí-csrí! A közeli erdőben harkály kopácsolt, szarka csattogott, és kakukk kiabált a maga dallamos nyelvén, amíg a gólya - nemrégén még a mocsár szélén ácsorgott - kelepelése le nem körözte valamennyit. Nem sokáig, mivel hamarosan elköltöznek...

Esteledett, ezért Apollónia magára húzta a ruháját. Visszafelé felváltva eveztek. Egészen besötétedett, mire összeölelkezve - nyoma sem maradt az előbbi heves vitájuknak - újra a faházba értek.

- Sürgősen haza kell mennem! - jelentette be ott Apollónia.

- Aludj itt velem éjjel! Meglátod, mennyire romantikus itt az este s az éjjel.

- Dóra vár. Megígértem neki, hogy estére hazamegyek. Ezt mondja a betegeimnek is, és bármilyen későn is, a szokásos esti morphiumot be kell adnom Nagynénak, másként végigjajgatja az éjjelt. - A férfihoz bújt. - Gyere velem haza! Nagyné után, lezuhanyozunk, olva-sunk, utána bebújunk a puha ágyba.

- Menjek?

- Gyere...e! - vinnyogta, lelkendezően belekarolva.

- Azt hiszed, elengedtelek volna egyedül.

- Én meg rimáncodok neked. Juj, de csúnya vagy!

- Összekapokodok néhány dolgot és mehetünk!

- Segítetek neked...

Attila bent a faházban lámpát gyújtott. Apollónia gyorsan rakodni kezdett.

- Te - csodálkozott egyszer csak a férfira -, te doktor vagy? - egy borítékot tartott a kezében, fennhangon olvasta: - Doktor Szécsi Attila...

- A természettudományok meg a néprajz doktora.

- Miért tagadtad le előttem s mások előtt?

- Mert eddig, te s mások nem kérdezték meg.

- A faluban sem tudják, Dóra sem említette.

- Mert ő sem kérdezte még meg.

- Miért nem használod?

- Mennyivel lennék több, ha használnám? Négy éve doktoráltam. Beírták a személyi igazolványomba, én viszont senkinek sem szóltam róla. Nem akarom, hogy „doktor urazzanak” - fanyalgott. Ezt a levelet a Magyar Tudományos Akadémián adták fel, az aspirantúrával kapcsolatos tájékoztatót közlik benne.

Apollónia pupillái nagyra tágultak a csodálkozástól. Picike szája tátva maradt. Egy ideig nézte, ezután hirtelen átölelte.

- És én kételkedtem, hogy mindez..., a tudósságod, a... szóval mindezt hobbinak tartottam. - Két tenyerébe szorította a fejét, és öszszevissza csókolgatta.

- Saját erőmből, egyszerű erdész fiaként...

- Az én apám is melós - torkolta le. - Esztergályos. Anya betanított finomműszerész.

- Akkor mégiscsak összeillünk.

Apollónia nem válaszolt. Szerelmes ellágyultsággal fürkészte, míg nem hazafelé indultak...

* * *

Kiss Bella az erkélyük vasrácsának dőlt. Jó félórája nézte a fákat, amikor az ajtó nagy ívben kicsapódott.

Horváth Kornél, a vőlegénye rontott be a szobába. Inge szétnyílt, haja a szemébe lógott, arca ragyogott. Minden mozdulatán látszott, hogy nagy öröm érte, és most igen boldog.

- Minden tisztázódott! - Elkapta a lány kezét, és megcsókolta az arcát. - Csaó, Bella! - szuszogta. Minden egyes szó után szünetet tartott. A lány vállára hajtotta a fejét. Hosszabb időbe telt, mire összeszedte magát, és összefüggően folytathatta: - Pestről jövök... ezt megelőzőn beszéltem apámmal. Tudod, miről?

Elhallgatott. Bella nagyon különösen viselkedett, már akkor megérezte, miután belépett: Nézése fátyolos, arca megnyúlt, és falfehér volt. Az idegesség és a kétségbeesés különös keveréke festette ennyire fehérré. Némán kutatta egy ideig, majd folytatta:

- Az én apám... Szóval apukám, meg a te anyukád, fiatal korban... - Bellára kacsintott. - Nagy szerelem lehetett.

A lány arca továbbra is rezzentelen maradt, amiért is Kornél kisé lehangelődöttan mondta tovább:

- A személyi kultusz szakította el őket egymástól. Rühellik ezt a rokonságot. Én... én megértem őket. Az öregem egészen felvidult, miután megtudta, hogy te kinek a lánya vagy... Tudod? Rajtuk kívül más szereplői is vannak a színdarabnak. Apukád, meg az én anyukám. Kellemetlen... Anyukám meghalt, viszont a te apukád, mit sem tudva a felesége fiatalkori szerelméről...

Elhallgatott. Bella szemében árnyak suhantak át, arca elborult. Madonna-szerű mosolya a bánat egészen különleges árnyalatával keveredett, és belevegyült a haldoklók néma beletörődésébe, ami most inkább a fuldokló vergődéséhez hasonlított. Kornél végig arra gondolt, hogy Bellát a terhessége viselte meg. Ez ad arcának különleges, eddig nem tapasztalt kifejezést: szervezete átalakul az új élet befogadására, kitermeli azokat a csodálatos hormonokat, amelyek elősegítik majd a magzat gyors növekedését, megindítják a szívverését, kialakítják az agyát... Nem csak a teste, az idegrendszere, az érzelmei a lelki élete is megváltozik erre a kilenc hónapra.

Egyszóval. Az addigi lányból anya lett.

A leendő apák - mert az apaságnak is van dicsősége, ugyanúgy, mint a meddőségnek szégyene - öntudatának felfokozott örömeivel ölelgette, simogatta.

- Minden rendbe jön. - Gyengéden a hasára helyezte a kezét. - Nem mozdult még meg a gyerekek?

Bellának, mialatt nézte, semmi sem változott meg az arcán, amiért Kornél kissé megrettent. Tanácstalanul hajtotta le a fejét. Bella kihasználva ezt az alkalmat, testében-lelkében remegőn a fülébe súgta:

- Mi testvérek vagyunk, Kornél.

Az megütközve bámult rá. Szólni akart, ám csak lihegni tudott. Frissen fogant lelki felindultsága merítette ki. Hitetlenül, némi aggódással vizsgálta tovább a lány arcát. Egyik rokonuk jutott eszébe, aki terhessége alatt megőrült. Gyengéden belekarolt, bevezette a szobába, és leültette a legközelebbi fotelba.

- Mik vagyunk mi? - kérdezte meg ott, kissé remegve.

- Testvérek. - Elkapta a kezét, és megrázta. - Nem érted? Vért-fertő-zést követtünk el!

Kornél, még mindig nem fogta fel a lány szavainak mély értelmét, szüntelenül azon járt az esze, hogy Bella meghibbant.

- Testvérek vagyunk. Vérfertőzést követtünk el - ismételte meg Bella a süketnémák jelbeszédével kísérve.

- Honnét szeded ezt?

- Anya mondta. - Két kezébe temette az arcát. - Anya mindent elmondott nekem. - Levette kezét az arcáról, és felnézett Kornélra. - Ő, és apukád, nem csupán szerették egymást, hanem többször is, a búcsúzásuk napján is egymásé lettek. Anya bő kéthónapos terhesen ment férjhez, hasában velem.

- Ez nem igaz! - horkant fel Kornél, fejét, kezét rázva. - Én mindig úgy néztem rád, mint nőre, és nem a testvéremre.

- Pedig mi, igenis féltestvérek vagyunk.

Kornél hátrarakta a kezét, és szoborrá válva bámulta a plafont.

- Tényleg anyukád mondta? - kérdezett rá, néhány pillanat múlva.

- Ő.

- Apuka egyetlen szót sem szólt erről nekem. Nézd, hogy megnyugodjunk, holnap elmegyünk az egyik orvoshoz. Én ugyan nem adnék rá, miattad teszem meg, hogy megnyugodj végre!

- Anya egészen biztosan tudja. Vérvizsgálatot is végeztetett annak idején, amely teljes bizonyossággal kizárta, hogy a... mostani apukám lenne az édesapám. Jó, mondjuk, elmegyünk orvoshoz, tudod, milyen botrány lesz, lenne? Országgra szóló botrány kerekedne belőle! Két testvér, még ha féltestvérek is! Meghurcolnának, mert törvény tiltja a testvérek közötti nemi érintkezést, a vérfertőzést! Az orvos feljelent. Kötelessége, nem? Kiszagolja valamelyik újságíró... Mindent kitergessünk? Itt van apa is, aki semmit sem tud, belemárt-suk, botrányt kreáljunk anya és közte?

Kornél Bella vállára rakta a kezét.

- Bella, ez nem lehet igaz. Ugye te sem hiszed el?

- Nem hinni anyának? - megütözve lesett fel a társára. - Kéthónapos terhesen ment férjhez-apához. Előtte csak a te apukáddal szeretkezett. Mással nem, csak velem! És a mindent eldöntő vérvizsgálat?

Kornél megint a lány vállára dőlt.

- Nem lesz gyerekünk, nem házasodhatunk össze. Nagyon sok egyszerre! - jajgatott kétségbeesve.

- Se gyerek, se házasság! - foglalta mindezt össze Bella sírásra hajló hangsúllyal.

- Ne törődjünk semmivel, házasodjunk össze!

- Nem szülöm meg a gyereket - vágott közbe hevesen Bella -, de nem is vetetem el!

Kornélt nagyon összetörte az eset, agya elektromos berendezése rövidzárlatot kapott, ezért nem gondolkozott tovább. Felegyenesedett, és kirohant a teraszra.

Bella utána futott. Azt hitte, leugrik az erkélyről. Kornélt a vaskorlátnak dőlve találta. A ligetet bámulta, mindenén átható merengéssel.

- Megijesztettél! - karolta át. Szíve hangosan vert, melle zihált. Szép, szabályos arca kétségbeesetten rángatódzott. Miután kissé megnyugodott, elengedte, és ő is melléje dőlt a vaskorlátra. - Nézd azt a fát! - mutatta. - Ő a nagyanyám!

- Te, Bella - aggodalmaskodott Kornél -, nem vagy te mégis lázas?

A lány nem hederített rá, tovább beszélt.

- Picike koromtól kezdve minden este mesél nekem. Ha bánatos vagyok, vigasztal, ha örülök, velem örül, mert nagyanyó egyben az én testvérem is. Most hallgat. Mióta terhes vagyok, semmit sem mond nekem. Megharagudott rám, mert bünt követtem el. Gyerekem lesz, holott nem vagyok férjnél. Ha normálisan, amint a többi tízezer fiatal, előtte beszélünk a szülőkkel, eljegyzést tartunk... ez nem fordul elő. Előbb robban a hír, kárt nem tehetett volna bennünk! - Élesen szembefordult a társával. - A mi családunkat átok sújtja, Kornél!

- Én nem hiszek az átokban.

- Akkor miért történhetett meg, ami megtörtént? Miért akadt össze a te apád pontosan az én anyukámmal? Anya, aki annyira erkölcsös, vallásos, miért feküdt le vele? - Kornél közbe akart szólani, Bella felémelte a hangját. - És, miért kerültünk össze mi ketten? Pontosán te

meg én. Én a kakukkfióka, te a mostohatestvérem, amikor száz meg száz fiú és lány rohangál ebben az országban? De ha már össze is kerültünk, miért jön ennyivel előbb az, akinek csak az esküvőt követő kilencedik hónapban illenék? Mert lakást ígértek neked, aki saját erőből is megszerezhetné azt?

Homlokával Kornél mellének dőlt, úgy folytatta:

- Miért egyszer, kétszer... tízszer?

Kornél megdöbbenően hallgatta. Nem az döbbenette meg, amit mondott, hanem ahogyan mondta. A szenvedélyes szavak, az a tűz, amely a szemében lobogott, az a forróság, amely átütött a lényén... Mindez kétségbe ejtette. Lába alatt megindult a talaj, ő menthetlenül zuhanni kezdett a mélybe... Bella mindebből csak annyit vett észre, hogy elfehéredett.

- Mit... mit tehetnénk - hebegte eközben Kornél.

- Én már tudom: meghalok. Velem jössz-e?

- Meghalni, öngyilkosságot elkövetni?

- Nincs más kiút. Ha nem hiszed, gondold át! Ha nem jönne rá, szólj, és én újra elmagyarázom az egészet!

Belekarolt a fiatalemberbe, és visszavezette a szobába. A heverőre ültek. Kornél a lány vállára hajtotta a fejét. Bella közelebb húzódott hozzá.

- Boldog lennél más nővel, mert nekem, rajtad kívül egyetlen férfi sem kell - suttozta tragikusan.

- Én csak veled, melletted lehetek boldog.

- Nyomorék, idióta gyereket szüljek, hozzak e világra?

- Vetesd el!

- Mondjuk, elvetetem, de ha újra találkozunk, nem kívánjuk-e meg egymást.

- Mi sohasem leszünk már szimpla testvérek, illetve féltestvérek!

- Miközben kielégülünk, nem kínoz-e bennünket a tudat, hogy bűnt követtünk el, mivel testvérek vagyunk?

Kornél nem válaszolt, Bella folytatta:

- Szembe tudunk-e nézni színlelés, miegymás nélkül, én a nevelőapámmal, édesanyámmal te az édesapáddal, az én... ah, ki sem merem mondani...

- Nehezen.

- A te apukád egyben az én apám is! Szeretlek, de ez a szerelem nem más-e máris, mint volt előtte?

- Igazad van, Bella - fakadt ki Kornél, mindenre elszántan. - Nincs más lehetőség, csak a halál.

A lányt meghökkentették ezek a szavak, noha nem várt mást. Szemét behunyta.

- Azt ugye kikötjük, hogy egymás mellé temessenek?

- Milyen szépen indult - fanyalgott inkább, mint örvendett Kornél. - A buszon ismerkedtünk meg.

- Régen figyeltelek, mert azonnal megtetszettél, de te nagyon szemérmesen viselkedtél. Mindig elfordítottad a fejedet. Csak akkor szálltál fel, amikor már valamennyi helyet elfoglaltak, holott én az utolsó pillanatig tartogattam neked a helyet. Hátha észreveszel, és mellém ülsz.

- Én mindig bátortalanul viselkedtem a nőekkel, noha te, amint én neked, az első látásra megtetszettél. Sohasem láttam, találkoztam ennyire szép, megkapó kislánnyal, mint te.

- Rád mosolyogtam, te vissza.

- Egyszer csak integetni kezdted...

- Még van egy üres hely, itt... itt mellettem!

- Felszálltam..., nem szálltam, repültem. Eléd álltam, és illedelmesen megkérdeztem: szabad ez a hely?

- Magának foglaltam.

- Nekem? - játszottam a meglepett férfi szerepét. - Miért?

- Mert te olyan mulya vagy! Emlékszel, letegeztelek.

- A kezemet nyújtottam: Horváth Kornél vagyok. Hülye név, nem én tehetek róla. Szia! És melléd ültem.

- Titokban szüntelenül lestelek. Már ott elhatároztam, hogy te leszel a férjem. Mintha mindig, előtte, végig ismertelek volna... - Elakadt. - Te, ez nem azért volt, mert mi... Te meg én testvérek vagyunk? A testvérek, hallottam vagy olvastam, megérik, a hatodik vagy ki tudja hányadik tudatalattijuk, súgja meg nekik, hogy testvérek.

- Úgy is öleltél később? Az első csók, amelyet a Kosztolányi téren váltottunk, a testvéreknél, és nem a szerelmünknek...

- Sohasem gondoltam másra - torkolta le Bella -, csak a szerelmünkre.

Nem folytatta. Meghalnak, ezt már eldöntötték, mégsem éreztek fájdalmat, elkeseredést, viszolyt, s félelmet, sőt újra boldogokká váltak. Szívük meleg érzésekkel telt meg, amint azelőtt, amikor még nem tudták, hogy testvérek. Olyasféle érzések költöztek a testüket át-szövő milliárdnyi idegszálacskaikba, mint amit az érez, aki túljutott a foghúzáson.

Bella átölelte Kornélt.

- Altatót veszünk be? - kérdezte sűgva.

- Jó hatásos, erős altatót és sokat.

- Mikor?

- Holnapután, mondjuk... - a szót húzta.

- Ha az időpontban töröd a fejed - segítette neki Bella -, szerintem tíz órakor. Ebben az időben anyu is, a te apukád is... - mintha most jutott volna először eszébe: - de hiszen, ő az én apukám is! - nyelt egyet, és folytatta: - dolgoznak.

- Mielőtt elmennék, összeigazítjuk, pontosítjuk az óránkat!

Bella ismét Kornél vállára hajtotta a fejét.

- Sírnom kellene, mégis, ha hiszed, ha nem, én mégis boldog vagyok. Túljutottam a halálfélelmen, mert a halál a halálfélelemhez képest semmi.

- A halál állandóan mögöttünk lovagol, fiatalok és öregek után egyaránt.

- Mi sohasem öregszenek meg, örökké fiatalok maradunk. - Kornél arcához dörzsölte a homlokát. - Ugye, nem haragszol rám, amiért rávettelek az öngyilkosságra?

- Én sohasem haragszom rád. Melletted mindig boldognak éreztem, érzem majd holtan is magam.

- Én is, mégis jelenleg ahhoz sincs erőm, hogy megcsókoljalak, sőt azt sem mondhatom, hogy szeretlek, mert én máris meghaltam. Kiegészítem, holott el sem mondhatom, mennyire szeretlek... ah, összevissza beszélek. Egy biztos: a te neved lesz az, amit utoljára elsuttogok az

élet és a halál mezsgyéjén, a te arcod lesz az, amit majd utoljára látok magam előtt.

- Mint a regényekben - suttogta Kornél. A fejét hátrahajította.

- A szentimentális, Jókai-regényekben.

- Holott ez igaz, nagyon is igaz!

Az öreg fa váratlanul zúgni kezdett. Bella felugrott, és kirohant az erkélyre.

- Hallod, megszólalt nagyanyó! - szólt onnét vissza.

Kornél utána sietett, ám hiába hegyezte a fülét, nagyon figyelt, minden idegszálát megfeszítve hallgatózott, mégis egyetlen mukkot sem értett abból, amit az mesélt. Csak a szél fújt...

* * *

Dr. Bolváry Apollónia harmadszor szólta ki az ajtón:

- Kérem a következőt! - senki sem mozdult. Várt egy ideig, majd felállt, és az ajtóhoz ment. - Senki sem várakozik? - dugta ki a fejét.

A váróban egyetlen lélek sem tartózkodott, holott ő úgy emlékezett, hogy valaki az előbb köhögött. Visszament a helyére.

Alig ült le, Zsuzsika máris berontott:

- Nem kaptam őszibarackot - jelentette be már az ajtóban. - Dél felé érkezik, ha érkezik... Senki sem járt itt az óta?

- Kiszólok egyszer, kétszer..., semmi válasz, holott világosan halottam a köhögést, amely most már biztos hallucináció volt. És akkor berontasz te, mintha gyilkosság, legalábbis baleset történt volna, holott csak barack nincs. Mert ebben a vacak üzletben semmit sem kapni. Falu, és még gyümölcsöt sem vásárolhatok. Lopjak?

Zsuzsika cinkosan Apollóniára kacsintott.

- Én azért hoztam neked valamit.

Apollónia felvillanyozódottan, igazi nőies kíváncsisággal, finomkodó pózzal állt fel, lépett a lány mellé.

- Mit?

Zsuzsika nejlontasakat emelt a magasba. Eddig hátradugta.

- Sárgabarackot! - örvendezett Apollónia.

- Nagymami küldi.

- Nem kellett volna! Azért aranyos vagy. - Megcsókolta. - Nagymamit is csókolom.

Furcsán nézte a barackot, amit Zsuzsika közben a kezébe nyomott.

- Te lány, ez nem barack! - döbönt meg.

- Tényleg! - ámult el Zsuzsika. - Őszi szilva, nagyapó szemezte. Nekem barackot mondott, igaz nem néztem meg. - Apollóniára mosolygott. - Azért elfogadod?

- Nem sok ez egy kicsit? Mindennel elhalmaztok, én semmivel sem viszonzhatom, mert pénzt hiába kínálok, nem fogadjátok el.

- Szóra sem érdemes - rántotta fel a vállát Zsuzsika. - Sok van, csak lehull. Összeszedjük, és bevágjuk a cefrébe.

Apollónia kivett egyet, a zacskót az asztalra rakta, a csaphoz ment, megmosta, és beleharapott.

- Juj, de fincsi! - Tele szájjal beszélt tovább. - Te Zsuzsa, az udvaron sem várákznak?

- Senkit sem láttam.

Zsuzsika a helyére ült, és maga elé révedt. Apollónia evés közben többször is Zsuzsikára lesett, majd miután a magot a lábbal nyitható, fehér, zománcozott szeméttartóba dobta, az orvosi naplóra mutatott.

- Hanem a mai mérleg megint szomorú.

Másik szilvát vett ki a zacskóból, azt is megmosta, beleharapott, aztán visszament az orvosi naplóhoz. A fejét csóváltatta, mialatt végigfutotta a szemével.

- A tizenegy betegből csak három régi. Mind idevalósiak. Az újakból egyet, perforálódott gyomorfekélyvel, mentővel vittem el. Olyan lehet a széklete, mint a csokoládé, merő alvadt vér. A többiek a szomszéd faluból jöttek át.

- Síposéknak nincs angolvécéjük, budiba pottyantgatnak, ezért nem láthatta.

- Vízont gyomorgörcsök kínozták, hányt. Hetektől nem táplálkozott normálisan, csak fogyott, arca, mint a halotté, sárga. - Legyintett. - Legalább szólnának, szívesen kimennék bárkihez, ide s át máshová.

Eközben tovább vizsgálta a lányt. Nem tetszett neki a levertsége, a melankóliája, amely mostanában egyre jobban és gyakrabban

elővette az egyébként víg kedélyű lányt. Végig őt nézte, mialatt beszélt.

- Kihez nem mentem ki? Nem mondhatják, hogy elhanyagoltam valakit is. Más falvakból is átjárnak...

- Ha csak megmukkannak, te máris rohansz. Nagyon elkényezteted a betegeidet.

- Ha a hegy nem megy Mohamedhez, Mohamed megy a hegyhez. Szabálytalanul, más falvakba is.

Ettől kezdve csak félszemmél lesett a lányra. A szilvát mind megette, magokat a markában szorongatta. Megint a naplóba lesett, s egy másik névre mutatott.

- Jónás Pál, csak azután jött el a rendelőmbé, miután teljesen lerobant. Olyan a szíve, mint egy rakás tehénszar, mégis szénát hordott, meg mit tudom én, mi mindent csinált, amíg bírta. Persze, hogy őt is azonnal be kellett utalnom a kórházba, azzal a már említett ulcusossal együtt.

Zsuzsika melléje állt, együtt nézték tovább a naplót.

- Éva néni végbélrákos? - hökkent meg Zsuzsika.

- Nem azért mondom, de úgy nézett ki a hátsó fertálya, mint a majom fenéke. Mégsem akart befeküdni a kórházba.

Szeméttartóba dobta a szilvamagot, és megmosta a kezét.

- Miért hanyagolják el ennyire magukat az emberek?

- Mert eddig sohasem volt orvosuk. Meglátod, mennyire ideszoknak az emberek. Sőt...

- Meglátja, aki meglátja... Én nem! - csúszott ki akaratlan a száján.

Zsuzsika nem fogott gyanút, csendesen visszaült a helyére... Úgy gubbasztott ott, mint a beteg csirke. Arcán különös szín: a bánat és a bosszúság keveréke versenyzett nyugtalan pislogásával. Apollónia melléje lépett. Az asztalnak dőlt, lábát kissé elnyújtotta, majdnem ült:

- Mi bánt, Zsuzsika? - Régen figyellek. Egyre sápadtabb leszel, nyugtalan és ideges. Csak nem maradt el a menses?

- A fiúmmal van baj.

- Nem ment el randira, vagy észrevettél rajta valamit?

- Ne...em, csak..., amint tudod, bölcsész, és elég szegények, nagyon egyszerűen él, nem akar teljesen az anyjára támaszkodni. Szombatonként meg vasárnaponként tanít, és én mindig, de mindig egyedül maradok. Fiúm van, ezért nem illik mással szórakoznom. Barátnőim mind bemennek Sárvárra, én meg újra és újra egyedül kuksolok otthon.

Apollónia az azonos cipőkben járok mély együttérzésével bólogott. Zsuzsika közben még mélyebbre nyúlt abban az üvegben, amelyben a savanyú uborka megkeseredett.

- Szombat után vasárnap következik. Azelőtt délelőttönként templomba jártam. Öltözködés, templom, vetkőzés, és már el is telt a délelőtt. Mostanában oda sem járok.

- Miért?

- Mert Zsolt nem akar templomi esküvőt, én meg szégyellem magam a tiszteletes úr előtt.

- Hol ismerkedtél meg azzal a csodafiúval?

- Sopronban. Továbbképzésre jártam. Ő tanított valakit, ugyanis nyári szünet volt, mint most. Hazafelé mellém ült a buszon, és beszélgetni kezdtünk. Azután bemutatkozott. Már akkor megmondta, hogy tetszem neki...

Apollónia elérzékenyülten mosolyogva leste egy ideig Zsuzsika arcát, majd hirtelen felemelte a kezét.

- Tudod, mit? Kiugrok három beteghez, megebédelünk, és beruccanunk Sárvárra. Előtte egy nagyot fagyizunk. Jó? Természetesen a vendégem leszel, aztán... - sejtelmesen elhallgatott. Némi turpisággal kémlelte tovább a lány arcát. - Ha a fiúd nem jön, majd mi elme gyünk hozzá.

Zsuzsika felvillanyozódottan ugrott fel, és szaladt Apollóniához. Átölelte, és homlokon csókolta.

- Mindig tudtam, de hogy ennyire aranyos legyél!

- Ha egyszer kalitkába repül a hímecske, rossz tojó az, aki kiengedi. Szécsi Attilára s önmagára gondolt, amely azonnal lehűtötte.

- Milyen ürüggyel állítunk be? - törte hangosan, némi visszafogottsággal a fejét Zsuzsika.

- Csak te, kedves, mert én türelmesen megvárlak a kocsimban.

- Én egyedül? - vonakodott az. - Én aztán be nem megyek.
- Jó bekísérlek, s átadlak neki „szocialista megőrzésre”, én valamilyen ürüggyel lelépek a színtérről.
- Mit mondjak neki?
- Találj ki valamit! - A fülébe súgta. - A férfiaknak mindig olyat hazudjál, amit elhisznek. Erre jártál és...
- Én hülye - csapott a homlokára Zsuzsika -, a könyv!
- Miféle könyv?
- A te könyved, amelyet kölcsönadtál. Az a háromkötetes „Elfújta a szél”, már sürgettél is.
- Dóra nyafogott miatta, mert ő még nem olvasta, ám most valahogyan abbahagyta. Sláger regény, a fene tudja, engem nem ragadott magával.
- Kihez mész ki - kérdezte szedelőzködése közben Zsuzsika.
- Lúdláb Rozi néninél kezdem.
- Tudod, mi volt az anyja? Boszorkány. Gyógyfüveket szedett, kotyvalékot főzött azokból... - Közben elrakodott, és bezárta a fehér, üveges szekrényt is.
- Mire használta?
- Gyógyításra, mert Rozi néni, úgy hívták, mint a lányát, kuruzsló volt. Egyszer engem is meggyógyított. Szögbe léptem. A sarkamon hatalmas tályog nőtt, tele volt gennyel, és nagyon fájt. Éjjelenként nem aludtam, csak sírtam. Ő bekente valamivel, rá pár óra múltán kifakadt. Te, én mennyire megkönnyebbültem: Megállította a hasmenést, meghozta a havi vérzést. Volt szere fejfájásra, álmatlanságra, köhögés ellen. Az influenzás betegeknek gyógytea keveréket, a reumásoknak egy vödörre való fűkeveréket adott, amelyet forró vízbe kellett szórni, és áztatni benne a fájós testrészt. Kamrányi gyógynövényt tartott otthon. Némelyiküket kis zsákokban tárolta. Hol ebbe, hol abba kotort, és már készen is állt a gyógykeverék: fogyásra, hashajtásra, rubeólára, kanyaróra..., mindenre. Szegény nagymamám, néha órákig elüldögélt a dézsába öntött meleg vízben, ugyanis reumás volt.
- Pénzt kért érte?

- Ha megkérdezték: Rozi néni mivel tartozok? - Utánozta: - Egy fohással a lelkem üdvéért. Ettől függetlenül mindenkitől kapott valamit, kitől ezt, kitől azt. Ez a Rozi néni lánya, akihez mész, bábaasszony volt - folytatta Zsuzsika lelkesen. Úgy dőlt belőle a szó, mint-ha részeg lenne. - Az utolsó bábaasszony Szúvaspusztán. Engem is ő segített a világra.

- Érdekes... Onnét Tóth Jánoshoz megyek. A szívére panaszkodott. Két hete nem láttam, most elkapom őt is!

- Tudod, mit pletykálnak róla? - Mivel a szót húzta, Apollónia, feleje bökött fejével sürgette meg. - Legénykorában Etelka néninek, Horváth Árpád bácsi nem régem meghalt feleségének udvarolt. Állítólag nagyon nagy szerelem volt, mégis szakítottak, mert ők zsíros parasztok voltak, Etelka néni szülei, pedig egyszerű napszámosokként, régebben cselédekként keresték meg a kenyerüket. Háború után nagy pártemberekké vedlettek át. Az öreg alapította meg nálunk, Szúvaspusztán a kommunista pártot is. Szóval, ez a Tóth János bácsi, Etelka néni férjhezmenetele után is eljárt hozzájuk. - Kuncogni kezdett. - Ketten használták Etelka nénit. És, és tudod meddig? - Előbbi kuncogása hangos nevetéssé fokozódott. - Húsz évig.

- Ez igaz? - hátrált Apollónia.

- Tele van vele a falu. Testi-lelki barátok voltak, amióta meghalt, örök a harag. Ez is mond valamit, nem?

Apollónia a táskáját fogta, mialatt maga elé nézve hallgatta Zsuzsikát.

- Ha már pletyizünk - faggatta tovább, miután az befejezte -, mondj valamit Kisbíróékról is, ugyanis a következők ők lesznek!

- Legrégibb és legnépesebb család Szúvaspusztán. Négy vagy öt család él belőlük egyetlen udvarban.

- Én Kisbíró Antalhoz megyek, ahhoz a hipertóniáshoz.

- Három Antal van az udvarukban. Apa, fia, unokája. Antal bátyó, Tóni bácsi és Anti. Az, akihez te mész, éjjeliőr volt. Tíz órakor, éjfélkor és reggel négy órakor végigénekelte a falut. - Utánozta: - Tízet ütött már az óra, térjék mindenki nyugovóra! Vagy: tizenkettőt ütött már az óra... Elfelejtettem, de a négy órait tudom: Négyet ütött már az óra, hallgasson mindenki a kakasszóra! Vagy így: kezdetét veszi

az első munkaóra... Nem vagyok biztos, e kettő közül melyiket. Apám még hallotta, én nem. Tarzan... - Félnótást akart mondani, ezért valójában így hangzott: Fél... Tarzan. Szája szélét riadtan összeszorítva lesett Apollóniára, majd gyorsan folytatta: - Hetekig fag-gatta őket, mely közben mindent felvett magnóra.

Apollónia arca, mihelyt meghallotta a férfi nevét, melegen csillogni kezdett. Természetesnek vette a Tarzan és a Félnótás megszólítást, ezért nem haragudott meg Zsuzsikára, aki megérezve ezt, megkönynyebbülten zárta be a műszeres-gyógyszeres szekrény után a fiókokat is, amelybe a naplót rakta. Utána a doktornő elé állt.

- Kibékültetek?

- Az erdőből vagy abból a minék mondják, szép láposból hazahoztam, viszont, igazad van: Félnótás alak, de mennyire az! - Nem folytatta. Sóhajtott, felvette az asztaláról az orvostáskáját, és elindult. - Szia. Egy óra felé érted megyek.

- Nagyiék előtt is állj meg! - szólt utána a lány. - Rétest süt. Nagyon szeret, meglátod, mennyire örül neked.

- Milyen rétest süt, hogy ne legyen szemtelen? - nevetett fel cinkosan. Köztudottan szerette az édességet, főleg a süteményeket.

- Amilyet te szeretsz.

- Mákosat?

- Meg túrósat.

- Akkor, még ha kidob is, beugrok hozzá! Szia!

Táskáját lóbálva sietett a kocsijához.

Apollónia pontosan a megígért időpontban állt meg a kocsijával Zsuzsikáék előtt. Dudálására a lány a kapuhoz rohant, s kilesett.

- Nem jössz be? - szólt ki.

- Leragadok, mint mamidnál, ahol jól belaktam rétesrel. Későn érünk haza. Mindenkit csókolok. Te, pedig siess!

Zsuzsika visszafutott. Nem sokáig időzött bent, alig néhány percre rá máris újra a kapuban állt. Könnyű selyemszoknyát és gyönyörű, népi motívumokkal kihímezett, csipkés, fehér blúzt viselt. Lábára modern körömcipőt húzott, vállán könnyű válltáska lógott. Dús, fekete haját copfba fonta. Fülében nagy, aranyból készült karikák, ke-

zén három tagból álló vékony, drágakövekkel kirakott, arany karperrec ragyogott, amelyek a legkisebb mozdulatára is összeütődtek. Ujjára vastag drágaköves gyűrűt húzott. Csak a kvarcórája nem illett bele ebbe az egyébként „falusiasan” összeállított, gazdag, álnépies harmóniába.

- De kihúzta magát valaki! - bámult rá Apollónia.

Ajtót nyitott, és maga mellé tessékelte.

- Pesten sokan utánad fordulnának - fogadta a már helyet foglaló lányt.

- Egyetlen hozzám illő férfi sincs a falunkban.

- Korban, vagy...

- Így is, úgy is, mert traktorshoz vagy tehenészhez csak nem mennek férjhez. - A kocsi közben elindult, s hamarosan rákanyarodott a főútra. - Tudod, milyen könnyen vénlány marad itt az ember?

- Pesten is így van az, édeske!

Ezután teljesen érdektelen dolgokról beszélgettek, sőt az út legnagyobb részét végighallgatták. Zsuzsika a várt találkozás hevében élt, Apollónia a saját sorsát vizsgálgatta abban a tükörben, amelyet a lány előbbi szavai vetítettek elébe: Tudod, milyen könnyen vénlány marad itt az ember? Neki, a vénlánykor felé haladó nőnek meg éppen ide kellett jönnie, ahol sokkal több a lány, mint a férfi, hogy megtalálja azt, akire világéletében vágyott. - Finoman a kormányra csapott. - Megtalálta, ez igaz, viszont mit ér vele? Attila ideragadt, amíg ő mindenáron vissza akar menni a szülővárosába...

Ezekkel a gondolatokkal aztán egészen Sárvárig elbíbeldődött. Eközben gépiesen válaszolgatott Zsuzsika egy-egy elhullajtott kérdésére, sőt, ő maga is feltett néhány sablonos kérdést: Ugye, szép ez a vidék? Mennyire kifogtuk, ragyogó az idő! Mennyi gólya, s miért nem költöztek még el? Kényelmesen ülsz? Milyen hamar ideértünk...!

A cukrászda előtt állt meg. Egymás kezét fogva, jókedvűen rohantak a bejáratához.

- Mint a bakfisok! Mint, akik sohasem ettek, holott az előbb... - mondogatták egymásnak, amelyen aztán igen jókat nevettek. Az

egyik autós majdnem elütötte őket. Éleset dudált, a vezető kihajolt az ablakon, és rájuk kiáltott.

- Pisilni kell, lányok, hogy annyira siettek? - mást is mondott, ám annyira nevettek, hogy ezt nem hallották.

Az első nagy meglepetés bent érte őket a cukrászdában, ami kissé lehűtötte a kedélyüket. A fagyaltpulton e két szavas feliratot találták: Fagyalt nincs! A következő keverés, tudták meg, jó fél óra múlva hűl le. A felszolgálólány süteményt kínált nekik.

- Sütit, juszt sem eszem! - zsörtölődött Apollónia, majd Zsuzsikához fordult. - Te ehetsz! Sütit, kólát, narancslevet kérsz...?

- Semmit sem kérek! - hárította el Zsuzsika.

- Elfogadom a kikoszorazást, viszont később benézünk. Akkorra fagyalt is lesz. A fiúdat is elhozzuk, mind a ketten a vendégem lesztek. Legalább én is megismerem azt a szoknyapecéért, aki elcsavarta az asszisztensen fejét.

- Lehet, hogy Pesten is összehoz bennünket a jó sorsunk, megint együtt dolgozunk - jegyezte meg Zsuzsika kifelé menet.

- Bár az angyal szólna belőled! Fussunk!

Lihegve ültek be a kocsiba, ahol összeborultak, és megint jót nevettek. Apollónia, miután kiszuszogták magukat, elindította az autóját. Negyed óra sem telt bele, több apró, bazalt-kockaköves utacska, éles kanyarok, érdeklődés után, máris egy régimódi, földszintes, tipikus, ódon, városi ház előtt álltak.

- Menj be! - lökte meg Apollónia a lányt.

- Gyere be velem, te is!

- Rendben! Úgy lesz, amint megbeszéltük. Beviszlek, aztán én lelécelek.

Egyszerre szálltak ki, és egymás kezét fogva indultak el a kapu felé, ahol majdnem összeütköztek egy idős asszonnyal.

Apollónia elengedte a lány kezét, és elébe állt.

- Elnézést! Itt laknak Kisbéri Zsolték?

- Igen - majd, mint idegeneket, alaposan végigméregette mind a kettőjüket. - A férfi talán nincs itthon, de a fiatalasszony gyesen van. Menjenek csak!

Apollónia fejébe azonnal szöget vertek ezek a szavak. Elképedten nézte az asszonyt, aztán elköszönt, és a lemaradó Zsuzsikához fordult. Azon törte a fejét, hogy hallotta-e az öregasszony szavait, vagy sem?

- Zsuzsikám! Én megyek be először. - Látva annak megdöbbenését, azonnal rájött, hogy nem hallott semmit. - Nem biztos, hogy itt laknak, valami félreértés történt.

Zsuzsika kissé remegően rábólintott.

Apollónia határozott léptekkel ment be a kapun, amíg Zsuzsika, mintha megérezett volna valamit a ráleselkedő veszélyből, nemcsak balsejtelemmel, hanem mint mezőn az őzike, bármikor készen a megfutamodásra, úgy követte.

Az udvarban, Zsuzsikánál alig idősebb fiatalasszony tűnt fel. Az autóajtó csapódásokra figyelhetett fel, mert autó, itt? Kíváncsian jött elébük.

- Kisbéri Zsoltot keressük - állt elébe Apollónia, holott még jókora távolság választotta el őket.

- Nincs itthon. A felesége vagyok. Miért keresik?

Apollónia majdnem felnevetett. Zsuzsikában a vér is meghűlt. Légzete elakadt, a melléhez kapott, szemgolyói felakadtak, lábai a földbe gyökereztek.

Háromjuk közül a fiatalasszony tudott a legkevesebbet, bár ennek a váratlan látogatásnak erősen botrányszaga őt is megcsapta, mégis ő volt az, aki a másik kettő számára tragikus, de részére korántsem annyira gyanús helyzetet legkönnyebben felfogta.

- Mit akarnak tőle? - méricskélte végig sorban mind a kettőjüket.

Apollóniát a nevetés, amely kezdettől kínozta, most valósággal gyötörte. Erősen uralkodott magán, mégis többször összerázta a testét. Hogy leplezze, az orrához kapott, mintha a tüszentését fogná vissza. Ha most egyetlen mukkot szól, menthetetlenül kitör, ezért nem válaszolt azonnal. Olyan tekintettel mérte végig a fiatalasszonyt, mint a beteget szokta: kellemes, filigrán teremtés, viszont Zsuzsika üdébb, csinosabb, és sokkal erőteljesebben rajzolódnak ki nőies domborulatai is.

Mindez pillanatokon belül zajlott le. A csend mégis egyre kellemetlenebbé vált, ezért a választ nem lehetett sokáig halogatni. Zsuzsika remegett. Szégyene és nőies szemérme, mint jó erkölcsökből kihasadt két hatalmas kő a kútban, összekocant a szélhámosság szennyes vödrével. Megalázva, becsapva, kifosztva érezte magát. Minden összebodrozódott érzelmeinek eladdig kifeszített víztükren Régebbi szerelme helyén mély üresség tátongott, amely teljesen kiszippantotta körülötte a levegőt, majd megfulladt. Nemhogy szólni, megmukkanni sem tudott.

- Maga tényleg Kisbéri Zsoltné? - szólalt meg végre Apollónia, mert Zsuzsika, nemhogy szólni, moccanni sem mert.

- Megmutassam a személyi igazolványomat?

- Az egyetemista, a bölcsészkaros Kisbéri Zsoltnak, aki tanárnak készül? Annak a szélhámosnak...

- Annak - csúszott ki az asszony száján akaratlan.

Apollónia végleg elveszítette önuralmát, menthetetlenül felkacagott.

A fiatalasszony fejében mindebből csak az a szó maradt meg, amellyel a férjét szélhámosnak nevezte. Felháborodott, ám valódinak indult felháborodása hamarosan csupasz műharaggá szelődött. Nem ugrott neki, nem karmolászta össze az arcát, a haját sem tépte ki, mert a valóság a maga kézzelfogható mezítelenségében egyre világosabban kibontakozott, ami azelőtt csak kérdésként vetődhetett fel: Miért maradozik ki a férje, honnét az ingén az a furcsa illat, amelyet ha nem is nap s nap után, gyakran érzett. És azok a női hajszálak? Miért annyira ingerült az utóbbi időben...?

Ezért a lányért, aki közben magához térve előbbi lebunkózottságából, váratlanul megfordult, és kiszaladt az udvarból. Ő használhat olyan kölnit, amilyen illatot érzett a férjén, a hajszálak is tőle származhattak, mert a színük... Mindezek ellenére valójában csak Apollónia nyílt szavai sújtották igazán le.

- Azért kerestük, mert a maga hírhedt férjecskeje annak a lánynak udvarol - félig elfordult, és Zsuzsika után mutatott, aki régen a kapun túl járt. - Házasságot ígért neki, már-már nyilvánosan is megkérte a kezét. Ő nem tehet róla, ugyanis letagadta, hogy nő.

A fiatalasszony nem tört össze látványosan, legalábbis Apollónia nem észlelt ilyesmit, csak az arca fehéredett el, vált a nézése szomorúvá, s könnyessé.

- Régen sejtem - rebegte eközben alig hallhatóan.

- Ne haragudjék - mentegetődzött Apollónia -, amiért ennyire elengedtem magam, de az ilyenfajta zseniális szélhámosság nem mindennap esik meg. Zsuzsika nevében, aki semmiről sem tehet, elnézést kérem!

Elköszönt, és Zsuzsika után igyekezve, sietve faképnél hagyta az összetört asszonyt.

- A nevét, legyen szíves...! - rohant utána kiabálva a fiatalasszony, miután kissé összeszedte magát.

- Doktor Bolvály Apollónia vagyok. A lány neve nem érdekes.

- A címét is kérem!

- Szúvaspuszta, orvosi rendelő.

A fiatalasszony a folyosó egyik oszlopának dőlt, és hangosan felzokogott.

Zsuzsika ugyanezt tette az autóban kuksolva.

- Két hülye, egy szélhámos férfiért! Majd adnék én neki! - kritizálta őket, miután beült a kocsijába. Átkarolta Zsuzsikát, és magához húzta a fejét. - Sosem böggjél egy ilyen férfi után! Vond le a tanulságokat, és legközelebb, kérd el a személyi igazolványát a hozzád dörzsölődő kanoktól.

Homlokon csókolta, elhelyezkedett, és elindította a kocsiját.

- Mit tegyek most, ezek után...? - szipogta a lány, miután már a műúton jártak.

- Felejtsd el, amint én is elfelejtem majd Attilát! - Zsuzsika ráeresztette két könnyes szemét, ő folytatta: - Hacsak nem akarsz egy szélhámos második felesége, vagy, tudod mije lenni! - Erőltetetten felnevetett. - Na, hallod, ezt a pasast aztán, tényleg elfújta a szél a könyvemmel együtt.

Zsuzsika a homlokát masszírozta. Nagyon ideges s feldúlt volt, ettől függetlenül a kíváncsiság is kínozta.

- Miért akarod elfelejteni Attilát? Nem szereted?

- Az a baj, hogy nagyon is szeretem, ám ő, amint említettem is, halani sem akar Pestről, én meg...

- Mégis elmész? - vágott a szavába hevesen.

- Többször beszéltünk róla, nem?

- Tényleg meg tudnád tenni? - Miután Apollónia nem válaszolt, hátradőlt, fejét a támfalra hajtotta, és felsóhajtott. - Mennyire szépen indult, és mi lett a vége! Ha hiszed, ha nem, nem őt sajnálom, az elugrasztott lehetőséget.

- Néhány napig szenvedsz, és vége! Elfelejtetted, ami pedig Pestet illeti, oda bármikor felmehetsz. Munkahely dögivel, a lakás, pedig csak pénz kérdése, ami nálatok nem számít. - Élesen felnevetett. - Jusst is fagyizunk a cukiba! Meg telezabáljuk magunkat sütivel, jó? - Nem várt választ. A cukrászda elé kanyarodott, ott folytatta. - Mert ne feledd el, az evés a leghatásosabb idegcsillapító-szernél is hatékonyabb.

IV.

A most kelő hold mindent beszínezett. A templomtorony esett hozzá a legközelebb, azt a fák, őket a háztetők követték.

A falu aludt, mert Szúvaspusztán az emberek még mindig a tyúkokkal feküdtek le, és velük együtt is keltek fel kakaskukorékoláskor.

A levegőben megfoghatatlan titokzatosság szédelgett. A fák és a házak delejezett öntudatlanságukban temetési menetté alakultak át, és lassú, ünnepélyes meneteléssel elindultak a temető felé.

Szeptember elseje, az őszi kezdete volt.

Apollónia fázósan összeborzongva szaladt be a szobájába. Könnyű kötött kendőt terített a vállára, majd visszatért a nyitott ablakhoz, ahol tovább nézelődött. A lakás előtti részen idegen kutya futkosott. Néha megállt, négy lábát szétfeszítette, fejét az ég felé emelte, és mint végtelen vadonok mélyén, Jack London könyvében a farkas, iszonyatos vonyításba kezdte. Mély torokhangon kezdte, majd spirálszerűn kiélezve, kiszínezve szirényszerű visítássá fokozta. Kétszer-háromszor megismételte, ezután továbbfutott.

A szomszédos patikusék házának esőcsatornáján macska sétált. Nem fordult be a sarkon, hirtelen irányt változtatva felfutott a tető legmagasabb részére. A kúpcserépre ült, farkát maga alá csavarta, s az előbbi vonyító kutyát leste.

Valahol ló nyerített. Kocsihoz köthették ki éjjelre. A szemben lévő házak valamelyikén kuvik sikoltott. Erről a halálmadárról Kissné, a mellrákos betege jutott eszébe. A szúvaspusztai öregek egyébként szentül hitték: akinek a házára repül, meghal.

Nem csupán ebben, sok-sok babonában hittek. Modern Ikarus autóbuszokon és saját autóikban utaztak a halottlátó asszonyhoz, meg az egyik nemrég felkapott jósnőhöz. Ha villámlott, szenteltgyertyát gyújtottak - a nem katolikusok is, ki tudja, honnan szereztek -, és imádkoztak. A fiatalok egyházkritikai, politikai oktatásokra jártak, utána bibliaórákra siettek az imaházba. Az újszülötteknek fényes névadó ünnepségeket rendeztek a kultúrházban, utána szépen megkeresz-

teltették őket a templomban is. Körömszakadtáig ragaszkodtak a hagyományaikhoz, a tűzoltózenekar mégis dzsessz-számokat játszott, a citerazenekar, pedig „modern” táncdalokat pengetett az ünnepeken.

Ki igazodik el itt? Attila!

Erre a névre Apollónia teste hirtelen átmelegedett. Szívében a szerelem zsarátjai hirtelen fellángoltak, és végig nyargaltak az egész testen. Annyira beleszeretett, hogy ha csak rágondolt is, remegett. Ma-holnap, mint a kábítószer teljesen magához köti, rabja lesz. Itt ragad, amitől még a háta is borsózott. Ezernyi szál füzte már ehhez a községhez. Kivételesen ismert mindenkit. Úgy ment be a házakhoz, mintha hazamenne. Kávével, finom süteménnyel és ízletes ételekkel traktálták... Kezdetben alig-alig keresték fel a rendelőjét, ezért inkább ő ment ki a házakhoz. Zsuzsika felírta, ki, hol beteg, ő sorban felkereste őket. Most egymásután járnak be a rendelőjébe, azok is, akiket sohasem látott még igazán sem itt, sem máshol orvos. Hogy a terhes anyáknak meg a kisgyerekes anyukáknak ne kelljen Sárvárra bejárniuk, sokan nem is mennének, ezeket is ő gondozta, vagy vitte be a városi szakrendelőbe saját kocsijával. Azelőtt egyszer-egyszer még csak-csak helybe jött a nőgyógyász, mostanában olyan ritkaságnak számított a faluban, mint a fehér holló. Őt is ő helyettesítette.

Paraszolvencia, fizetésének a többszöröse, holott nem mindenkitől fogadott el pénzt. Az állami gazdaság központjában elsősegélynyújtó-tanfolyamot tartott. Tanácsadást rendszeresített a házasulandó fiatalok számára... Attilához fűződő intim kapcsolatát a falusiak kezdetben erkölcsstelennek minősítették. Két-három hétbe telt, mire a láthatatlan burok, amelyet az előítélet, a maradiság vont köréjük, végletesen szétpattant. A legbizalmasabb gondolataikkal is felkeresték. Olyasmiket is elmondtak neki, amelyeket még álmukban sem ejtettek volna ki idegenek előtt. Balcsó Jolika négy gyermeket hozott a világra, holott addig azt sem tudta, mi az orgazmus. Kötelességből ugyan majdnem valamennyi este bebújt a férje mellé, mégis csak akkor érezte magát boldognak, ha ez a szeretkezés, valami okból elmaradt. Tanácsai révén teljesen megváltozott a kapcsolatuk, a feleség javára. Garánének erős fájdalokat okozott a szeretkezés, mégis éveken át tűrte, titkolta. Maga végezte el a kisebb műtétet, amely végleg meg-

szabadította eddigi fájdalmaiktól. János Pistának potenciazavarai adódtak. Mindig akkor veszítette el a férfiasságát, amikor a legnagyobb szüksége lett volna rá. Gyerekkorában összeszedett kisebbségi érzésekkel, beteges gátlásokkal küszködött mindaddig, amíg nem részesítette gyógyszeres és pszichológiai kezelésben. Azóta normális házaseletet élnek. Belláné a terhességét has daganatnak vélte... És az a sok, másfalusi, aki hírét halva, megszegve a körzeti beosztásukat, ráharagítva az orvosukat, átiratkozott hozzá?

Nap, s mint nap érezte: a falusiak nemcsak befogadták, hanem meg is szerették. Ő mégis itt hagyja őket. Most, vagy soha! Ha most nem megy el, Attila miatt, mint csizma a sárban menthetetlenül itt ragad.

Szabályos házaseletet élnek, előbb-utóbb, hiába orvos teherbe esik, ha máris nem az, ami néhány napja erősen foglalkoztatja. Örömmel elfogadná tőle a gyereket, csak nem itt és ilyen körülmények között, mert ő ebben a faluban sohasem szül gyereket.

Összeborzongott.

Nagyon nehéz lesz nélküle. Lám, csak egy éjjel nincs mellette, s mennyire hiányzik: árvának, teljesen magárahagyatottnak érzi magát! Hiányérzete van.

Akaratlanul Zsuzsika esetére gondolt: szegény kislány! Teljesen el van kenődve. Vajon így lesz ő is?

Behunyta a szemét.

Ezzel a férfival, örömmel leélné az életét. Kamaszkorától kereste az igazi férfit. A filmek, a könyvek főhőseiben, egy-egy híres színész portréjában képzelte el a nagy őt. Egyetemista korában valamivel lejjebb adta, mégis azt tartotta, hogy akihez hozzáköti az életét, az legyen, ha nem is szép, erős, diplomás és igazi férfi. A férfiideált sohasem szűkítette le a szexre: a becsületesség, a gyöngédség csakúgy hozzátartozott, elvárásaihoz, mint az, hogy az érzelmek fokozódó gyönyöreinek létráján, partnerével egyszerre lépjenek fokról fokra feljebb... a célhoz.

Az első férfival az egyetemi klubban ismerkedett meg, és még aznap este felment a lakására... Ha ennek az estének emlékei végigfuttattak érzelmeinek régen lehangolódott húrjain, egykedvűen rántotta fel a vállát. Csak az undorító, áporodott szag maradt meg utána, ame-

lyet abban a bizonyos, antik bútorokkal zsúfolt szobában érzett. Ez, negyedéves orvostanhallgató korában történt... A következő fiújával, majdnem két évre rá hozta össze a sorsa. A szomszédos tömbházban lakott, aki még gimnazistaként beleszeretett. Csinos, magas, udvarias, ráadásul végig jó tanuló volt, ő mégsem vette komolyan. Nem is járt vele együtt sokáig... Egyik napon - a fiú nemrégén végezte el a műszaki egyetemet - a körúton összetalálkoztak. A beszélgetést a legközelebbi cukrászdában folytatták, annak örömeire ittak, hogy sikeresen befejezte az egyetemet. Már az utcán elkezdte, a cukrászdában többször megismételte, addig-addig rimázkodott, mígnem megszánta, és felment vele a lakására magnózni, ahol azonnal leteperzte és szabályosan megerőszkolta. Ő, ennek ellenére, több napon át, ismét és ismét felment hozzá, ugyanis mindazok ellenére, amit tett, nagyon megkedvelte. Csaba, mert így hívták, rendkívül figyelmes, kedves volt: betakargatta, babusgatta, helyébe hozta a kávé s az előre elkészített szendvicset... Ez az intim kapcsolat egészen addig tartott, amíg a fiú szülei haza nem jöttek külföldi útjukról, aminek ő örült a legjobban, mert egyre erősebb undorral viselte el Csabát, ugyanis szerkezésük közben, mintha taknyos lenne, egyre hangosabban szuszogott, és izzadt. Összevissza kente a verejtékével... Kezdetben, amíg nem ismerte meg eléggé, játszott a gondolatával, hogy, amint kérte: feleségül megy hozzá, később partnerének sem fogadta volna el...

Ezután házassági hirdetéseket adott fel a Nők Lapjában, a Négy Évszakban és máshol. Rengeteg levelet kapott, de valahogyan neki egyik jelentkező sem tetszett. Akadtak olyanok, akikhez elment a megjelölt találkára, azonban egyszer sem fedte fel magát. A barátnői is bemutatnak néhány ismerős, rokon férfit, akik közül egy végre fenakadt a kívánalmak magasra állított mércéjén. Vele egy egész estét átbeszélgetett, átszórakozott, amely időt később, mivel hiábavalón elpocsékoltnak vélte, igen sajnálta...

Felsőhajtott.

Attila teljesen olyan, amilyennek bakfiskorától kezdve, fokozatosan kialakította magában a férfi ideált. Nem csoda, hiszen ő, saját maga gyúrta, alakította annak a bizonyos éjszakának halványan körvonalozott, koromfekete agyagából.

Mégis elhagyja.

A mai postával kapta meg az értesítést. Akkor bontotta fel, miután Zsuzsikával hazaértek Sárvárról. Azt közölték vele, hogy a megpályázott pesti állást két héten belül bármikor elfoglalhatja. Kiszáraztató az SZTK-rendelőintézetében kapott laboratóriumi orvosi állást, de amint az intézményvezető-főorvosa írta, szakvizsga megszerzése után a reumatológián vagy az urológián is fogadja.

Kiegyenesedett, és összehúzta magán a kendőjét.

Ezért nem tud most aludni. Kezében tartja álmai netovábbját, mégsem maradék nélkül boldog. Itt nem marad. Ezt az első pillanattól kezdve eltökélte. Az utolsó pillanatig bízott abban, hogy Attilát magával csalja Pestre. Nem sikerült. Tehát ennek is vége, mivel Attila határozottan kimondta a nemet. Egy egész világ: érintetlen, ami igaz, az igaz: nagyon szép, sőt lenyűgöző, mocsaras ligetek sokasága s ez az isten háta mögötti porfészek választja el tőle. Ha nem is Pestre, legalább a közelébe csalogathatná! Jó helye lenne, ő autóval járna be a fővárosba, Attila meg tovább gyűjtögethetné a madaraival kapcsolatos tudományos megfigyeléseit, kutathatna, régi szokásokat, mi egymást gyűjtögethetne. De Budapesten is vállalhatna állást, mert amilyen okos ember, meg amilyen kevés egyénnek van ebben az országban ilyen tudományos fokozata, egészen biztosan alkalmaznák valamelyik intézetben.

Ha Attila ennyire makacs, miért adja ő lejjebb? Most, már ha a fene fenét eszik is, itt hagyja ezt a helyet!

Az ezüsthéjű tájat kémlelte, ám a lelkiismerete egyetlen pillanatig sem hagyta nyugodni: S a rákosak? Nagyné, Lúdláb Rozi néni..., meg a két cukros?

A fájdalomcsillapítókat és az inzulint Zsuzsika is beadhatja nekik!

A szíves Tóth János, akinek élete krízisbe került?

Szúvaspusztának nem lesz többé orvosa, mert még egy ilyen hülye mint ő, nem akad több!

Miért éljen pontosan ő, az ott született, a tősgyökeres pesti nő, ebben a koszos, isten háta mögötti faluban?

Eldugottnak tényleg eldugott, de koszosnak nem mondható. Igenis, szép kis község, és a környéke...!

A fájdalom, amely eddig csak a torkát fojtogatta, most a szívét is szorongatni kezdte. A szeméhez kapott, és megtörölte. Ami eddig soha, most megtörtént: sírni kezdett. Teljesen összemaszatolta kezével, arcát.

Megfordult, a legközelebbi fotelba dőlt. Fejét a karfájára hajtotta, és testestől-lelkestől, minden fájdalmát kiadva zokogott.

Miután alaposan kisírta magát, felállt, a tükörhöz vánszorgott, két öklét összeszorította, és a homlokához verte:

Ennyire ronda vagyok: ennyire nem vagyok jó s kívánatos nő, hogy nem tudok elcsalogatni, abból a bűzös, mert szép, de igenis bűzös mocsárból az ország gyönyörű fővárosába egy férfit?

Ezen túl nem annyira a fájdalom, inkább a düh, az elkeseredés ordított fel a szájából:

- Te még kurvának sem váltál be!

Megfordult, visszament a helyére, összeszorította a két öklét, s megint a homlokához nyomta.

Csengettek. Kezét leeresztette, néhány pillanatig azon törte a fejét, hogy ki lehet ez a kései látogatója? Beteg? Nem hiszi. Senkit sem látott előbb a háza felé közeledni, csak nem Attila? Máris megérkezett volna? Szíve nagyot dobbant. Hirtelen felugrott, és az ajtóhoz rohant. Kezei valósággal remegtek, mialatt kinyitotta az ajtót.

Majd leült annyira megdöbbsent. Rapi Béla, az állami gazdaság igazgatója állt az ajtója előtt.

- Az igazgató úr! - bénult le azonnal.

- Maga mondta - jelentősegteljesen az ajtófélfára csapott -, bármikor. A szaván fogtam.

Apollónia akaratlan Csabát, a második fiúját látta az igazgatója személyébe gyömöszölnen... Szuszogott, homlokán kövér verejtékszemeckék gyöngyöztek, ő behunyta a szemét, hogy ne lássa... Az izzadós fej eltűnt, de a szuszogás fokozódott. Agyában rengeteg gondolat futkározott, mialatt gépiesen, ám kissé vonakodón kitérte az ajtóját az igazgatója előtt. Azokból a lehetőségekből, amelyek végignyargaltak az agyán, csak egyetlenegy használható akadt: az időhúzás! A többit a véletlenre bízta, mert a férfi szándékát már az első pillanatokban, nemcsak megsejtette, tökéletesen meg is értette.

- Tessék! Talán a rendelőbe! - mutatott a másik ajtóra.

Az igazgató jelentőségteljesen ráhunyorított. Apollónia azt mérlegelte: vajon lerohanja-e azonnal, vagy előbb megpuhítja?

- Ha megengedné - az igazgató a nő kezére rakta a tenyerét -, előbb beszélgetni szeretnék magával.

Apollónia előreindult, az igazgató szorosán követte. Miután leültek, elhatározta - mert végig a fejét törte -, hogy mellékvágányra tereli a beszélgetésük, meg minden más menetét.

Vékony, elöl végig gombos, könnyű, selyem, meglehetően áttetsző s igen rövid otthoni ruhája, magasan a combtővéig felcsúszott. Csupaszmellének és bugyijának körvonalai igen jól kivehetőn kirajzóldtak, ellenállhatatlan báj kölsönöztek igen karcsú alakú, majdnem teljesen kitarulkozó mezítelenségének.

A férfi gátlástalanul bámulta, mígnem Apollónia teljesen váratlanul felugrott.

- Kis türelmet kérek! - kiáltotta vissza, mialatt beszaladt a másik szobába., ahol magára terítette előbbi kendőjét, amely akkor csúszott le a hátáról, amikor a csengetéskor felugrott a fotelból. - Fáztam - jegyezte meg visszaülve a helyére. Egyik kezével lazán összefogta a kendőjét, a másikkal két csücskét a térdére terítette. - Az igazgató úr - állította át lassan a váltót - egyedül él itt? A kedves felesége?

- Kőszegen van.

- Gyerekei? Tényleg, hány gyereke van az igazgató úrnak?

- Egy fiú és egy lány. A fiam mérnök, a lányom közgazdász. Neki már gyereke is van.

- Nocsak! Unoka! Milyen érzés boldog nagyapának lenni?

- Nem a legkellemesebb, mert eszembe hoznak valamit, holott én egy cseppet sem érzem még azt a valamit. - Felemelte a mutatóujját.

- Tudja, doktornő, vagy szólíthatom Apollóniának?

- Hogyne! Elvégre a lánya lehetnék az én huszonhat évemmel.

Az igazgató fanyalogva vont össze a szája szélét.

- Az a baj közöttünk, mármint a feleségem és köztem, hogy ő már nem nő, én pedig, még férfi vagyok.

Ez... tényleg leteperne! - Ütközött meg önmagában mocorgón, már-már remegően Apollónia.

- Ugye sok gondja van az ilyen nagy embernek, mint az igazgató úr? - váltotta másra a beszélgetésük kocsikerekét. Országos s megyei testületek tagja, és még ki tudja, mi minden! Magamról tudom, holott én, az igazgató úrhoz képest, csak pirinyó ifjúsági vezetőként tevékenykedtem az egyetemünkön...

- Ifjúsági táborokban is járt? - vágott közbe az öreg.

- Egyszer építőtáborban. Máskor nem mehettem, mert nekem szünidőben pénzt kellett keresnem, ugyanis a szüleim kispénzű melósok, és sokan vagyunk testvérek. Mentőztem.

Az igazgató fészkelődött. Előbbi férfiúi gerjedelme, amelyet érkezése után az átlátszó ruha alatt finoman kirajzolódó, szexis formák még inkább tápláltak, valamelyest lelohadt.

Apollónia keze a fotel támláján pihent. Rapi Béla óvatosan megfogta.

- Mennyire kis keze van magának, és mennyire selymes a bőre! Valóságos kincsesbánya egy férfi számára ebben a kis faluban.

Szeme égett, erotikus vágyai újból fortyogtak. Apollóniának valamit mondani, tennie kellett, amellyel lehűti.

- Nemsokára elmegyek ebből a faluból. - Kezét, azzal az ürüggyel, hogy megigazgatja a kendőjét, kirántotta az igazgató markából.

- El...megy? - képedt el az igazgató. - Elmegy, amikor itt mindent megkapott? Kiemelt fizetést, luxuslakást, világítást, mert ezen túl az áramért sem fizet. Ingyen fűtés, amelyet télen érez majd meg a bukszáján, háztáji földet, autót... Elhallgatott. A hatást várta. Miután Apollónia arca továbbra is szenttelen maradt, idegesen felugrott, majd közelebb húzta a nőhöz a fotelét, és visszaült. - Tudja, mennyit harcoltunk magáért?

Újra beleélve magát az orvosért való valamikori küzdelmébe, teljesen felvillanyozódott.

- Kicsi a körzet, mondta a megye, szerezzek miniszteri engedélyt! Megszereztem. És a lakás, s a rendelő? Állt elő a járás. Mindkettőt felépítettük. - Lábával a padlót rugdalta, ujjával a fölfelé bökdösött: - Ezt! Most pedig, köpték ki egyszerre a megyénél és a járásnál: szerezzek orvost! Személyesen beszéltem az egyetem rektorával és az egészségügyi miniszterrel, mire végre nagynehezen és vonakodón,

hosszú-hosszú idő eltelte után idehelyezték magát... És, Pesten hol lakna? - váltott teljesen váratlanul hangnemet.

- Amint régen, a szüleimmél.

- Én szerzek magának lakást, ha... tudja? - kacsintott rá félre nem érthetőn, éhesen ragyogó szemekkel. Apollónia kendője ismét lecsúszott. Úgy nézett ki most a villanyfényben, mintha mezítelen lenne. Rapi Béla ismét elkapta a kezét, a választ várta. Apollónia azonnal megérezte, ha most nem talál ki valamit, elveszett. Ráront, ő ellenkezik, de semmit sem ér vele, mert a férfi erősebb nála. Kiabálni nem kiabálhat, óriási botrány lenne, melynek végét kizárólag ő húzná, meg kérdés, meghallaná-e valaki? Éjjel van, közelükben senki sem tartózkodik... Kapkodón visszahúzta a kezét, úgy téve, mintha a férfi erőszakos közeledéséből..., holott annak minden egyes porcikája remegett, valósággal égett a felgerjedelmétől, semmit sem venne észre, betakaródzva, esedezően lesett a férfira.

- Igazgató úr! Maga az apám lehetne. Én... én itt teljesen egyedül élek. Senkim sincs, nagyon kérem, segítsen nekem! - könyörgött inkább a férfi lecsillapodásáért, mintsem a szó igazi értelmében. - Úgy nézzen rám, mintha a lánya ülne maga előtt, és azzal beszélgetne!

Rapi Béla visszahőkölt. Megrökönyödöttén bámult Apollóniára, aki mesterségesen felfokozott szenvedéllyel folytatta:

- Nem mennék el. Itt maradnék néhány évig, amint eredetileg is terveztem, de nagyon félek. Minél tovább húzom, annál nehezebb lesz, végül itt ragadok.

- Nem értem magát - rázta a fejét az igazgató.

- Sohasem voltam még szerelmes, most bokától fel a fülem tövéig beleszerettem egy férfiba.

- Tarzanba?

- Szécsi Attilába. Hónapoktól viszonyom van vele, ráadásul most már, majdnem biztosan terhes vagyok, kisbabát várok tőle.

Ezután, felbuzdulva kezdeti sikerén elmesélte szerelmük teljes történetét, amelynek végén ismét a segítségét kérte.

Az igazgató, mialatt beszélt, teljesen lehűlt. Előbbi szexuális vágyainak lobogó tüze apró lángocskákra szakadozott, majd egyenként kialudt mind, és az iménti férfi lassan visszazökkent az igazgató

megszokott szerepkörébe, mert a nő csak addig vonzó egy valamirevaló férfi számára, amíg nevetése, természetes kacérsága, nyílt kitárulkozása, nézése, mozgása egyenlő az önkéntes odaadással, felkínálkozással, de amikor attól a férfitől, aki le kívánta teperni, hirtelen tanácsot kér szerelme ürügyén, egyenesen kiheréli az előbbi csődört.

Rapi Béla felnevetett.

- Maga aztán alaposan betartott nekem! - Némi bűnbánattal lesett a nőre, mialatt folytatta: - Úgy jöttem magához, mint nőhöz. Sajnos a feleségemhez már nem közeledhetek így, nekem pedig, még kell a szex. És maga, a kiszemelt nő, újra apává, férjjé varázsol. Visszatezelt a jó erkölcsök mezejére. Mit tehet erre a megtévedt funkcionárius? Széttárja a két kezét, és elnézést kér. Nézze...! - Csapott egyszerre mindkét tenyerével a térdére. - Az vesse rám az első követ... Érti, ugye megbocsát nekem? Aljas voltam, de melyik férfi nem az? Ami pedig a kérését illeti: Mit mondanék, vagy mit tennék, ha a lányom ülne most, maga helyett előttem? Először is alaposan kiporolnám a fenekét, amiért ilyen átlátszó és rövid ruhában fogad egy férfit, mindegy hány éves! - Apollónia önkéntelenül elpirult. - Másodsor, bezavarnám a szomszédos szobába, ahonnan előbb ugyanilyen pucéron tért vissza, hogy most már tényleg öltözzön át tisztességesen!

Apollónia tűzvörösén állt fel, és rohant be a szomszédos szobába, ahonnan, alig néhány percen belül másik ruhában tért vissza. A férfi sétált. Úgy folytatta, mintha mi sem történt volna ez alatt:

- Tanácsot viszont nem adok, csak felhívom a figyelmét valamire, és döntsön a saját belátása szerint! Manapság nem könnyű férjhez menni, Apollónia! Egy: szereti azt a férfit. Kettő: vétkezik önmaga és majd megszületendő gyermeke ellen, ha ennek ellenére máshoz menne feleségül, mert maga igen szép s karcsú nő, még gyerekekkel is kapna férjet. Három: becsapna, kissé durvábban, rászedne egy községet közel ezer embert, és értelmetlenné tenné mindazt a törekvést, amiért egyesek, köztük jómagam, mindent beleadva, hosszú évekig küzdöttünk azért, hogy Szúvas-pusztának, közel ezeréves történelmében először orvosa legyen. Negyedszer-megfutamodással nem lehet győzni. Meg, ne feledje: mostohaapát akar a... tudja!

Apollónia felindultságát leplezőn újra felállt.

- Főzhetek kávé?
- Isten mentsen, kávé éjjel!
- Italt? Konyakot, cinzanót, vagy bort?
- Semmit! - hárította el a kezével is.

Nagyon meglátszott rajta a csalódás. Valósággal leforrázódott, szemmel láthatóan szenvedett, nyílt megaláztatása miatt, amely végleg rádöbbsentette arra, hogy megöregedett, és az előbb nyíltan lehúzták szeme előtt az oly szép és epedőn várt, szexuális gyönyörökbe vezető ajtó rolóját.

Eddig sétált, most megállt a nő előtt.

- Még egyszer kérem, ne haragudjék!

Apollónia, hogy ne kelljen ennek a férfinak tovább elviselnie ezt a megalázó szerepkörét, közbevágott.

- Akkor most megvizsgálom.

Rapi Béla, az előbbiektől eltérően, eredeti színekben játszott tovább.

- Olyan egészséges vagyok, mint a makk! - nevetett fel szívből. A kezét nyújtotta. - Jó éjszakát, kislány!

Apollónia egészen a kapuig kísérte. Egyetlen szót sem váltottak, amíg ki nem értek a házból. A nő szeretett volna valami szépet mondani a vendégének. Megvigasztalni, hogy senkinek sem mondja el, kérni, ha mégis itt maradna, ne tagadja meg a további pártfogását... Menetközben jött rá: minden felesleges, hiszen úgyis, mindenféle-képpen elmegy.

A kapu előtt az igazgató még egyszer a kezét nyújtotta. Apollónia hirtelen átölelte, és arcon csókolta, mire az, hangtalanul megfenyegette, majd meghajolt, és csendesén kilépett a nyitott kapun.

Apollónia, bekulcsolta a kaput, házban az ajtókat, visszament a szobájába, a heverőjére vetette magát s izgalmának levezetéseként hahotázni kezdett...

Kint tovább szendergett a mindent betöltő sötétség, ugyanis az előbbi holdat teljesen betakargatták a lassan, ki tudja honnét, előbukkanó bárányszerű felhők.

A Kisbíró család legöregebb tagja, Antal bátyó alázatosan nyitott be az orvosi rendelő várakozóhelyiségébe. Olyan mozdulatokkal lépett be, mint akit tolnak, és úgy haladt előre, mint aki bármely pillanatban kész a visszafordulásra. Sokáig várakozott, holott egyetlen lélek sem jött ki a rendelőből, csak ült és, mint a pulikutya a gazdája kezét, evés közben, az ajtót leste.

Ki tudja meddig ült volna, ha Zsuzsika nem szalad ki valamiért.

- Miért nem megy be, Antal bátyó?
- Úgy mondták, szóni szoktak.
- Menjen be nyugodtan! Egyedül van a doktornő.
- Nem lesz belőle baj?
- Ha én mondom! - fontoskodott Zsuzsika, s tovább futott.

Az öreg finoman, mintha vékony héjú tojást veregetne, megkopogtatta az ajtót, azután óvatosan közelebb nyomta a fülét. Nem kapott választ, ezért már nem a tojást veregette, hanem amint lékelés előtt szokta fiatalkorában a dinnyét, mert mióta megvénült, azt sem állhatta.

A doktornő már az első kopogtatást meghallotta, szólt is, de senki sem jött be. Felállt, az ajtóhoz ment, ahol majdnem összeütközött Kisbíró Antallal. Azonnal észrevette az öregember erős feszélyezettségét, rámosolygott, majd elkapta a kezét s közelebb hajolt a füléhez.

- Miért tetszik ennyire félni?
- Sohasem jártam még ilyen helyen.
- Még nem volt orvosnál?

Antal bácsi megállt, olyan szemekkel lesett a doktornőre, mintha azt kérdezte volna tőle, hogy találja ki, hány éves? Az a szemébe néz, és felrántja a vállát: Fogalmam sincs - feleli, hosszabb gondolkodás után.

- Én kérem - emelte fel a hangját az öreg, leplezetlen büszkeséggel -, még egy pirulát sem eresztettem le a torkomon.

- Katona nem volt?

- Békeidőben születtem, mire kitört az első világháború, már kiöregedtem a katonasorból, meg a falunak is kellettem - kiegyenesedett, melle kidagadt, mialatt tovább beszélt -, mert én kérem gyerekkoromtól kezdve a község szolgálatában álltam.

- Sorozáson csak részt vett?
- Onnét is kimaradtam, mint mindenből.

A doktornő, miközben a székhez vezette, olyan megátalkodottan leste, mint egy másik helyről véletlenül ideröppent ufót.

- Azt mondják - bíbelődött tovább az öreg saját magával, miután leült -, nagy a világ. Talán igaz is, nekem kicsiny, mert én kérem Sárváron túl semmit sem láttam belőle.

- Televíziót csak néz?
- Amíg láttam, nem volt, most meg már összefolyik előttem a kép.
- Rádiót hallgat?
- Hallgatnék, ha nem lennék süket.
- Süket? Mindent hall, amit mondok.

- A szájáról olvasom le. A rádióknak nincs szája. - A kalapját nézegette, amelyet eddig szüntelen forgatott.

Apollónia szájára ezernyi kérdés kívánczozott, ám, a mindent elemésztő csodálkozása az összes gondolatát elnyomta. A múmiává aszalódott arcot meg az összetöpörödött alakot böngészte, aki alig látszott nagyobbnak egy valamirevaló alsó tagozatos gyereknél.

- Mi a panasz, bácsi? - törte meg végre a nyomasztó csendet. Szemét továbbra sem vette le róla. Még sohasem látott ennyire öreg embert, ennyire mumifikálódott élő arcot, amelyet akaratlanul az aszalt szilvával kapcsolt össze, amelyet Pesten faládában árulnak a zöldségesnél.

- Az, hogy megöregedtem, és abban a sorban, amelyikben én járok, már senki sem áll előttem. Az utánam következő is húsz évvel fiatalabb nálam. Ezért már beszélgetnem sincs kivel.

Apollónia sajnálkozva nézte. A főorvos tizenegy órára várja, előbb nézett az órájára, fél tizenegy lesz öt perc múlva, ezért feszengeni kezdett. Nagyon érdekelte, sokáig elhallgatná, mégis kettévágta az öreg vontatott szózuhatagát.

- Mi baja van, ha már panasz nincs, Antal bácsi?
- Bajom? - húzta a szót. - Nekem?
- Úgy értem, mije fáj?

- Az égvilágon semmim... - Ja - a homlokához nyomta a mutatóujját -, mennyi is: egy hete, két hete fáj a fejem. Ittam egy kis vörösbort, és elmúlt.

- Szóval nem beteg?

- Nem én, hála Istennek. - Az asztalt leste, hogy lekopogtassa valahol, begörbített mutatóujjával.

- Akkor, miben segíthetek?

Az öreg óvatosan körüllesett.

- Adjon nekem pasztillákat - súgta -, amelyektől szépen elalszom, és csak a másvilágon ébredek fel.

A doktornő nem először ütközött meg, mióta az öreggel beszélt, de ezek a szavak most egyenesen fejbe verték. Csak ez, csillapultával szólalhatott meg:

- A mennyországban vagy a pokolban akar felébredni?

- A mennyben.

- Az öngyilkosok a pokolba jutnak.

- Ez nem öngyilkosság lenne, mert a gyógyszer, amelyet receptre írnak fel, ugye nem kötél, nem folyó, és nem is teherautó-kerék. Lehet, hogy más is akadna, ami elpusztítaná az emberfiát, én csak ezek közül válogathatnék. Viszont ha írna olyan bogyókat, vagy miket...!

Mialatt a szót húzta Apollónia arcán savanyú mosoly futott át. Nem az öregnek szólt, hanem annak a hihetetlen elmaradottságnak, amely valósággal ordított az arcáról. Az öregember mozdulatlanul ült, ő ellenállhatatlan vágyat érzett, hogy kinyújtsa a kezét, és megtapogassa az arcát. Otthon érzett ilyet, amikor az anyja sovány kacsát pucolt. Mennyi ránc, mennyi redő! Mégsem mozdult meg. Szólni is csak azért szólt, mivel az idő sercegett, és az öreg hallgatott.

- Hány éves, bácsika?

- Nem kérem, hogy találja ki, mert úgysem jönne rá: száznégyszáz. - Mosolyszerűség futott át az arcán, Apollónia a szeme rebbenéséből észlelte, mert az a milliónyi ránc, amely az egész arcát elfedte, mint a nyugton hagyott harmonika redője, mozdulatlan maradt. Később az egyik ránc halmaz, amelyik a száját vette körül, újra fityegni kezdett.

- Balogh Ferenc nyolcvanöt éves. Közte és köztem senki sem áll a sorban... szóval, amikor ez a Balogh megszületett, én már katonakö-

teles korban jártam. Most szóba sem áll velem. A mai fiatalok meg, egyik rohan, a másik siet, a harmadik megáll ugyan, kérdez, de a választ már nem várja meg. A családom lenéz, maradinak tart: Mit ért maga ahhoz! Nem ért maga ehhez! Ne avatkozzon bele a maiak dolgába! Talán igazuk is van: tényleg, mit értek én már a mai világhoz, amelyhez semmi, de semmi közöm nincsen már!

Megforgatta a kalapját.

- Kimegyek a temetőbe, és végignézek a fejfákon: Téged is ismerlek. Te velem egyívású vagy. Ezt a sírt én ástam meg... Te apám katonatársa voltál, merthogy ugye, a halottakat tegezem. Veleddel együtt őriztük a teheneket.

A doktornőre emelte ezer ránc közé szorult szemét.

- Egyetlenegy fejfa sincs, amelyről ne tudnám, ki fekszik alatta. Mind elmentek, csak én maradtam meg magnak. A temetéseken elnézem az ilyen-olyan koporsókat: Ugyanilyen lesz az enyém is? Ugyan érez-e valamit a benne fekvő? Falunyi embert kikísértem az apostolok lován, egy, de meglehet több generáció halt ki mellőlem. Én mindenkit túléltem. Tessék megmondani, minek élek én még mindig? A régi pajtánkban, most nyúlólnak használják a gyerekek, van egy szuvas sublót. A legelső fiam dobta ki. Sokat elnézem, nekik lom, nekem emlék, és hasonlító is rám: ő is kivénhedt, ezért félretették az útból. Még a háború után mesélte Kiss Palya: Nagy csata zajlott le körülöttük. Ő, századmagával hasalt a földön. Lóttek, ágyúztak, bombáztak... no, mire minden elcsendesedett, mert ugye örökké semmi sem tarthat, óvatosan körüllesett. Senki sem mozdult meg körülötte, senki sem válaszolt a kiáltására, mert mindenki meghalt. Egyedül ő maradt életben... Sokszor eszembe jut: én is így vagyok valahogyan. Feleslegesnek érzem magam, pedig de sok mindent tudok! Egyszer Szécsi Attila, tanár úr hetekig faggatott, manetyefőnra - így mondta - vette a régi történeteket, énekeket...

Egy ideig hallgatott, majd megint forgatni kezdte zsíros szegélyű kalapját.

- Azután én se írni, se olvasni nem tudok. Minap papírt hoz a postás. Levél, nekem? Azt kérték benne, hogy iratkozzam be a dolgozók

általános iskolájába! Ezek vagy bolondoznak velem, vagy nem tudják hány éves, vagyok.

A doktornő egyre idegesebben nézegette az óráját és az öreg arcát. Korához képest eléggé éles az emlékezőkészsége, s jó a beszédkész-sége is. Nagyon sietett, mégsem szólt közbe.

- Én voltam az utolsó csordás a faluban, egyébként az egész régeb-bi családom az volt. Dédapám mondogatta: Amióta az eszemet tu-dom, nálunk mindenki csordás volt. Így is neveztek bennünket. A csordás ez... az! Aztán én voltam az utolsó éjjeliőr is.

- Mikor aludt? - csak úgy kiszaladt a száján.

- Napközben a legelőn, meg éjjelente a két strófa közt a bolt lép-sőjén. Télen, meg ugye nem hajtottunk ki. Aztán a családom is be-segített...

Közben az idő haladt. Apollónia felállt. Az öregemberhez lépett s vállára rakta a kezét, ezután megsimogatta az arcát is.

- Nagyon sietek, kedves bácsi. Sárvárra megyek.

- És a pirulák?

- Maga nem akar a pokolba jutni. Engem, mondja, Antal bácsi, mi-ért akar gyilkossági közreműködésért, börtönbe juttatni?

- É...én, a doktornőt, börtönbe juttatni? - szabadkozott az öreg. - Sohasem tenném meg.

- Nézze, én orvos vagyok. Gyógyszert, és nem mérget, csak annak írhatok fel, aki beteg. A bácsi, hála Istennek egészséges. Nincs szük-sége gyógyszerre. Még ma meglátogatom a gyerekeit, és beszélek velük! Egyiküket, magas vérnyomással kezelem, tehát ismerem...

Az öregember egyszerre kapta el a doktornő mindkét kezét.

- Csak, annyit tessék nekik mondani, ne nézzenek ki maguk közül! Várják meg türelemmel a halálomat! És... és néha beszéljessenek el velem kicsinykét!

A doktornő, miután az öreg elengedte a kezét, mind a két tenyeré-vel megsimogatta az öreg arcát.

- Éljen még sokáig, Antal bácsi!

- Minek éljek, tessék megmondani, minek?

- Mert az élet szép...

- A fiataloknak, akiknek céljaik vannak. Én se fiatal nem vagyok, se céloom nincsen már. Nagypó, mondta egyszer valamelyik déd-unokám, meglehet ükunokám volt: maga nagyon kilóg a sorból. Igaza van. Ez a világ, akármilyen jólét is van, mert a régiekhez képest, igenis az van, már nem az én világom!

Apollónia átkarolta, és kikísérte az ajtóig.

- Mert mi kell az ilyen magamfajta vénembernek? - beszélt az menetközben tovább. - Valaki, aki meghallgat. Ezt, tessék elintézni!

- Beszélek a gyerekeivel!

- De, tényleg nem adhat olyan pirulát? - cövekelt le az öreg hirtelen.

- Eltiltanának az orvosi hivatás gyakorlásától, és bezárnának a börtönbe.

- Én miattam ne zárjanak be senkit! - motyogta egészen a külső ajtóig. - Szépen elrendeztem mindent, de hát...!

- Hazamegy, Antal bácsi?

- Haza, csak előbb felkeresem Szécsi tanár urat, mert megint eszembe jutott egy boszorkányhistoria. Velem történt meg: és emlékszem a másik strófára is, abból a mondókából, amelynek a felét már magnyofogatóra, vagy mire elmondtam neki. Isten áldja!

Elballagott. Apollónia a lakosztályába futott, gyorsan ledobálta magáról a ruháját lezuhanyozott, átöltözködött, és máris rohant az autójához...

Útközben, egészen Sárvárig, azon törte a fejét, hogy mit írjon Attilának? Gyereket vár, amely már egészen biztos! Zsarolja vele? Azt nem! Ezernyi változatot gondolt át, játszott el gondolatában, de egyet sem talált jónak...

A főorvos már várta. Vaskos, összetűzött irathalmazt lapozgatott. Miután belépett, kettőt hajtott, azután hirtelen felemelte a fejét, és felnézett a szemüvege alól.

- Kereken - az órájára pillantott - húsz percet késett kollégina! - Így, hosszú é-vel.

- Elnézését kérem, főorvos úr!

- Az idő pénz, mi mégis ebből pocsékoljuk el a legtöbbet.

- Egyik betegem tartott vissza, öreg, elkeseredett ember...

A főorvos lerakta az iratcsomóit, és rátenyerelt.

- Persze, én ezt a húsz percet alaposan kihasználtam. Olyan tanulmányt olvastam át, amelyet egyébként, idő híján sohasem vettem volna a kezembe. Méltánytalanul becsültem le, roppant érdekes olvasmány! Nem csupán lekötött, sok olyasmiket tudtam meg, amelyről eddig hiányosak voltak az értesüléseim.

Felemelte az irathalmazt. Géppel írt, s házilag bekötött mű volt.

- Tudja, miről szól? - felemelte, és visszadobta az asztalra. - Az elvetélések, a koraszülések és a modern életforma közötti összefüggésekről. No, foglaljon helyet! - Ő is átült az asztal mellől az egyik fotelba, közben az órájára lesett.

- Siet valahová, főorvos úr?

- Ah, csak a feleségem vár ebédvel - legyintett.

- Igazán sajnálom, amiért ennyit késtem, és elraboltam a főorvos úr ebédidejét.

- Nem az első, és nem is az utolsó. Rendelkezésre állok.

- In medias res. El akarok menni...

- Mi...it! - majdnem felugrott.

- Állást kaptam Pesten. Szeretném, ha a főorvos úr hozzájárulna az áthelyezésemhez!

Dr. Mihalkó Elemér összevonta a szemöldökét, és bosszúsan megcsavargatta a fejét.

- Tudja... tudja maga egyáltalán...!

- Tudom, főorvos úr! - Valójában nem tudta, csak gyanította, hogy mit akar mondani a főnöke. - Nincs más választásom.

- Dehogyan tudja, dehogyan tudja! Ha valójában tudná, mennyit küszködtünk azért a nyomorult orvosi körzetért, most nem mondana, tenne ilyet. - Széttárta a két kezét, valósággal cuppogtak a szavai, miatt folytatta: - Csupa meggondolatlanúság, csupa komolytalanság. Elmegyek... ettől mi sem könnyebb! Lelép, mi pedig majdcsak leakasztunk a fogasról egy másik körzeti orvost, igaz? Mert, ugye Vas megyében csak úgy lógnak az orvosok a fogason.

Előredőlt, és mélyen a doktornő szemébe vájta a tekintetét.

- Tényleg el akar menni? Jól meggondolta?

- Az első perctől kezdve, amint betettem a lábamat Szúvaspusztára, ez a szándékom.

A főorvos erőltetetten közbenevetett, majd összeszorította a szája szélét, és megint cuppantott.

- Na, nézzük csak! Egy körzeti orvosra nálunk, mármint a megyénkben, ki tudja hány településre szétszóródottan négyezer ember, esik, amíg magára alig a negyede vagy ennyi sem.

- Éjjel-nappal szolgálatban vagyok, hivatalosan nincs egyetlen szabad órám sem, ha mégis dolgom akad, tele lelkiismeret-furdalásokkal, félelemmel el kell lógnom. Szabadnapról nem is beszélek.

- Elméletileg, csak elméletileg van így. Gyakorlatice... - cinkosan a fiatal nő szemébe mosolygott - ugye nem így van, kedves kollegina?

- Azt is mondtam: hivatalosan. Mert a más falvakból átjárókról nem beszélek. Tud róla, hiszen sokan átkérték magukat hozzám, a főorvos úr engedélyezte.

- Nézzük tovább! A maga jövedelme: lakás, fűtés, világítás, ebéd, állandó autóhasználat, etecera és summa summarum háromszorosa az itt kialakult egy-egy kezdő körzeti orvosra jutó átlagkeresetnél.

- Cserébe eltemettem magam. Ki tudja, hány hónapja egyszer sem látogathattam meg a szüleimet s a testvéreimet. Ha látni akarnak leköszálódnak, amely mind sok időbe és pénzbe kerül nekik. Úgy élek, mint a középkorban a klostomba zárt apácák, csak az erényöv meg a cella hiányzik.

- Sokan cserélnének ezzel a... a remeteséggel.

- Itt az alkalom, tessék! Szívesen átadom. Tősgyökeres pesti vagyok. Jöjjenek vissza vidékre azok, akik itt születtek, de az egyetem ürügyén Pestre költöztek, némi protekcióval ott ragadtak. Igen, igen szép lassan mind ott ragadnak! Éljen, dolgozzon mindenki ott, ahol született.

- Mi is lenne akkor ebből az országból! Az alkotmányunk szabad költözködési jogot biztosít mindenkinek. A jobbhoz, legyen az a könnyebb megélhetés, a szórakozás, a kulturáltabb életmód, mindenkinek, de mindenkinek joga van. Nem azért mondom, mert véletlenül én is vidéki vagyok. Mi lenne, ha azt mondanánk, logice mi vidéki-

ek: maga, kislány huszonhat évig élt Pesten, élvezte annak minden előnyét, javát, most cseréljünk, fordítsuk meg!

- Természetesen káosz, mert mindenki oda tartozik, ahová született. Ismertem olyan pestit, aki még gyermekkorában került fel Pestre, mégis, ha nyáron a szülővárosába utazott, nem azt mondta, nyaralni, hanem hazamegyek. A legrimitívebb félépítésű állatnak is megvan a maga mozgási köre, a háziasított kutya sem lépi át a saját maga körzetét...

- A körzetről jut eszembe - szólt közbe a főorvos. - Tisztában van azzal, hogy az illetékes, főváros kerületi főorvosa, jelen esetben csak Vas megye főorvosának engedélyével fogadhatja be Budapesten? Amit nem kap meg, mert én...

- Akkor önkényesen megyek el.

- „Kilépett” munkakönyvi bejegyzéssel?

- Egy évig valamelyik kozmetikában dolgozom, vagy elmegyek utcát söpörni.

A főorvos felállt: na... na! - mutatta a kezével és a szemével egyszerre, majd néhányat lépett, és Apollónia elé állt.

- Ilyen probléma elé állítani egy embert! Honnét szerzek oda orvost?

Nemcsak az arca, a szeme, mindene kétségbeesetten rángatódzott, míg nem, maga az egész ember egyetlen nagy vibráló ideggé változott. Apollónia megsajnálta. Az apja jutott eszébe, aki ha felbosszantották ugyanígy rángatódzott, meg a főorvos felesége, aki most aggodva, bosszankodva várja az újra és újra megmelegített ebéddel.

- A főorvos úr! - kezdte Apollónia őszintén, kissé összetörten. - Nem mentem volna el, simán kihúzó jó néhány évet, ha a sors össze nem hoz egy férfival. - Szomorúan nézett fel a főorvosa arcába. - Nagyon kérem, most ne úgy hallgasson meg, mint a beosztottját, próbáljon megérteni, mintha... mintha...

- Mondja ki nyugodtan - segített neki a főorvos -, mintha a lányom lenne!

- Igen, mint a lányát. - Lesütötte a szemét. - Nem részletezem. Beleszerettem egy férfiba. Ha most nem megyek el, nem néhány évre, örökre itt ragadok. Tessék szíves lenni megmondani: le lehet egy éle-

tet élni olyan helyen, mint Szúvaspuszta? Alapíthatok-e családot? Gyereket szülni, mert huszonhat éves vagyok, mikor szüljek, ha nem most?

- Gravis?

- Most már egészen biztos, hogy az vagyok. - Ettől függetlenül ugyanolyan hangsúllyal folytatta, mintha nem akarna róla többé beszélni, mint az előbb. - Akinek esze van, elvándorol onnan, én meg... Mit tegyek, ha Attila annyira maradi? Neki csak a falu, az a koszos, sárfészek kell.

- Attila? Csak nem Szécsi Attiláról van szó?

Apollónia szomorúan rábólintott.

- Hiszen az a férfi kiváló tudós! És milyen nagyszerű férfi! - Elragadtatottan folytatta: - Apollónia, maga, stílszerűen, aranymadarat fogott. Tudja, mennyire nagy, híres ember lesz egyszer abból a férfiből? - Visszaült a helyére. - Most tényleg úgy beszélek magával, mint a lánnyal, egyébként tényleg van egy magához hasonló korú lányom. Hogy ne hihesse azt, le akarom beszélni, előrebocsátom: ezek után elengedem, de tudja-e, Pesten milyen nehéz manapság valamirevaló férjet kapni, olyat, amelyik csak némileg közelíti meg doktor Szécsi Attilát? Saját érzései, és a megszületendő gyereke ellen vét, ha otthagyja. Mellesleg: ugye Szécsi Attila nem tud a terhességéről?

- Egyáltalán nem akarom zsarolni vele, nem beszélve róla, egyébként is csak néhány napja érzem, egyre biztosabban érzem, hogy kisbabát várok - mondta ki az eddigiektől biztosabban, keményen összeszorított szájjal, ha nem teszi ezt, elsírja magát, azt pedig szégyellné itt, és most.

- Na! - csettintett a főorvos az ujjával. - Még valamit. Nemcsak doktor Szécsi ellen, azok ellen is vétkezik, akik a szívükbe zárták, mert magát nagyon szeretik abban a faluban, és a környékén! Férjhez megy, mert ott is emberek laknak, élnek: ott is felnevelik a gyerekeket, később pedig, felköltöznek Pestre, bár szerintem, ha megszokja, nem kívánczik többé oda.

- Attila hallani sem akar Pestről. Vagy most, vagy soha, lépnem kell!

A főorvos érvei, Apollónia szerint, kísértetiesen hasonlítottak Rapi Béla szavaihoz, amelyek azokat a súlyos betegeit juttatták eszébe, akiket kezel, mindennap injekcióz. Inzulint, Dolort és más morfin-származékot fecskendez beléjük, hogy csillapítsa elviselhetetlen fájdalmaikat, gyötrelmeiket, akiket megszeretett, és akiket sajnál, akik másik falvakból is átkutyagolnak hozzá. Ennek ellenére mániákusan ismételte magában azt, ami már belérögződött: El, el onnét!

A főorvos újra felállt, ő követte a példáját.

- Elnézését kérem - mentegetődött -, amiért elrabortam az ebédidejét. Akkor holnap jelentkezhetek a munkakönyvemért?

- Már holnap! - horkant fel a főorvos. - Felmondási idő is van a világon!

- Én... én, nem húzhatom az időt. Vagy most, vagy soha!

- Ha egyszer annyira könnyelműen megígértem, tartom a szavam - csillapodott le a főorvos -, viszont, ha addig meggondolja magát, amelynek én örülnék a legjobban, többé nem engedem el!

- Jelentkezni fogok! Jó étvágyat, főorvos úr!

- Elvette... elvette, kedves kollegina - ismételte kézfogásuk közben, de még akkor is mormogott magában valamit, mialatt Apollónia kilépett az ajtón.

Hazafelé hajtva, olyan szemekkel leste az utat, mint egy számítógépet, amelybe előzőleg mindent betápláltak, most mindazt lepergetve agya képernyőjén megállás nélkül vibrál...

Otthon a heverőjére rogyott. Két kezét a fejéhez szorította, de gondolkozni most sem tudott. Több percig ült így, mígnem összeszedve magát, gyorsan megitta a kávéját, amelyet még Zsuzsika főzött délelőtt. Hideg volt és íztelen, össze is rázkódott tőle, valahogyan mégis jólesett.

Alig rakta le a kávéscsészéjét, amikor erős lábdobogás ütötte meg a fülét. Valaki a rendelője felé rohant. Az ablakhoz sietett, és kilesett.

Egy férfi futott lélekszakadva. Gondolkozás nélkül megfordult, mert azonnal tudta, hogy baj történt, és a rohanó ember elé sietett. Pontosan a rendelője ajtajában találkoztak össze.

- Gyorsan... gyorsan - lihegett Diák János, alig tudott beszélni az idegességétől. - a szomszédomban... - végleg elakadt.

Apollónia nem kérdezősködött. Visszament a rendelőjébe, kezébe vette az orvostáskáját.

Diák Jánost az ajtófélfának támaszkodva találta.

- A szomszédom fia, Kornél - valamelyest összefüggőbben beszélt, mint előbb, de még mindig érződött a hangján, a viselkedésén, menyire zaklatott -, megmérgezte magát.

- Mivel?

- Gyógyszert szedett be.

- Nem tudja mit... miket, mármint a nevüket?

- Az apja futott át hozzám, hogy szóljak a doktornőnek...

Apollónia visszarahant. Alig vette kezébe a telefonkagylót Zsuzsika máris berontott a másik ajtón.

- Mit intéztél? - tudakolta messziről. - Széna, szalma? - Csak most vette észre a férfit, ezért hirtelen megtorpant. - Mi baj van, Jani bácsi?

- Kornél gyógyszereket szedett be. Haldoklik.

- Kornél? - A szájához kapott. Apollónia nem engedett időt a csodálkozására, gyorsan rászólt:

- Hívd sürgősen a mentőket! Addig én kiszaladok, és megkísérelem életben tartani.

Az autója az útszélén állt, ám mielőtt kinyitotta volna, visszakiabált a lánynak.

- Széna, Zsuzsika, széna!

Az, szemmel láthatóan meghökkent. Letörten kiáltott vissza:

- Nagyné is nagyon rosszul van. Tőle jövök. Vele mi lesz? - vegyült némi szemrehányás is az előbbi elkeseredése mellé, amelytől majdnem elsírta magát.

Az úton, itt is, ott is, izgatott emberek gyülekeztek. Apollónia a kocsijából nézte őket: máris tudják? - csodálkozott rájuk. - Hogy a fenébe terjed ebben a faluban ennyire gyorsan a hír?

A falusiak eközben ezeket mondogatták egymásnak:

- Hallod, Kornél megmérgezte magát!

- Melyik?

- Horváth Árpád volt feleségének, Etelkának a fia.

- Miért tette?

- Most tudta meg, hogy az anyját két kan nyomogatta. Az apja meg Jani.

- Hallottad? Mit - és minden kezdődött előlről. Szájról szájra járt a hír, mint a kutyaugatás, és olyan gyorsan terjedt szét, mint a nyári, fekete égborulás...

Horváth Kornél haldoklott. Arca halálsápadtan merengett, szemgolyói kidülledtek, és élettelenül bámulták a plafont. Szája széle lila, bőre szederkés foltos volt. Minden egyes hörgés után hab buggyant fel a szájából. Egy ideig hólyagzott, némelyik a labdanagyságát is elérte, egymásután pattantak szét, s változtak nyállá. Szétfolytak a szája körül, és lassan lecsurogtak a nyakába.

A doktornő alig pillantott rá, máris adrenalin injekció után nyúlt. Ettől kezdve egyetlen pillanatra sem vette le róla a szemét, még miattal lereszelte az ampulla fejét és felszívta a fecskendőjébe is a beteg figyelte, eközben azon járt az esze, hogy mihez kezdjen, ezzel az agonizáló fiatalemberrel. Horváth Árpád, Kornél apja, mellette állt, s remegett. Szemmel láthatón uralkodott magán, egyetlen fiáért aggódott, s ez újra és újra lelket öntött belé. Még arra is maradt ereje, hogy felhúzza a fia ingét, és a karjához szorítsa a gumicsövecskét, amelyet a doktornő nyomott a kezébe, aki gyors egymásután, két injekciót adott a betegnek: egyiket a vénájába, másikat a combjába. Meghallgatta a szívét, majd növekvő aggodalommal figyelte a légzését, ugyanis Kornél pillanatról pillanatra jobban fulladt. Melle zihált, légzése görcsösen elnyúlt. A habbal együtt riasztó, kríkogó hang tört fel a torkából, mintha mellé nyelt volna...

- Segítsen! Gyorsan! - jajdult fel az apja, néhány pillanatnyi szünet után. - Megfullad!

Kornél eközben már rángatózzott is. Egyre feljebb és feljebb emelkedett a melle. Arca eltorzult, előbbi fehér színe belilásodott.

- Megfullad, megfullad, segítsen rajta, kérem! - összerakta a két kezét, úgy könyörgött.

A doktornő a beteg mellé ült a heverő szélére, és megkezdte a mesterséges lélegeztetést, de amit már az előbb is sejtett, beigazolódott.

Horváth Árpád eközben tovább könyörgött:

- Valami injekciót még... még!

- Értem a dolgomat, eszemnél vagyok - szólt rá. - A szíve, úgy ahogy helyre jött... Váladék került a légcsövembe. Keresse meg a szikémet! A táskámban van.

A férfi beletúrt, nem találta. Teljesen szétnyitotta, és odavitte a doktornőnek, aki tovább végezte a mesterséges lélegeztetést, így igyekezett kilöketni gégéjéből a váladékot, eközben fél szemével a férfire pillantott. Azt hitte nem ismerte fel a szikét.

- Kés. Nyele hosszú, pengéje félhold alakú és kicsi... - Kissé ingerülten kapta ki kezéből a táskáját, s miután meggyőződött, hogy tényleg nincs benne, Zsuzsikát marasztalta el, szidta magában érte, míg nem hirtelen felállt.

- Még egy perc, és a fia exitál. Egyetlen lehetőségünk maradt, a tracheotómia. Jó éles kést kérek! Nagyon gyorsan...!

- Kést! - ámuldozott, riadozott az.

- Meg kell nyitnom a légcsövét, másként megfullad. Ne késlekedjen! Hozza a kést gyorsan!

Horváth Árpád a zsebébe nyúlt, csontnyelű zsebkést rántott elő. Kinyitotta, és a doktornő kezébe nyomta.

- Olyan éles, mint a borotva. - Átadta, két tenyerét a szeme elé szorította, és elfordult.

A doktornő a haldokló mellé rakta a kést, majd újra nekifeküdt a mesterséges lélegeztetésnek. Nagyon erőlködött, majdnem izzadt, ám az eredmény, bármit tett is a beteggel nem jelentkezett. Megint rászólt a férfira, aki megállás nélkül jajgatott.

- Hagyja abba! Segítsen, mert a fia... - a folytatást lógni hagyta a levegőben.

Gézt szedett elő, alaposan lemosta szesszel a kést, bejódózta a haldokló nyakát, és máris belekezdett a műtétbe.

Horváth Árpádnak még a háta is borzongott...

Ez alatt Zsuzsika lélekszakadva rohant Szécsi Attila lakása felé. Először telefonált, sürgősen mentőt kért, azután máris futásnak eredt. Elég messze lakott a rendelőtől, azért igen kifulladt, mire odaért. A kaput zárva találta, a csengő gombjának esett, ám minden hiába, sen-

ki sem jött ki. Rövid habozás után egyszerűen átmászott a vaskapun. Bent a legközelebbi ablakhoz futott, s megverte.

- Attila! - kiabálta eközben. - Nyissa ki!

Miután nem kapott választ, kétszer-háromszor megismételte, felváltva zörgött az ajtón s az ablakon, majd feltalálva magát a zsebébe nyúlt, ahonnét azt a receptet vette elő, amelyre a doktornő, kérésére, egyik rokonának gyógyszerert írt, de elfelejtette átadni. A tollát is elővette, gondokozott és írt.

Eredetileg meg akarta kérni, hogy beszélje le, látogassa meg a doktornőt, mert csalhatatlan női ösztöne félreérthetetlenül megsúgta: ha találkoznak, minden rendbe jön. Apollónia lépésnyi előnyt szerzett, megtette azt, amit Zsuzsika sohasem vett komolyan, azonban a férfi még megváltoztathatja a szándékát. Egy szép szó, egy meleg simogatás, csók és Apollónia, akiről egészen bizonyosan tudta: nem örül a pályázati sikerének, az a hang is, amint visszakiabált, hogy széna, biztosan visszakozik, és itt marad a faluban.

Ezt írta a receptre:

„A doktornő nagyon várja. Sürgősen beszélni szeretne a tanár úrral. Fontos közlendője van! Zsuzsa”.

Hurka alakúra gyúrta, és beledugta a kulcslyukba. A többit a sorsra bízta...

Apollónia a főnöke, egyben bizalmas barátnője is volt. Őt, és az állását is elveszítené. Na, nem...!

A doktornő végzett a műtéttel. Miután a haldokló fulladásos rohamai megszűntek, az apjához fordult:

- Amint látta, tracheotómiát végeztem, de ezzel a gégemetszéssel csak az azonnali megfulladástól mentettem meg. Élete, sajnos, továbbra is súlyos veszélyben forog. Vérnyomása kórosan leesett. Szíve erősen aritmiás, eszméletlen, az agya... - nem folytathatta.

- Meghal? - jajdult közbe az apa.

- Állapota válságos, csak ennyit mondhatok.

- Ha lehetne még valamit tenni érte...

- Még beadok - a táskája után nyúlt, a keze, a ruhája merő vér volt -, két erős értágítót, atropint... antitoxint és strophantint... - gondolkozott, majd lemondóan megrázta a fejét. - Más nincs nálam.

Ezen túl azon a nyíláson át bugyogtak ki, hörgésszerű hangok kíséretében a habok, amelyet az előbb nyitott meg a gégején. Felszívta, és sorban beadta az injekciókat, utána még egyszer lekente a kifeszített seb környékét jóddal, gondosan letakargatta gézzel, és szépen ragasztotta leukoplaszttal. Ezután fonendoszkópját egyetlen pillanatra sem véve le a beteg melléről alaposan kitapogatta, s meghallgatta a szívét.

Horváth Árpád a kezét tördelte.

- Van... remény? - sóhajtotta kétségbeesetten, mialatt halálrémülten lesett a fiára és a doktornőre.

- Valamivel egyenletesebben ver a szíve, de a lényeg még nem dőlt el. A mérég még nem szívódhatott fel teljesen, de sajnos, én nem tudom kimosni a gyomrát, mert nincs felszerelésem hozzá.

Szembenézett a férfival. Most először, alaposan szemügyre vette: Mennyire meggyötört, mennyire összetört! Éveket öregedhetett azok után, amióta rátalált a fiára, s az ő ténykedése alatt. Arca sokkal ráncosabb, és mintha a haja is fehérebb lenne most! Biztató, bátorító szavakat keresett, de hazudni nem akart, az igazat meg... Éppen eleget mondott eddig is!

- Tudásomhoz és lehetőségeimhez képest mindent megtettem. Többre nincs lehetőségem. A kórházban jó szakemberek vannak. Kimossák a gyomrát, vastüdő, művese... minden a rendelkezésükre áll.

- Köszönöm, ha maga nincs, Kornél már nem él. - Sírni kezdett. Eddig tartotta magát, mostanra teljesen összeomlott. - Egyetlen fiam volt - suttogta sírása közben.

A doktornő melléje lépett, és a vállára rakta a kezét.

- A fia él. Miért tehetete? Csinos, egészséges fiatalember...

- Ezt nem lehet röviden, csak úgy elmondani, meg ez a... - elakadt.

Tovább sírt. A doktornő háta végigborzongott, eddig ugyanis kevés férfit hallott sírni. - Érdekes - gondolta, mialatt a haldokló apját nézte, - a férfiak sírása sokkal megindítóbb, mint a nőké. Mélyebb fájdalmat fejeznek ki..., ugyanakkor visszataszítóbbak is!

Rokonok jöttek be, akik eddig a szomszédos szobában várahoztak.
- Megérkeztek a mentősök! - szólt utánuk, szinte azonnal valaki.

A doktornő az asztalhoz ült, és úgy azzal a kezével, amellyel előbb felmetszette a beteg torkát, véresen, jódosan megírta a beutalót. Éppen végzett, mire a két mentős az előszobában zörgött a hordággal, lehetetlenség volt nem észrevenni érkezésüket.

A ház előtt igen sok ember gyűlt össze. Ki hangosan sírt, ki sopánkodott, sóhajtozott, azonban egy valamiben mindnyájan megegyeztek: Mindannyikat a kíváncsiság csalta ide.

A doktornő, a mentősök segítségével és eszközével - egyikük viszarohant érte - kimosta a beteg gyomrát, utána hordágyra rakták, és elindultak a lepedővel majdnem teljesen letakart haldoklóval. A tömeg elnémult. Mindenki látni akarta, amiért is sokan majdnem letaposták egymás sarkát. Legtöbben a zsebkendőjüket szorongatták, gyűrögették a markukban, hangosan sopánkodni, és fájdalmas hűhózásba kezdtek, amikor pedig berakták a hordágyat a kocsiba, és a mentő szirénázva nekifutott az útnak, azonnal megindult a találgatás. Azon morfondíroztak, hogy miért tette, hagyott-e búcsúlevelet... Majd, szinte egyöntetűn a doktornőre csodálkoztak: sajnálták s dicsérték...

- Még az arca is véres.

- Nem gyógyszert vett be Kornél, hanem szíven szúrta magát..., ami újabb táptalajt adott a találgatásoknak, amely lassan az egész faluban lábra kapott.

A doktornő ezekben a percekben érezte magát e faluban igazán otthon. Amikor arra gondolt, hogy hamarosan elhagyja a települést, máris visszakíváncozott. Érzései, mint reggeli derengés után a fák körvonalai pillanatról pillanatra rajzolódtak ki a tudatában.

Mi lesz ezekkel nélkülem? - kérdezgette önmagától.

Úgy sétált végig az egyre jobban összeszűkülő úton, mint a bűnös, aki fél mások szemébe nézni. Valamikor, ezt is itt hallotta, a csendőrök táblát akasztottak a tolvajok nyakába: Így jár, aki lop! És végigkísérték a falun. Ő is tolvaj, a bizalmukat lopta meg. Elmegy, egyelőre senki sem tudja, csak Zsuzsika és Dóra. Mit szólnak majd, ha a tudomásukra jut?

Több ízben hátralesett, hogy nem kísérik-e csendőrök. Álmában egyszer az utca közepén botorkált. Autó közeledett, ki akart térni. A keze, a feje, mindene mozgott, csak a lábai bénultak meg. Borzasztó érzés volt! Egyszer sem jutott eszébe, most ez is előtolakodott, mert hiába sietett, úgy érezte, hogy lebénult...

Nagynénál alaposan megmosta a kezét, utána beadta az injekciót, és hazasietett. Otthon, a fürdőszobában először teleengedte a kádat jó meleg vízzel, majd mindent ledobált magáról és a kádba húzódott. A meleg víz és az a kellemes érzés, hogy újra tiszta, megnyugtatta valamelyest, de a lelke háborgásának viharát az sem csillapíthatta le teljesen. Miután végzett, könnyű, selyem hálóköntösbe bújt, és az íróasztalához ült. Sokszor átgondolta a levelét, amelyet Attilának ír, most mégsem jutott eszébe más, csak ez:

„Nagyon szeretlek, mégis elmentem. Ha te is szeretsz, hiszem, hogy szeretsz, utánunk jössz! Pillád”.

Borítékba rakta és leragasztotta. Alig írta rá a címet, amikor kopogtattak.

Felállt, összekötötte a selyem köntösét, amely közben szétnyílt, majd az ajtóhoz sietett.

Szíve olyat dobbant, hogy majd kiugrott a helyéről. Lélegzete elakadt, testét bénítón kellemes forróság öntött el, amely mindig elővette, ha Attila a közelébe ért, pupillái kitágultak, szája szélére a mosoly mély árkot vájt. Odafutni, a mellére borulni akart, ám a lábai nem engedelmeskedtek.

- Jé! - ez az egyetlen szócska is csak néhány pillanat múlva pöccent a nyelvére. - Te itt!

Attila melléje lépett, átölelte, a karjai közé kapta, és beszaladt vele a szobába.

- Rosszul vagy? - kérdezte meg eközben kétszer is.

- Nem..., nem csak... - rebegette végre. - Nem hiszek a szememnek. Úgy volt, hogy csak négy nap múlva jössz meg. Aztán kopognak, én kilesek, te az ajtóban állsz.

Attila a heverőre rakta, Apollónia azonban nem maradt ott, gyorsan felállt.

- Menjek vissza - kérdezte meg színpadiasan a férfi -, amikor te hívtál?

- Ne, ne menj! - Hirtelen elakadt. - É...én hívtalak?

- Egyetlen órácskára ugrottam haza. A mezőn összeakadtam Rapi Bélával, s megemlítettem neki, hogy otthon felejtettem az iskolai vázlataimat, a nevelési tervemet, holott a tanítás... Néhány nap és becsengetnek, készülnöm kellene. Szívességből hazahozott. De, ha úgy gondolod, én tényleg haza... visszamehetek.

Apollónia egyik kezével a nyakába kapaszkodott, másikkal a derekát ölelte át.

- Majd engedlek is! Viszont még mindig nem értelek - lesett kíváncsian a szemébe. - Nagyon örülök neked, de én... én... - zavartan rángatta a fejét.

- A kulcslyukban egy levelet találtam. - Zsebébe nyúlt, kivette azt a receptet, amelyet Zsuzsika dugott oda, és Apollónia kezébe nyomta.

- Zsuzsika írta - képedt el ő.

- Nem te küldted?

- De... - hazudta. Elengedte a férfit, majd leküzdhetetlen erőtlő hajtva az asztalhoz hátrált. Mihelyt odaért, óvatosan hátranyúlt, kezébe vette a levelet, amelyet az előbb ragasztott le, és ösztönszerűn összegyűrte. Óriási változás zajlott le a bensőjében. Régebbi döntése ellenkező irányba billent, s ő aláhullt a szerelem mindent elemésztő, rózsaszínű mélységébe.

Attila utánament, egyetlen pillanatra sem vette le róla a tekintetét.

- Mit csinálsz, Pilla? - rökönyödött meg. - Nem értelek, egyáltalán nem értelek.

Apollónia szemében ünnepélyes tűz lobogott. A levegő vibrált körülötte, arcán valósággal dobolt a végső elszánás. Lényét szembetűnő mély meghatódás övezte, hangja dalolt:

- Nagyon okos ember vagy, ettől függetlenül sok mindent nem tudsz te még a nőkről, Attila!

- Én csak egyet tudok, érzek biztosan - átölelte és a fülébe súgta -, szeretlek, egyre jobban szeretlek! Gyere hozzám feleségül! A próbaházasságon már túl vagyunk...

- Amely túlon túl is jól sikerült - gügyögte jelentőségteljes bólogatással Apollónia, miközben olyan mélyről szakadt fel a sóhaj a melléből, hogy az valósággal hörgött. - Győztél. - Elengedte magát, és teljes súlyával ráborult a férfi mellére. - Hozzád megyek. A feleséged leszek - suttogta, maga sem tudta miért, talán a túl nagy örömtől sírásra álló hangon.

A férfi felkapta, s kétszer-háromszor alaposan megforgatta. Apollónia átkarolta a nyakát, és ismét a fülébe súgta:

- Lakjál mától kezdve nálam! Ne hagyj többé magamra!

Attila, miután letette, kivette kezéből azt a búcsúlevelet, amelyet előbb emelt el, titokban az asztalról és még mindig szorongatott.

- Ezzel? - kisimogatta. - Amint látom, nekem szól... - tanácsalanozott el, mialatt megforgatta.

- A szemétkosár a konyhában van, ha azt keresed!

Mire Attila visszatért a konyhából, Apollónia a helyén feküdt, és sírt. Riadtan guggolt eléje.

- Mi bajod van, Pilla?

- Semmi - szipogta, mialatt elfordult, és mind a két kezével átölelte a nyakát. - Egyszerűen boldog vagyok, végre nagyon boldog vagyok.

Azt, hogy terhes, határozta el ebben a pillanatban, most nem, később közli a férfival, aki úgyszintén átölelte.

- Mellettem, itt maradsz, ebben a porfészekben? - ironizált a nő megszokott, gúnyos szavait idézve.

- Tehetek mást, amikor annyira szeretlek?

Elengedte a férfit, a kispárnájára dőlt, és előbbi sírásától elütön felnevetett. Arca összemaszatolódt, sírásától nedves haja a szemébe lógott. Félresimította.

- Mit gondolsz, miért küldtem el érted Zsuzsikát?

- Csak nem azért, amit az előbb mondtál, hogy itt maradsz, és a feleségem leszel?

- De, meg mást is hallasz majd - súgta teljesen megadva magát a sorsának. A férfi melléhez dőlt, akinek az inge pillanatokon belül átnevededett, ugyanis tovább sírt.

Szúvaspusztán eleinte mindenki gyanúsnak számított, aki farmert viselt. Markovics Misi is. Az állami gazdaság irodájában hallgatták ki annak idején, ám mint kis hal a nagylyukú hálón, könnyedén kisiklott a gyanú árnyékából. Olyan fényes alibit bizonyított -, a tehenészetben segített az egyik nehéz ellésnél, ketten is bizonyították -, hogy a legrutinósabb nyomozó is rábólintott. A nyomozók és a rendőrök valósággal megszállták egy időre a falut, majd, amint jöttek, ugyanolyan „üresen” tűntek is el.

Markovics Misiék a templomtól számítva a harmadik házban laktak. Házuk vastag sárfalakból készült, ablakaik kicsik, a nyitott tornácát faoszlopok tartották. A tető zsuppfödeles volt, egyedül, a nemrégén átrakott kéménye számított modernnek.

Már csak két ilyen ház létezett a faluban.

Misit, kétéves korában az állami gondozó intézetből vették magukhoz a gyermektelen nevelőszülei, és a saját nevükre írták. Itt nőtt fel a faluban, hozzátartozott, mint fa ágához a szürke veréb, noha az öslakosság szemében végig cigány maradt, holott csak az anyja volt az, az apja máig pincéreskedett valahol Budapesten. A vele egyivású fiúk, ezt a cigányszármazását, lépten-nyomon, az egyébként nyílt lelkű fiú orra alá dörzsölték, amiért is eleinte, szinte naponként összeverekedett valakivel az iskolában. Később, mint a keserű gyógyszert lenyelte ugyan, de a hatása tovább gyötörte. Félrehúzódott, s mint idegen liba más udvarán, magának való gyerekként lődörgött a társai között. Kisebbségi érzései fokról fokra alakultak ki, amelyek lassacskán agresszívvá deformálódtak. Mire végre elvégezte a nyolc általánost, érzékenysége gyötrővé vált. A kimondott szavaknak, nem az eredeti értelmét, a háttérét kutatta. Érzéseinek ferde vágányokra tévedt szálacskaí az eddigieknél is vakmerőbb tettekre ösztökélték, mert természete szerint - gyenge fizikuma ellenére - uralkodó típus volt: mindig és mindenütt bizonyítani akarta rátermettségét. Ha játék közben nem ő lehetett a vezér, inkább nem játszott tovább. Ha nem őt sorsolták ki elsőnek, félreállt... Egyszer, szénagyújtás közben egyik munkatársa az áradt Murába csúszott. Mialatt a többiek eszeveszetten ordítottak a parton, ő habozás nélkül utána vetette magát. Nem tudott úszni, mégis, csodával határos módon, kihúzta a fuldokló

társát. Máskor, ez már helyben történt, megvadult az állami gazdaság bikája. A falusiak bezárkóztak az utcán dühöngő bika elől. Misi kötele kerített, a derekára csavarta, és a bika után loholt. Miután utolérte, a felbőszült állatot, furfangosan az egyik hatalmas fához csalogatta. Kötelét a fa vastag, lenyúló ágához erősítette, a másik végén lévő hurkot egyetlen ügyes mozdulattal a bika szarvára dobta...

Szüntelen gyötörte a vágy, hogy kitörhessen a hétköznapi szürkeségből, amely születésétől kezdődően körülvette. Magára vonni a figyelmet, szerepelni azon a színpadon, amelyet évektől fogva ácsongatott bensőjének beteges képzeletében. Halászni a zavarosban, meggazdagodni, csakúgy szerepelt szépálmú tervei között, mint vágyai netovábbja: Budapest.

Ezen a délután a ház mögötti kertben segített a nevelőanyjának. Krumplit szedtek fel. Markovicsék saját gyerekükként szerették. Eleinte titkolták, hogy fogadott gyerek, ám miután Misi szagot kapott, őszintén felfedték előtte titkukat.

Szó nélkül dolgozott, de az esze állandóan máshol járt: Eddig semmi sem sikerült! Napokig elemezte magában, amint most is, a kudarc okait. De, három a magyar igazság - suttogta csökönyösen. - A következőnek feltétlenül sikerülnie kell!

Összeszorította az ajkát, s olyan vézesen lesett körül, mint a kutya, ha támadásra készül.

Ma, mindenképpen lecsapunk a postára! - Így királyi többesben. - Felmarkoljuk a lényeket, és köddé válunk! - brummogta maga elé.

Sohasem járt még a fővárosban. Úgy vonultak el agya képeslapján az óriási város utcái, terei, épületei... mint, ahogyan a televízió előtt ülve, estéről estére kirajzolódott élénk fantáziájának kusza szövevényeiben. A kirakatok tele vannak nagy hangerejű, japán rádiókkal, magnókkal, kvarcórákkal és ragyogó ékszerekkel, meg sok másmin-dennel, amikre vágyott, amelyeket mind megveheti majd!

A sikeres rablása után - jó hónapig -, mint fűben a béka a faluban lapul, majd megcélozza Pestet! A pénzt előre elkészített vaskazettába rejti. Misi egyébként sosem lopott, nem csontra, vastaghúsra vágyott. Ezt a vaskazettát egyszer mégis elemelte az állatorvos kocsijából. Pestre, csak a pénz töredékét viszi fel, a többit elássa az eperfájuk tö-

vébe. Majd vissza-visszajár rá, mint lopós kutya a nyitva hagyott kamrába, a füstölt húsrá.

Markovicsnének, a testes, a jó arcú, a csupa szív asszonynak, aki Misit a szeme fényének tartotta, úgy is kezelte, régen feltűnt a fia furcsa viselkedése. Egy ideig megátalkodottan figyelte, most rászólt:

- Mi van veled, Misikém?

- Semmi. Miért kérdezi?

- Mert, amint látom, csak az eszed jár, nem a kezed.

- Honnét veszi ezt? - förmedt rá Misi.

- Kétéves korodtól nevellek, a gondolatidat is ismerem már.

- Dehogyan ismeri, egyébként nézze, mennyi krumplit felszedtem - rúgott a fonott fűzfa kosárba.

- Nem azért mondtam, hogy sürgesselek. Ki vele, min töröd a fejedet?

Misi nem válaszolt. Felkapott egy krumplit s a többi közé vágta, majd hirtelen leült a földre.

- Pestre akarok menni.

- Pestre?

- Mindenkinek ott a helye, ahol született. Én Pesten születtem, nem?

- Itt nem jó?

- Jó, jó, de Pest azért más lenne!

Az anyja is abbahagyta a munkát. Közelebb lépett a fiához. Szemmel láthatóan bántották a fiú szavai, arca fájdalmasan megrándult. Úgy nézett Misire, mint ítélőbírójára. Ugyanis Misi, ezen szavait eddigi nevelése csődjének vélte.

- Ennyire, ennyire rosszak vagyunk hozzád, fiam? - adott hangot előbbi megütközésének.

- Anyuék nem, a falusiak... - nem folytatta, makacsul bámulta a földet.

- Fiam, te még gyerek vagy...

- Tizenhét évesen, gyerek! - vágott közbe ingerülten.

- Az emberek összevissza beszélnek. Ne adj rájuk! Egyik füleden be, a másikon ki!

Misi nem figyelt az anyjára. A maga sípját fújta.

- Mert én állami gyerek vagyok s cigány!

- Te Markovics Misi, a mi gyerekünk vagy.

- Engem semmi sem köt ehhez a faluhoz. - Szemei csillogtak. A megszállottak hangján folytatta: - Pesten válogathatok a munkahelyekben, amíg itt eszi, nem eszi, nincs más, csak az egy állami gazdaság. Annyit fizetnek, amennyit nem szégyellnek. Ott, ha nem tetszik az egyik, összepakolom a cuccomat, és odébb állok. Itt se szórakozási lehetőség, se semmi! Ha netán nadrág kell, célba vesszük Sárvárt, Kőszeget vagy Sopront. Aztán itt nincs semmim...

- A ház, a telek... Minden a tiéd lesz. Ki örökölné utánunk, ha nem te!

- Pista bácsi is számot tart rá. Begyében vagyok, mert ha engem nem hoznak ide, ő az örökös. - Felugrott, kapkodni kezdte a krumplit. - Pestre megyek, és kész! Letöltöm a felmondási időmet, elrendezem a soromat és eltűnök a faluból! Persze, anyuék utánam jöhetnek, ha akarnak.

Markovicsné pityeregni kezdett. Zsebkendőt keresett, megtörölte a szemét, majd mielőtt megszólalt volna, belefújta az orrát is.

- Misikém, te, hála istennek egészséges, viszont igen vékony dongájú, gyenge fiú vagy...

- É... én, gyenge? - fortyogott közbe a mellét verve. - Idenézzen!

Minden erőlködés nélkül vállára kapott egy zsák krumplit, és futásnak eredt azzal az udvar irányába. A gangon ledobta, majd visszafordult, és elfulladás visszakiabált:

- Egyszer cserebogarat zártam gyufásdobozba. Az érezhette magát így, mint én itt ebben a rohadt faluban. Gyenge vagy, mindig csak ezt hallom, még szerencse, hogy nem hiszem el.

Megfordult, és beszaladt a házba, ott jóízűn összedörzsölgette a kezét:

A kiagyalt terv szerint halad előre a dolog: az első bogár az anyja fülében dong. A szomszédok is megtudják, mert az anyja holnap teletbőgi a környéket: Misike Pestre megy... Itt hagy bennünket... Hálátlan!

Aznap nem szedett fel több krumplit.

Szúvaspuszta koromsötétben úszott. Az utcák elcsendesedtek. Autók nem jártak. A kocsmá becsukott, az utolsó részeg ember is ágyat lelt valahol...

Markovics Misi a krumpli felszedés után, estig lapult, majd a ki-gondolt terv szerint óvatosan a posta épületéhez osont.

Ezt a postát, a vegyesbolt és a templom közötti részben, hosszú pa-rasztházból alakították át az akkori igényeknek megfelelően. Az öreg épület előtt kicsike teret képeztek ki. Bevetették fűvel, amelyet bizonyos időnként lekaszáltak. A postahivatalba vezető utat lebetonozták, mentén két padot helyeztek el. Maga a postahivatal csupán két helyi-ségből állt. Hátral a vezető és családja, szolgálati lakása kapott helyet.

Misi, mielőtt belépett volna az udvarba, óvatosan szétnézett, úgy nyújtogatta a nyakát, mint a gúnár, ha idegent érez az udvarban. Senki sem mozdult körülötte. A fák körvonalai bodrozódtak a most leb-benő szélben, a virágágyakban őszirózsák és krizantémok nyíltak. Magát a virágágyásokat, kerek kövekkel rakták ki, amelyeket fehérre meszeltek.

Misi körül titokzatos hangok neszeltek, kísértetiessé téve a falusi éjjelt. Néhány eltévedt szöcske ciripelt. A fákon levelibékák brekegtek. Távolabb, a kertben bagoly huhogott, nem messzire tőle, kuvik éles hangja csípett bele a csendbe. Az utcákon futkosó kutyák elnyúj-tott vonyításukkal hiányolták a holdat.

Az egyik ablakot nem védte vasrács. Misi ezt jól tudta, ugyanis előtte egyszer alapos szemlét tartott, ezért egyenesen afelé vette az irányt, holott a másik, mivel az, jóval távolabb esett a postahivatal vezetőjének szolgálati lakásától, jobban megfelelné. Arra viszont olyan vastag vasrácsot szereltek, hogyha egész éjjel fűrészelné, sem végezne reggelre. Felnyúlt, belekapaszkodott az ablak peremébe, és szép lassan felhúzta magát a párkányra. Arcán a szokásos harisnya szorult, két cipőjére, a nyomok eltörlése miatt zsákdarabot kötött. Bővem elfért a széles ablak peremén. Feszítővasát az ablak alatti rész-be nyomta, s kifeszítette. Egy ideig várt, majd, miután semmi sem mozdult, a belső ablakpárkány következett. Könnyen ment, amiért is Misi máris bent állt a postahivatalban.

Felkapcsolta az elemlámpáját, és elégedetten összedörzsölgette a kezét: Ha máshol nem, itt lesz pénz!

Rövid szemle után a páncélszekrényhez lopódzott a sarokba. Ehhez át kellett másznia a levélkezelő pultjának, fakeretes, üveges párkányfalán. E mögött dolgozott a postahivatal vezetője és egyetlen beosztottja, a felesége. Alig ugrott le, máris a szívbaj kerülgette, ugyanis megszólalt az épület udvari részére és az utcai frontra kihelyezett, két vészcsengő. Ám, csak néhány villanásnyi ideig habozott, visszarahant az ablakhoz. Kilesett és várt.

A szomszédos ablak kicsinykét később nyílt ki. A postahivatal vezetőjét meg a feleségét első álmából verte fel a csengő éles berregése, ezért bármilyen gyorsan rohantak is az ablakhoz, időbe telt, mire álmosan kinyitották, kissé magukhoz térve, kilestettek.

Misi rájuk világított az elemlámpájával, majd gyorsan felkiáltott. Úgy beszélt, mintha egy nagy csoportot irányítana:

- Öten körülálljátok a házat! Siessetek! Gyorsan... gyorsan! Te előkészíted a gyutacsot! Hatan, úgy amint megbeszéltük, biztosítjátok az utat! Ha lőnek, vagy a legkisebb ellenállást tanúsítják, visszalőtök, és felrobbantjátok a házat!

Nagyon meggyőzőn beszélt. A két ember valósággal megdermedt. A kerten két riadt macska rohant át. Nemrégén látott krimi jutott eszükbe, ahol egy egész banda haramia támadta meg az egyik postahivatalt. Halálra rémülten, bénán pislogtak a sötétbe.

- Hol lehet kikapcsolni a vészcsengőt! - rivallt rájuk Misi, mert egyre jobban félt, ugyanis a vészcsengők megállás nélkül berregtek.

Mivel azok nem válaszoltak, Misi tovább rendelkezett:

- Hármat számolok, ha nem válaszolnak, lödd le őket, Cibak! Egy...

- A páncélszekrény mellett a falon, jobb oldalon van a kapcsolója - adta meg magát a férfi.

Misi megfordult, felgyújtotta az elemlámpáját, kitapogatta sugarával a kapcsolót, és odamászott. Egyetlen kapcsolás, és a csengők elhallgattak.

Misi mérgesen a homlokára csapott: Ekkora hülyét!

Erős lábdobogást hallott. Megdermedten figyelt. Többen közeledtek a postahivatal felé.

Minden a vészcsengő miatt van! - brummogta magában, majd gondolkodás nélkül megfordult, kiugrott az ablakon, és futásnak eredt a hátsó kert irányába. A menekülés iránya is szerepelt a tervében, ami pontosan úgy sikerült, amint elgondolta. Néhány méteren át még elkísérték a hangok, a lábdobogások: Arra futott... Utána...! Állj meg...! Ám, valamivel később elcsendesedett mögötte minden.

Harmadszor sem sikerült, ám most sem kapták el! Ez is valami! - summázta Misi magában a történeteket, balsikere ellenére megelégedetten.

* * *

Csend, nyomasztó gyógyszerszag és némi délről ott maradt étel-szag keveredett össze a kórház folyosóján.

Horváth Árpád tíz perce várt a vezető főorvos szobája előtt. Eddig sétált, most a legközelebbi fehér, műbőr bevonatú fotelbe rogyott.

Egy ideig felváltva nézte a földet és cipőjének az orrát, majd arra a félhomályra meredt, amelyet az ablak előtti hatalmas fák lombjai ráterítettek: a szemben lévő padra, a falra erősített ismeretlen portréra, s az ettől nem messze elhelyezett kézi tűzoltó készülékre...

Kornél és Bella második napja feküdtek az intenzív kórteremben. Kilincs nem volt rajta, amiért csak kulccsal lehetett bemenni. Amikor Kornélt behozták, Bella már bent feküdt. Azóta egyetlen pillanatra sem látta a fiát, holott állandóan itt ücsörgött. Csak éjjelre utazott haza, ám alig virradt, ő ismét útnak eredt. A lányát is itt látta meg életében először. Mennyire szépnek tűnt így is, krétafehér arccal s beesett szemgödörrel... A fia állapota válságos. Ezt attól a perctől tudta, mihelyt a szobájában rátalált. A kórházba beszállításakor, azonnali megismételt gyomormosás után megoperálták. Torkába szondát vezettek, és vastüdőbe helyezték, ahol műveise kezelést is kapott.

A főorvos szerint túljutott az életveszélyen.

Azóta semmi újat nem hallott róla.

Temetői csend vette körül, nyomta, aggasztotta: Csak nem történt mégis, valami nagyon nagy baj...? - aggodalmaskodott, össze-össze rázkódón, újra és újra.

Felugrott, és megint sétálni kezdett. Hol közelebb, hol távolabb a főorvos szobájától. Az ajtón át halk beszédfoszlányok szűrődtek ki: Kivel beszélgethet, amikor senki sem ment be? - törte a fejét riadtan. Közelebb lépett az ajtóhoz, de így sem hámozhatott ki többet, mint-hogy nővel beszélget. Hol ment be, és ki lehet az? - törte a fejét, miközben továbblépelt, majd megint visszaült a helyére. Homlokát két tenyerébe hajtotta, s a térdére dőlt. Az a kép tárult elébe, amely a fia szobájába rontva fogadta. Furcsa, teljesen szokatlan hangokat hallott, azt hitte, horkol. Később gyanút fogott. Az ajtóra szorította a fülét, és ekkor a vélt horkolás egyetlen félelmetes, gargalizáló hörgéssé folyt össze. Lenyomta a kilincset. Az ajtó, legnagyobb meglepetésére zárva volt. Nekiesett, dörömbölt, egyre erősödő félelem szorongatta a torkát. A kulcsot - Kornél sohasem zárta magára az ajtót - a kulcslyukba kémelve észlelte, belülről a zárban hagyta.

- Kornél! Mi van veled? Rosszul vagy? - kiabálta kétségbeesetten, tovább dörömbölve...

Az ajtó zárja csak a negyedik erőteljes nekirugaszkodás után pattant ki. Fia, a heverőn feküdt. Feje hátracsuklott, tátott szája habzott, megüvegesedett szemgolyói a mennyezetre meredtek. Szörnyen nézett ki.

- Kornél! - ordított fel, rohant melléje.

Az első pillanatban feltűnt, hogy az asztalon több gyógyszeres doboz van, amiért azonnal rájött, hogy súlyos tragédia történt: a fia megmérgezte magát...

Összerázkódott, és ha a kép el is tűnt emlékezetének elsötétült vetítővásznáról, az a lábdobogás, az az iszonyatos lüktetés, amelyet a fejében érzett, és érez egyfolytában azóta is, miközben a szomszédba rohant, még most is ott dobolt a fülében.

Miért következett mindez be? Elkerülhették volna-e? Ő, vagy Mária a hibás? - ette magát folyvást.

Behunyta a szemét, és átadta elcsigázott énjét, a testét-lelkét megbénító szörnyűséges gyötrelmének...

Végre kinyílt a főorvos szobájának ajtaja. Összerezent, s kinyitotta a szemét. A főorvos közeledett feléje. Az arcán ülő szokásos szabvány mosolya, pókhálószerűn, amelybe légy került, rángatózni kez-

dett. Belekarolt, és mint mütöslegény a beteget a mütöbe, bekísérte az irodájába, amely rendelőként is szolgált.

Akarva-akaratlan kíváncsian lépett be. Kiss Jánosné, Bella anyja, ifjúkori nagy szerelme ült az egyik széken. Azonnal feltűnt, hogy a szemei, teljesen vörösek a sok sírástól.

- Mi van a fiammal? - vonta ott felelősségre a főorvost azonnal.

Ő, teleszívta tüdejét levegővel, majd egy nagy s mesterséges sóhaj kíséretében kipréselte a száján.

- A fia, Kornél is meghalt, Horváth úr!

Ő, anélkül, hogy felfogta volna szavainak értelmét, kapásból rávágta:

- Mi az, hogy is?

Mária feje az asztalra hanyatlott, és mintegy válaszként felzokogott.

A főorvos csak azután válaszolt, miután végignézett a fájdalom mély extázisába süllyedt asszonyon.

- Bella előbb, utána Kornél. Egy s ugyanazon percben exitáltak.

- Tegnap..., még azt mondta: a fiam túl van az életveszélyen.

- Igaz, de minden erőfeszítésünk ellenére, mert higgye el, minden tőlünk telhetőt megtettünk, hogy megmentsük az életüket, megbénult a szíve. Az ennyire súlyos mérgezéseknél, sajnos gyakran előfordul a szívblokk - mentegetődzött. - A legesleggondosabb kezelés ellenére is meghalnak egyesek.

Horváth Árpád a mellette lévő székre rogyott. A hirtelen ránehezedő súlyos fájdalom, a pillanat törtrésze alatt megmérgezte a testét. Ordítani, örjöngeni akart, de nem jött ki hang a száján. Torka, gyomra összeszorult, alig kapott levegőt. Szíve tájékán erős nyomást érzett. Egy régi emlék jutott felbolydult agyának lázas képzetébe.

Kornél két éves korában, egyik este váratlanul eltűnt. Összevissza keresték: az udvaron, a szomszédoknál, a kútban..., mindenütt. Végül, bent a szobában, az egyik ablakmélyedésben, a függöny mögött találtak rá. A falnak dőlt, az ujját szopta, és aludt. Ő, két karjába kapta, és megkönnyebbülten fellélegezve, kitörő örömmel a magasba emelte.

Csakhogy akkor élt, most halott.

Ez nem..., ez nem lehet igaz! - ámította magát holtrémülten, holott a tények borzalmas színű bélyege már a valóság borítékára tapadt.

A levegő áporodott szagúvá változott, mintha most felnyitott kriptában ülne, korhadó csontvázak között. Végeredményben így is van! Lám, a főorvos is csak egy csontváz, feléje nyújtja sokcsontú kezét, ő öntudatlan mozdulattal, de félelemtől borzadva megfogja.

- Fogadja őszinte részvéteimet, ön is, Horváth úr!

Egyszer, Pesten az egyik rokona temetésén tisztelegtek így a halottszállítók: előírásból, munkaköri kötelességből, semmi érzés nélkül, jó borraivaló reményében.

Nem válaszolt, csak rábólintott.

- Mi - folytatta a főorvos - befejeztük. Mindent, de mindent megtettünk, erőnkön felül telhetően megtettünk - sajnálkozott, olyan hangsúllyal, mintha azt mondaná: én kérem, semmiről sem tehetek... Szétártá a kezét. - Az orvos sem képes csodára!

Felváltva nézte a férfit s az asszonyt, azután hirtelen felemelte a hangját:

- A többit a gazdasági igazgatóságunkon intézzék!

El kellene indulniuk - derengett a férfi tudatában valami -, lám Mária máris felállt. Sokkal erősebb nála! Ő, nem mozdul, holott szeretne megmozdulni, mert, hátha csak álom az egész! Annyira meggyengítette a hirtelen rátörő bánat, hogy egyszerűen képtelennek bizonyult, nem a felállásra, a megmozdulásra.

A főorvos melléje lépett, és a vállára rakta a kezét.

- Legyen erős, Horváth úr! Adjak egy...

Nem engedte befejeznie. Szép lassan felállt, és mint akinek erős izomlása van, az ajtó irányába vonszolta magát. Mária ez alatt szabályosan kezét fogott a főorvossal, és utána sietett. A folyosón érte utol. A férfi ránézett: Mennyi ránc, barázda azon a homlokon, ahol minap egy sem akadt még! És a szemei? Akkor fénylettek, most szemgödre két mélyfekete sírként tátongott, szemgolyói csillogó korporsók a sírok alján. Az a bájos száj, amely a múltkor, negyvenhat évesen is olyan kívánatosnak tűnt, ő ötvenkét évesen egész éjjel szidta magát, amiért nem harapott bele, most remegett, ajkai, mint kiszáradt tó partja, összevissza repedeztek... Mindentől függetlenül, ebben a pillanatban, ebben a mély, fekete gyászban burkoltan is felfedezett némi, főséges báj az arcán.

Mária egy ideig együtt érzően nézte, majd hirtelen a vállára hajtotta a fejét, és felzokogott.

A folyosón többen köréjük verődtek, kíváncsian bámulták őket. Egyesek tudták, mások ebből a jelenetből sejtették meg, hogy a két fiatal szerelmes meghalt.

Mennyire megható, milyen idillikus: egy fiú és egy lány, ugyanazon kórteremben, egymás melletti ágyon, egy és ugyanazon percben...! Vajon kik lehetnek ezek? A szüleik. Miattuk tették, mivel el-leneztek? - találgatták, miközben végigtapogatták őket a tekintetükkel. Összesúgtak, és az eleven képzelet szövőszékén máris megszületett a színesnél színesebb legújabb Rómeó és Júlia-mese.

A helyzet kellemetlenné vált, ezért Mária a férfiba karolt, és maga után húzta.

- Gyerünk ki az udvarra!

Kint a legelső padra rogytak, s felváltva nézték egymást meg a földet. A csendet végül is az asszony törte meg.

- Nekem is fáj, nagyon fáj! - préselte ki, szorította be a hangját az állandóan száján ülő sóhajai közé.

- Nincs többé gyerekünk! Sem ez, sem az! - jajdult fel a férfi.

- Milyen lesz ezután nélkülük az életünk!

- Én csak tengődöm majd, viszont neked férjed van, aki megvigasztal.

- Csak volt férjem - vágott közbe Mária.

- Tényleg, ő nem jött be, miért?

Az asszony nem válaszolt azonnal. Szája széle néhányszor meg-rándult, szemét borúsán összehúzta.

- Ő talált rá Bellára. Mentőt hívott. Én akkor értem a kapuba, amikor Bellát betolták a mentőbe. Együtt kísértük be, és természetesen együtt is mentünk haza autóbusszal. Otthon mindent elmondtam neki, mire ő idegesen összepakolt, és azonnal elköltözött az anyjához. Nekem csak ennyit mondott: Legközelebb a bíróságon találkozunk a válóperünkön! El sem köszönt. Válik, ennyi év után elválik tőlem. Mégis, tudod, mi a legszörnyűbb? Egy cseppet sem sajnálom, holott a ház az övé. Örökölte. Nem maradhatok ott sokáig...

- Gyere el hozzám, nagy a lakás... - csúszott ki akaratlan a férfi száján. Egyébként ilyen állapotban sok minden előfordulhat, mert egyesek nem csak az italtól, a súlyos bánattól is lerészegedhetnek.

- Nem is tudom, bár valahol nekem is laknom kell - állt fel, mintegy szégyenét leplezőn az asszony.

A két vihartépett fa a maga borzongásában ismét élt, mert ha az öreg gyökerek már nem is hozhatnak új hajtást, az ágai még kiszőlhetnek a tavasz leheletétől, s melyik szebb? A most pattant üde, tavaszi reggel, vagy az érett gyümölcsseitől, már megfosztott, ámbár, néhány hónap múlva, újra illatozó, színpompás virágokat ígérő, őszi este?

Mély megütközéssel lestek egymásra. Mintha az előbb nem is ők, hanem valaki más beszélt volna, ráadásul olyasmit mondott, ami egy cseppet sem illik jelenlegi állapotukhoz, ezért mind a ketten megbotránkoztak. Mert ezek a szavak semmiképpen nem az ő szájukból hangzottak el!

A férfi gondolata elakadt. Az asszony esze azonban tovább csúszott gondolatainak selyemvásznán, mert az utóbbi időben, amióta huszonkét év után ismét összetalálkozott régi nagy szerelmével, egyetlen nap sem telt el, hogy ha csupán egy-egy pillanatra is, ne gondolt volna a férfirra, akinek lénye, mint kutya szőrére a sár, akaratlanul újra rátapadt. Igen, a sár, és nem a méz, mert ő férjes asszony, és ezekkel a gondolatokkal bemocskolta a hűség hófehér ruháját. Napról napra többet sóhajtozott, amiért gyermekének sorsa összefonódott a férfiével. Igen fonódott, olyannyira, hogy mire feleszmélt, gyerekének és az ő életének szálacskaí egyetlen vastag kötélle verődtek... ezzel azonban még nem oldódott meg a hatalmas rejtély, hogy miért pontosan Bella meg Kornél, amikor annyi a variációs lehetőség, mint lottón a biztos ötös találaté. Vagy ez a büntetésük? Semmiként sem jutalmuk az elvesztett huszonkét esztendőért, az elmulasztott rengeteg örömeért? Ezeket még otthon, csendességének mélyén gondolta, most hirtelen összeborzadt:

Csak nem ti akartátok így, gyerekek?

Mialatt felsóhajtott, két tenyerét a homlokához szorította.

De hiszen ez borzasztó! Ez... ez nem lehet! - Felugrott, és mintha az újra és újra rátörő bánata elől menekülne, gyorsan elindult.

A férfi követte.

Mária néhány lépés után ismét megállt, és újra szembefordult a férfival. Már nem könnyezett. Szemében a mély bánat tengernyi nyomorúsága ült, arca valósággal vonaglott a kintól. Teste ordító jajgatásként rángatózott...

Mindent elmondtak ezek zokogás nélkül is!

Hangja, mihelyt végre megszólalt, olyan dallammal telt meg, mint temetési ének a gyászszertartás alatt.

- Ha már ez jutott osztályrészünkké, előbb eltemetjük őket. Sok pénzem van. Bellának szántam hozományul. Kriptát építtetek. A márványtáblára Kornél, Bella és az én nevem mellé, a tiédet is rávésethetem?

Erős szél suhant át a kórházi udvar fái között. Mivel a férfi nem válaszolt, azok bólintottak rá helyette, mert ha egyes gallyak le is törnek, azért a törzsek még tovább élhetnek!

* * *

Markovics Misit végül is Szécsi Attila és az a két üveg ital: szilvapálinka meg a puncslikőr buktatta le, amelyet még, az első betörésekor elhozott a vegyesboltból. Az anyja találta meg nagytakarítása közben, az ágya végében, a fal mellé rejtve. Egy tarisznyát és két zsákdarabot is talált mellettük, amelyről hosszabb vizsgálódás után, azt is kiderítette, hogy valaki egyszer a cipőjére kötötte.

A fejéhez kapott: Te jó Isten, Misi! Ezért viselkedett ennyire furcsán, ez a gyerek!

Az elmúlt napokban ketten is figyelmeztették. Elsőként Szécsi Attila szólta neki, akivel hosszabb beszélgetés után abban egyeztek meg, hogy a legkisebb gyanú esetén felkeresi. Másodikként Fülöp Tomi, régebbi iskolatársa szóról szóra elmondta neki annál a bizonyos téglarakásnál történő, beszélgetésük tartalmát. Rávaló tekintettel, vesztükre, mert sok bajt megelőzhettek volna, nem jelentették fel eddig, ugyanis kérte, hogy a nevét ne közöljék senkivel.

Markovicsné azonnal a boltba sietett, ahol megtudta: a betörés után készült leltár szerint két üveg italt: szilvapálinkát és puncslikőrt vitt el a betörő. Innét Szécsi Attilához sietett, akivel együtt mentek el a rendőrségre. Szúvaspusztán nem volt rendőrőrs. A körzeti megbízottjuk a közeli városból járt át, hetenként kétszer.

Szerda volt, fogadónap.

Markovics Misit, rá félórára letartóztatták. A megyei rendőrkapitányságra kísérték. Nagyon ügyesen és megfontoltan tagadott. Azt sem ismerte el, amit rábizonyítottak, ezért a nyomozók lépésről lépésre haladtak előre a bűnüldözés lépcsőfokain. Ám az, ami késik nem múlik, végül is csak összeállt az a terjedelmes vádirat, amelyet az ügyészség azonnal a bíróság asztalára helyezett.

A tárgyalást, Misi letartóztatása utáni másfél hónap multán tartották meg.

Markovics Misi ezekben a napokban töltötte be a tizennyolcadik életévét, ám a bűncselekmények elkövetésekor kiskorú volt, amiért is a kiskorúak bíróságán felelt a tetteiért. Egyszeri betöréses lopással és kétszeres betöréses rablási kísérlettel vádolták.

Misi nem tört meg, sőt feltűnően élénken viselkedett a zártkörű tárgyaláson. Egyenesen tetszelgett abban a főszerepben, amelyet ő osztott ki önmagának, mert itt végre rá irányult a sokszínű reflektorfény, mindenki más félhomályba került körülötte. Egyetlen pillanatig sem maradt nyugton. Izgett-mozgott, körbenézett, s megállás nélkül veregette a térdét, s dúdolt:

- Hull a hó és hózik, Misi mackó fázik... - céltudatosan, mondott Misi mackót, Mici mackó helyett.

- Csend legyen! - utasította rendbe a bíró. - Nem diszkóban van.

- Egyszer felakasztottam egy macskát - folytatta Misi, mit sem adva a bíróra. - Tudja, mennyire vonaglott?

Pantomimszerűn utánozta, arca eltorzult, nyelvét kinyújtotta, szemét kidüllesztette.

A bíró és a két ülnök megrökönyödötten bámulta. A fegyőr erélyesen figyelmeztette, ő lesújtón vágta a szemébe:

- A barátomé volt, manzer lett ő is!

Farkasszemet nézett a fegyőrrel, majd hirtelen színt váltott, szeme felcsillant, és hangosan felröhögött.

- Máskor az egyik Boda-fiú megvert, mire én éjjel az összes ablakukat bevertem. Máig találgatják, ki volt a tettes. Én. - A szájával csattogott, szinte átélte a történeteket: - Piff... paff, nesze neked ablaküveg!

A fegyőr segítségkérően lesett a bíróra, mialatt Misi újra meglökte őt.

- Na, mit szólsz hozzá, jó, mi?

- Csendet kérek! - intette meg a bíró megint.

- Ne sokat szövegeljenek, mert ki nem állom a dumát - vágott közbe Misi.

Az ügyész eddig némán nézte a jelenetet, most hirtelen szót kért:

- Markovics Mihály, vádlott - kezdte, miután megkapta a szót -, feleljen! Mit csinál, ha kiszabadul?

- Misi mind a két lábát előrelökte, s fészkelődni kezdett. Felsőteste egészen lecsúszott, szinte feküdt a széken. Flegmán biggyesztgette az ajkát.

A bíró harmadszor is rászólt:

- Álljon fel, és válaszoljon az ügyész úr kérdésére!

Ő, kettőt-hármat rántott az él nélküli farmernadrágja szélén, a bírót gúnyolta vele, ezután kígyózó mozgás kíséretében felcihelődött. Úgy lesett az ügyészre, mintha minden pillanatban szembe akarná köpni.

- Mi...it? Először is megfojtom azt a vén boszorkányt, tisztelt nevelőanyámat, és leütöm azt a félnótás Tarzant, amiért feladtak. - Nyomban rá a bíróra bökött az ujjával. - Utánuk őt, ha sokra ítéel.

Szavait megdöbbsent csend fogadta. Sok minden elhangzott már ezek között a falak között, de ilyesmit még az ő megedzett füleik sem hallottak eddig, egy alig-emberke szájából. A bíró és a két ülnök sokadszorra nézett össze.

Misi visszaült a helyére, ahol a változatosság kedvéért a lábával dobolt: dum-du-du-du-dum!

- Nem véletlenül kérdeztem ezt, tisztelt bíróság - tárta szét a kezét széles gesztussal az ügyész. - Javasolom a tárgyalás elnapolását, és a vádlott bírósági elmeszakértői vizsgálatát.

Meghajolt, és visszaült a helyére.

A bíró összeségott az ülnökökkel.

- A bíróság - hirdette ki nyomban az ítéletet - a tárgyalást elnapolja, és egyben elrendeli Markovics Mihály, jelenleg nagykorú, ám a bűncselekmények idején még kiskorú, vádlott bírósági elmeszakértői orvosi vizsgálatát!

Misi felemelte a fejét, és énekelni kezdett:

- Hull a hó és hózik, Misi mackó fázik - artikulátlanul, kissé tébo-lyultan közberöhögött. - Nagyon fázik!

A fegyőr megmarkolta a karját. Misi felállt, és a bírói emelvény fe-
lé fordulva elkiáltotta magát:

- Tisztelt bíróság, Misi mackó fázik. Nagyon fázik!